

Bosna i Hercegovina
Ministarstvo finansija i trezora

Forum za koordinaciju razvojnih partnera

Skraćenice	4
Uvod	6
Pregled ODA pomoć i u 2022	8
I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava	8
II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima	10
III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima	12
Pregled aktivnosti razvojnih partnera po sektorima	16
Demokratija i upravljanje	18
Vladavina prava i osnovna prava.....	36
Okolina i klimatske politike	48
Transport.....	56
Energija.....	64
Konkurentnost i inovacije.....	70
Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.....	78
Poljoprivreda i ruralni razvoj.....	88
Regionalna i teritorijalna saradnja	94
Međusobno povezani sektori.....	100
Profili razvojnih partnera	104
Hrvatska.....	106
Republika Češka.....	108
Francuska	110
Njemačka.....	112
Mađarska.....	116
Italija / Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS)	118
Japan.....	122
Ambasada Kraljevine Nizozemske.....	126
Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Norveške	128
Slovenija	130
Švedska	134
Švajcarska	138
Vlada Ujedinjenog Kraljevstva.....	142
Sjedinjene Američke Države / Američka agencija za međunarodni razvoj (SAD/USAID)	144
Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)	148
Evropska unija (EU)	152
Evropska investiciona banka (EIB).....	158
Ujedinjene nacije (UN)	162
Svjetska banka	168
Međunarodna finansijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC).....	172
Zaključci	174
Literatura	176

AICS	Italijanska agencija za razvojnu saradnju
ADC	Austrijska agencija za razvoj i saradnju
APOSO	Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje
BATA	Institut za akreditovanje Bosne i Hercegovine
BDBiH	Brčko Distrikt BiH
BHDCA	Direkcija za civilno vazduhoplovstvo BiH
BHMAC	Centar za uklanjanje mina u BiH
BiH	Bosna i Hercegovina
CAP	Zajednička poljoprivredna politika
CARDS	Pomoć Zajednice za obnovu, razvoj i stabilizaciju
CCI	Centri civilnih inicijativa
CCSP	Centar za promociju civilnog društva
CDC	Centri za prevenciju i kontrolu bolesti
CEB	Razvojna banka Savjeta Evrope
CEI	Srednjoevropska inicijativa
CEE	Srednja i Istočna Evropa
CEEN	Mreže agencija za obezbjeđnje kvalitete u visokom obrazovanju u Srednjoj i Istočnoj Evropi
CEFTA	Srednjoevropski ugovor o slobodnoj trgovini
CHU	Centralna harmonizaciona jedinica
CIP	Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja
CoE	Savjet Evrope
CoEM	Konferencija ministara obrazovanja
COVAX	Instrument za globalni pristup vakcinama
CRA	Regulatorna agencija za komunikacije
CREDO	Konkurentski regionalni ekonomski razvoj
CRS	Catholic Relief Services - Katolička pomoć
CS	Civilno društvo
DAC	Komisija za razvojnu pomoć
DCF	Forum za koordinaciju razvojnih partnera
DEI	Direkcija za evropske integracije
DEP	Direkcija za ekonomsko planiranje
DFID	Odjel Ujedinjenog Kraljevstva za međunarodni razvoj
DIA	Agencija za osiguranje depozita Bosne i Hercegovine
EASA	Evropska organizacija za vazduhoplovnu bezbjednost
EBRD	Evropska banka za obnovu i razvoj
EC	Evropska komisija
ECB	Evropska centralna banka
ECRAN	Okolinsko-klimatska regionalna mreža za pridruživanje
ECSEE	Energetska zajednica Jugoistočne Evrope
EEC	Evropska energetska zajednica
EFSE	Evropski fond za Jugoistočnu Evropu
EIB	Evropska investiciona banka
ENFSI	Evropska mreža forenzičkih instituta
EQF	Evropski kvalifikacioni okvir za cijeloživotno učenje

ERA	Evropski istraživački prostor
ERDF	Evropski fond za regionalni razvoj
ERP	Program ekonomskih reformi
EU	Evropska unija
EUD	Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini
EUFOR	Snage Evropske unije
EUROPOL	Agencija EU za izvršavanje zakonodavstva
EUROSTAT	Ured za statistiku Evropske unije
FAO	Organizacija Ujedinjenih naroda za poljoprivredu i hranu
FARMA	Projekat razvoja tržišne poljoprivrede
FBiH	Federacija Bosne i Hercegovine
FCO	Ministarstvo spoljnjih poslova i poslova Commonwealth-a
FDIs	Direktna strana ulaganja
FIGAP	Fond za implementaciju Gender akcionog plana BiH
FIRMA	Poboljšanje intervencija za brzi napredak na tržištu
FRONTEX	Evropska agencija za upravljanje operativnom saradnjom na vanjskim granicama zemalja članica EU
GAVI	Globalna alijansa za vakcine i imunizaciju
GCI	Indeks globalne konkurentnosti
GDP	Bruto domaći proizvod
GEF	Globalni fond za zaštitu okoline
GIZ	<i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i>
GNI	Bruto domaći prihod
GOFBP	Globalni okvir fiskalnog bilansa i politika u BiH
GOLD	Program za unapređenje lokalnog razvoja
HEA	Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta
IBM	Integrirano upravljanje granicom
IBRD	Međunarodna banka za obnovu i razvoj
ICAO	Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva
ICMP	Međunarodna komisija za nestale osobe
ICT	Informaciona i komunikaciona tehnologija
ICTY	Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju
IDA	Međunarodna asocijacija za razvoj
IFAD	Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj
IFC	Međunarodna finansijska korporacija
IFIs	Međunarodne finansijske institucije
ILO	Međunarodna organizacija rada
INTERPOL	Međunarodna kriminalističko-policajska organizacija
IOM	Međunarodna organizacija za migracije
IPA	Instrument za predpristupnu pomoć
IPARD	Instrument predpristupne pomoći Evropske unije za ruralni razvoj
JICA	Japanska agencija za međunarodnu saradnju
JICS	Japanski sistem za međunarodnu saradnju
JSRS	Strategija reforme sektora pravde

KfW	<i>Kreditanstalt für Wiederaufbau</i>	Sida	Švedska međunarodna agencija za razvojnu saradnju
KM	Konvertibilna marka	SIPA	Državna agencija za istrage i zaštitu
LEAP	Lokalni akcioni plan zaštite okoline	SIPPO	Švajcarski program namijenjen promovisanju izvoza
MAP	Akcioni plan za članstvo u NATO-u	SMEs	Mala i srednja preduzeća
MARPOL	Međunarodna pomorska organizacija	SM BiH	Savjet ministara Bosne i Hercegovine
MEASURE	Projekat podrške aktivnostima monitoringa i evaluacije	SPPD	Strateško planiranje i razvoj javnih politika
MMF	Međunarodni monetarni fond	SSPACEI	Sektor za strateška planiranja, koordinaciju pomoći i evropske integracije
MO	Ministarstvo odbrane	TA	Tehnička pomoć
MoR	Memorandum o razumijevanju	TACSO	Tehnička pomoć za organizacije civilnog društva
MSME	Mikro, mala i srednja preduzeća	TAIEX	Kancelarija za tehničku pomoć i razmjenu informacija
MTS	Sistem obuke za jedinice lokalne samouprave	TIR	Međunarodni tranzitni sistem za prevoz robe u drumskom saobraćaju
NATO	Sjevernoatlantski savez	UK	Ujedinjeno Kraljevstvo
NEAP	Državni akcioni plan za zaštitu okoline	UN	Ujedinjene nacije
NERDA	Regionalna razvojna agencija za SI BiH	UNCT	Tim Ujedinjenih nacija u BiH
NVO	Nevladine organizacije	UNDAF	Okvir Ujedinjenih nacija za pomoć u razvoju
OCD	Organizacije civilnog društva	UNDP	Razvojni program Ujedinjenih nacija
ODA	Službena pomoć za razvoj	UNEP	Program Ujedinjenih nacija za zaštitu okoline
OECD	Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj	UNESCO	Organizacija Ujedinjenih nacija za obrazovanje, nauku i kulturu
OFID	OPEC-ov fond za međunarodni razvoj	UNFCCC	Okvirna konvencija Ujedinjenih nacija o promjeni klime
OHR	Kancelarija visokog predstavnika i posebnog predstavnika EU	UNFPA	Populacioni fond Ujedinjenih nacija
ORF	Otvoreni regionalni fond	UNICEF	Fond Ujedinjenih nacija za djecu
OSA	Obavještajno-sigurnosna agencija	UNIDO	Organizacija Ujedinjenih nacija za industrijski razvoj
OSCE	Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju	UNIFEM	Razvojni fond Ujedinjenih nacija za pitanja žena
PAR	Reforma javne uprave	UNIFEM CEE	Ured Razvojnog fonda Ujedinjenih nacija za pitanja žena za Centralnu i Istočnu Evropu
PARCO	Ured koordinatora za reformu javne uprave	UNSCR	Rezolucija Savjeta bezbjednosti Ujedinjenih nacija
PFM	Upravljanje javnim finansijama	USA	Sjedinjene Američke Države
PIFC	Javna interna finansijska kontrola	USAID	Američka agencija za međunarodni razvoj
PIMIS	Informacioni sistem za upravljanje javnim investicijama	UWWT	Tretman otpadnih voda u urbanim područjima
PJI	Program javnih investicija	VET	Stručno obrazovanje i obuka
REDAH	Regionalna razvojna agencija za Hercegovinu	VSTV	Visoki sudski i tužilački savjet
RCC	Regionalni savjet za saradnju	WB	Svjetska banka
REZ	Regionalne razvojne agencije za regiju Centralna BiH	WBIF	Investicioni okvir za Zapadni Balkan
RS	Republika Srpska	WHO	Svjetska zdravstvena organizacija
SAA	Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju		
SALW	Malokalibarsko oružje i lako naoružanje		
SAP	Proces stabilizacije i pridruživanja		
SDC	Švajcarska agencija za razvoj i saradnju		
SDGs	Ciljevi održivog razvoja		
SEE	Jugoistočna Evropa		
SEECCEL	Regionalni centar za razvoj preduzetničkih kompetencija zemalja jugoistočne Evrope		
SEESAC	Centar za kontrolu malog i lakog oružja za JI Evropu		
SEETO	Transportna opservatorija za Jugoistočnu Evropu		
SERC	Državna regulatorna komisija za električnu energiju		
SFD	Saudijski fond za razvoj		

Ministarstvo finansija i trezora/Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći, u saradnji sa predstavnicima institucija u Bosni i Hercegovini i razvojnim partnerima, članovima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), pripremiło je izvještaj ***Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2022. godina (DMR 2022)***.

Izvještaj pruža sveobuhvatan pregled projekata i programa koje su sredstvima Službene pomoći za razvoj (ODA) podržali članovi DCF-a, informacije o aktivnostima i reformama provedenim u prioritetnim sektorima u Bosni i Hercegovini tokom 2022. godine, kao i planiranim razvojnim aktivnostima.

Izvještaj Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2022. godina pripremljen je na osnovi odgovora iz upitnika, koje su dostavile Institucije u Bosni i Hercegovini i članovi DCF-a u Bosni i Hercegovini, kao i drugih relevantnih strateških dokumenata. Finansijski dio Izvještaja zasniva se na podacima iz DMD baze podataka, u koju su razvojni partneri unijeli svoje nove projekte, te ažurirali podatke o projektima u toku.

Klasifikacija prioritetnih sektora zasniva se na sektorskoj metodologiji izvještavanja koja je definisana u IPA II regulativi za period 2014 – 2020, u skladu s težnjom Bosne i Hercegovine za članstvom u Evropskoj uniji, kao i činjenici da većina razvojnih partnera podržava realizaciju prioriteta vezanih za proces EU integracija. Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2022. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

S tim u vezi, u Izvještaju je prikazan i analiziran pregled Službene pomoć za razvoj (ODA), usmjerene u sljedeće prioritetne sektore u Bosni i Hercegovini:

Demokratija i upravljanje

Vladavina prava i osnovna prava

Okolina i klimatske politike

Transport

Energija

Konkurentnost i inovacije

Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike

Poljoprivreda i ruralni razvoj

Regionalna i teritorijalna saradnja

Međusobno povezani sektori

Proces evropskih integracija uključuje sveobuhvatno prilagođavanje politika, institucionalnih okvira i pravnog sistema sa ciljem dostizanja evropskih standarda u svim oblastima. Pri tome, proces pravne harmonizacije i prihvatanja evropskih standarda podrazumijeva opsežne unutrašnje reforme, opštu konsolidaciju sistema, snažniji ekonomski razvoj u oblastima koje utiču na dinamiku odnosa Bosne i Hercegovine i Evropske unije. Članovi DCF-a imaju značajnu ulogu u tom procesu, kroz pružanje finansijske podrške reformskim aktivnostima i programima.

Efikasno i djelotvorno korištenje ODA sredstava, kao i uspostavljanje međusobnog partnerskog odnosa, od ključne su važnosti za uspjeh reformi u Bosni i Hercegovini. U skladu s tim, Ministarstvo finansija i trezora je u 2022. godini nastavilo sa provođenjem aktivnosti na daljnjem unapređenju efikasnosti korištenja međunarodne pomoći u Bosni i Hercegovini.

Izveštaj ***Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2022. godina***, nakon usvajanja od strane Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, biće dostupan na stranici Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine www.mft.gov.ba i Foruma za koordinaciju razvojnih partnera www.donormapping.ba.

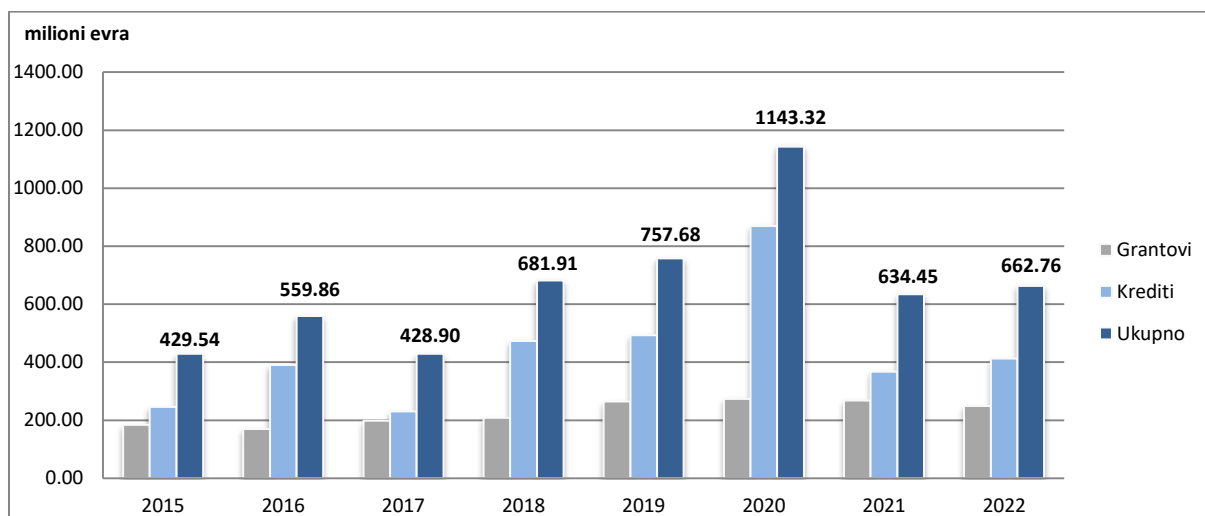
Ministarstvo finansija i trezora BiH zahvaljuje se institucijama u Bosni i Hercegovini i razvojnim partnerima, članovima DCF-a, za aktivno učešće u pripremi Pregleda aktivnosti razvojnih partnera 2022.

I Zbirni pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava

Ukupno alocirana Službena pomoć za razvoj (ODA) za Bosnu i Hercegovinu je u 2022. godini iznosila € 662.76 miliona, od čega je € 249.70 miliona ili 37.7% grant sredstava, a € 413.06 miliona ili 62.3% zajmova, što u odnosu na 2021. godinu predstavlja rast od € 28.3 miliona ili 4.5% (grafikon 1.).

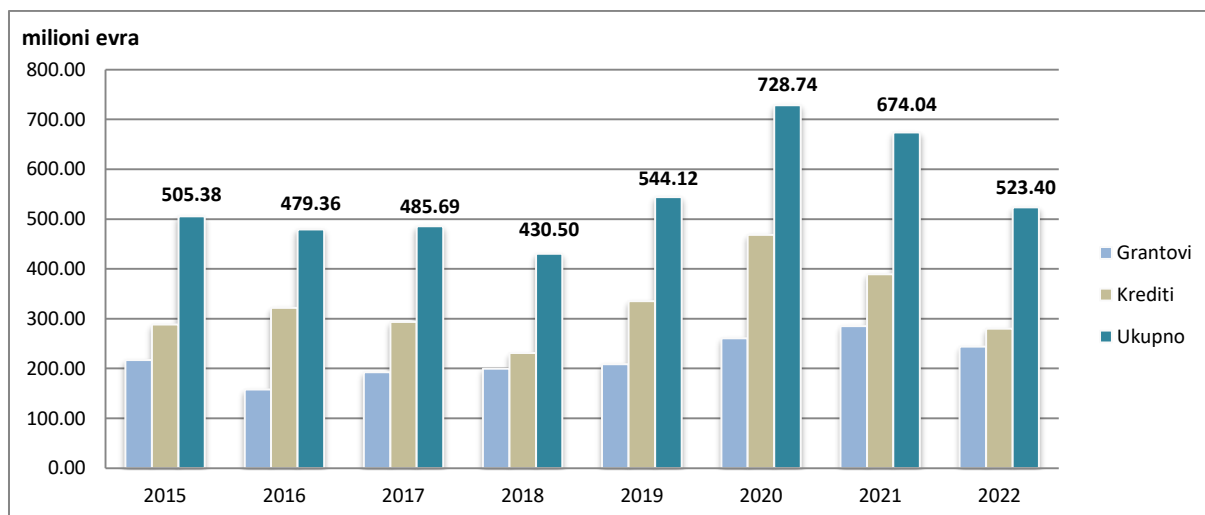
Iznos ukupno alociranih sredstava u 2022. godini je zadržao kontinuiran trend kretanja i blagi rast u odnosu na 2021. godinu uz djelimičnu izmjenu strukture ukupno alociranih sredstava uzrokovanu rastom zajmova za € 46.1 miliona i padom alociranih grant sredstava za € 17.8 miliona.

Grafikon 1. Ukupno alocirana ODA u BiH za period 2015-2022

Ukupno isplaćena ODA sredstva u 2022. godini iznosila su € 523.40 miliona, od čega je € 243.70 miliona ili 46.6% grant sredstava, a € 279.70 miliona ili 53.4% zajmova, što predstavlja pad u odnosu na prethodno prikazani period. U poređenju sa 2021. godinom, pad ukupno isplaćenih ODA sredstva iznosi € 150.6 miliona. Pad je uzrokovan smanjenjem isplaćenih zajmova za € 109.4 miliona, kao i isplaćenih grant sredstava za € 41.2 miliona što može biti rezultat dinamike kreditnih tranši u skladu sa potpisanim zajmovima u prethodnim godinama (grafikon 2).

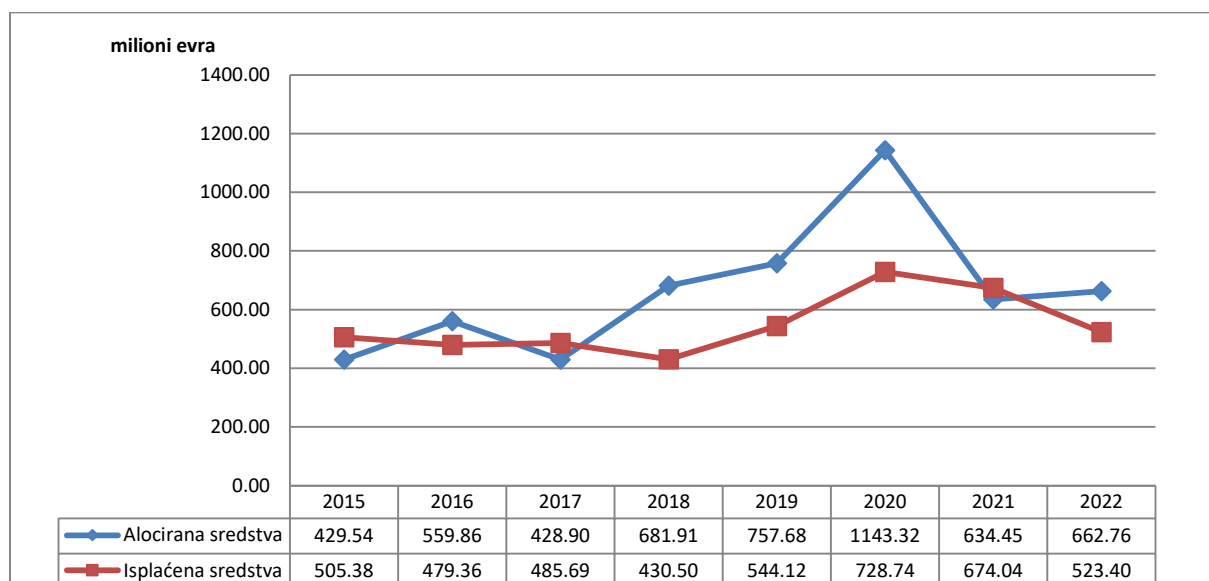
Grafikon 2. Ukupno isplaćena ODA u BiH za period 2015-2022

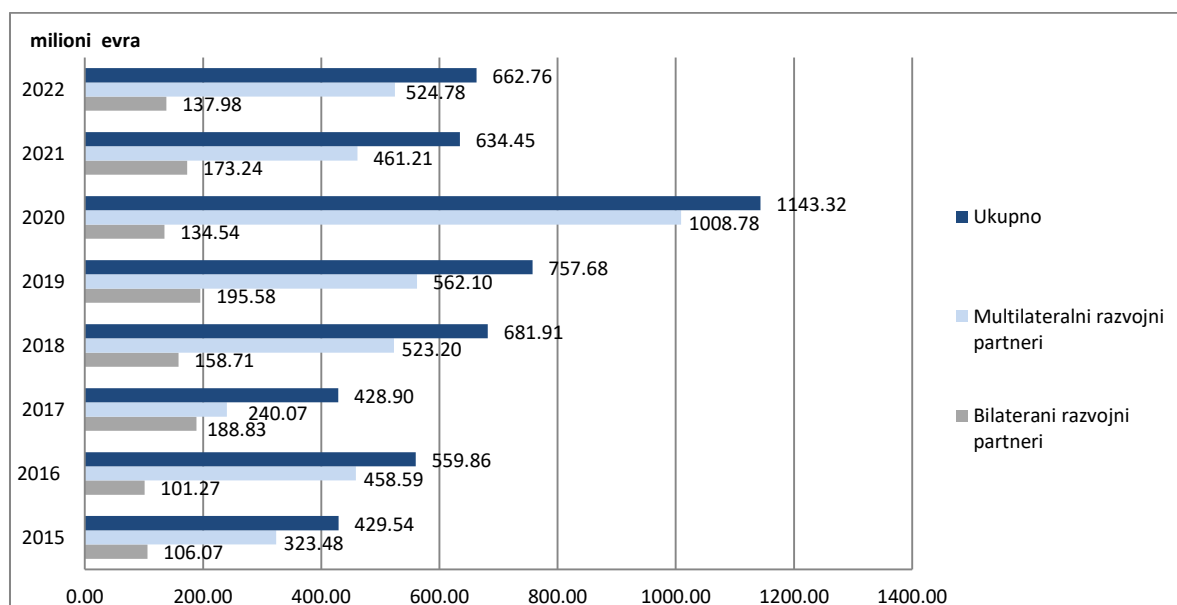
Uporedni pregled ukupno alociranih i isplaćenih ODA sredstava u BiH za period 2015-2022 prikazan je u grafikonu 3.

Grafikon 3. Ukupno alocirana i isplaćena ODA u BiH za period 2015-2022

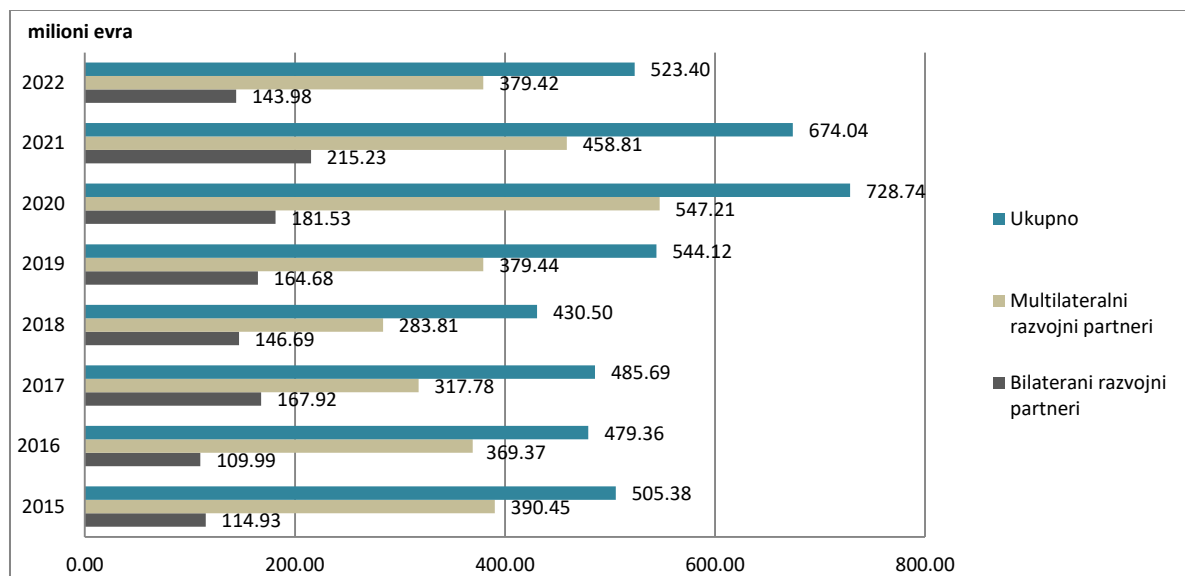

U grafikonu 4. prikazan je omjer učešća bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranim ODA sredstvima po godinama za period 2015 – 2022 godina. Od ukupno alociranih € 662.76 miliona ODA sredstva u 2022. godini, bilateralni razvojni partneri alocirali su € 137.98 miliona ili 21%, a multilateralni razvojni partneri su alocirali € 524.78 miliona ili 79%.

Grafikon 4. Učešće bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno alociranoj ODA-i po godinama

Grafikon 5. Učešće bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenju ODA-i po godinama

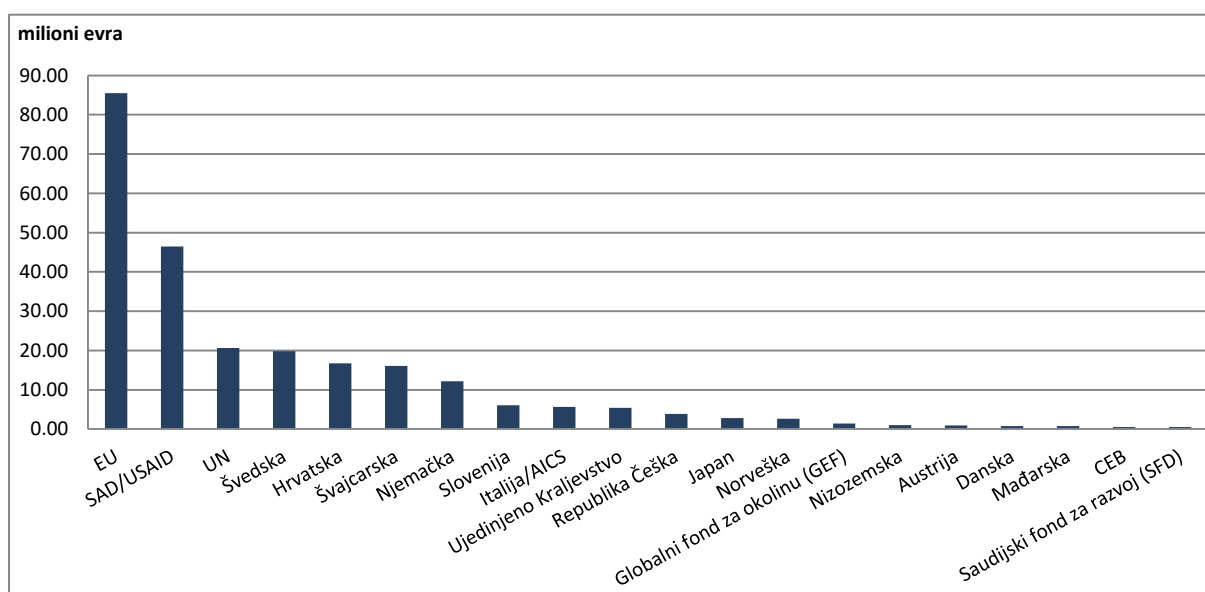
Omjer učešća bilateralnih i multilateralnih razvojnih partnera u ukupno isplaćenim ODA sredstvima po godinama za period 2015 – 2022 godina je sličan omjeru za alocirana ODA sredstva, prikazanim u grafikonu 4. Od ukupno isplaćenih ODA sredstava multilateralni razvojni partneri učestvuju sa 72%, a bilateralni razvojni partneri 28%.

II Pregled alociranih i isplaćenih grant sredstava i zajmova po razvojnim partnerima

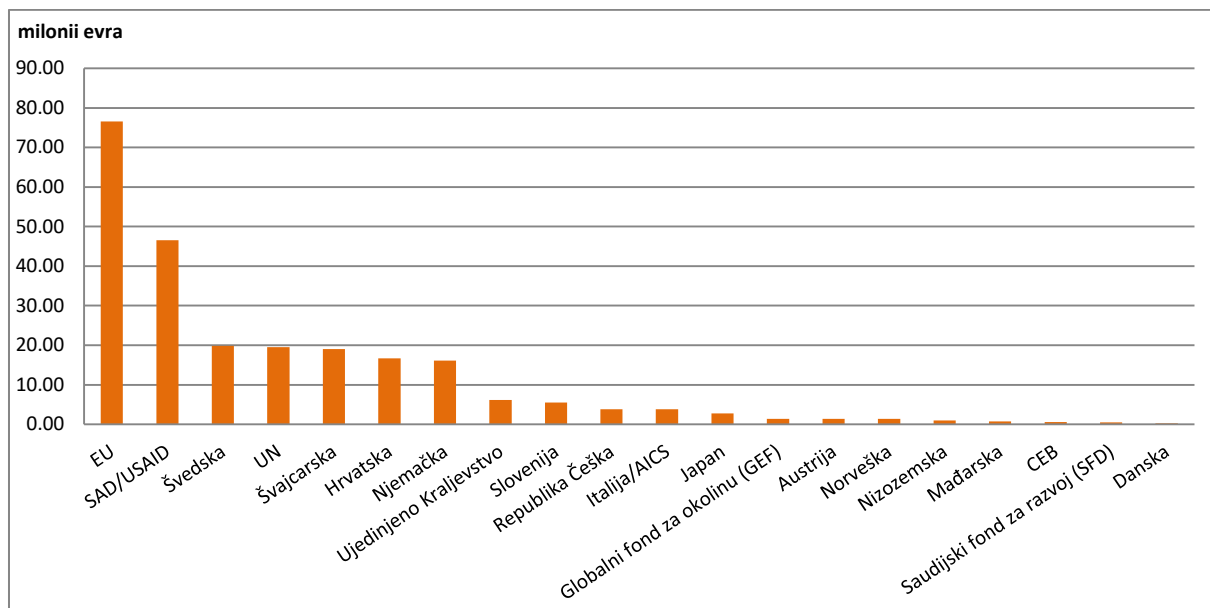
U 2022. godini ukupno je alocirano € 249.70 miliona a isplaćeno € 243.70 miliona grant sredstava.

U grafikonima 6. i 7. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva razvojnih partnera u skladu sa visinom ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2022. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU, SAD/USAID, Švedska, UN, Švajcarska i Hrvatska.

Grafikon 6. Alocirana grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

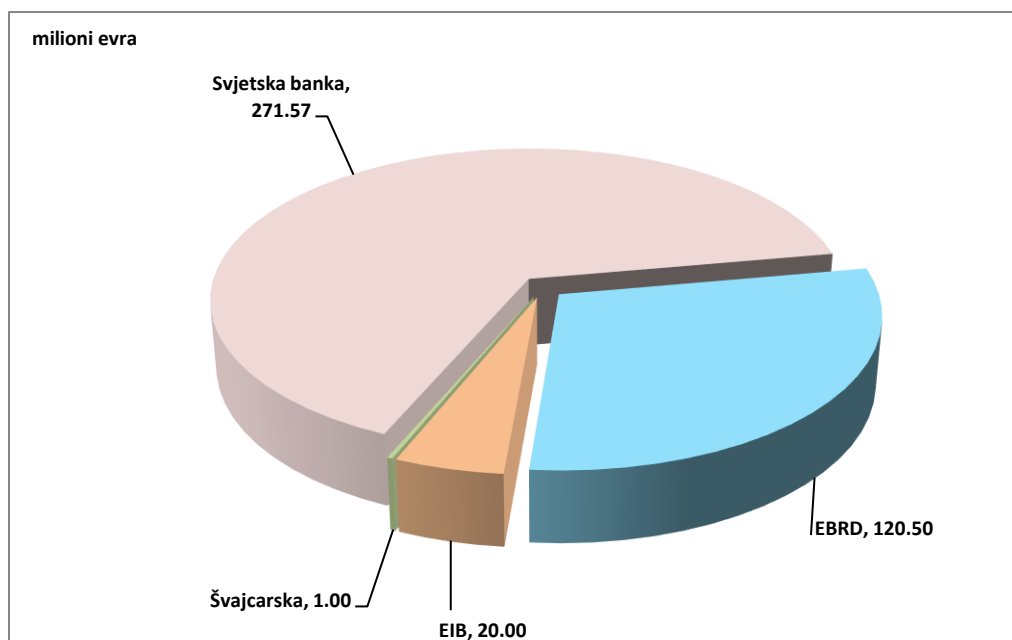
Grafikon 7. Isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

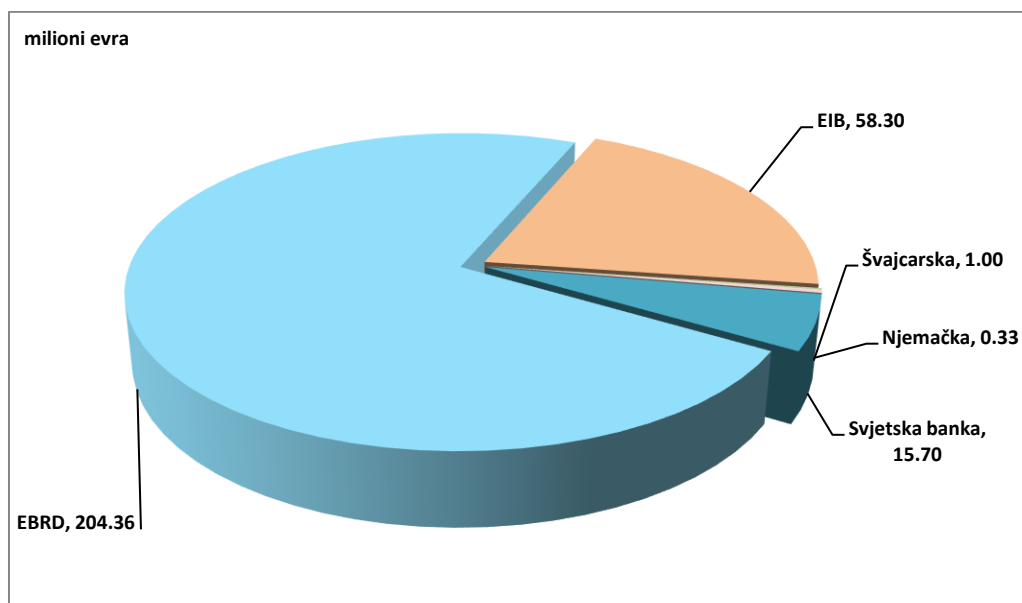
U 2022. godini ukupno je alocirano € 413.06 miliona a isplaćeno € 279.70 miliona zajmova.

U grafikonima 8. i 9. prikazani su alocirani i isplaćeni zajmovi u 2022. godini. Zajmodavci u 2022. godini su Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD), Evropska investiciona banka (EIB), Svjetska banka (WB), Švajcarska i Njemačka.

Grafikon 8. Alocirana sredstva po zajmodavcima u 2022. godini

Grafikon 9. Isplaćena sredstva po zajmodavcima u 2022. godini

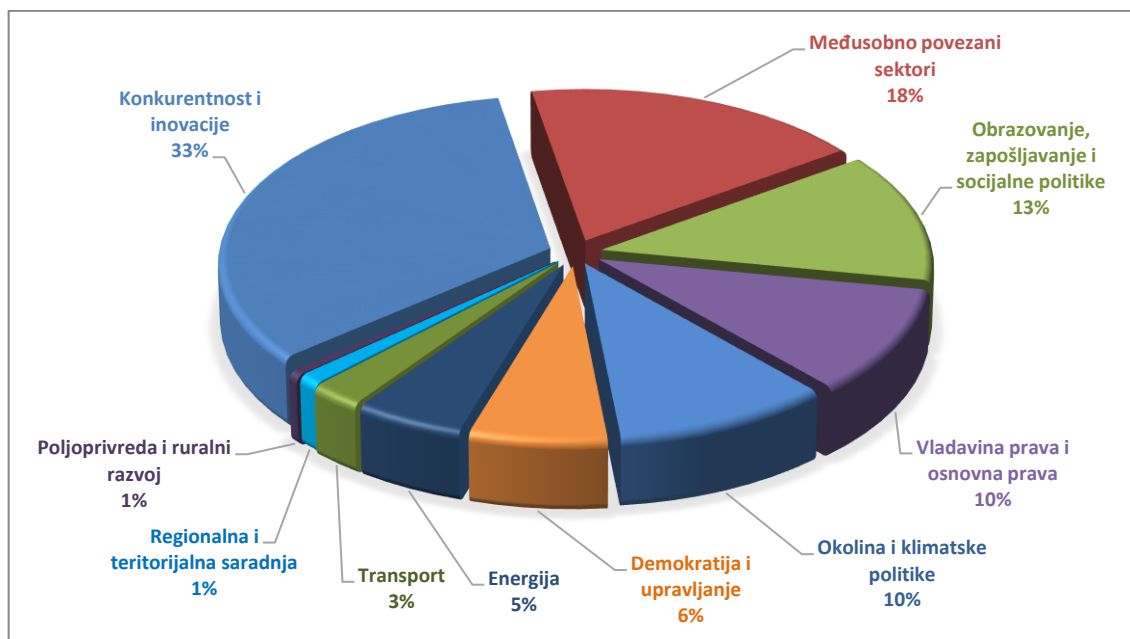

III Pregled alociranih i isplaćenih ODA sredstava po sektorima

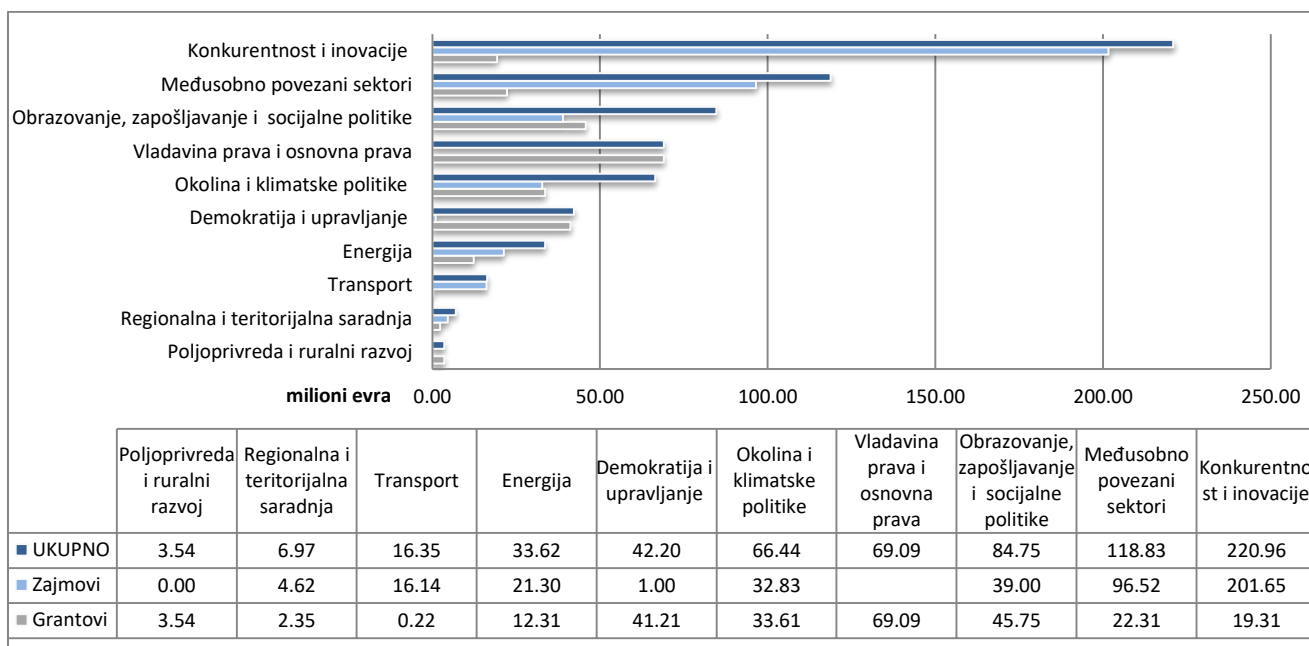
U 2022. godini ukupno alocirana ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznosi € 662.76 miliona, od čega je € 249.70 miliona grant sredstava i € 413.06 miliona zajmova. (grafikoni 10. i 11.)

Od ukupno alociranih sredstava, 85% je alocirano u pet sektora i to: Konkurentnost i inovacije 33%, Međusobno povezani sektori 18%, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike 13% i Vladavina prava i osnovna prava 10% i Okolina i klimatske politike 10%, dok je u sve ostale sektore alocirano 15%.

Grafikon 10. Ukupno alocirana ODA po sektorima u 2022. godini

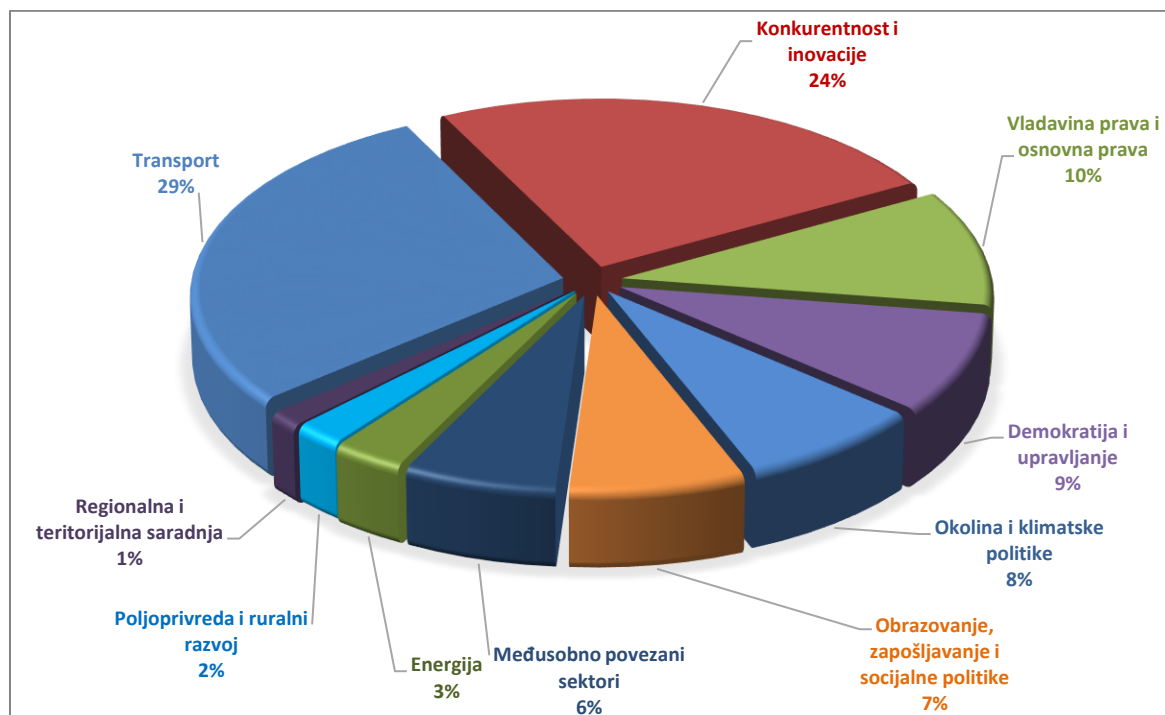
Grafikon 11. Učešće grantova i zajmova u ukupno alociranoj ODA-i po sektorima u 2022. godini

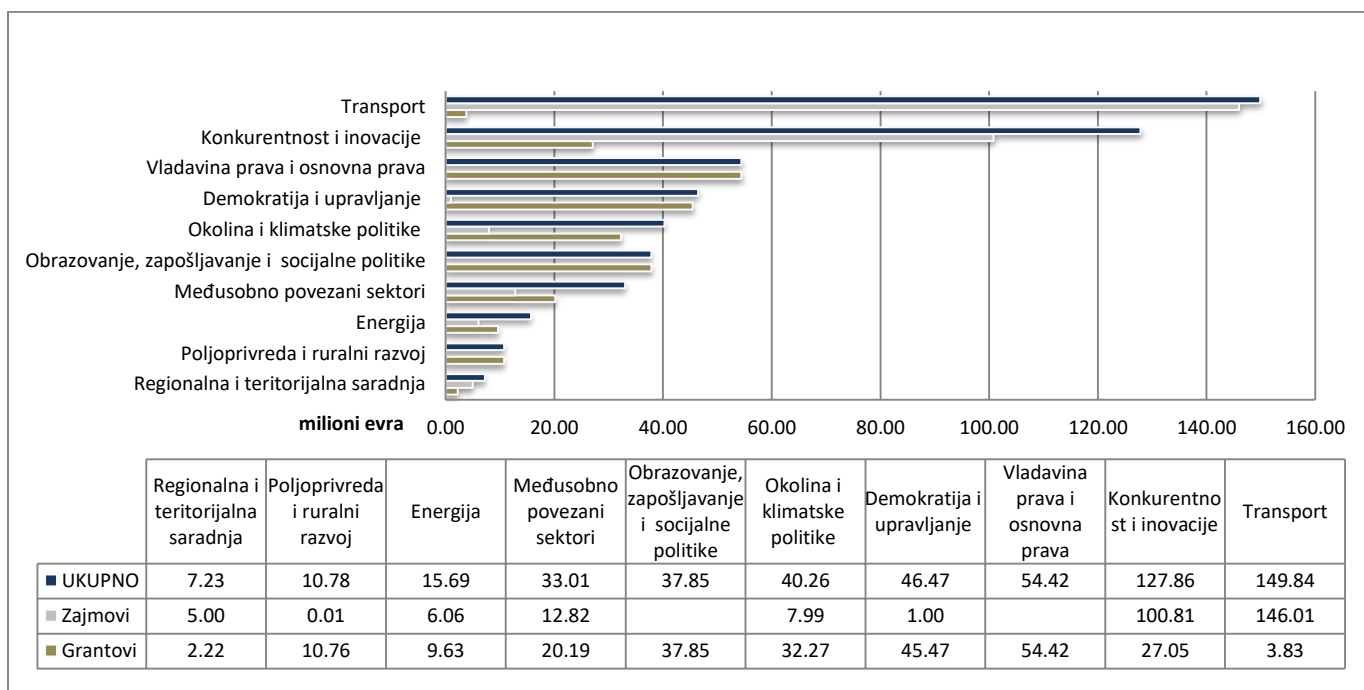
U 2022. godini ukupno isplaćena ODA u Bosni i Hercegovini u IPA II sektore iznose € 523.40 miliona, od čega je € 243.70 miliona grant sredstava, a € 279.70 miliona zajmova (grafikoni 12. i 13.)

Od ukupno isplaćenih sredstava, 53% je isplaćeno u dva sektora: Transport 29% i Konkurentnost i inovacije 24%, dok je u sve ostale sektore isplaćeno 47%.

Grafikon 12. Ukupno isplaćena ODA po sektorima u 2022. godini

Grafikon 13. Učešće grantova i zajmova u ukupno isplaćenoj ODA-i po sektorima u 2022. godini

- 1. Demokracija i upravljanje**
- 2. Vladavina prava i osnovna prava**
- 3. Okolina i klimatske politike**
- 4. Transport**
- 5. Energija**
- 6. Konkurentnost i inovacije**
- 7. Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike**
- 8. Poljoprivreda i ruralni razvoj**
- 9. Regionalna i teritorijalna saradnja**
- 10. Međusobno povezani sektori**

Članovi DCF aktivni u sektoru u 2022. godini	SAD/USAID, EU, Švedska, Švajcarska, UN, Ujedinjeno Kraljevstvo, Nizozemska, Njemačka, Hrvatska, Republika Češka, Italija/AICS, Slovenija, Norveška
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni monetarni fond; Organizacija za bezbjednost i saradnju u Evropi; Kancelarija visokog predstavnika; Organizacija za ekonomsku saradnju i razvoj; Savjet Evrope; <i>British Council</i> u BiH; Norveški institut za međunarodne poslove; Evropska fondacija za obuku; Evropski fond za jugoistočnu Evropu; Kancelarija za statistiku Evropske unije, Centar za razvoj finansija, Populacioni fond UN, Fond UN za djecu, Regionalna škola za javnu upravu, Regionalni savjet za saradnju, Savjet Evrope, Investicioni okvir za Zapadni Balkan, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit</i> (GIZ).
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Vlade kantona; Ministarstvo finansija i trezora BiH, Ministarstvo finansija RS i Federalno ministarstvo finansija/financija; Direkcija za finansije BD BiH; Ministarstvo spoljnih poslova BiH; Ministarstvo spoljnje trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo odbrane BiH; Ministarstvo bezbjednosti BiH; Kancelarija koordinatora za reformu javne uprave BiH, sa koordinadorima entiteta i BD BiH; Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju RS; Ministarstvo uprave i lokalne samouprave RS; Parlamentarna skupšina BiH; Parlament FBiH i Narodna skupština RS; Agencije za državnu službu BiH i entiteta; Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje; Kancelarija za reviziju institucija BiH; Kancelarija za reviziju institucija FBiH; Glavna služba za reviziju javnog sektora RS; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta; Direkcija za evropske integracije; Direkcija za ekonomsko planiranje; Uprava za indirektno oporezivanje BiH; Porezne uprave FBiH i RS; Centralna banka BiH; Agencija za javne nabavke BiH; Kancelarija za razmatranje žalbi BiH; Centralne jedinice za harmonizaciju (CHUs) u ministarstvima finansija na državnom nivou i u entitetima; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Agencija za statistiku BiH i entitetske agencije za statistiku; Visoki sudsko i tužilačko vijeće; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Finansijsko-informatička agencija FBiH, Centar za uklanjanje mina BiH; Agencija za državnu službu BiH i entitetske agencije za državnu službu, Agencija za ravnopravnost polova BiH, Gender centri FBiH i RS; Savez opština i gradova RS i FBiH, kantonalne i opštinske vlade.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova za potrebe sektora u 2022. godini	Ukupno alocirano € 42.20 mil, od čega € 41.21 mil grantova i € 1.00 mil kredita. Ukupno isplaćeno € 46.47 mil, od čega € 45.47 mil grantova i € 1.00 mil kredita. Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 6%, a isplaćeno 9%.
Zakonski okvir i strategije usvojeni u 2022. godini	Zakon o Budžetu institucija Bosne i Hercegovine i međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine za 2022. godinu (Sl. gl. BiH br. 42/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama u BiH (Sl. gl. broj 50/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine (Sl. gl. BiH br. 59/22); Zakon o izmjeni Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine (Sl. gl. BiH br. 59/22); Odluka o privremenom finansiranju Federacije Bosne i Hercegovine za period januar - mart 2022. godine (Sl.novine FBiH br. 6/22); Zakon o izmjeni

Zakona o pripadnosti javnih prihoda u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 17/22); Zakon o Gradu Orašje (Sl.novine FBiH br. 17/22); Zakon o Gradu Lukavac (Sl.novine FBiH br. 17/22); Zakon o Gradu Konjic (Sl.novine FBiH br. 17/22); Zakon o Gradu Bosanska Krupa (Sl.novine FBiH br. 17/22); Zakon o Gradu Zavidovići (Sl.novine FBiH br. 17/22); Zakon o Gradu Stolac (Sl.novine FBiH br. 17/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Sl.novine FBiH br. 19/22); Budžet Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu (Sl.novine FBiH br. 25/22); Zakon o slobodnim zonama u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 25/22); Zakon o izvršavanju Budžeta Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu (Sl.novine FBiH br. 25/22); Zakon o vanrednom usklađivanju penzija ostvarenih po Zakonu o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 25/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o budžetima u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 25a /22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno - oslobodilačkog rata (Sl.novine FBiH br. 29/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica (Sl.novine FBiH br. 29/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica (Sl.novine FBiH br. 29/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica (Sl.novine FBiH br. 29/22); Zakon o finansijskoj konsolidaciji i restrukturisanju javnih zdravstvenih ustanova u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 34/22); Zakon o izmjenama Zakona o radu (Sl.novine FBiH br. 44/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 44/22); Zakon o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 55/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravnom postupku (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o dopuni Zakona o utvrđivanju naseljenih mjesta i o izmjenama u nazivima naseljenih mjesta u određenim općinama (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o dopuni Zakona o zemljišnim knjigama Federacije Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o organizacijama i reprezentativnim organizacijama osoba sa invaliditetom i civilnih žrtava rata (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o dopunama Zakona o premjeru i katastru zemljišta (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o dopunama Zakona o premjeru i katastru nekretnina (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o dopunama Zakona o doprinosima (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu i finansiranju zaštite životne sredine Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o republičkoj upravi (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u organima uprave Republike Srpske

(Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima u Republici Srpskoj (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama zaposlenih u oblasti kulture Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o metrologiji u Republici Srpskoj (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o podršci nezaposlenom roditelju četvero i više djece u Republici Srpskoj (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o prestanku važenja Zakona o posebnim republičkim taksama (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izvršenju Budžeta Republike Srpske za 2023. godinu (Sl.gl.RS.br. 112/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Budžeta Republike Srpske za 2022. godinu (Sl.gl.RS.br. 106/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o legalizaciji bespravno izgrađenih objekata (Sl.gl.RS.br. 93/22); Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju (Sl.gl.RS.br. 93/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u organima uprave Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima u Republici Srpskoj (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama zaposlenih u oblasti kulture Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o platama zaposlenih lica u javnim ustanovama u oblasti zdravstva Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o platama zaposlenih u javnim službama Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o geološkim istraživanjima (Sl.gl.RS.br. 64/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o investicionim fondovima (Sl.gl.RS.br. 64/22); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o tržištu papira od vrijednosti (Sl.gl.RS.br. 63/22); Zakon o izmjeni Zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o audiovizuelnim djelatnostima (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o dopunama Zakona o zapošljavanju stranih državljana i lica bez državljanstva (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o republičkoj upravi (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o platama i naknadama sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o doprinosima (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o izmjeni Zakona o porezu na dohodak (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju Budžeta Republike Srpske za 2022. godinu (Sl.gl.RS.br. 53/22); Zakon o međubankarskim naknadama kod platnih transakcija na osnovu platnih kartica (Sl.gl.RS.br. 38/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o unutrašnjem platnom prometu (Sl.gl.RS.br. 38/22); Zakon o izmjenama Uredba sa zakonskom snagom o Kompenzacionom fondu Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 37/22); Zakon o Gradu Laktaši (Sl.gl.RS.br. 37/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskom postupku Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 37/22); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o teritorijalnoj organizaciji Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 37/22); Zakon o izmjeni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (Sl.gl.RS.br. 15/22); Zakon o dopunama Zakona o republičkoj upravi (Sl.gl.RS.br. 15/22); Zakon o fiskalizaciji (Sl.gl.RS.br. 15/22); Zakon o utvrđivanju porijekla imovine i posebnom porezu na imovinu (Sl.gl.RS.br. 15/22); Zakon o dopuni Zakona o tržištu hartija od vrijednosti (Sl.gl.RS.br. 11/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i drugim naknadama pravobranioca i zamjenika pravobranioca u pravobranilaštvu u BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br.1/22); Odluka o usvajanju Budžeta BD BiH za 2022. godinu (Sl. gl. BD BIH, br. 1/22); Zakon o socijalnom preduzetništvu BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 3/22);

Zakon o izmjeni Zakona o bankama u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 3/22); Zakon o igrama na sreću BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 6/22); Zakon o izmjeni Zakona o javnim preduzećima u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 10/22); Zakon o izmjeni Zakona o pravnim licima koje osniva Brčko Distrikt (Sl. gl. BD BiH, br. 10/22); Zakon o regulisanju cijena u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 13/22); Zakon o izmjeni Zakona o radu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 15/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o reviziji javne uprave i institucija u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 15/22); Zakon o izmjenama Zakona o stečaju (Sl. gl. BD BiH, br. 16/22); Zakon o državnoj službi u organima javne uprave BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 17/22); Zakon o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 17/22); Zakon o porezu na dobit (Sl. gl. BD BiH, br. 17/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o praznicima BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 19/22); Zakon o dopuni Zakona o izvršenju Budžeta BD BiH za 2022. godinu (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama Zakona o poslanicima Skupštine BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platama i drugim naknadama pravobranioca i zamjenika pravobranioca u pravobranilaštvu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platama i naknadama zaposlenih u policiji BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama zakona o platama i naknadama zaposlenih u Pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platama i naknadama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH, Izornoj komisiji BD BiH i Kancelariji za reviziju javne uprave i institucija u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platama i naknadama u organima javne uprave i institucijama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o porezu na dohodak (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjeni Zakona o planiranju, projektovanju i razvoju BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o igrama na sreću BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 24/22); Zakon o dopunama Zakona o javnoj imovini u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 36/22); Zakon o izmjeni Zakona o Direkciji za finansije BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 36/22); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o porezu na dobit (Sl. gl. BD BiH, br. 38/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vlasništvu i drugim stvarnim pravima BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 44/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o udruženjima i fondacijama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 44/22); Zakon o izmjeni Zakona o porezu na dohodak (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i naknadama u organima javne uprave i institucijama BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i naknadama korisnika budžetskih sredstava u Skupštini BD BiH, Izornoj komisiji BD BiH i Kancelariji za reviziju javne uprave i institucija BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama i naknadama zaposlenih u policiji BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i drugim naknadama pravobranioca i zamjenika pravobranioca u Pravobranilaštvu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjeni Zakona o papirima od vrijednosti (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izvršenju Budžeta BD BiH za 2023. godinu (Sl. gl. BD BiH, br. 48/22).

Migracioni profil BiH za 2021. godinu; Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2022 – 2024 (PER BiH 2022 – 2024); Srednjoročna strategija upravljanja dugom BiH za razdoblje 2021 – 2024; Dokument okvirnog budžeta

	<p>institucija Bosne i Hercegovine za period 2022-2024; Dokument okvirnog budžeta institucija Bosne i Hercegovine za period 2023-2025; Strategija pravne zaštite interesa BiH u vezi sa pitanjima odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na lokaciji Trgovske gore; Strateški okvir institucija BiH do 2030. godine; Strategija unapređenja upravljanja javnim finansijama u institucijama BiH 2021-2025; Sveobuhvatna strategija upravljanja javnim finansijama u BiH 2021. – 2025; Strategija za razvoj ljudskih resursa u strukturama državne službe FBiH; Strategija razvoja Federacije BiH 2021-2027; Strategija upravljanja dugom 2022 – 2024; Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period od 2023-2025. godine, Program ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2023-2025; Dokument okvirnog budžeta Republike Srpske za period 2023-2025; Strategija komunikacije Vlade Brčko distrikta 2021-2024. Dokument okvirnog budžeta Brčko distrikta za period 2023-2025;</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na: www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Demokratske institucije: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera zasnovana na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizovali sami razvojni partneri između sebe.</p> <p>Decentralizacija vlasti na nižim razinama: Funkcionalna razmjena informacija između interesnih aktera zasnovana na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, uz sastanke koje su organizovali sami razvojni partneri između sebe.</p> <p>Reforma javne uprave (PAR): Redoviti sastanci aktera PAR Fonda koje organizuje Kancelarija koordinatora za reformu javne uprave (PARCO). Zajednički upravni odbor Fonda za RJU služi kao mjesečni forum za koordinaciju. U međuvremenu, redovno se održava manje formalna koordinacija s drugim razvojnim partnerima.</p> <p>Upravljanje javnim finansijama: Razmjena informacija između interesnih aktera zasnovana na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji i bilateralni sastanci vezani za projekte.</p> <p>Oporezivanje: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija na redovnoj osnovi.</p> <p>Carine: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija na redovnoj osnovi.</p> <p>Ekonomsko upravljanje: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija.</p> <p>Statistika: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija na redovnoj osnovi.</p> <p>Civilno društvo: Lokalna savjetodavna grupa, koju podržava i upravlja projekat finansiran od strane EU TACSO.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p>

Pregled aktivnosti u 2022. godini

Sektor demokratije i upravljanja predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2022. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor demokratije i upravljanja sastoji se od jedanaest podsektora:

- Demokratske institucije,
- Decentralizacija i vlasti na nižim nivoima
- Reforma javne uprave (PAR)
- Upravljanje javnim finansijama
- Oporezivanje
- Carine
- Ekonomsko upravljanje
- Statistika
- Civilno društvo
- EU programi i agencije
- Izgradnja institucija za evropske integracije

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 63. vanrednoj sjednici održanoj 23.03.2022. godine usvojio Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine (ERP) za period 2022-2024. godina, koji sadrži srednjoročni makroekonomski i fiskalni okvir, te pregled strukturnih reformi u periodu 2022-2024. godina. Ključne reformske mjere u Programu ekonomskih reformi su usklađene sa Okvirom za realizaciju ciljeva održivog razvoja u BiH i uključuju dobru upravu i upravljanje javnim sektorom, društvo jednakih mogućnosti i pametan rast. Narodna skupština Republike Srpske je već u decembru 2021. godine usvojila ERP 2022-2024. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na 311. sjednici održanoj 14.04.2022. godine usvojila Program ekonomskih reformi za period 2022-2024. godinu. Ključne reformske mjere odnose se na ekonomski rast i unapređenje konkurentnost Federacije Bosne i Hercegovine.

Vlada Republike Srpske usvojila je Program ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2023-2025 na 39. posebnoj sjednici održanoj 28.10.2022. godine. Narodna skupština Republike Srpske usvojila je Program ekonomskih reformi Republike Srpske za period 2023-2025 na 7. posebnoj sjednici održanoj 02. novembra 2022. godine. Tokom 2022. godine koordinatori svih nivoa vlasti radili su na usaglašavanju Programa ekonomskih reformi BiH za period 2023-2025 godina u integralni dokument s ciljem da Republika Srpska ostane jasno vidljiva u cjelokupnom procesu.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine usvojio Strateški okvir institucija Bosne i Hercegovine do 2030. godine, sa naglaskom na ciljeve koji su usmjereni na transparentan, efikasan i odgovoran javni sektor i stvaranje društva jednakih mogućnosti. Na ovaj način želi se unaprijediti implementacija ciljeva održivog razvoja putem strateških ciljeva institucija Bosne i Hercegovine, koji će predstavljati portfolio usmjeravajućih ciljeva za izradu Srednjoročnog progama rada Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i srednjoročnih i godišnjih planskih dokumenata institucija Bosne i Hercegovine.

U novembru 2022. godine održan je šesti sastanak Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku između Bosne i Hercegovine i Evropske unije na kojem je konstatovano da je i u Bosni i

Hercegovini u 2022. godini zabilježeno povećanje cijena i rast inflacije, što je posljedica globalnih tokova. Evropska komisija je pozdravila napredak ostvaren u oblasti finansijske kontrole, posebno vezano za provođenje Strategije unutrašnje finansijske kontrole u javnom sektoru u oba entiteta. Komisija u narednom periodu očekuje od institucija u Bosni i Hercegovini da unaprijede poslovno okruženje pojednostavljivanjem administrativnih procedura, povećaju transparentnost i efikasnost javnog sektora, blagovremeno objavljuju potpune i dosljedne podatke za cijelu zemlju, pogotovo u oblasti javnih finansija.

Na inicijativu Delegacije Evropske unije, a uz saglasnost svih nivoa vlasti u BiH, u 2022. godini započela je provedba PEFA-e. Procjena javnih rashoda i finansijske odgovornosti (PEFA) holistička je i objektivna metodologija koja se sastoji od skupa pokazatelja za mjerenje učinka kroz 31 ključnu komponentu upravljanja javnim finansijama (PFM) i kao takva je najopsežniji alat za evaluaciju u domeni upravljanja javnim finansijama.

Ministarstvo odbrane Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine donijelo niz dokumenata koji doprinose poboljšanju funkcionisanja sistema odbrane Bosne i Hercegovine, a samim tim i poboljšanju ukupnog demokratskog ambijenta, kako unutar sistema odbrane Bosne i Hercegovine tako i u društvu u cjelini. Donošenjem ovih dokumenata u znatnoj mjeri se doprinosi kvalitativnom poboljšanju procesne funkcije upravljanja unutar odbrambenog sistema Bosne i Hercegovine.

Reforma javne uprave je jedan od ključnih prioriteta procesa pristupanja, a javna uprava koja je sposobna za usvajanje i implementaciju pravne stečevine Evropske unije jedan je od najvažnijih preduslova za članstvo u Evropskoj uniji. Tokom 2022. godine realizovane su aktivnosti predviđene Strateškim okvirom za reformu javne uprave u BiH 2018-2022. godina i pripadajućim Akcionim planom, ali je istovremeno postignut dogovor svih nivoa vlasti u Bosni i Hercegovini za produženje važenja Strateškog okvira u narednih pet godina, odnosno do kraja 2027. godine. Iako dokument **Zajednička platforma o principima i načinu implementacije reforme javne uprave u BiH**, kojim bi se značajno olakšale reformske aktivnosti u ovoj oblasti, nije usvojen tokom 2022. godine, u izvještajnom periodu su realizovane aktivnosti kroz prethodno planirane projekte i saradnju sa razvojnim partnerima.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine je unijelo aktivnosti iz Akcionog plana Strateškog okvira za reformu javne uprave u svoje planske dokumente. Takođe, Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine učestvuje u radu Posebne radne grupe za reformu javne uprave, a svoj doprinos daje predsjedavanjem na političkom nivou.

Kancelarija koordinadora za reformu javne uprave u BiH (PARCO) je krajem 2022. godine počela pripremne aktivnosti na realizaciji projekta *EU4PAR*, koji bi trebao da doprinese provedbi aktivnosti iz Strateškog okvira za reformu javne uprave u BiH koje se odnose na jačanje sistema donošenja politika i planiranja, poboljšanje organizacije javne uprave, kao i dalje jačanje PAR koordinacije.

Krajem 2022. godine, Kancelarija koordinadora za reformu javne uprave u BiH započela je izradu izvještaja o implementaciji Akcionog plana Strateškog okvira za reformu javne uprave u BiH za period 2020-2022. godina, a prikupljanje podataka je po prvi put izvršeno kroz novi informacioni sistem za monitoring i izvještavanje (PAR M&R). Na osnovu preliminarnih podataka, zaključeno je da je ostvaren određeni napredak u svih pet reformskih oblasti, ali je u narednom periodu potrebno uložiti dodatne napore na boljoj koordinaciji institucija.

U saradnji sa USAID-om u 2022. godini nastavljena je realizacija *projekta E-uprave u Bosni i Hercegovini*, koji pomaže usklađivanju zakonodavnog i pravnog okvira elektronske uprave sa direktivama Evropske unije. USAID-ov projekat E-uprava obezbijedila je softver, hardver i tehničku pomoć za e-potpise, e-građevinske dozvole, inspeksijske službe, socijalni registar i procese javnih nabavki širom Bosne i Hercegovine. Poboljšanje i efikasna administracije imati će neposredan, pozitivan uticaj na građane i preduzeća u Bosne i Hercegovine.

Savjet ministara BiH je na 54. sjednici održanoj 28.07.2022. godine usvojio je Prijedlog Sveobuhvatne strategije upravljanja javnim finansijama u Bosni i Hercegovini za period od 2021-2025. godine. Usvajanjem Sveobuhvatne strategije, Bosna i Hercegovina ispunjava preuzete obaveze u oblasti evropskih integracija i istovremeno slijedi preporuke međunarodnih organizacija i institucija. Pojedinačne Strategije upravljanja javnim finansijama, usvojene ranije od strane nadležnih Vlada, služe kao glavna smjernica za jačanje pravnog i institucionalnog okvira i sistema za upravljanje javnim finansijama svih nivoa vlasti, a u skladu sa zahtjevima Evropske unije i međunarodnim standardima. Reforme koje se odnose na upravljanje javnim finansijama u BiH, u ovom strateškom dokumentu oslanjaju se na šest stubova, 30 mjera i 278 aktivnosti, koje će biti provedene do kraja 2025. godine. Usvajanje ove Strategije omogućiće korištenje budžetske podrške iz instrumenata pristupne pomoći (IPA).

Vlada Republike Srpske na 185. sjednici održanoj 01.09.2022. godine i Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 336. sjednici održanoj 27.10.2022. godine, usvojile su Godišnji izvještaj o realizaciji Strategije upravljanja javnim finansijama za 2021. godinu. Usvajanjem ovih izvještaja izvršena je kontrola provođenja planiranih aktivnosti u 2021. godini, te na osnovu istih revidiran je Akcioni plan mjera i pripadajućih aktivnosti za naredni planski period.

Implementacija EUD projekta ***Dalja podrška upravljanju javnim finansijama u Bosni i Hercegovini***, finansiranog sa strane EU IPA, realizirana je tokom 2022. godine. Korisnici projekta su Ministarstvo finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvo finansija Federacije Bosne i Hercegovine, Ministarstvo finansija Republike Srpske i Direkcija za finansije Brčko distrikta.

Cilj Projekta je unapređenje upravljanja javnim finansijama u BiH, kroz povećanje efektivnosti rashoda, sa očekivanim rezultatima poboljšanog procesa programskog budžetiranja i usklađivanja sa procesom srednjoročnog planiranja politika na svim nivoima vlasti u BiH. Projekat takođe treba da omogući da se kapaciteti ljudskih resursa za planiranje programskog budžeta osnaže na svim nivoima vlasti u BiH.

Ministarstvo finansija i trezora, Ministarstvo finansija Republike Srpske i Federalno ministarstvo finansija Bosne i Hercegovine su tokom 2022. godine nastavili sa uspostavljanjem programskog budžetiranja. Programskim budžetom se povezuju sve faze u procesu budžetiranja i poboljšava sustav budžetiranja u smislu osiguranja provođenja definiranih strateških ciljeva i srednjoročnih politika vlasti, kao i uvođenje veće transparentnosti i odgovornosti.

Tokom 2022. godine aktivnosti koje su se preduzimale i koje su doprinosile unaprijeđenju u oblasti srednjoročnog planiranja odnosile su se na definisanje elemenata programskog budžeta i srednjoročnog plana rada institucije, čiju programsku klasifikaciju rashoda i izdataka institucija Bosne i Hercegovine čine glavni programi, programi, programske aktivnosti i projekti.

Tokom 2022. godine predstavnici Ministarstva finansija i trezora Bosne i Hercegovine su u saradnji sa DEP-om radili na izmjenama i dopunama Odluke o postupku srednjoročnog planiranja, praćenja i izvještavanja u institucijama Bosne i Hercegovine.

Tokom 2022, godine u Ministarstvu finansija i trezora Bosne i Hercegovine, Ministarstvu finansija Republike Srpske i Federalnom ministarstvu finansija Bosne i Hercegovine počela je implementacija EUD projekata **Upravljanje javnim investicijama za rezultate: Sistem za planiranje i upravljanje javnim investicijama-PIPMS**, u okviru kojega je urađena analiza situacije (GAP analiza) sistema upravljanja projektima javnih investicija u institucijama Bosne i Hercegovine, Republike Srpske i Federaciji Bosne i Hercegovine. Ova analiza ima za cilj da pruži opštu analizu trenutnog stanja sistema za Upravljanje javnim investicijama (UJI) u Bosni i Hercegovini i ponudi smjernice za dalju razradu strukturnih i tehničkih unapređenja sistema. Takođe, je urađena analiza potreba i korištenje Informacionog sistema za planiranje i upravljanje javnim investicijama – PIMIS-a. Analiza trenutnog stanja predstavlja polaznu osnovu za izradu kratkoročnog i dugoročnog plana unapređenja PIMIS-a.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 50. sjednici održanoj 26.05.2022. godine usvojio Dokument okvirnog budžeta institucija Bosne i Hercegovine za period 2022-2024. godina, koji sadrži srednjoročni okvir budžeta institucija Bosne i Hercegovine i preliminarni nacrt budžeta institucija Bosne i Hercegovine za 2022. godinu, kao i procjene rashoda za 2023. i 2024. godinu. Dokument okvirnog budžeta prioritarno, između ostalog, podržava nastavak reformi u vezi sa ispunjavanjem uslova za Evropsko partnerstvo, daljnje provođenje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP), te osiguranje sredstava za provođenje opštih izbora 2022. godine i lokalnih izbora 2024. godine, kao i osiguranje potrebnih sredstava za provođenje višegodišnjih projekata budžetskih korisnika u ovom periodu.

Pored toga, Savjet ministara BiH je na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine usvojio Dokument okvirnog budžeta institucija Bosne i Hercegovine za period 2023-2025. godina, koji će biti usaglašen sa Globalnim okvirom fiskalnog bilansa i politika u Bosne i Hercegovine za period 2023-2025. godina, nakon što ga usvoji Fiskalni savjet Bosne i Hercegovine. Vlada Republike Srpske je na 176. sjednici, održanoj 30. juna 2022. godine, usvojila Dokument okvirnog budžeta Republike Srpske za period 2023–2025. godine. Vlada Federacije BiH je na 321. sjednici održanoj 30.06.2022. godine usvojila Dokument okvirnog budžeta Federacije BiH za period od 2023. do 2025. godine.

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je na 30. sjednici održanoj 27. juna 2022 godine usvojila budžet za 2022. godinu, Narodna skupština Republike Srpske je na 26. posebnoj sjednici održanoj 15.12.2021. godine usvojila budžet za 2022. godinu i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je na 10 vanrednoj sjednici održanoj 01.04.2022. godine su usvojio budžet za 2022. godinu.

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je na 4. hitnoj sjednici održanoj 29. 02. 2023 godine usvojila budžet za 2023. godinu, Narodna skupština Republike Srpske je na 37. posebnoj sjednici održanoj 02.11.2022. godine usvojila budžet za 2023. godinu i Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je na 2. hitnoj sjednici održanoj 27.01.2023 godine su usvojio budžet za 2023. godinu.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je 01.06.2023. godini usvojio Program javnih Investicija Institucija Bosne i Hercegovine za period 2023-2025. godine. Vlada Republike Srpske je 15.02.2022. godine usvojila Prijedlog programa javnih investicija Republike Srpske za period 2023-2025. godina. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je 27.10.2022. godine usvojila Program javnih investicija Federacije BiH za period od 2023-2025. godine.

Federalno ministarstvo finansija Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine donijelo Registar budžetskih korisnika Federacije Bosne i Hercegovine, koji predstavlja prikaz podataka svih budžetskih organa uprave koji su uvršteni kao budžetski korisnici, a koji zadovoljavaju uslove propisane Pravilnikom o utvrđivanju i načinu vođenja registra budžetskih korisnika Federacije Bosne i Hercegovine.

Savjet ministara BiH je na 54. sjednici održanoj 28.07.2022. godine usvojio Srednjoročnu strategiju upravljanja dugom Bosne i Hercegovine za period 2021-2024. godina, u kojoj je predstavljena struktura duga, procjena stanja zaduženosti, te ciljevi upravljanja dugom i smjernice za dostizanje postavljenih ciljeva. Strategija je pripremljena na bazi Srednjoročnih strategija upravljanja dugom Republike Srpske, Federacije BiH i Brčko distrikta BiH.

U oblasti oporezivanja, Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine je nastavila sa izradom zakonskih i podzakonskih akata koji će doprinijeti usklađivanju zakonodavstva u oblasti indirektnih poreza sa Evropskom unijom (Službeni glasnik BiH, br. 47/22, 74/22, 85/22 i 87/22). Nacrt novog Zakona o porezu na dodatu vrijednost Bosne i Hercegovine je upućen na razmatranje nadležnim organima, čije mišljenje je preduslov za usvajanje ovog zakona. Pored toga, radna grupa za izradu novog Zakona o akcizama je provodila usaglašavanje radnog dokumenta sa relevantnim direktivama EU.

Tokom 2022. godine, izmjenom Pravilnika o primjeni Zakona o porezu na dodatnu vrijednost Bosne i Hercegovine, poboljšani su uslovi za korištenje slobodnih zona za privlačenje investicija, jer su detaljnije propisana oslobađanja i uslovi oslobađanja od plaćanja poreza na dodatu vrijednost za isporuku dobara u slobodne zone.

Poreska uprava Republike Srpske je tokom 2022. godine pokrenula brojne aktivnosti kako bi se kroz unapređenje poslovnih procesa i odgovarajućom preraspodjelom resursa poboljšala produktivnost, što je u konačnici dovelo do efikasnije naplate javnih prihoda. Kao najvažniji rezultati tokom 2022. godini ističu se rekordna naplata poreza, smanjenje poreznog duga i jačanje elektroničkih usluga. Značajna aktivnost tokom 2022. godini su uključivanje poreske uprave Republike Srpske u projekat Vlade Republike Srpske **Optimizacija administrativnih procedura i formalnosti na republičkom nivou**.

Poreska uprava Federacije Bosne i Hercegovine je pripremila Izvještaj za 2022. godinu u skladu sa Uredbom o trogodišnjem i godišnjem planiranju rada, monitoringa i izvještavanja u Federaciji Bosne i Hercegovine. Predmetni Izvještaj sadrži pregled poduzetih aktivnosti u cilju realizacije prioritenih i strateških ciljeva, a koji su rezultirali pozitivnim trendom rasta i razvoja u svim segmentima djelatnosti.

U oblasti carinske politike, tokom izvještajnog perioda su nastavljene aktivnosti na usklađivanju zakonskih i podzakonskih propisa sa novim carinskim propisima Evropske unije. Od 01.08.2022. godine počela je primjena Odluke o provođenju Zakona o carinskoj politici u Bosni i Hercegovini, kao i novog Elektronskog tranzitnog sistema (NCTS), transevropskog carinskog informacionog sistema koji omogućava razmjenu podataka između carinskih organa i privrednih subjekata sistemom elektronske razmjene podataka.

Uprava za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine učestvovala u realizaciji UN projekta **Podrška implementaciji Mape puta za održivo rješenje ilegalnog posjedovanja, zloupotrebe i trgovine malokalibarskim i lakim oružjem (SALW) i njegovom municijom na Zapadnom Balkanu kroz aktivnosti koje provode kancelarije UNDP-a**, koji je imao za cilj jačanje kapaciteta graničnih službi za integrisanje upravljanja granicom u borbi protiv ilegalne trgovine malog i lakog naoružanja, sa posebnim akcentom na jačanje kapaciteta carinske službe BiH.

Evropska unija je tokom 2022. godine nastavila s pružanjem podrške i izgradnje kapaciteta za daljnje usklađivanje carinskog i poreskog zakonodavstva, procedura i standarda sa pravnom stečevinom Evropske unije što je neophodno kako bi se stvorili bolji uslovi za efikasnije zakonodavstvo i na taj način

doprinijelo efikasnijem funkcionisanju Uprave za indirektno oporezivanje, posebno u području borbe protiv carinskih i fiskalnih prijevara, kao i drugih negativnih efekata na prikupljanje prihoda.

U oblasti statistike, tokom 2022. godine nastavljena je realizacija aktivnosti definisanih u dokumentu **Strateški pravci razvoja statistike Bosne i Hercegovine 2030**, a to se prije svega odnosi na usklađivanje službene statistike Bosne i Hercegovine sa standardima Evropske unije i EUROSTAT-a. U Izvještaju Evropske komisije o Bosni i Hercegovini za 2022. godinu konstatuje se da je postignut određeni napredak u oblasti statistike, posebno kompletiranjem ankete o prihodima i životnom standardu. U narednom periodu potrebno je poboljšati pružanje pravovremene, iscrpne nacionalne statistike o državnim finansijama, nacionalnim računima i tržištu rada.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine i entitetski zavodi za statistiku su tokom 2022. godine zajednički provodili aktivnosti na realizaciji nekoliko projekata razvojnih partnera, koji će omogućiti razvoj statističkog sistema u Bosni i Hercegovini, kao i njegove usklađenosti sa najboljim evropskim praksama.

Zavod za statistiku Republike Srpske je tokom 2022. godine donio Srednjoročni plan rada republičkog zavoda za statistiku za period 2022-2024. godine. Srednjoročni plan rada definiše očekivane ciljeve, mjere učinaka i rezultate republičkog zavoda za statistiku. Isti je usvojen na 33. posebnoj sjednici Vlade Republike Srpske 24.03.2022. godine.

Zavod za statistiku Republike Srpske je tokom 2022. godine nastavio unapređenje različitih statističkih područja u okviru statistike, a najviše kroz ekspertsku podršku u okviru aktualnih projekata, naročito poslovnih statistika, naročito Statistički poslovni registar, Strukture poslovne statistike te Statistike tržišta rada.

Federalni zavod za Statistiku Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine realizovao strateški cilj **Proizvodnja i diseminacija statističkih podataka**. Relizacijom ovog cilja provedena su statistička istraživanja iz oblasti *Demografija i Socijalna statistika i Sektorska statistika*. U oblasti *Makroekonomske statistike* postignut je dogovor na bazi potpisanog Memoranduma o saradnji sa Finansijsko – informatičkom agencijom FIA o preuzimanju potrebnih finansijskih podataka iz obrazaca finansijskih izvještaja za 2022. godinu.

Evropska unija je tokom 2022. godine pružala svoju pomoć na izradi **Strateških pravca razvoja statistike Bosne i Hercegovine (2030)**. Nova Strategija smatra se optimalnim i potrebnim rješenjem s obzirom na potrebu uvođenja novih mjera i instrumenata usklađivanja sistema službene statistike i funkcionisanja službene statistike Bosne i Hercegovine kroz usklađivanje s Evropskim pravnim okvirom.

Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine je u sklopu projekta **Unapređenje statistike obrazovanja na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini**, u statistici Visokog obrazovanja od školske 2022/2023. godine uvela u primjenu korigovani obrasci za studente koji su upisali i završili studiranje u sva tri ciklusa studija u Republici Srpskoj.

UN u BiH su tokom 2022. godine podržali jačanje kapaciteta statističkih institucija i obrazovnih vlasti, omogućavajući prikupljanje pouzdanijih i kvalitetnijih statističkih informacija, čime se unapređuje planiranje politika i raspodjela budžeta širom cijele zemlje.

Centralna banka BiH je tokom 2022. godine nastavila aktivnosti na usklađivanju statističke prakse sa evropskim i međunarodnim standardima i uvođenju EU statističkih standarda i metodologija.

Realizovan je **Twinning projekat za BiH**, koji poboljšava statistički sistem u okviru kojeg se razvija metodologija i testna kompilacija mjesečnog platnog bilansa i geografska distribucija za platni bilans po zemljama.

Pored toga, Centralna banka BiH je nastavila realizaciju **Programa za jačanje kapaciteta Centralnih banaka Zapadnog Balkana**, u cilju integracija u Evropski sistem centralnih banaka, čija je svrha jačanje monetarne i finansijske stabilnosti u regionu kroz dalje jačanje institucionalnih kapaciteta centralnih banaka Zapadnog Balkana, te unapređenje mreže kontakata i jačanje institucionalnog dijaloga. Takođe, uz podršku Razvojnog instrumenta Evropskog fonda za jugoistočnu Evropu (EFSE), realizovan je Pilot projekat saradnje sa srednjim školama u provođenju finansijske edukacije, koji ima za cilj bolju informisanost i sticanje znanja o modernim tehnologijama i mogućnostima digitalnih plaćanja dostupnih na tržištu Bosne i Hercegovine.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 54. sjednici održanoj 28.07.2022. godine je usvojio **Izveštaj o provođenju Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija za 2021. godinu**. Ovim Sporazumom su definisani prioriteti koji će bolje korespondirati sa novim izazovima za Bosnu i Hercegovinu i mogućnostima za saradnju Savjeta ministara Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija. S tim u vezi, saradnja između institucija Bosne i Hercegovine i nevladinih organizacija nije sama sebi svrha, već je u funkciji većeg učešća građana i nevladinih organizacija u procesima kreiranja i primjene javnih politika, uvažavajući različite ali komplementarne uloge koje institucije BiH, građani i nevladine organizacije imaju u ovom procesu. Time se stvaraju uslovi za kreiranje kvalitetnih javnih politika i njihovu efikasnu primjenu.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine je usvojio **Akcionni plan za implementaciju inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast**, uz prihvaćenu korekciju Ministarstva pravde da se ovaj dokument odnosi na period od 2022-2024. godine.

Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine tokom 2022. godine je nastavilo je kontinuirano pratiti primjenu **Jedinstvenih pravila za izradu pravnih propisa u Institucijama Bosne i Hercegovine i pravila za konsultacije u izradi pravnih propisa** i sarađivati s organizacijama civilnog društva prilikom izrade politika i propisa iz svoje nadležnosti.

Savjetodavno tijelo Savjeta ministara Bosne i Hercegovine je 29.11.2022. godine održalo sastanak sa Sektorom za pravnu pomoć i razvoj civilnog društva, na kojemu je dogovoreno da se u narednom periodu intenziviraju aktivnosti u vezi pripreme i izrade **Strategije stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva**.

Poseban fokus Evropske unije tokom 2022. godine bio je uspostava strateškog i institucionalnog okvira, kao i izgradnja kapaciteta vlasti na svim nivoima u Bosni i Hercegovini za uključivanje zainteresovane javnosti i civilnog društva u razvoj i implementaciju politika. Transparentnost javnog finansiranja civilnog društva dodatno je podstaknuta kroz aktivnosti **RELOAD projekta**, koji implementira UNDP, kao i dalje usvajanje LOD metodologije.

Prema izvještaju Evropske unije tokom 2022. godine, glavne prepreke zabilježene su u nedostatku istinske posvećenosti BiH da formulišu svoje politike prema civilnom društvu i unaprede institucionalne mehanizme saradnje sa civilnim društvom, kao i uključivanje zainteresovane javnosti i organizacija civilnog društva u razvoj politika.

U oblasti javnih nabavki, tokom 2022. godine ostvaren je značajan napredak kroz unapređenje zakonske regulative i razvoj brojnih funkcionalnosti sistema E-nabavke. U septembru 2022. godine usvojen je **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama BiH**, čije usvajanje je bio važan preduslov za izradu novog zakonskog dokumenta, koji će dodatno uskladiti oblast javnih nabavki sa evropskim direktivama i najboljim praksama. U toku su i aktivnosti na izradi nove **Strategije razvoja sistema javnih nabavki u Bosni i Hercegovini za period 2023-2027.** godina, čije usvajanje se očekuje tokom 2023. godine.

Agencija za javne nabavke BiH je tokom izvještajnog perioda nastavila realizaciju **EU IPA projekta Jačanje sistema javnih nabavki u BiH.** Ovim projektom je predviđena edukacija za preko 2000 službenika za javne nabavke u Bosni i Hercegovini u naredne dvije godine.

Bosna i Hercegovina je sa Evropskom komisijom zaključila Okvirni sporazum o finansijskom partnerstvu između Evropske komisije i Bosne i Hercegovine o posebnim aranžmanima za provođenje finansijske pomoći unije Bosni i Hercegovini u okviru Instrumenta pretpristupne pomoći IPA III, koji je stupio na snagu u septembru 2022. godine.

Direkcija za evropske integracije BiH je tokom 2022. godine nastavila učešće u radu **Regionalne mreže institucija nadležnih za EU integracije**, koja je formirana u okviru GIZ projekta **Promovisanje EU integracija na Zapadnom Balkanu.** U okviru ove mreže je u februaru 2022. godine usvojen Operativni plan za provođenje planiranih aktivnosti u narednom periodu. Cilj ovog projekta je jačanje kapaciteta tijela nadležnih za evropske integracije u zemljama Zapadnog Balkana, kako bi unaprijedili upravljanje procesima pristupanja Evropskoj uniji.

Savjet ministara BiH je na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine usvojio **Akcionni plan** Savjeta ministara BiH za implementaciju **Komunikacione strategije za informisanje javnosti** o procesu pristupanja BiH Evropskoj uniji za 2022. godinu.

Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine je 2022. godine bila u završnoj fazi implementacije razvoja baze podataka za sistem monitoringa, evaluacije i izvještavanja (MERSA) i baze podataka za usklađivanje sa propisima Evropske Unije (LIS). Pravno informacioni sistem (LIS) je realizovan uz finansijsku pomoć Švedske, te će početkom 2023. godine biti pušten u funkciju, a značajno će unaprijediti koordinaciju i izvještavanje o usklađivanju propisa u Bosni i Hercegovini sa pravnom stečevinom Evropske unije.

Bosna i Hercegovina i Evropska unija, u skladu sa odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, tokom 2022. godine održale su četiri sastanka *Pododbora za ekonomska i finansijska pitanja i statistiku* 14. i 15.11.2022. godine, *za pravdu, slobodu i bezbjednost* 08. i 09.12.2022.godine, *za inovacije, informaciono društvo i socijalnu politiku* 20.10.2022. godine i *za poljoprivredu i ribarstvo* 16.06.2022. godine.

Jedna od oblasti podrške Evropske unije IDDEEA-i bila je u oblasti informacionih tehnologija. Evropska unija je tokom 2022. godine obezbijedila sredstva i tehničku pomoć kako bi pomogla IDDEEA-i da modernizuje svoju IT infrastrukturu, uključujući razvoj novih softverskih sistema i implementaciju novog hardvera. Ovo je omogućilo IDDEEA-i da poboljša svoje usluge, poveća efikasnost i bezbjednost. Evropska unija je obezbijedila obuku i tehničku pomoć osoblju IDDEEA-e, kako bi unaprijedili svoje vještine i znanja u različitim oblastima, uključujući informatičku tehnologiju, zaštitu podataka i

korisničku podršku. Ovo je omogućilo IDDEEA-i da pruži bolje usluge građanima i da unaprijedi svoje interno poslovanje.

Ulaganja DCF članova u 2022. godini

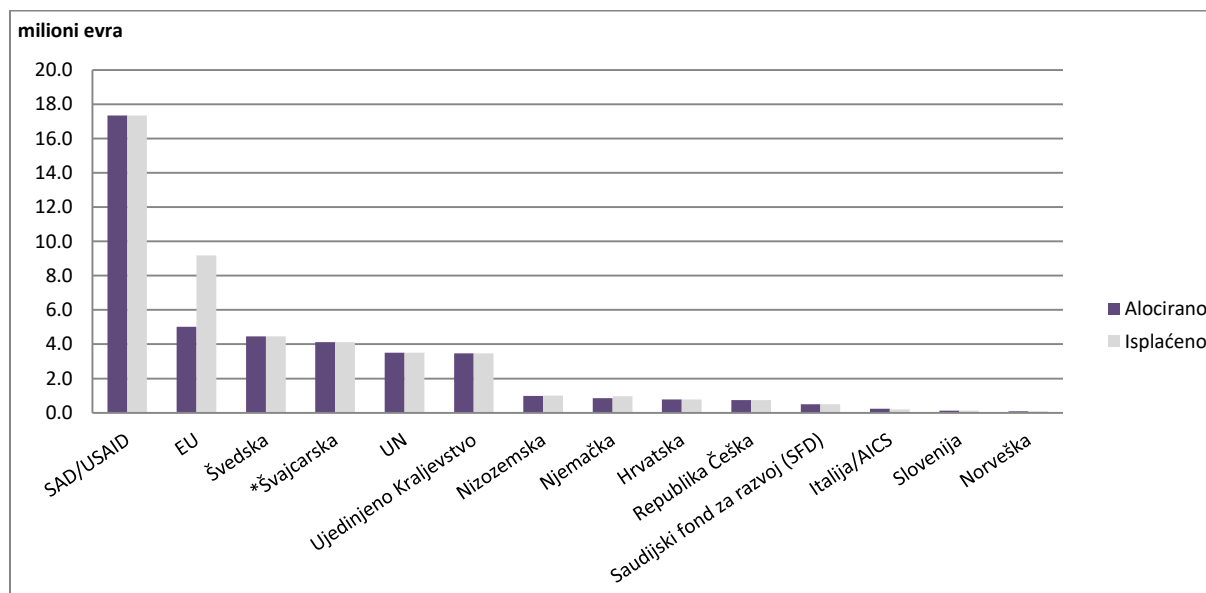
Članovi DCF aktivni u sektoru Demokratija i upravljanje u 2022. godini su SAD/USAID, EU, Švedska, Švajcarska, UN, Ujedinjeno Kraljevstvo, Nizozemska, Njemačka, Hrvatska, Republika Češka, Italija/AICS, Slovenija, Norveška.

Ukupno alocirana sredstva DCF članova za sektor Demokratija i upravljanje u 2022. godini su iznosila € 42.20 mil, od čega € 41.21 mil grantova i € 1.00 mil kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2022. godini su 46.47 mil, od čega € 45.47 mil grantova i € 1.00 mil kredita. U Grafikonu 1.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva u skladu s visinom ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera.

Razvojni partneri koji su u 2022. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su SAD/USAID, EU i Švedska, zatim slijede Švajcarska, UN i Ujedinjeno Kraljevstvo.

Grafikon 1.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

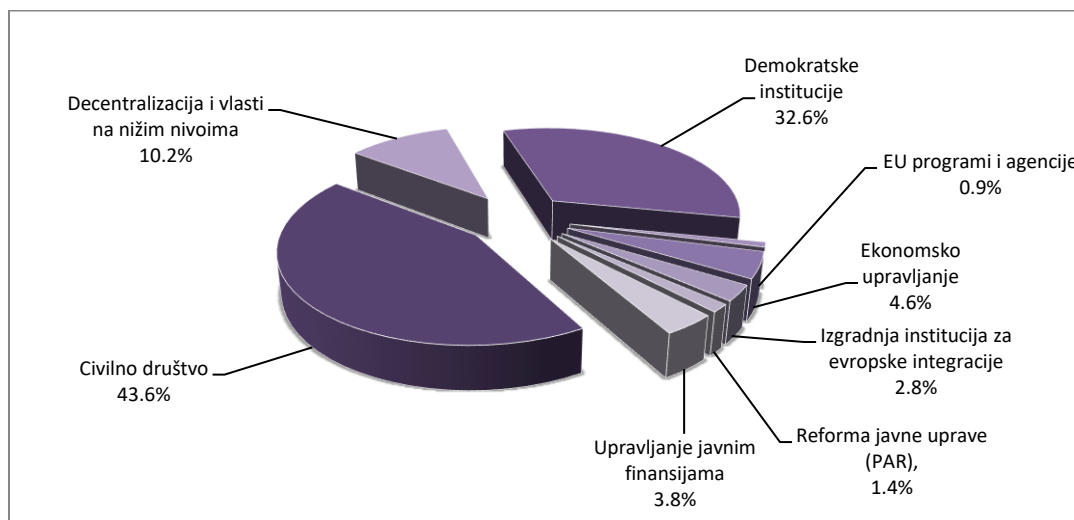

*Napomena: Švajcarska zajam

U Grafikonu 1.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstva u 2022. godini po podsektorima. Sektor Demokratija i upravljanje se sastoji od 11 podsektora.

Od ukupno alociranih sredstava u 2022. godini, 86.5% je alocirano u podsektore: Civilno društvo (43.6%), Demokratske institucije (32.6%) i Decentralizacija i vlasti na nižim nivoima (10.2%), dok je u sve ostale podsektore alocirano 13.5% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

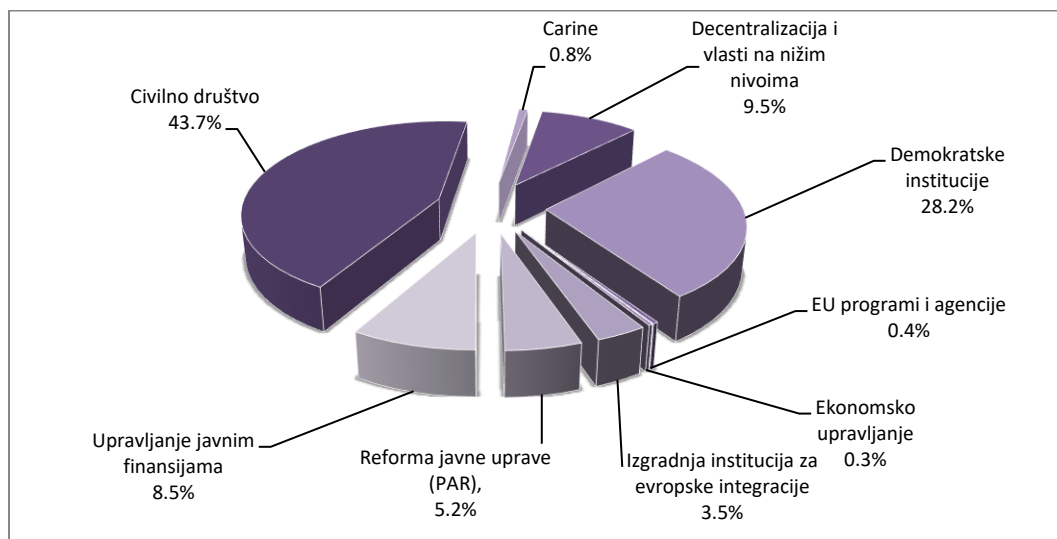
Grafikon 1.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2022. godini

Grafikon 1.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstva u 2022. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini, 89.9% je isplaćeno u četiri podsektora i to: Civilno društvo (43.7%), Demokratske institucije (28.2%), Decentralizacija i vlasti na nižim nivoima (9.5%) i Upravljanje javnim finansijama (8.5%), dok je u sve ostale podsektore isplaćeno 10.1% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 1.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2022.godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

Naziv projekta	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
USAID Projekat pomoći lokalnoj upravi (LGAA)	SAD/USAID	11.66
Projekat uništavanja eksplozivnih sredstava i ostataka rata	UN, Norveška, UK, Saudijski fond za razvoj (SFD)	11.26
Projekat opštinskog okolišnog i ekonomskog upravljanja (MEG)	Švajcarska	11.24
USAID/BiH Projekat e-upravljanja	SAD/USAID	10.01
USAID/BiH INSPIRE – Projekat podrške zaštiti ljudskih prava	SAD/USAID	8.42
Jačanje uloge lokalnih mjesnih zajednica (MZ)	Švajcarska	8.14
Jačanje uloge lokalnih mjesnih zajednica u Bosni i Hercegovini 2020–2024 (Faza II)	Švajcarska, Švedska, UN	7.58
(USAID) Projekat - Pravosuđe protiv korupcije	SAD/USAID	7.50
(USAID) PRO Future (II) povjerenje, razumijevanje i odgovornost za budućnost	SAD/USAID	7.50
(USAID) Administrativna podrška	SAD/USAID	6.50

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:
<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Bosna i Hercegovina treba nastaviti proces jačanja demokratije i upravljanja, kroz jačanje demokratskih institucija i inkluzivnih demokratskih procesa, jačanja uloge civilnog društva, te provođenje aktivnosti na realizovanju daljnjeg napretka u reformama koje su ključne za proces evropskih integracija. Na osnovu odgovora institucija BiH sa svih nivoa vlasti i članova DCF-a, koji su učestvovali u izradi ovog Izvještaja, u narednom periodu potrebno je:

- dalje jačanje upravljanja javnim finansijama i pravovremena realizacija mjera u Sveobuhvatnoj strategiji upravljanja javnim finansijama u BiH za period 2021-2025. god, kao i pojedinačnim PFM strategijama svih nivoa vlasti u BiH;
- osigurati kvalitetne, uporedive i pravovremene službene statističke podatke, kao i prilagoditi iste standardima Evropske unije u oblastima upravljanja kvalitetom, statističke zaštite i povjerljivosti podataka;
- harmonizovati propise u području PDV-a i akciza u odnosu na regulativu EU , u skladu sa dinamikom procesa pridruživanja EU i zahtjevima pravnog i poslovnog okruženja u BiH;
- izraditi i usvojiti Strategiju razvoja sistema javnih nabavki u Bosni i Hercegovini za period 2023-2027. godina;
- nastaviti dalji razvoj elektronskih javnih nabavki u BiH, kao i usvojiti zakonsku legislativu koja će omogućiti transpoziciju direktiva EU o javnim nabavkama i dobrih praksi u pravni sistem BiH;

- ispuniti ključne prioritete iz Mišljenja Evropske komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji, te nastaviti aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva Bosne i Hercegovine sa EU *acquis*-om;
- intenzivirati proces provođenja i praćenja provođenja reforme javne uprave;
- u oblasti carinskih propisa potrebno je usvojiti zakonsku i podzakonsku legislativu sa ciljem daljeg usklađivanja carinskih propisa BiH sa novim carinskim propisima Evropske unije;
- provoditi aktivnosti na daljem unapređenju elektronskog poslovanja i načina komunikacije sa poreskim obveznicima, proširenju metoda rada i utvrđivanju rizičnosti u poslovanju poreskih obveznika;
- uskladiti zakonodavstvo u oblasti neizravnih poreza sa *acquis*-om;
- provoditi komunikacione aktivnosti u skladu s Akcionim planom za provođenje Komunikacione strategije za informisanje javnosti o pristupanju BiH Evropskoj uniji.

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2022. godini	EU, SAD/USAID, Italija/AICS, Švedska, Norveška, UN, Švajcarska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Republika Češka, Njemačka, Hrvatska, Slovenija
Ostale ključne međunarodne organizacije	Organizacija za bezbjednost i saradnju u Evropi; Savjet Evrope; Ženevski centar za demokratsku kontrolu oružanih snaga; INTERPOL; EUROPOL; Snage evropske unije; Međunarodni program pomoći u kriminalističkoj obuci (ICITAP) i Kancelarija za razvoj tužitelastava, pomoć i obuku u inostranstvu (OPDAT) Ministarstva pravosuđa SAD; Evropska policijska akademija; Asocijacija evropskih policijskih akademija; Katolička pomoć; Kancelarija visokog predstavnika; Evropska agencija za upravljanje operativnom saradnjom na vanjskim granicama; Međunarodno povjerenstvo Crvenog krsta; <i>Save the Children</i> Norveška; Regionalni savjet za saradnju, OPEC fond za međunarodni razvoj/OFID; Centar za kontrolu malog i lakog oružja za JI Evropu (SEESAC); Caritas Švajcarska, <i>Care International</i> ; <i>Hilfswerk Austria International</i> , Međunarodna organizacija za migracije (IOM), Odjel UN za droge i kriminal (UNODC), Međunarodna komisija za nestale osobe (ICMP), Turska Agencija za međunarodnu saradnju i razvoj (TIKA).
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Parlamentarna skupština BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo pravde RS; Kantonalna ministarstva pravde; Pravosudna komisija BD BiH; Ministarstvo bezbjednosti BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Tužitelastvo BiH; Visoko sudsko i tužilačko vijeće BiH; Sud BiH; Tužilaštvo BiH; kantonalni sudovi; Sud BD BiH; Centri za obuku sudija i tužilaca u FBiH i RS; Državna agencija za istrage i zaštitu BiH; Granična policija BiH; Ministarstvo spoljnje trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Institucija ombudsmena /ombudsmana za ljudska prava BiH; Notarska komora FBiH i RS; Direkcija za koordinaciju policijskih tijela BiH; Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije BiH; Agencija za policijsku podršku BiH; Policijske akademije u FBiH i RS; Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova; Ministarstvo unutrašnjih poslova RS; kantonalna ministarstva unutrašnjih poslova; kantonalna ministarstva obrazovanja; Agencija za zaštitu ličnih podataka u BiH; Agencija za forenzička ispitivanja i vještačenja BiH; Agencije za civilnu zaštitu entiteta i BD BiH; Federalno ministarstvo zdravstva; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Odjel za zdravstvo BD BiH; Agencija za ravnopravnost polova BiH; Gender centri FBiH i RS; Savjet nacionalnih manjina u BiH.
Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članova za potrebe sektora u 2022. godini	Ukupno alocirano € 69.09 mil granta. Ukupno isplaćeno € 54.42 mil granta. Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 10%, a isplaćeno 10%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2022. godini	Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku pred sudom BiH (Sl. gl. BiH, broj 40/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine (Sl. gl. BiH br. 59/22); Zakon o izmjeni Zakona o radu u institucijama Bosne i Hercegovine (Sl. gl. BiH br. 59/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama (Sl. Gl. BiH, br. 59/22); Zakon o vanrednom usklađivanju penzija ostvarenih po Zakonu o službi u Oružanim snagama Bosne i Hercegovine (Sl. novine FBiH br. 25/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju

	<p>branilaca odbrambeno - oslobodilačkog rata (Sl.novine FBiH br. 29/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica (Sl.novine FBiH br. 29/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravima demobiliziranih branilaca i članova njihovih porodica (Sl.novine FBiH br. 29/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o posebnim pravima dobitnika ratnih priznanja i odlikovanja i članova njihovih porodica (Sl.novine FBiH br. 29/22); Zakon o organizacijama i reprezentativnim organizacijama osoba sa invaliditetom i civilnih žrtava rata (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o upravnom postupku (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u institucijama pravosuđa Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u Ministarstvu unutrašnjih poslova Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o platama i naknadama sudija i javnih tužilaca u Republici Srpskoj (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o dopunama Zakona o republičkoj upravi (Sl.gl.RS.br. 15/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i drugim naknadama pravobranioca i zamjenika pravobranioca u pravobranilaštvu u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br.1/22); Zakon o izmjeni Zakona o prekršajima BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 6/22); Zakon o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 17/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platama i drugim naknadama pravobranioca i zamjenika pravobranioca u pravobranilaštvu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platama i naknadama zaposlenih u policiji BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama i dopunama zakona o platama i naknadama zaposlenih u Pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 21/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama i naknadama zaposlenih u policiji BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i naknadama zaposlenih u pravosuđu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama i drugim naknadama pravobranioca i zamjenika pravobranioca u Pravobranilaštvu BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 45/22).</p> <p>Migracioni profil BiH za 2021. godinu; Strategija u oblasti migracija i azila za period 2021-2025; Strategija BiH za prevenciju i borbu protiv terorizma za period 2021-2026.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Reforma pravosuđa: Godišnji forum informisanja razvojnih partnera u organizaciji Ministarstva pravde BiH i Strukturisani dijalog o pravosuđu između BiH - EU.</p> <p>Koordinacija razvojnih partnera održava se svakih 6 mjeseci od strane Delegacije Evropske unije (EUD) kao dio strukturisanog dijaloga, kao i sastanaka pododbora u sektoru pravde sa učestvovanjem Visokog sudskog i tužilačkog vijeća i Ministarstva pravde.</p>

EUD redovno organizuje sastanke za koordinaciju međunarodnog pravosudnog sektora.

Redovni bilateralni koordinacioni sastanci međunarodnih i lokalnih partnera.

Reforma zatvorskog sistema: *ad hoc* koordinacija i bilateralni sastanci vezani za projekte.

Ratni zločini: Redovni bilateralni koordinacioni sastanci sa međunarodnim i lokalnim partnerima, uključujući EUD, Švajcarsku, SAD, Ministarstvo pravde, Tužilaštva. *Ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Borba protiv organizovanog kriminala: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci između razvojnih partnera.

Borba protiv korupcije: Redovni koordinacioni sastanci o politici, kojima ko-predsedavaju Agencija za sprječavanje korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije i EUD.

UN održava redovite bilateralne koordinacione sastanke sa međunarodnim i lokalnim partnerima.

Reforma policije: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Migracije i azil: Formalnu koordinaciju razvojnih partnera vodi Koordinaciono tijelo za pitanja migracija u BiH.

Upravljanje granicom i bezbjednost: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Romi: Odbor za Rome pri Savjetu ministara BiH je formalno koordinaciono tijelo.

Izbjeglice i interno raseljena lica: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

LGBTI: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Nacionalne manjine: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Međuetnički odnosi: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Sloboda izražavanja i sloboda medija: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Imovinska prava: Neformalna *ad hoc* koordinacija, vezana za projekte.

Zaštita podataka: Neformalna *ad hoc* koordinacija.

Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2022. godini

Sektor vladavine prava i osnovnih prava predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2022. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor vladavine prava i osnovnih prava sastoji se od šesnaest podsektora:

- Reforma pravosuđa
- Reforma zatvorskeg sistema
- Ratni zločini
- Borba protiv organizovanog kriminala
- Borba protiv korupcije
- Reforma policije
- Migracije i azil
- Upravljanje granicom i bezbjednost
- Romi
- Izbjeglice i interno raseljene osobe
- LGBTI
- Nacionalne manjine
- Međuetnički odnosi,
- Sloboda izražavanja i sloboda medija
- Imovinska prava
- Zaštita podataka

Bosna i Hercegovina i Evropska unija su 08. i 09.12.2022. godine održale šesti sastanak Pododbora za pravdu, slobodu i bezbjednost, na kojem su predstavnici Evropske komisije istakli da je za unapređenje funkcionisanja pravosuđa ključno usvajanje novog *Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine* i *Zakona o sudovima Bosne i Hercegovine*, usklađenih sa evropskim standardima, kao i nove Strategije za reformu sektora pravde. U Bosni i Hercegovini je potrebno poboljšati procedure u oblastima imenovanja, integriteta, edukacije i ocjenjivanja rada sudija i tužilaca, te uspostaviti kredibilan mehanizam provjere imovine nosilaca pravosudnih funkcija.

U cilju povećanja stepena nezavisnosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini, te ispunjavanja preporuka Evropske komisije, u 2022. godini nastavljen je dijalog na političkom i tehničkom nivou iz oblasti pravosuđa i na izradi Zakona o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine.

Na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine, Savjet ministara je usvojio **Akcionu plan za provođenje inicijative Partnerstva za otvorenu vlast** za period 2021-2023. godine. Akcioni plan obuhvata tačno definisane mjere i aktivnosti koje institucije Bosne i Hercegovine treba da provedu do kraja 2023. godine, a koje imaju cilj jačanje transparentnosti i otvorenosti organa javne vlasti, uključivanje i osnaživanje građana i civilnog društva, borbu protiv korupcije, te korištenje novih tehnologija za poboljšanje kvaliteta usluga koja javna uprava pruža građanima.

Prema godišnjem izvještaju Evropske Unije za 2022. godinu, Bosni i Hercegovini nedostaje političke posvećenosti u reformi pravosuđa. Loše funkcionisanje pravosudnog sistema i dalje ugrožava prava građana, borbu protiv korupcije i organizovanog kriminala.

Visoki sudski i tužilački savjet (VSTS) je od decembra 2022. godine nastavio sa organizacijom redovnih koordinacionih sastanaka s donatorima i međunarodnim partnerima koji pružaju podršku pravosuđu Bosne i Hercegovine.

U periodu os 11. do 17. decembra pododbor UN-a za sprječavanje mučenja (SPT) bio je u posjeti u Bosni i Hercegovini. Za vrijeme posjete prezentovali su korake koje Bosna i Hercegovina treba preduzeti kako bi efikasno spriječila torturu i zlostavljanje osoba lišenih slobode. Delegacija SPT-a je posjetila zatvore, pritvorske objekte i druga mjesta lišenja slobode.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine usvojio **Strategiju za prevenciju i borbu protiv terorizma za period 2021-2026. godina**, čiji je cilj da se na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini uspostavi efikasan, koherentan i održiv mehanizam za prevenciju protiv terorizma, nasilnog ekstremizma i radikalizacije koji vode ka terorizmu. Usvajanje Strategije je jedna od međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine kao kandidata za članstvo u Evropskoj Uniji i članice Ujedinjenih nacija, Savjeta Evrope i Organizacije za bezbjednost i saradnju u Evropi.

Vlada Republike Srpske je na 180. sjednici održanoj 26.07.2022 godine usvojila Informaciju o izradi Nacrta strategije Bosne i Hercegovine za prevenciju i borbu protiv terorizma za period 2021-2026. godina, a Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na 302. sjednici održanoj 08.02.2022. godine usvojila Akcioni plan za prevenciju i borbu protiv terorizma za period 2020 – 2025 godine u Federaciji BiH.

U oblasti borbe protiv trgovine ljudima, u sklopu **Strategije suprotstavljanja trgovine ljudima u Bosni i Hercegovini za period 2020-2023. godine**, usvojene u 2020.godini, realizovane su sve aktivnosti planirane za 2022. godinu.

U okviru projekta **Kratkoročna i srednjoročna podrška jačanju napora u borbi protiv trgovine ljudima u BiH**, čiju provedbu je podržala Kancelarija za međunarodnu borbu protiv narkotika i provedbu zakona Vlade SAD-a (US DoS/INL), implementirala Međunarodna organizacije za migracije (IOM), a sve u saradnji sa Ministarstvom bezbjednosti BiH, uspostavljena je napredna mobilna aplikacija, koja će unaprijediti procjenu i proaktivniju identifikaciju žrtava trgovine ljudima. Mobilna aplikacija izrađena je kako bi se olakšala i poboljšala identifikacija žrtava trgovine ljudima, koja omogućava angažovanje samih građana na proaktivnom pristupu u identifikaciji potencijalnih žrtava trgovine ljudima u BiH.

U oblasti sajber bezbjednosti, Ministarstvo bezbjednosti Bosne i Hercegovine je krajem 2022. godine počelo realizaciju projekta **Jačanje sajber bezbjednosti u Bosni i Hercegovini**, koji ima za cilj unapređenje svijesti, kapaciteta i tehničke sposobnosti organa u Bosne i Hercegovine u borbi protiv sajber kriminala, te jačanju kapaciteta vlasti za pronalaženje i oduzimanje dobiti stečene putem sajber kriminala, sprečavanja pranja novca na internetu i obezbjeđivanja elektronskih dokaza. Takođe, u procesu izrade su **Strategija sajber bezbjednosti Bosne i Hercegovine i Zakon o mrežnoj i informacionoj bezbjednosti**.

Vlada Republike Srpske je na 180. sjednici 21.07.2022. godine imenovala dvije radne grupe, i to Radnu grupu za izradu Akcionog plana za borbu protiv sajber kriminala za period 2023-2024. godine i Radnu grupu za izradu Akcionog plana za zaštitu djece od seksualnog zlostavljanja i iskorištavanja za period 2023-2024. godine. Takođe je formirana i Radna grupa za izradu Akcionog plana iz oblasti digitalne forenzike u Republici Srpskoj za period 2023-2024. godinu.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na 345. sjednici održanoj 29.12.2022. godine utvrdila **Nacrt zakona o informacionoj bezbjednosti Federacije Bosne i Hercegovine**, te ga uputila u parlamentarnu

proceduru. Ovim zakonom prvi put se reguliše oblast informacione, odnosno sajber bezbjednosti u Federaciji Bosne i Hercegovine. Kako je obrazloženo, sajber bezbjednost zahtijeva sistematski i koordinisan pristup između entiteta i svih drugih zainteresovanih strana u Bosni i Hercegovini, uz neminovno uzimanje u obzir činjenice da je sajber prostor globalna kategorija, koja po svojoj suštini prevazilazi okvire i granice entiteta ili drugih organa vlasti.

Za potrebe uspostavljanja preventivnog sistema za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorističkih aktivnosti zloupotrebom transakcija pri pružanju usluga virtuelnim valutama i depozitarnim uslugama novčanika, na inicijativu Ministarstva finansija Republike Srpske, Evropska komisija odobrila je tehničku podršku putem TAIX instrumenata u oblasti **Transponovanje odredbi Direktive EU 2018/843 u vezi sa razmjenom virtuelnih valuta i pružaočima depozitarnih usluga novčanika**, sa osvrtom na dosadašnja iskustva.

U oblasti reforme policije, tokom 2022. godine nastavljene su aktivnosti *Agencije za školovanje i stručno usavršavanje kadrova* na provođenju osnovne policijske obuke kadeta nivoa I i II i stručnog osposobljavanja i usavršavanja policijskih službenika Bosne i Hercegovine. Takođe, Agencija je nastavila usklađivanje i predlaganje nastavnih planova i programa u skladu sa potrebama policijskih tijela Bosne i Hercegovine, kao i drugih službi i agencija iz oblasti bezbjednosti.

Ministarstvo bezbjednosti Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine učestvovalo u realizaciji projekta **Usaglašavanje zakonodavstva o policijskoj odgovornosti sa međunarodnim standardima na Zapadnom Balkanu**, koji je realizovao Ženevski centar za upravljanje sektorom bezbjednosti (DCAF).

Direkcija za koordinaciju policijskih tijela Bosne i Hercegovine je u izvještajnom periodu nastavila jačati komunikaciju, koordinaciju i saradnju između policijskih tijela u Bosni i Hercegovini u skladu sa najboljim praksama i standardima Evropske unije, a u cilju što efikasnijeg suprotstavljanja svim oblicima kriminala. Tokom 2022. godine, usvojeno je nekoliko podzakonskih akata, koji treba da doprinesu unapređenju rada Direkcije, te boljoj saradnji sa domaćim i međunarodnim policijskim organima.

Državna agencija za istrage i zaštitu Bosne i Hercegovine (SIPA) je tokom 2022. godine nastavila aktivnosti u cilju sprečavanja, otkrivanja i dokazivanja krivičnih dijela iz svoje nadležnosti, kao i na unapređenju međuagencijske i međunarodne saradnje.

Tokom 2022. godine, SIPA je implementirala projekte finansirane od strane razvojnih partnera, prije svega EU, UNDP, OSCE i Interpol, koji su dodatno unaprijediti materijalno-tehničke i ljudske kapacitete policijskih agencija u Bosni i Hercegovini.

S obzirom na značaj međuagencijske saradnje, početkom 2022. godine, u sklopu EU projekta **Jačanje međuagencijske saradnje i koordinacije u Bosni i Hercegovini**, održan je konstituirajući sastanak Koordinacionog foruma direktora policijskih agencija, što će dodatno unaprijediti saradnju na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini.

U oblasti azila, tokom 2022. godine ostvaren je značajan napredak, prije svega kroz obezbjeđenje kapaciteta i standarda potrebnih za prihvatanje tražioca azila u Bosni i Hercegovini, povećanu efikasnost u procesu odlučivanja po zahtjevima za azil, te usvajanje legislative iz oblasti azila.

Ministarstvo za ljudska prava i izbjelice Bosne i Hercegovine je 05.04.2022. godine, nakon provedenih konsultacija s Ministarstvom bezbjednosti Bosne i Hercegovine i Ministarstvom civilnih poslova Bosne

i Hercegovine, usvojilo je **Pravilnik o načinu ostvarivanja pomoći pri uključivanju u društvo Bosne i Hercegovine izbjeglica i stranaca pod subsidijarnom zaštitom Bosne i Hercegovine.**

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 80. vanrednoj sjednici održanoj 07.12.2022. godine usvojio **Strategiju u oblasti migracija i azila za period 2021-2025. godina**, što je bila jedna od preporuka Evropske komisije za dobijanje kandidatskog statusa za Bosnu u Hercegovinu. Strategijom u oblasti migracija i azila će se obezbjediti razvoj kvalitetnog sistema migracija i azila u Bosni i Hercegovini, u skladu sa standardima Evropske unije, te omogućiti aktivno učešće u koordinaciji aktivnosti iz ovih oblasti na regionalnom nivou.

Ministarstvo bezbjednosti Bosne i Hercegovine tokom 2022. godine je nastavilo saradnju s organizacijom Hilfswerk International kroz projekat **Smanjenje neregularnih migracija u EU putem jačanja kapaciteta struktura povezanih sa migracijama na Zapadnom Balkanu**, koji finansiraju Fond za azil, migracije i integracije (AMIF) i Federalno ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Austrije. Navedeni projekat pružio je podršku u izradi Strategije u oblasti migracija i azila i Akcionog plana za period 2021-2025. godine.

Pored toga, Savjet ministara Bosne i Hercegovine je usvojio niz podzakonskih akata kojima se detaljno definiše boravak stranaca u Bosni i Hercegovini, kao i pitanja ilegalnih migranata i obezbjeđivanje privremenih prihvatnih centara u Bosni i Hercegovini. Na 56. sjednici Savjeta ministara Bosne i Hercegovine održanoj 26.10.2022. godine usvojen je **Pravilnik o standardima funkcionisanja i drugim pitanjima značajnim za rad centara za prihvata i smještaj tražitelja azila – Azilantski centar**, kojim je dodatno usklađena ova oblast sa evropskim direktivama, te poboljšani standardi prihvata i smještaja tražitelja azila u Bosni i Hercegovini, kojima su obezbijeđena sva pripadajuća prava i proceduralne garancije u postupku.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 54. sjednici održanoj 28.07.2022. godine usvojio **Migracioni profil Bosne i Hercegovine za 2021. godinu**, a njegovim ažuriranjem na godišnjem nivou, Bosna i Hercegovina ispunjava jednu od obaveza iz procesa vizne liberalizacije, te osigurava uvid u ključne trendove iz oblasti migracija.

Tokom 2022. godine Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine uspostavilo je **Mehanizam koordinacije** između svih aktera koji su uključeni u realizaciju i obezbjeđenje adekvatnog prihvata državljana Bosne i Hercegovine koji se vraćaju u Bosnu i Hercegovinu po osnovu sporazuma o readmisiji, te je osiguralo budžetska sredstva s ciljem podrške lokalnim vlastima za realizaciju navedene aktivnosti.

Prema izvještaju Delegacija Evropske Unije u 2022. godini, Bosna i Hercegovina se i dalje suočava s brojnim društvenim problemima, koji se moraju rješavati kroz unaprijeđene sisteme socijalne zaštite i inkluzije za sve ugrožene osobe, djecu, osobe sa invaliditetom i starije osobe. Određeni napredak je postignut u pogledu raseljavanja i obezbjeđivanja trajnih stambenih rješenja u okviru Regionalnog stambenog programa.

U oblasti upravljanja granicom, tokom 2022. godine realizovane su aktivnosti iz **Strategije integrisanog upravljanja granicom i Akcionog plana provođenja Strategije za period 2019-2023. godina**. Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine usvojio **Nacrt zakona o graničnoj kontroli** i uputio ga u parlemantarnu proceduru usvajanja. Zakon je u potpunosti usklađen sa evropskim direktivama, a njegovom implementacijom će se povećati sveukupni stepen granične bezbjednosti u cjelini, obezbjeđiće se nesmetani protok ljudi i roba preko granice uz spriječavanje svih

oblika nezakonitih radnji povezanih sa prelaskom državne granice, te će se smanjiti prijetnje usmjerene prema bezbjednosti granica.

Granična policija Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine nastavila aktivnosti na jačanju kapaciteta i dostizanju najboljih praksi zemalja Evropske unije, što će doprinijeti poboljšanju uslova za slobodno i nesmetano kretanje ljudi i trgovine robama preko granice Bosne i Hercegovine. Granična policija održava i kontinuirano povećava nivo graničnih provjera i nadzora granice, kao i mjera u prevenciji i borbi protiv nezakonitih migracija i svih oblika prekograničnog kriminala.

U saradnji sa razvojnim partnerima, tokom 2022. godine realizovano je nekoliko projekata kojima je poboljšana materijalno-tehnička opremljenost Granične policije Bosne i Hercegovine, a nova tehnička oprema doprinosi povećanju efikasnosti granične kontrole i nadzora granice.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 49. sjednici održanoj 20.04.2022. godine usvojio **Akcioni plan Bosne i Hercegovine za društvenu inkluziju Roma i Romkinja za period 2021-2025. godina**, sa ciljem poboljšanja društvenog statusa i uključenosti Roma i Romkinja u Bosni i Hercegovini.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine usvojio **Prijedlog Okvirnih smjernica Bosne i Hercegovine za period 2021-2025. godinu za implementaciju vodećih principa o poslovanju i ljudskim pravima**. Okvirne smjernice se zasnivaju na tri stuba, koja podcrtavaju dužnost nadležnih vlasti da zaštite ljudska prava, obaveze poslovnog sektora da poštuju ljudska prava, dok se treći stub odnosi na pristup pravnom lijeku.

Savjet ministara Bosne i Hercegovina je na 54. sjednici 28.07.2022. godine usvojio je **Akcioni plan za unapređenje ljudskih prava i osnovnih sloboda LGBTI osoba u Bosni i Hercegovini za period 2021-2024. godine**. Akcioni plan sadrži tri opšta cilja, i to *Jednake mogućnosti i zabrane diskriminacije, Jednaka prava u svim oblastima života i Društvo poštivanja raznovrsnosti*.

Tokom 2022. godine Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine ostvarilo je značajan napredak u provođenju *Instanbulske konvencije na prevenciji i zaštiti od svih oblika nasilja na osnovu spola i nasilja u porodici*. Uspostavljen je *Mehanizam za prevenciju uznemiravanja i uznemiravanja na osnovu spola*, te je uveden prvi parcijalni indeks ravnopravnosti spolova u Bosni i Hercegovini, u skladu sa metodologijom Evropske unije.

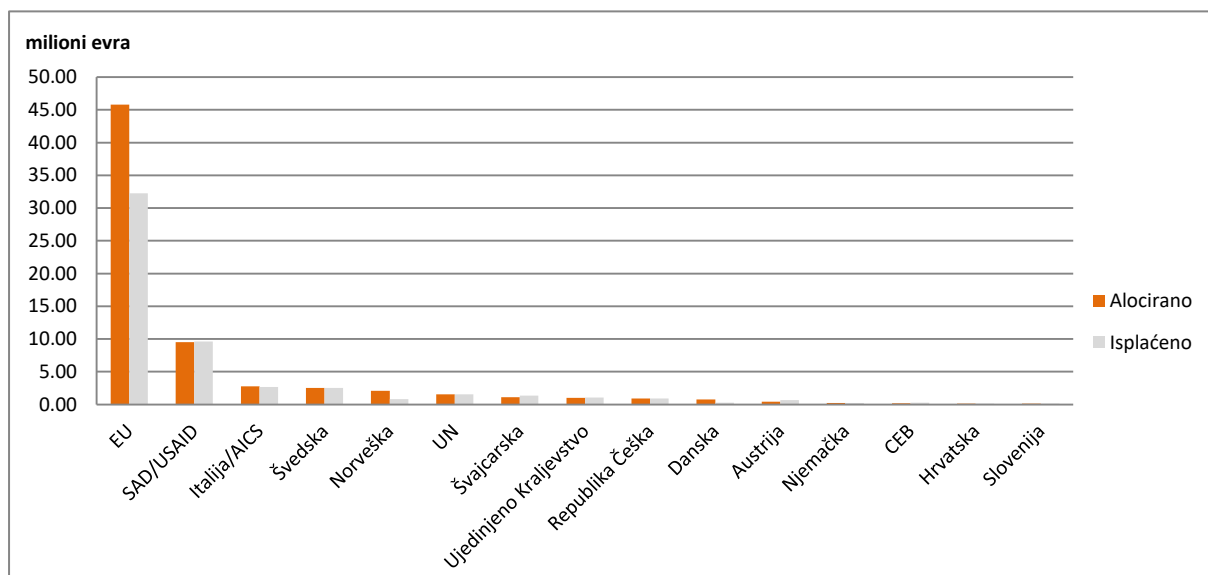
Ulaganja DCF članova u 2022. godini

Članovi DCF aktivni u sektoru Vladavina prava i osnovna prava u 2022. godini su EU, SAD/USAID, Italija/AICS, Švedska, Norveška, UN, Švajcarska, Ujedinjeno Kraljevstvo, Republika Češka, Njemačka, Hrvatska, Slovenija.

Ukupno alocirana sredstva koja su DCF članovi u 2022. godini usmjerile u Sektor iznose € 69.09 mil, a ukupno isplaćena sredstva iznose € 54.42 mil, sve u formi granta.

U grafikonu 2.1 prikazana su alocirana i isplaćena ODA sredstva u skladu sa visinom ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera. Razvojni partneri koji su u 2022. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU i SAD/USAID, za kojima slijede Italija/AICS, Švedska i Norveška.

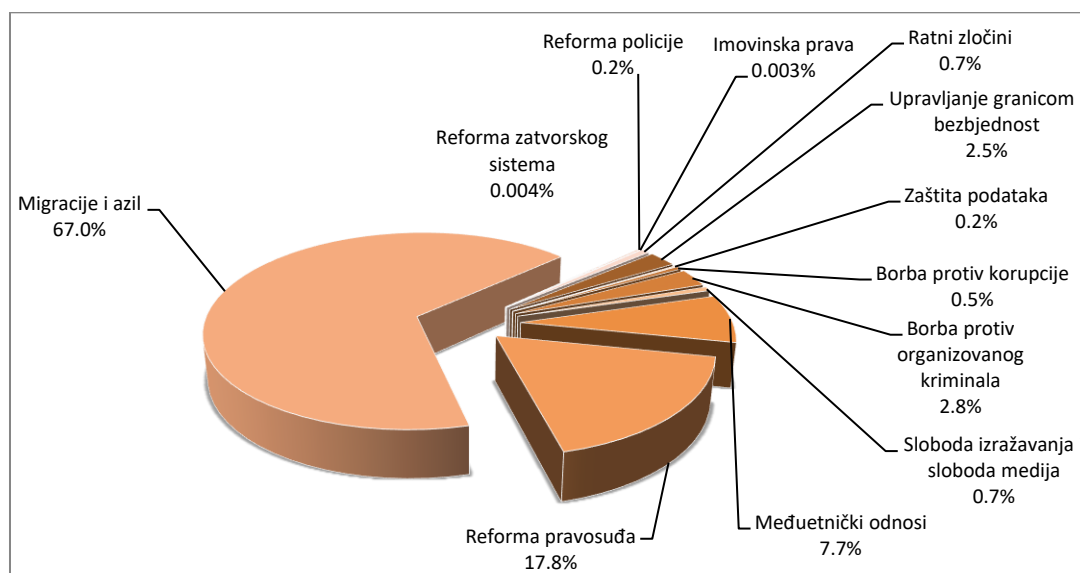
Grafikon 2.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

Sektor Vladavina prava i osnovna prava sastoji se od 16 podsektora. U grafikonu 2.2. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2022. godini, 92.5% je alocirano u tri podsektora i to Migracije i azil (67.0%), Reforma pravosuđa (17.8%) i Međuetnički odnosi (7.7%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 7.5% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

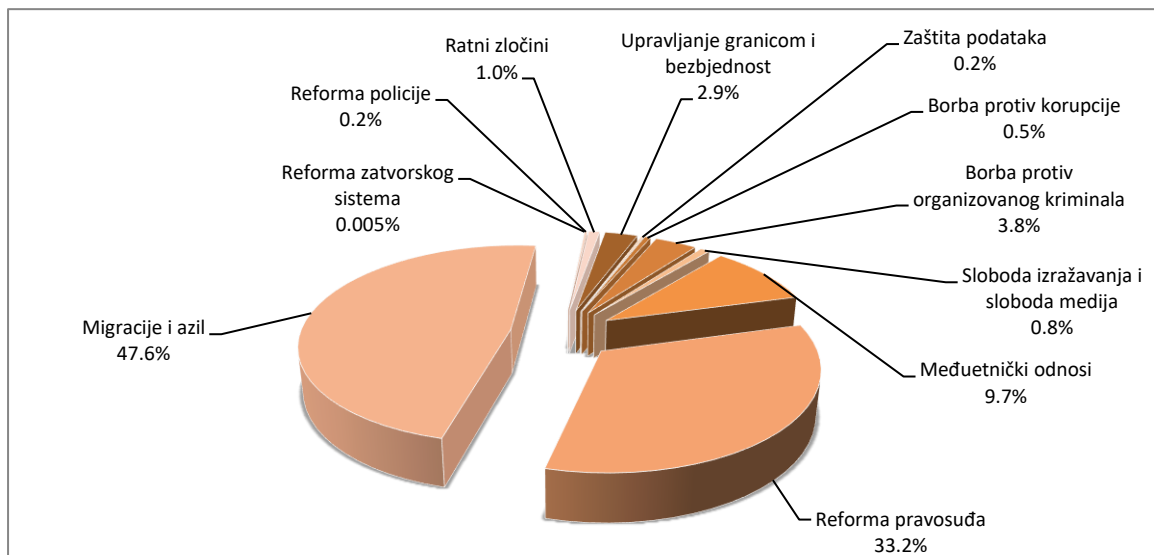
Grafikon 2.2. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2022. godini

Grafikon 2.3. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u 2022. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini, 80.8% je isplaćeno u dva podsektora i to Migracije i azil

(47.6%) i Reforma pravosuđa (33.2%). U ostale podsektore isplaćeno je preostalih 19.2% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 2.3. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2022. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Državni/INL razvojni program za provođenje zakona	SAD/USAID	45.00
Posebna mjera za jačanje kapaciteta odgovora za upravljanje migracionim tokovima u Bosni i Hercegovini	EU	39.50
(NADR CWD) Program Ministarstva spoljnih poslova za deminiranje i uništenje pješačkog oružja	SAD/USAID	20.00
Državni/INL razvojni program za vladavinu prava	SAD/USAID	20.00
OPA Fond za međunacionalno pomirenje i inicijative mladih	SAD/USAID	7.00
Izgradnja efikasnog pravosuđa prilagođenog građanima	EU	5.95
Podrška za pravosuđe u BiH	Švajcarska	5.30
Unapređenje efikasnosti sudova i odgovornosti sudija i tužilaca u Bosni i Hercegovini – ICEA, faza III	Švedska	4.87
EU4Justice faza II - Podrška profesionalizmu pravosuđa i borbi protiv organizovanog kriminala i korupcije u Bosni i Hercegovini	EU	4.50
Izgradnja zatvora, Sarajevo	EU	4.28

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Forumu za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom periodu potrebno je nastaviti jačanje pravosudnog sistema, nezavisnosti i efikasnosti pravosuđa u Bosni i Hercegovini, te usklađivanje domaćeg zakonodavstva sa EU legislativom. Na osnovu odgovora institucija BiH sa svih nivoa vlasti i članova DCF-a koji su učestvovali u izradi ovog Izvještaja, kao i preporuka Evropske komisije, u narednom periodu potrebno je:

- usvojiti novi Zakon o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu Bosne i Hercegovine i Zakon o sudovima Bosne i Hercegovine, usklađenih sa evropskim standardima;
- usvojiti Strategiju za reformu sektora pravde;
- usvojiti Zakon o graničnoj kontroli BiH;
- usvojiti Strategiju za borbu protiv korupcije BiH i prateći Akcioni plan;
- izraditi i usvojiti Strategiju sajber bezbjednosti BiH i Zakon o mrežnoj i informacionoj sigurnosti BiH;
- nastaviti kontinuirano i plansko provođenje aktivnosti na jačanju ljudskih i materijalno-tehničkih kapaciteta Državne agencije za istrage i zaštitu BiH u borbi protiv najsloženijih bezbjednosnih izazova;
- početi aktivnosti na izradi Strategije integrisanog upravljanja granicom BiH i Akcionog plana za period 2024-2028. godina;
- nastaviti borbu protiv organizovanog kriminala i terorizma;
- nastaviti aktivnosti školovanja i osposobljavanja pripadnika policijskih agencija BiH;

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2022. godini	Svjetska banka, EU, UN, EBRD, Njemačka, Švedska, Japan, Republika Češka, Švajcarska, Slovenija, Italija/AICS, Mađarska, Hrvatska
Ostale ključne međunarodne organizacije	Globalni fond za okoliš; Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Agencija za upravljanje u izvanrednim situacijama Kraljevine Danske; Organizacija za evropsku bezbjednost i saradnju; Fond za klimatske promjene, Agencija SAD za međunarodni razvoj, Razvojni program UN, Program UN za okoliš, Švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju.
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo spoljnje trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo bezbjednosti BiH; Ministarstvo finansija i trezora BiH; Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu bezbjednost; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Agencija za vodno područje rijeke Save u FBiH; Agencija za vodno područje Jadranskog mora u FBiH; Federalna uprava za civilnu zaštitu; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Ministarstvo unutrašnjih poslova RS; Ministarstvo za naučno-tehnološki razvoj, visoko obrazovanje i infomaciono društvo RS; Republička uprava za civilnu zaštitu RS; Javna ustanova Vode Srpske; Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnost RS; Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu BD BiH; Odjel za prostorno planiranje i imovinsko-pravne poslove BD BiH; Odjel za javnu bezbjednost BD BiH; kantonalne vlade i opštinske vlade sa javnim i komunalnim firmama.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova za potrebe sektora u 2022. godini	<p>Ukupno alocirano € 66.44 mil, od čega € 33.61 mil granta i € 32.83 mil zajmova.</p> <p>Ukupno isplaćeno € 40.26 mil, od čega € 32.27 mil granta i € 7.99 mil zajmova.</p> <p>Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 10%, a isplaćeno 8%.</p>
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2022. godini	<p>Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o Fondu i finansiranju zaštite životne sredine Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o zaštiti vazduha (Sl. gl. BD BIH, br. 17/22).</p> <p>Strategija pravne zaštite interesa BiH u vezi sa pitanjima odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na lokaciji Trgovske gore; Federalna strategija zaštite životne sredine 2022-2032; Strategija upravljanja vodama Federacije BiH 2022-2032; Strategija zaštite životne sredine Republike Srpske za period 2022-2032 godina; Strategija zaštite životne sredine Brčko distrikta Bosne i Hercegovine za period 2022-2032.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni www.donormapping.ba</p>

<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Klimatske politike: razmjena informacija između interesnih aktera zasnovana na neformalnoj <i>ad-hoc</i> koordinaciji, i bilateralni sastanci vezani za projekte.</p> <p>Vodosnabdijevanje i otpadne vode: MSTEО, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordinišu na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Upravljanje vodnim resursima: MSTEО, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. U okviru nove platforme - Saveza za vode razvojni partneri SB, EUD, Švedska, Republika Češka, Švajcarska i UNDP međusobno koordinišu aktivnosti.</p> <p>Upravljanje otpadom: MSTEО, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordinišu na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Zaštita prirode: MSTEО, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera. Razvojni partneri međusobno koordiniraju na <i>ad hoc</i> osnovi.</p> <p>Kvaliteta zraka i buka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija.</p> <p>Industrijsko zagađenje i kemikalije: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavnom vezana za projekte.</p> <p>Okolinski horizontalni standardi: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, uglavnom vezana za projekte.</p> <p>Civilna zaštita: Ad hoc koordinacija, učesnici EU Ministarstvo bezbjednosti, UN i druge međunarodne organizacije i drugi glavni međunarodni razvojni partneri u podsektoru.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p>
---	---

Pregled aktivnosti u 2022. godini

Sektor okoline i klimatskih politika predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2022. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor okoline i klimatskih politika sastoji se od devet podsektora:

- Klimatske politike,
- Vodosnabdijevanje i otpadne vode,
- Upravljanje vodnim resursima,
- Upravljanje otpadom,
- Zaštita prirode,
- Kvalitet vazduha i buka,
- Industrijsko zagađenje i hemikalije,
- Okolinski horizontalni standardi i
- Civilna zaštita.

Na osnovu Zaključka Vlade Republike Srpske i saglasnosti nadležnih ministarstava Federacije Bosne i Hercegovine i Brčko distrikta BiH, Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 56. sjednici održanoj 26.10.2022. godine usvojio **Plan prilagođavanja na klimatske promjene Bosne i Hercegovine (NAP)**. Plan će doprinijeti postizanju ciljeva iz Pariškog sporazuma i Agende za održivi razvoj do 2030. godine. Ovim strateškim dokumentom se definišu mjere koje će omogućiti adekvatno reagovanje na klimatske promjene, uz bolje razumijevanje svojih ranjivosti i povećanje otpornosti, te dalju izgradnju kapaciteta za borbu protiv klimatskih promjena. Krajnji cilj NAP-a je smanjenje katastrofalnih efekata klimatskih promjena.

Vlada Republike Srpske prihvatila je, na prijedlog Ministarstva za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju, na 194. sjednici održanoj 10.11.2022. godine *Informaciju o Četvrtom izvještaju i Trećem dvogodišnjem izvještaju Bosne i Hercegovine, u skladu sa Okvirnom konvencijom Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama*, i konstatovala da su pripremljeni u skladu sa Pariškim sporazumom, uz Okvirnu konvenciju Ujedinjenih nacija o klimatskim promjenama, te dala saglasnost da se upute u dalju proceduru usvajanja.

Na 56. sjednici Savjeta ministara Bosne i Hercegovine usvojena je i **Strategija pravne zaštite interesa Bosne i Hercegovine u vezi sa pitanjima odlaganja radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva na lokaciji Trgovske gore**. Strategija sadrži pravne argumente i mehanizme koje institucije u Bosni i Hercegovini mogu da koriste u nastojanju da se spriječe odlaganje radioaktivnog otpada i istrošenog nuklearnog goriva u kasarni Čerkezovac na granici sa Bosnom i Hercegovinom, te na taj način otklone katastrofalne posljedice po život i zdravlja građana Bosne i Hercegovine.

Tokom 2022. godine pokrenuta je procedura usvajanja *Strategije i Akcionog plana zaštite životne sredine Bosne i Hercegovine 2030+*, a očekuje se da je Savjet ministara Bosni i Hercegovini usvoji u 2023. godini. Strategiju su usvojile Vlada Republike Srpske na 195. sjednici održanoj 18.11.2022. godine, te Vlada Federacije BiH na 257. sjednici održanoj 25.02.2021. godini, kao i Brčko distrikt na 79. sjednici održanoj 04.11.2022. godine.

Evropska unija je, s ciljem napretka u implementaciji Zelene agende i dostizanja klimatske neutralnosti do 2050. godine, u julu 2022. godine pokrenula regionalni projekat pod nazivom **EU4GREEN** za pomoć zemljama Zapadnog Balkana u tranziciji u moderne, resursno efikasne i konkurentne ekonomije.

Aktivnosti u 2022. godini bile su usmjerene na ispunjavanje preuzetih međunarodnih obaveza Bosne i Hercegovine prema zaštiti okoline i klime. Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju Republike Srpske i Federalno ministarstvo okoliša i turizma imaju određena konkretna zaduženja prema ispunjavanju obaveza preuzetih potpisom sljedećih sporazuma: *Konvenciji o biološkoj raznolikosti, Bečkoj konvenciji o zaštiti ozonskog omotača, Montrealskom protokolu o supstancama koje oštećuju ozonski omotača i Bazelskoj konvenciji o prekograničnom transportu opasnog otpada*. U okviru Ovlaštenog tijela DNA i NAMA-s tokom 2022. godine Bosna i Hercegovina je radila na implementaciji odredaba Kyoto protokola i Pariškog sporazuma.

Tokom 2022. godine nastavljena je realizacija projekta **Podrška upravljanju rizicima i zaštiti od poplava**, koji ima za cilj izradu planova upravljanja rizicima od poplava na cijeloj teritoriji Bosne i Hercegovine, te izradu planskih dokumenata o zaštiti od erozije u Republici Srpskoj, Federaciji BiH i Brčko distriktu, kao i projektne dokumentacije za infrastrukturne objekte za zaštitu od poplava. Projekat je finansiran od strane Evropske unije.

Vlada Federacije BiH je na 331. sjednici, održanoj 15.09.2022. godine, donijela **Plan upravljanja vodama za vodno područje rijeke Save u Federaciji Bosne i Hercegovine za period 2022.-2027. godine**. Plan se provodi na osnovu rezultata utvrđenih strateškom studijom kojom se određuju, opisuju i procjenjuju očekivani značajni učinci na okolinu koje može uzrokovati provođenje plana u vezi sa zaštitom okoline.

U oblasti civilne zaštite, krajem 2022. godine završena je prva faza realizacije projekta **Smanjenje rizika od katastrofa u BiH u cilju održivog razvoja** a kojom je obuhvaćeno 10 lokalnih zajednica u Bosni i Hercegovini koje su najizloženije riziku od katastrofa (klizišta i poplava). Tokom 2023. godine, nastaviće se realizacija druge faze ovog projekta, koji ima za cilj uspostavljanje relevantne upravljačke strukture i mehanizama za smanjenje rizika od katastrofa na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. Projekat je zajednički finansiran od strane Vlade Švajcarske i Ujedinjenih nacija, a isti provode agencije Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini.

Tokom 2022. godine u Bosni i Hercegovini postignut je napredak na području uspostave baze podataka iz oblasti zaštite i spašavanja, odgovora na prirodne ili druge nesreće, smanjenja rizika katastrofe, međunarodne i regionalne saradnje.

Na osnovu dokumenta Strategije životne sredine Bosne i Hercegovine – BIH ESAP, Vlada Republike Srpske na 195. sjednici održanoj 17.11.2022. godine usvojila je *Strategiju zaštite životne sredine u Republici Srpskoj za period 2022 – 2032. godine*. Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na 328. sjednici 25.08.2022. godine usvojila *Strategiju zaštite okoliša za period 2022 – 2032. godine*. Tokom augusta 2022. godine, Brčko distrikt je usvojio *Strategiju zaštite životne sredine za period 2022-2032. godine*. Strategije su usaglašene sa propisima Evropske unije i međunarodnim sporazumima u oblastima zaštite okoline.

Tokom 2022. godine, u Bosni i Hercegovini proveden je projekat **Okolinsko prihvatljivo upravljanje postojećim organskim zagađujućim materijama u industrijskom i sektoru opasnog otpada**. Projekat je finansirala Vlada Švedske, a implementiran od strane UNDP-a. Projekat je obuhvatio rješenja podzakonskih akata o implementaciji Štokholmske konvencije na nivou Bosne i Hercegovine.

Podzakonski akti predstavljeni su institucijama Bosne i Hercegovine, međutim nisu prihvaćeni od strane institucija u Vladi Republike Srpske, te dijela institucija u Vladi Federacije Bosne i Hercegovine.

Tokom 2022. godine, Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite Republike Srpske radilo je na implementaciji REACH/CLP/BRP regulative na izradi odgovarajućih održivih softverskih rješenja za vođenje Integralnog inventara hemikalija, arhiviranju i digitalizaciji u skladu sa smjernicama Evropske unije.

Da bi se ubrzala zelena tranzicija tokom 2022. godine Ujedinjene nacije nastavile su da pružaju podršku klimatskim akcijama u Bosni i Hercegovini, s ciljem povećanja razvojnih rezultata u oblastima energetske efikasnosti i obnovljive energije, dekarbonizacije i upravljanja rizikom od katastrofa.

Savjet ministara Bosne i Hercegovina je na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine **usvojio Informaciju o implementaciji cilja E Sendai okvira za smanjenje rizika od katastrofa 2015. - 2030.** koja se odnosi na implementaciju obaveza koje proističu iz Sendai deklaracije i cilja E Okvira za smanjenje rizika od katastrofa 2015. – 2030.

U septembru 2022. godine, u Sarajevu je potpisan Sporazum o Mehanizmu civilne zaštite Evropske unije (UCPM). Članstvo će značajno ojačati kapacitete Bosne i Hercegovine u oblasti zaštite i spašavanja i spremnosti za efikasniji odgovor na prirodne nesreće.

Ujedinjene nacije su tokom 2022. godine na području Bosne i Hercegovine u slučaju izvanrednih situacija razvile planove za smanjenje rizika od katastrofa (DRR), dajući prioritet sistemima ranog upozoravanja i podizanju svijesti među različitim zajednicama. Digitalni sistem procjene rizika od katastrofa predat je entitetskim organima civilne zaštite. Tri grada razvila su lokalne strategije za smanjenje rizika od katastrofa, dok se pet lokalnih samouprava pridružilo globalnoj inicijativi **Making Cities Resilient 2030**, te je uspostavljena lokalna platforma za smanjenje rizika od katastrofa u Srednjobosanskom kantonu.

Ulaganja DCF članova u 2022. godini

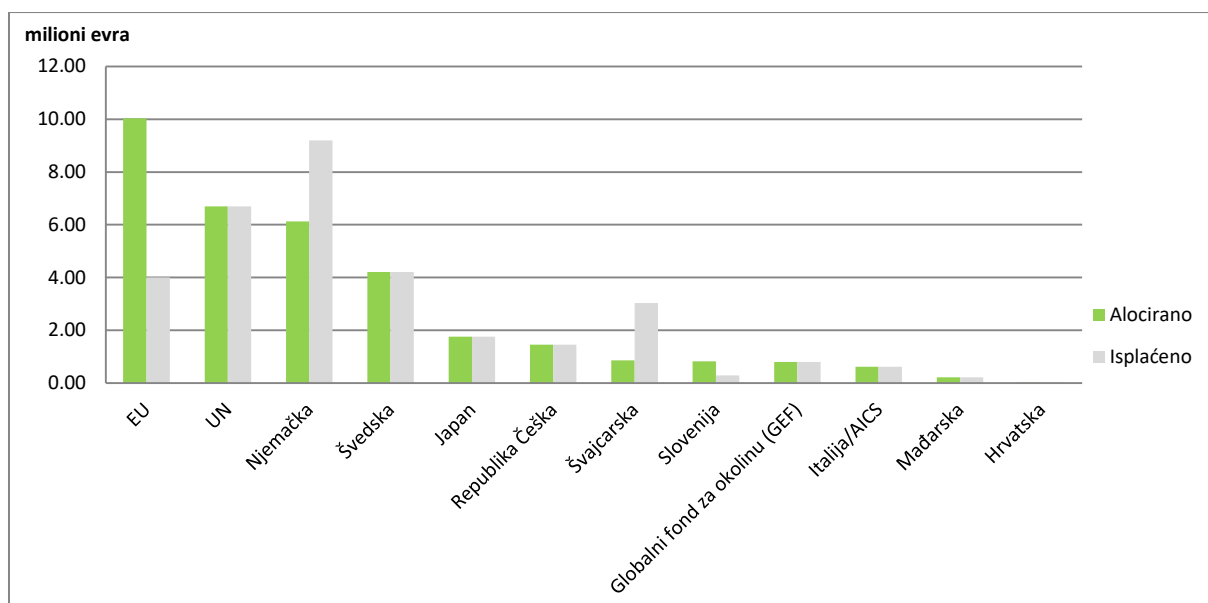
Članovi DCF aktivni u sektoru Okolina i klimatske politike u 2022. godini su Svjetska banka, EU, UN, EBRD, Njemačka, Švedska, Japan, Republika Češka, Švajcarska, Slovenija, Italija/AICS, Mađarska, Hrvatska.

Ukupno alocirana sredstva članova DCF za Sektor u 2022. godini iznose € 66.44 mil, od čega € 33.61 mil granta i € 32.83 mil zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2022. godini iznose € 40.26 mil, od čega € 32.27 mil granta i € 7.99 mil zajmova.

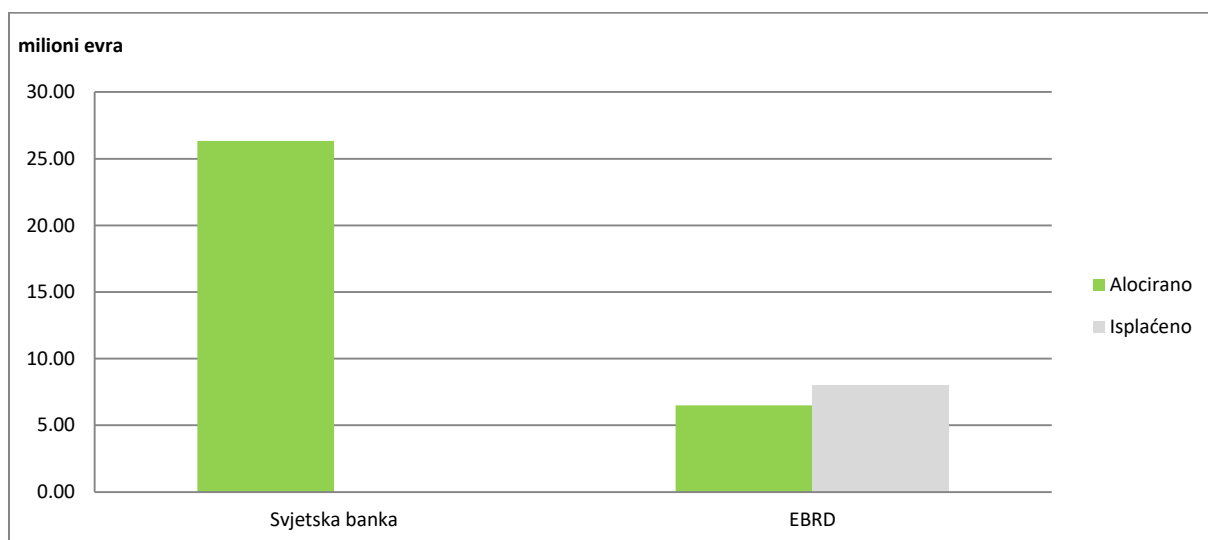
U grafikonu 3.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu s visinom ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2022. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su EU, UN, Njemačka i Švedska.

Grafikon 3.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

U grafikonu 3.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2022. godini. Svjetska banka je alocirala € 26.33 mil i nije imala isplata, a EBRD je alocirala € 6.50 mil i isplatila € 7.99 mil.

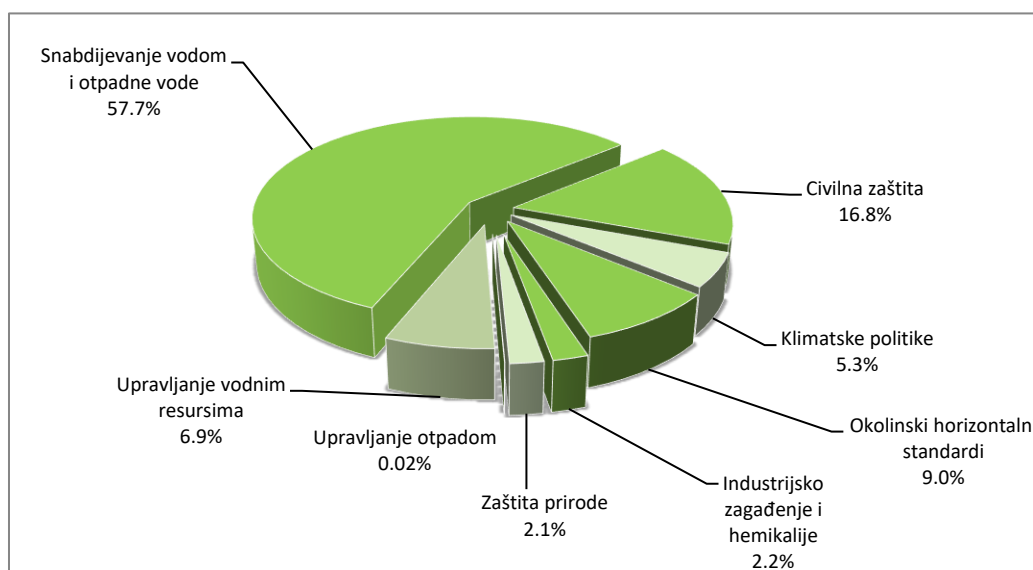
Grafikon 3.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2022. godini

U grafikonu 3.3. prikazana je struktura ukupno alociranih ODA sredstava po podsektorima.

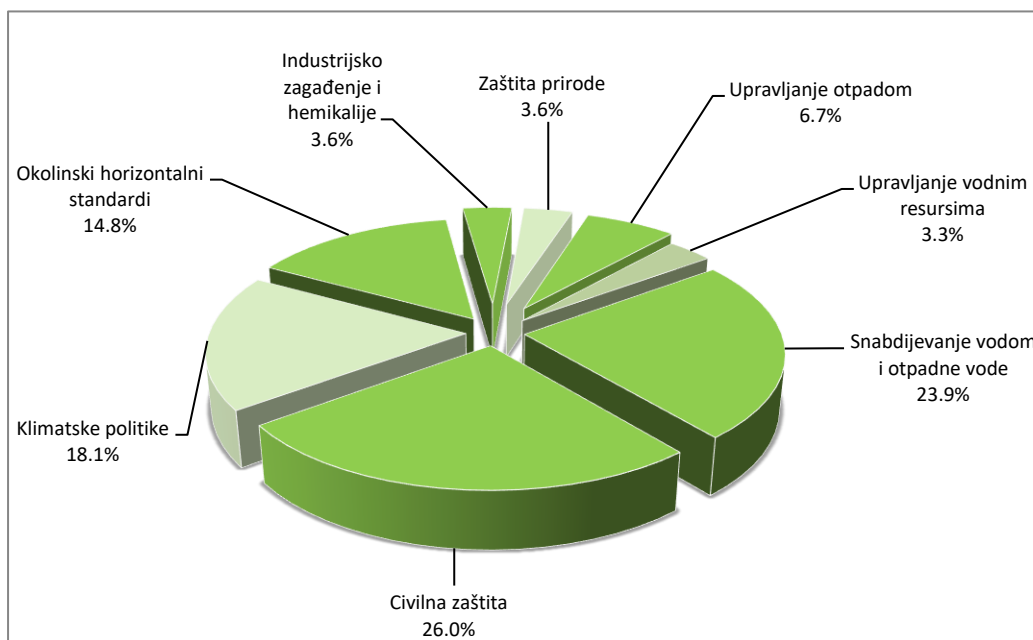
Od ukupno alociranih sredstava u 2022. godini, 83.5% je alocirano u tri podsektora i to: Snabdijevanje vodom i otpadne vode (57.7%), Civilna zaštita (16.8%) i Okolinski horizontalni standardi (9.0%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 16.5% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 3.3. Ukupno alocirana ODA po podsektorima u 2022. godini

Grafikon 3.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih ODA sredstava u 2022. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini, 50.0% je isplaćeno u dva podsektora i to: Civilna zaštita (26.0%) i Snabdijevanje vodom i otpadne vode (23.9%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 50.0% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 3.4. Ukupno isplaćena ODA po podsektorima u 2022. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Projekat modernizacije vodosnabdijevanja i zbrinjavanja otpadnih voda	Svjetska banka	51.50
Program vodosnabdijevanja i zbrinjavanja otpadnih voda u BiH II	Švajcarska	24.37
Projekat zelenog ekonomskog razvoja – Okoliš	UN	19.64
Kreditni program za poboljšanje energetske efikasnosti u stambenim zgradama	Njemačka	18.50
Prikupljanje i prečišćavane otpadnih voda – Zenica	Švajcarska, Njemačka	18.29
Prikupljanje i prečišćavane otpadnih voda - Gradiška	Švajcarska, Njemačka	14.07
Ublažavanje uticaja COVID-a 19 na MSMI (MICMSMI)	Njemačka	11.00
Povećanje ulaganja u javne zgrade s niskim udjelom ugljika	UN	10.59
GrCF – Projekat vodovod Sarajevo	EBRD	10.00
GrCF2 W2 - Projekat vodovod Brčko	EBRD	6.50

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka: <http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Bosna i Hercegovina treba da nastavi sa daljnjim unapređenjem oblasti Okoline i klimatskih politika, putem usklađivanja zakonskih i podzakonskih akata sa normama i standardima Evropske unije i izgradnju i jačanje kapaciteta u toj oblasti. Na osnovu odgovora institucija BiH sa svih nivoa vlasti i DCF članova, u narednom periodu potrebno je:

- usvojiti Strategiju i Akcioni plan zaštite životne sredine BiH 2030+;
- pripremiti i usvojiti Strategiju za smanjenje rizika od katastrofa Bosne i Hercegovine 2021. – 2025;
- unaprijediti strateški i planski okvir za integralno upravljanje vodama u BiH;
- uskladiti strateški i pravni okvir u oblasti upravljanja zaštitom životne sredine sa evropskom legislativom, postići zadovoljavajući nivo implementacije strateških dokumenata, te implementirati potpisane konvencije i protokole;
- nastaviti aktivnosti na provedbi Strategije aproksimacije propisa pravnoj stečevini EU u oblasti zaštite okoliša BiH, te sukladno tome unaprijediti pravni okvir, ojačati administrativne kapacitete i poboljšati koordinaciju institucija sa svih razina vlasti u BiH;
- revidirati podzakonske akate i dalje usklađivanje sa regulativom Evropske Unije iz oblasti hemikalija i biocida.

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2022. godini	EBRD, EIB, EU, Svjetska banka, Japan
Ostale ključne međunarodne organizacije	Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Transportna opservatorija Jugoistočne Evrope; Regionalni savjet za saradnju; Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva; Međunarodna željeznička unija, Japanski sistem za međunarodnu saradnju (JICS), EU Agencija za željeznice (ERA)
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo komunikacija i prometa BiH; Direkcija za civilno vazduhoplovstvo BiH; Agencija za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi BiH; Željeznička javna korporacija BiH; Federalno ministarstvo prometa i komunikacija; JP Direkcija za ceste FBiH; JP Autoceste FBiH; Ministarstvo saobraćaja i veza RS; JP Autoputevi RS; Vlada BD BiH; JP Željeznice FBiH; JP Željeznice RS.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova za potrebe sektora u 2022. godini	Ukupno alocirano € 16.35 mil, od čega € 0.22 mil u grantovima i € 16.14 mil u zajmovima. Ukupno isplaćeno € 149.84 mil, od čega € 3.83 mil u grantovima i € 146.01 mil u zajmovima. Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 3% a isplaćeno 29%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2022. godini	Zakon o izmjeni Zakona o cestovnom prevozu Federacije Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 44/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o željeznicama Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o Javnom preduzeću "Luka Brčko" BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 44/22). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Delegacija EU koordiniše sve aktivne razvojne partnere u ovom sektoru. Trenutno ne postoji mehanizam za koordinaciju donatorskog transportnog sektora koji vode relevantne institucije BiH. U kontekstu agende povezivanja, Nacionalni investicioni odbor (NIC) je osnovan u 2015. godini, koji takođe predviđa učestvovanje relevantnih međunarodnih finansijskih institucija i bilateralnih razvojnih partnera. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovitim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2022. godini

Sektor transporta predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2022. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor transporta sastoji se od devet podsektora:

- Transportna povezanost
- Transportna efikasnost
- Vazdušni transport
- Transport unutrašnjih plovnih puteva
- Pomorski transport
- Željeznički transport
- Cestovni transport
- Multimodalni transport
- Urbana mobilnost.

Bosna i Hercegovina provodi svoju *Okvirnu strategiju transporta za period do 2030. godine*. Okvirna strategija transporta BiH je planski je dokument za transportnu i infrastrukturnu mrežu u Bosni i Hercegovini i sadržava strukturne prijedloge za razvoj transportnog sektora i programe za nadgradnju kapaciteta radi usklađivanja s dugoročnim ciljevima i strateškim dokumentima Evropske unije iz oblasti transporta. Međutim, razvoj transportnog sektora i brzina strukturnog prilagođavanja i reformi su nedovoljni i spori. Potrebne investicije u 2022. godini su odgođene zbog političkih blokada i nedostatka koordinacije i saradnje između svih nivoa vlasti, što rezultira nedostatkom usmjerenosti na ključne prioritete.

Tokom 2022. godine Ministarstvo komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine, s ciljem unapređenja transportnog sektora radilo je i okončalo aktivnost usmjerena ka unapređenju *Okvirne transportne strategije i pratećih dokumenata*. Aktivnost je realizovana na osnovu Ugovora sa Evropskom komisijom. Ažurirana Okvirna strategija obuhvaća sve vidove saobraćaja.

Ministarstvo komunikacija i transporta Bosne i Hercegovine je u svom *Srednjoročnom planu rada za period 2023–2025. godine* navelo da je strateški cilj Ministarstva „*Ravnomjerni regionalni razvoj*“, koji će smanjiti društvene i ekonomske razvojne nejednakosti među regijama, omogućiti svim područjima da postanu konkurentna, te uspostaviti okvir za koordinisane nacionalne, regionalne i lokalne inicijative. Razvijen transportni sistem olakšava i potiče mobilnost ljudi i roba, te smanjivanjem saobraćajne izolovanosti, omogućava rast produktivnosti i stvara pretpostavke za uravnotežen regionalni razvoj.

U Republici Srpskoj tokom 2022. godine postignuta su sljedeća rješenja u transportnoj efikasnosti: uređenje prodaje vozničkih karata putem interneta, poboljšanje prava putnika u javnom linijskom prevozu, unapređenje vanlinijskog prevoza lica u smislu obavljanja prevoza, zaključivanja ugovora, ukrcavanja i iskrcavanja putnika, unapređenje inspekcijanskog nadzora, suzbijanje nelegalnog prevoza lica i učešće prevoznika sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko distriktu na teritoriji Republike Srpske.

Direkcija za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine, tokom 2022. godine provodila je aktivnosti na razvoju i implementaciji regulatornog okvira u oblasti civilnog vazduhoplovstva, te donijela više

pravilnika iz ove oblasti. S obzirom da je Bosna i Hercegovina potpisnica *Multilateralnog sporazuma o uspostavljanju zajedničke Evropske vazduhoplovne oblasti*, zakonska legislativa se usklađuje sa važećim evropskim direktivama.

Prema Izvještaju Evropske Komisije, Zakon o civilnom vazduhoplovstvu tokom 2022. godini nije usklađen sa zahtjevima Zajedničkog evropskog vazduhoplovnog prostora. (ECAA). Agencija za pružanje usluga u vazdušnoj plovidbi Bosne i Hercegovine (BHANSA) je operativna, međutim, prema Agenciji za bezbjednost letenja Evropske unije (EASA), postoji hronični nedostatak adekvatno obučenog i kvalifikovanog osoblja i nazadovanje u institucionalnom uređenju u okviru Direkcije za civilno vazduhoplovstvo Bosne i Hercegovine (BHDCA). Ovo povećava rizik u pogledu nadzora bezbjednosti.

Narodna skupština Republike Srpske je na 56. sjednici, održanoj u junu 2022. godine usvojila **Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o željeznicama Republike Srpske**. Ovim zakonom uređuju se upravljanje, elementi i vrste željezničke infrastrukture, obaveze njenog upravljača, kao i pristup i njeno korišćenje, kapacitet infrastrukture i dodjela trase voza i naknada za njeno korišćenje, izgradnja, rekonstrukcija i održavanje željezničke infrastrukture, gradnja željezničkih objekata i postrojenja, ukrštanje željezničkih pruga i puteva, te prevoz u željezničkom saobraćaju.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 323. sjednici, održanoj u julu 2022. godine, donjela je **Odluku o odobravanju Plana poslovanja Javnog preduzeća Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine za 2022. godinu**.

Željeznice Republike Srpske uspešno su poslovale u 2022. godini sa aspekta prevoza robe i putnika, kao i smanjenjem vanrednih događaja na prugama i putnim prelazima. Rezultati poslovanja Željeznica Republike Srpske tokom 2022. godine, mogu se smatrati pozitivnim, uzimajući u obzir sva ograničenja koja su uslovljavala poslovni ambijent.

Željeznice Federacije Bosne i Hercegovine, prema rezultatima poslovanja su tokom 2022. godine, ostvarile najbolje finansijske rezultate u posljednjih 30 godina. Ključni faktori za povećanje prihoda kompanije su povećanje prihoda iz robnog saobraćaja, putničkog saobraćaja, pružanja usluga na pruzi i iznajmljivanja lokomotiva i vagona.

Krajem 2022. godine potpisan je Ugovor između Bosne i Hercegovine i Evropske banke za obnovu i razvoj za modernizaciju Luke Brčko. Riječ je o bespovratnim sredstvima koje je omogućila Evropska unija (EU), a kojim će upravljati EBRD. Sredstva se koriste u rehabilitaciji cestovnog i željezničkog pristupa Luci Brčko, kao i infrastrukture unutar Luke.

Prema Izvještaju Evropske Komisije, tokom 2022 Bosna i Hercegovina je u pogledu željezničkog saobraćaja ostvarila ograničen napredak. Regulatorni okvir i administrativni kapaciteti regulatora željezničkog saobraćaja za otvaranje tržišta su uspostavljeni i podložni su stalnim i redovnim revizijama i poboljšanjima. Međutim, takođe je navedeno da tokom 2022. godine nije usvojen Višegodišnji plan održavanja kompletne osnovne mreže, a koordinacija infrastrukturnih intervencija na željeznici u cijeloj zemlji je slaba.

U skladu s podacima Agencije za statistiku, na području Bosne i Hercegovine tokom 2022. godine vidljiv je porast cestovnog prevoza i količine prevezene robe, kao i značajno povećanje u putničkom, gradskom i prigradskom saobraćaju.

Prema Izvještaju Evropske Komisije Bosna i Hercegovina je u 2022. godini aktivno učestvovala u regionalnim strategijama Evropske unije za razvoj dunavske regije (EUSDR) i jadransko-jonske regije (EUSAIR). Naznačeno je da je Bosna i Hercegovina umjereno pripremljena za drumski saobraćaj, te da je postignut je ograničeni napredak u održavanju, razvoju i poboljšanju infrastrukture.

Ulaganja DCF članova u 2022. godini

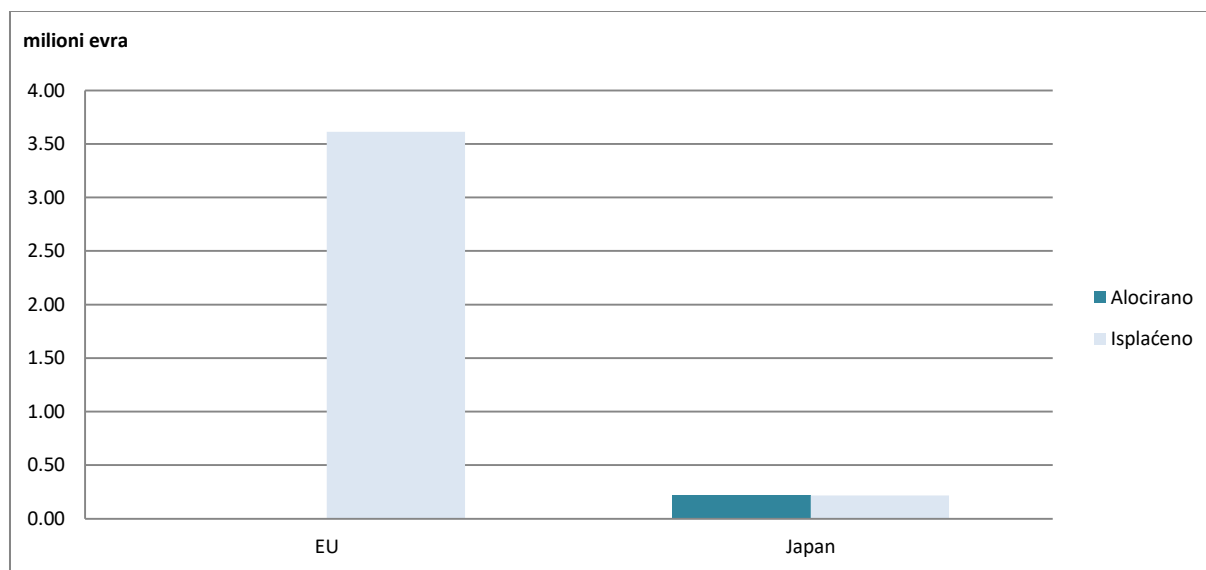
Članovi DCF aktivni u sektoru Transporta 2022. godini su EBRD, EIB, EU, Svjetska banka, Japan.

Ukupno alocirana sredstva DCF članova za Sektor u 2022. godini iznose € 16.35 mil, od čega € 0.22 mil u grantovima i € 16.14 mil u zajmovima.

Ukupno isplaćena sredstva DCF članova za Sektor u 2022. godini iznose € 149.84 mil, od čega € 3.83 mil u grantovima i € 146.01 mil u zajmovima.

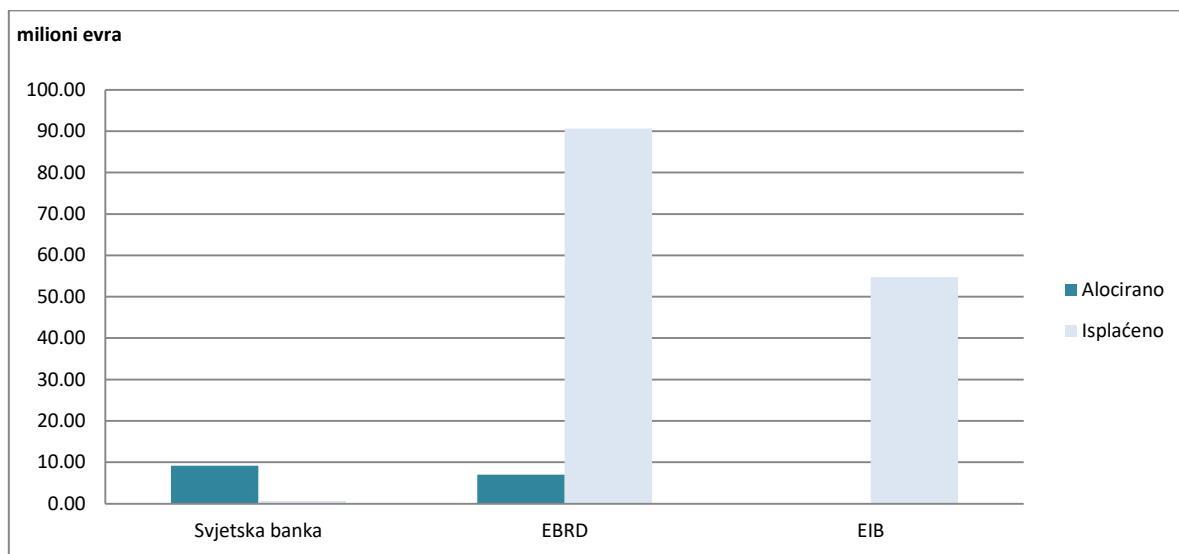
U grafikonu 4.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu visini ulaganja. Od ukupno alociranih i isplaćenih grant sredstava u sektoru Transporta 94.3% sredstava je isplatila EU (€ 3.6 mil), dok je 5.7% sredstava alocirao i isplatio Japan (€ 0.2 mil).

Grafikon 4.1. Ukupno alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

U grafikonu 4.2. prikazana su alocirani i isplaćeni zajmovi od strane razvojnih partnera u skladu sa visinom ulaganja.

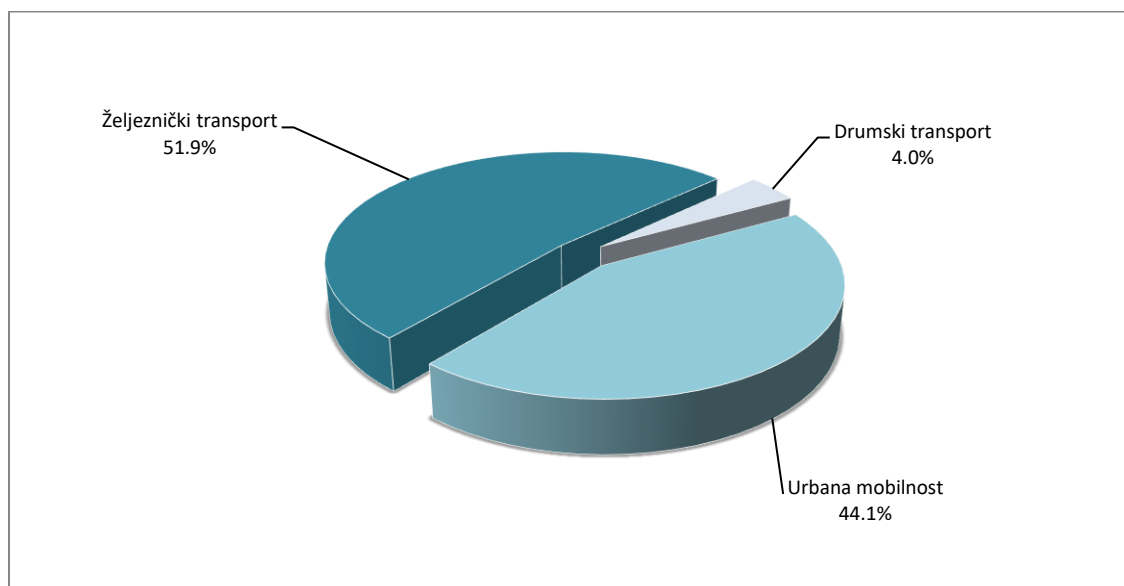
Grafikon 4.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po zajmodavcima u 2022. godini

Sektor Transporta se sastoji od 9 podsektora. U grafikonu 4.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2022. godini, 51.9% je alocirano u podsektor Željeznički transport, u Urbanu mobilnost 44.1% i u Drumski transport 4.0%. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

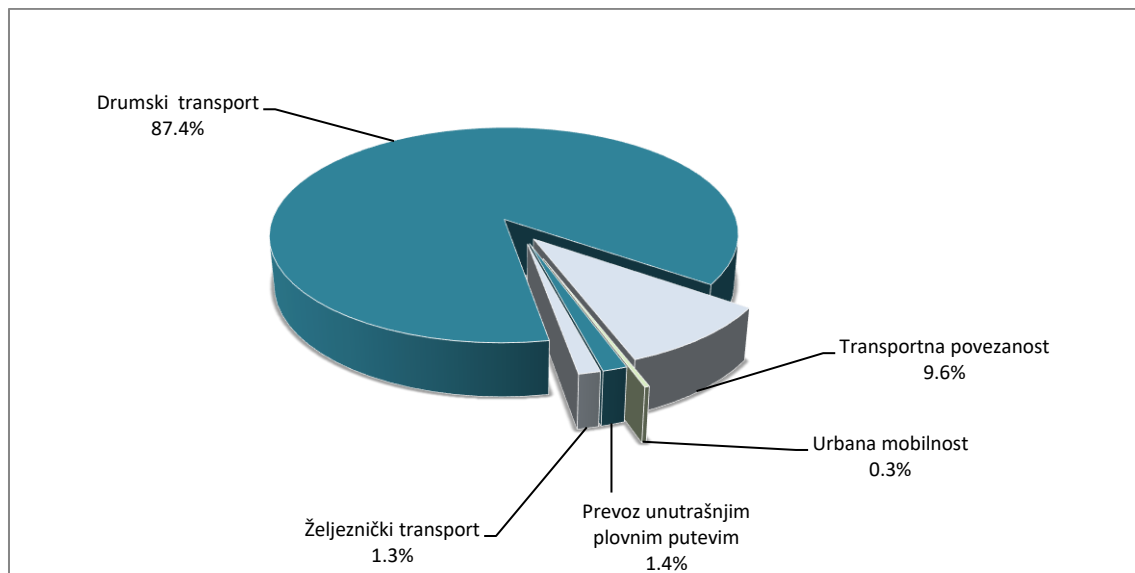
Grafikon 4.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2022. godini

Grafikon 4.4. prikazuje strukturu ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini, čak 87.4% je isplaćeno u podsektor Drumski transport, u Transportnu povezanost (9.6%), a u ostale podsektore 3%. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 4.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2022. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Koridor Vc – Centar	EIB	588.00
Koridor Vc - Doboj obilaznica	EBRD	210.00
Koridor Vc Počitelj – Bijača	EIB	200.00
Koridor Vc u Republici Srpskoj - Dio 1	U	70.00
Poplave - Popravak i rekonstrukcija cesta FBH	EBRD	65.00
Koridor Vc u FBH - Dio 3	EBRD	60.00
Projekat modernizacije cestovnog sektora u Federaciji	Svjetska banka	58.00
Projekat restrukturisanja željeznica u Republici Srpskoj	Svjetska banka	51.30
Projekat izgradnje gradskih saobraćajnica u Sarajevu	EBRD	14.00
Luka Brčko	EBRD	10.00

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Buduće aktivnosti u Sektoru transporta trebaju biti usmjerene na stvaranje uslova za izgradnju i rekonstrukciju transportne infrastrukture koja leži na Transevropskoj i regionalnoj osnovnoj mreži, kao i promovisanje multimodalnih i održivih transportnih rješenja i rješavanje preostalih nefizičkih prepreka za kretanje roba i putnika, kao i:

- nastaviti aktivnosti na ispunjavanju obaveza preuzetih potpisivanjem Multilateralnog sporazuma o uspostavljanju zajedničke evropske vazduhoplovne oblasti;
- nastaviti aktivnosti na usklađivanju zakonodavstva sa EU legislativama iz oblasti transporta;
- provoditi aktivnosti predviđene Okvirnom strategijom transporta BiH za period do 2030. godine;
- realizovati projekat rekonstrukcije Luke Brčko;
- nastaviti s izgradnjom dionica autoputa na Koridoru Vc kroz Bosnu i Hercegovinu;
- nastaviti ulaganja u infrastrukturu vazdušnih luka u BiH.

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2022. godini	EBRD, EU, Njemačka, UN, Svjetska banka, Švedska, SAD/USAID
Ostale ključne međunarodne organizacije	Energetska zajednica; Energetska zajednica jugoistočne Evrope; Svjetski energetski savjet; Međunarodna agencija za atomsku energiju; Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Regionalni savjet za saradnju.
Ključni partneri u institucijama vlasti BiH	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Parlamentarna skupština BiH; Parlament FBiH; Narodna skupština Republike Srpske; Ministarstvo spoljnje trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo finansija i trezora BiH; Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu bezbjednost; Državna regulatorna komisija za električnu energiju; Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije; Federalno ministarstvo prostornog uređenja; Federalno ministarstvo finansija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Regulatorna komisija za energiju u FBiH; Operator za obnovljive izvore energije i efikasnu kogeneraciju FBiH; Fond za zaštitu okoliša FBiH; Ministarstvo industrije, energetike i rudarstva RS; Ministarstvo za prostorno uređenje, građevinarstvo i ekologiju RS; Ministarstvo finansija RS; Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Regulatorna komisija za energiju RS; Fond za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti RS; Privredna komora BiH; Privredna komora FBiH; Privredna komora RS; Komisija za koncesije BiH; Komisija za koncesije FBiH; Komisija za koncesije RS; Savez gradova i opština u RS i FBiH.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova za potrebe sektora u 2022. godini	Ukupno alocirano € 33.62 mil, od čega € 12.31 mil granta i € 21.30 mil zajmova. Ukupno isplaćeno € 15.69 mil, od čega € 9.63 mil granta i € 6.06 mil zajmova. Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 5%, a isplaćeno 3%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2022. godini	Zakon o dopuni Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 1/22); Budžet FERK-a za 2022. godinu (Sl.novine FBiH br. 1/22); Zakon o dopunama Zakona o električnoj energiji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o obnovljivim izvorima energije (Sl.gl.RS.br. 16/22); Zakon o obnovljivim izvorima energije i efikasnoj kogeneraciji BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 22/22); Zakon o energetskej efikasnosti u BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 25/22). Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Energetska povezanost: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralna / multilateralna koordinacija, kao i sastanci koje organizuju sami razvojni partneri između sebe uz prisustvo MSTEO. Energetska efikasnost: Koordinacioni sastanci razvojnih partnera i MSTEO održavaju se dva puta godišnje. Obnovljiva energija: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Nafta: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Plin: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Električna energija: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija. Nuklearna bezbjednost i zaštita od zračenja: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2022. godini

Sektor energije predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2022. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor energije sastoji se od sedam podsektora:

- Energetska povezanost
- Energetska efikasanost
- Obnovljiva energija
- Nafta
- Gas
- Električna energija
- Nuklearna bezbjednost i zaštita od zračenja

Savjet Ministara Bosne i Hercegovine je na 57. redovitoj sjednici održanoj 9. 11. 2022. godine usvojio **Izvještaj o provedbi Okvirne energetske strategije Bosne i Hercegovine do 2035. godine.**

Tokom 2022. godine i dalje su nastavljene aktivnosti na provođenju Okvirne energetske strategije do 2035. godine na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini. Krajnji rezultat ovog dokumenta je strateška analiza, te pregled strateških prioriteta energetike u njenim ključnim segmentima, sa naglaskom na scenarije razvoja proizvodnog miksa, kao podloge za daljnje odlučivanje, te implementaciju energetske politike u periodu do 2035. godine.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 84. vanrednoj sjednici održanoj 22.12.2022. godine usvojio **Akcionni plan / Mapu puta za Ugovor o paketu energetske podrške za Bosnu i Hercegovinu i izgradnju otpornosti**, u okviru Instrumenta za pretpristupnu pomoć (IPA III za 2023. godinu). Usvajanjem Akcionnog plana ispunjen je preduslov za potpisivanje Finansijskog sporazuma za IPA III za 2023. godinu između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije, kao i za početak provođenja Ugovora o paketu energetske podrške Bosni i Hercegovini.

Vlada Republike Srpske je na 188. sjednici održanoj 29.09.2022. godine usvojila **Odluku o davanju saglasnosti za izdavanje garancije Republike Srpske za kreditno zaduženje Fonda za zaštitu životne sredine i energetske efikasnosti Republike Srpske** kao zajmoprimca kod Evropske banke za obnovu i razvoj za projekat **Energetska efikasnost u javnim objektima**. Cilj Projekta je provođenje mjera za unapređenje energetske efikasnosti u javnim objektima, radi smanjenja potrošnje energije, povećanja komfora i ostvarivanja ušteda u budžetu.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 332. sjednici, održanoj 22.09.2022. godine usvojila je **Odluku o odobravanju korištenja sredstava od povrata pdv-a za nastavak implementacije mjera energetske efikasnosti u objektima javnog sektora u Federaciji BiH**, u okviru projekta "Dodatno finansiranje energetske efikasnosti u Bosni i Hercegovini."

Federalno ministarstvo prostornog uređenja, u saradnji sa GIZ-om, u junu 2022. godine pokrenulo je izradu **Nacrta sektorske strategije dugoročne obnove zgrada u Federaciji Bosne i Hercegovine za period do 2050. godine**. Ovaj strateški dokument baziran na troškovno-efikasnom pristupu obnovi zgrada, te obuhvata politike, mjere, vremenski okvir, izvore finansiranja i poticanja realizacije mjera, a treba rezultirati smanjenjem potrošnje energije i emisija CO2.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine 308. sjednici održanoj 17.03.2022. godine usvojila je *Odluku o najvišem iznosu troškova "N" za izdavanje certifikata i nezavisnu kontrolu za 2022. godinu*. Ovom odlukom propisuje se najviši iznos troškova za izdavanje certifikata i nezavisnu kontrolu, koji zavisi od vrste i površine zgrade, odnosno dijela zgrade, ili samostalne upotrebne cjeline za koju se izdaje energetska certifikat.

Narodna skupština Republike Srpske je 08.02.2022. godine usvojila novi **Zakon o obnovljivim izvorima energije**. Ovim zakonom se definišu nove šeme podsticaja, s ciljem da podsticajne mjere budu zasnovane na tržišnim principima i da se ograniči, odnosno smanji rast naknade za podsticanje obnovljivih izvora energije s jedne strane, a da se s druge strane, olakša razvoj projekata koji koriste obnovljive izvore energije.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na 321. sjednici održanoj 30.6.2022. godine utvrdila i uputila na Parlament **Nacrt zakona o korištenju obnovljivih izvora energije i efikasne kogeneracije (OIEiEK)**. Cilj ovog zakona je promovisanje i regulisanje proizvodnje električne i energije grijanja i hlađenja iz OIEiEK, kao i upotrebe obnovljivih izvora energije u transportu radi potrošnje na domaćem tržištu i povećanja udjela u ukupnoj potrošnji energije, te obezbjeđenje razvoja podsticajnih mjera, regulatornog okvira i tehničke infrastrukture za OIEiEK.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na 341. sjednici održanoj 08.12.2022. godine donijela *Zaključak o realizaciji Projekata izgradnje vjetroelektrana i fotonaponskih elektrana u Federaciji Bosne i Hercegovine i statusu njihovog priključenja na prenosnu mrežu*.

U martu 2022.godine u Neumu održan je Energetski samit, pod pokroviteljstvom Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa Državne regulatorne komisije za električnu energiju, Regulatorne komisije za energiju u Federaciji Bosne i Hercegovine i Regulatorne komisije za energetiku Republike Srpske, uz podršku USAID-a, UNDP-a, EUD, GIZ-a i Ambasade UK. Poseban fokus Energetskog samita bio je usmjeren na dekarbonizaciju i tranziciju energetskog sektora ka čistoj energiji, bezbjednost snabdijevanja prirodnim gasom i električnom energijom, promjene na energetskom tržištu i energetsku održivost.

Ministarstvo trgovine i turizma Republike Srpske 20.05.2022. godine pustilo je u rad *besplatnu mobilnu aplikaciju za praćenje maloprodajnih cijena nafte i naftnih derivata na benzinskim pumpnim stanicama u Republici Srpskoj*. Zahvaljujući aplikaciji, građani u realnom vremenu mogu da prate cijene goriva na više od 400 benzinskih pumpnih stanica širom Republike Srpske.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na 341. sjednici održanoj 08.12.2022. godine usvojila je *Odluku o načinu namjenskog utroška sredstava ostvarenih po osnovu takse za uspostavu rezervi naftnih derivata za period 2023.-2026. godine*.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na 338. sjednici održanoj 10.11.2022. godine dopunila *Uredbu o organizaciji i regulaciji sektora gasne privrede*. Dopune se odnose na interventne količine prirodnog gasa, koje se utvrđuju kao one koje je neophodno dodatno obezbijediti u slučaju ekstremnih situacija i nepredviđenih okolnosti, kao što su prekidi isporuke gasa zbog havarija, remonta, izuzetno niskih temperatura i slično, ili većih potreba kupaca za gasom u odnosu na planirane, ugovorene i naručene količine gasa. Cilj je omogućiti bezbjedno i kontinuirano snabdijevanje tarifnih kupaca.

Prema Izvještaju Evropske komisije za 2022. godinu, Bosna i Hercegovina i dalje krši svoje obaveze prema Ugovoru o energetskoj zajednici, posebno u oblasti prirodnog gasa. Pravni okvir u energetskom sektoru još uvijek nije usklađen sa Trećim i Četvrtim energetskim paketom za električnu energiju i gas. Sektor i dalje funkcioniše bez organizovanog energetskog tržišta i uspostavljenog sistema trgovanja emisijama, što je preduslov da bude izuzet od najavljenog mehanizma za prilagođavanje granice ugljenika. Nedostaje jasno opredjeljenje za dekarbonizaciju, prvenstveno kroz Nacionalni energetski i klimatski plan koji još uvijek nije usvojen.

Ulaganja DCF članova u 2022. godini

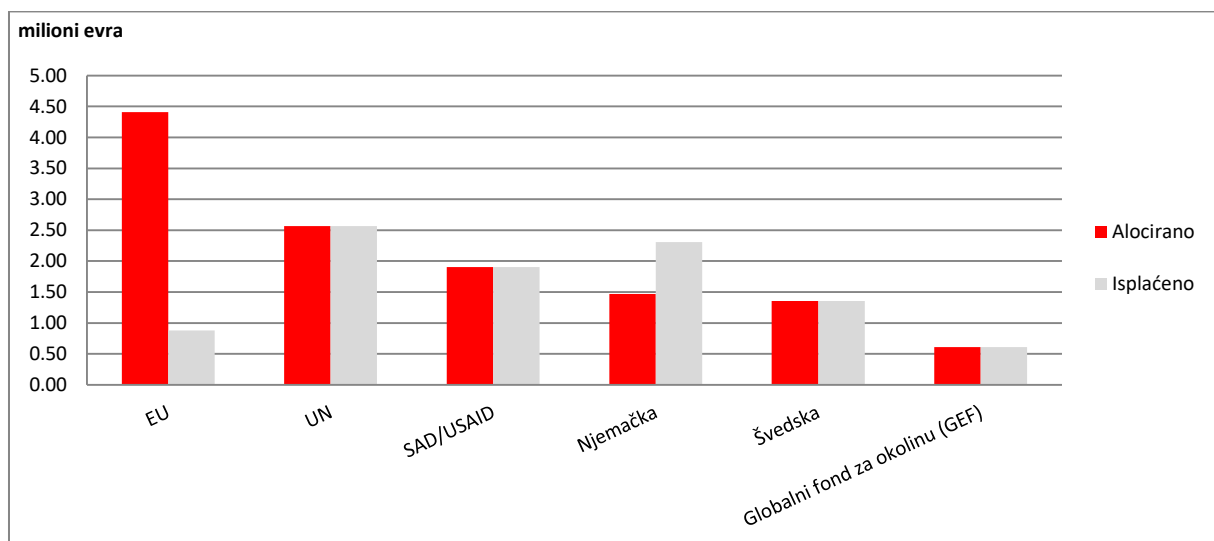
Članovi DCF aktivni u sektoru Energija u 2022. godini su EBRD, EU, Njemačka, UN, Svjetska banka, Švedska, SAD/USAID.

Ukupno alocirana sredstva DCF članova za sektor u 2022. godini iznosila su € 33.62 mil, od čega € 12.31 mil granta i € 21.30 mil zajmova.

Ukupno isplaćena sredstva za sektor u 2022. godini iznosila su € 15.69 mil, od čega € 9.63 mil granta i € 6.06 mil zajmova.

U grafikonu 5.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu s visinom ulaganja. Razvojni partneri koji su u 2022. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos grant sredstava je EU i UN, a zatim slijede SAD/USAID, Njemačka i Švedska.

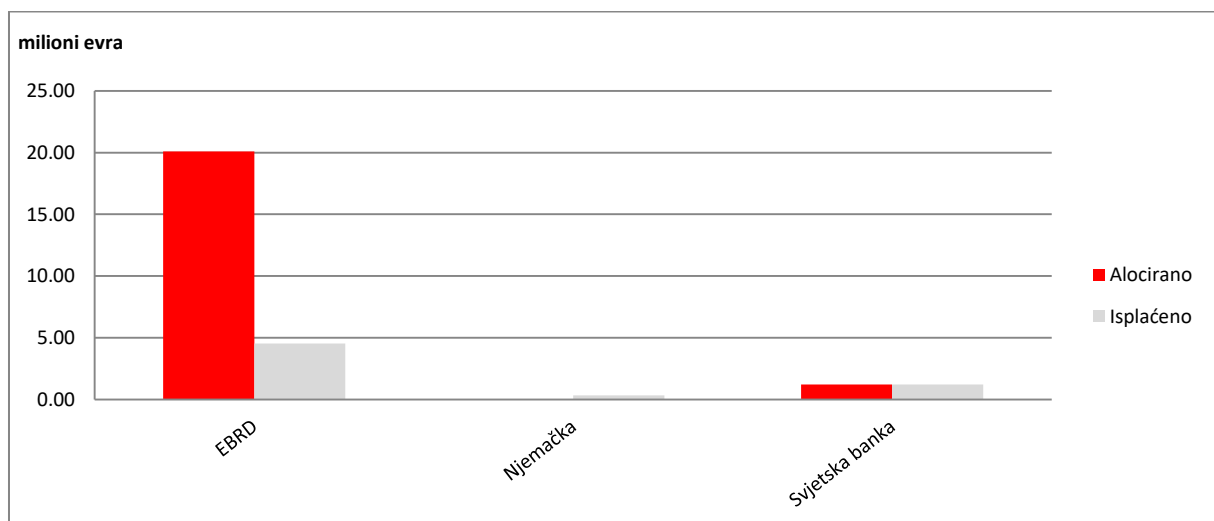
Grafikon 5.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

U grafikonu 5.2. prikazana su alokacija i isplata kredita u 2022. godini.

Razvojni partner koji je u 2022. godini alocirao odnosno isplatio najveći iznos kredita je EBRD.

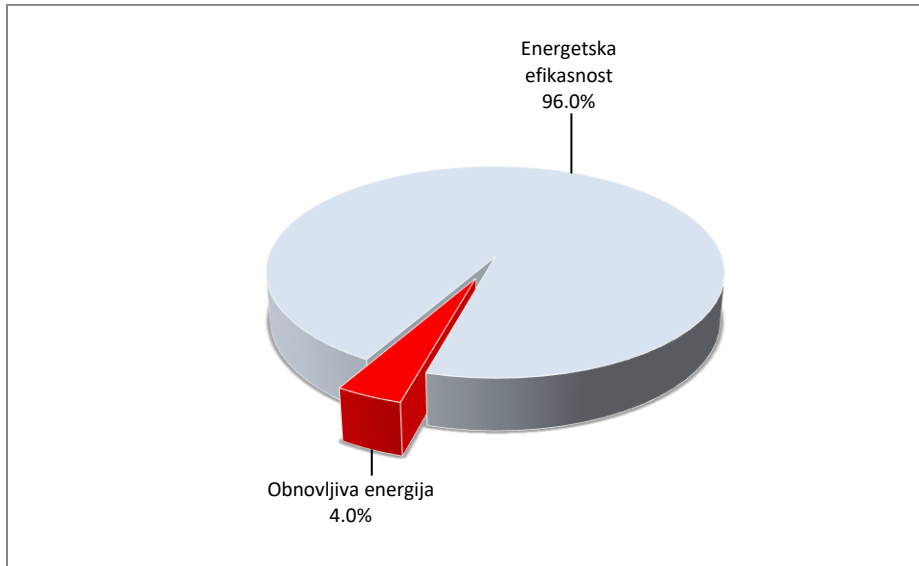
Grafikon 5.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po kreditorima u 2022. godini

Sektor Energija se sastoji od 7 podsektora. U grafikonu 5.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2022. godini, samo za podsektor Energetska efikasnost alocirano je 96.0%. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

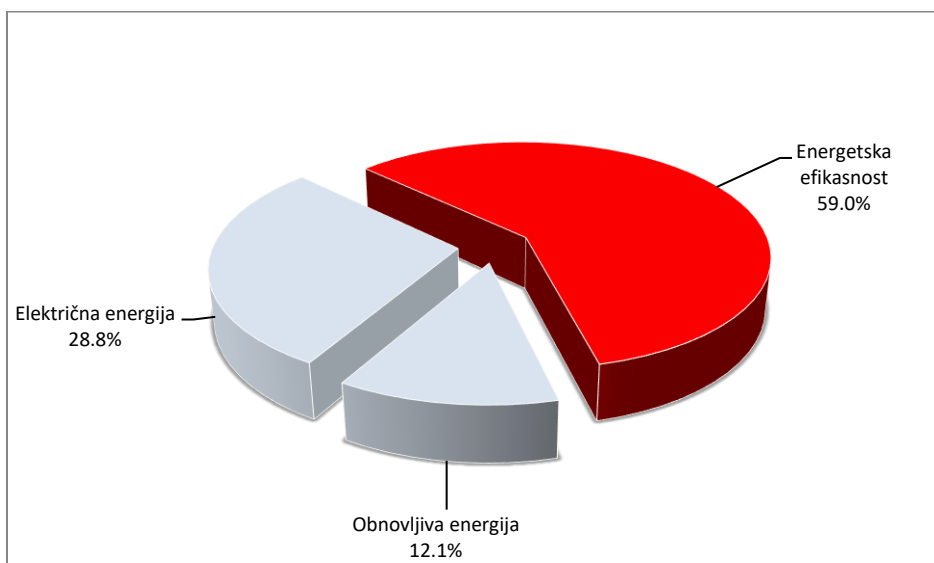
Grafikon 5.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2022. godini

U grafikonu 5.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini, samo za podsektor Energetska efikasnost isplaćeno je 59.0%, a slijede Električna energija 28.8% i Obnovljiva energija 12.1%. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 5.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2022. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Izgradnja vjetroparka Hrgud	Njemačka	120.45
Projekat energetske efikasnosti	Svjetska banka	59.20
Projekat zelenog ekonomskog razvoja, Faza II	UN	15.51
Rehabilitacija hidroelektrane Trebinje, Faza III	Njemačka	10.01
Energetska efikasnost u javnim zgradama u BiH/RS	Njemačka	10.00
Energetska efikasnost u javnim zgradama u BiH/FBiH	Njemačka	9.50
ISO - EMS, SCADA i IT nadogradnja	EBRD	8.50
Elektrokrajina, Projekat distribucije električne energije	EBRD	7.50
Elektro-Biljeljina proširenje sistema pametnog mjerenja	EBRD	7.50
Projekat zelenog ekonomskog razvoja – Faza III	UN, Švedska	7.13

Svi projekti su dostupni u bazi podataka Forum za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom periodu potrebno je nastaviti aktivnosti na prilagođavanju zakonske regulative u Bosni i Hercegovini sa evropskim standardima, kao i jačanju infrastrukture i kapaciteta energetskog sektora. Na osnovu odgovora institucija sa svih nivoa u BiH i članova DCF, koje su učestvovala u izradi ovog Izveštaja, u narednom periodu potrebno je:

- finalizirati i usvojiti Integrirani energetska i klimatski plan Bosne i Hercegovine 2021-2030. godina;
- poduzimati aktivnosti na ispunjavanju obaveza preuzetih Ugovorom o uspostavljanju Energetske zajednice, kao i drugih međunarodnih obaveza;
- usvojiti Zakon o regulatoru električne energije i prirodnog gasa, prenosu i tržištu električne energije u BiH;
- nastaviti razvoj i implementaciju mjera energetske učinkovitosti u području ušteda za finalnu potrošnju u industriji, transportu i ostalim oblastima;
- uspostaviti obavezne rezerve nafte i naftnih derivata u BiH.

<p>Članice DCF-a aktivne u Sektoru u 2022. godini</p>	<p>Svjetska banka, EBRD, SAD/USAID, Švajcarska, Njemačka, Švedska, Japan, Hrvatska, UN, EU, Republika Češka</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Razvojna banka Savjeta Evrope; Regionalni savjet za saradnju; Švajcarski program namjenjen promovisanju izvoza; Evropski fond za jugoistočnu Evropu; Evropsko udruženje nacionalnih metroloških instituta; Evropska saradnja u zakonskoj metrologiji WELMEC; Srednjoevropski ugovor o slobodnoj trgovini; Organizacija za evropsku saradnju i razvoj; Regionalni centar za razvoj preduzetničkih kompetencija, Japanska agencija za međunarodnu saradnju, <i>Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)</i></p>
<p>Ključni partneri među institucijama vlasti</p>	<p>Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo spoljnje trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo finansija i trezora BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo pravde BiH; Ministarstvo komunikacija i transporta BiH; Uprava za indirektno oporezivanje BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Direkcija za ekonomsko planiranje; Direkcija za evropske integracije; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za nadzor nad tržištem BiH; Agencija za osiguranje depozita BiH; Centralna banka BiH; Konkurencijski savjet BiH; Spoljnotrgovinska komora BiH; Izvozno-kreditna agencija BiH; Savjet za državnu pomoć BiH; Institut za intelektualno vlasništvo BiH; Regulatorna agencija za komunikacije BiH; Institut za metrologiju BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo finansija; Federalno ministarstvo okoliša i turizma; Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Federalno ministarstvo pravde; Ministarstvo finansija RS; Ministarstvo trgovine i turizma RS; Ministarstvo pravde RS; Ministarstvo za evropske integracije i međunarodnu saradnju RS; Ministarstvo za naučno-tehnološki razvoj, visoko obrazovanje i infomaciono društvo RS; Ministarstvo industrije, energije i rudarstva RS; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća RS; Razvojna agencija RS; Asocijacija gradova i opština; Direkcija za finansije BDBiH; Odjel za privredni razvoj, sport i kulturu BD BiH.</p>
<p>Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova za potrebe Sektora u 2022. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 220.96 mil, od čega € 19.31 mil granta i € 201.65 mil kredita. Ukupno isplaćeno € 127.86 mil, od čega € 27.05 mil granta i € 100.81 mil kredita. Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 33%, a isplaćeno 24%.</p>
<p>Zakonski okvir i strategije usvojene u 2022. godini</p>	<p>Zakon o slobodnim zonama u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 25/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o javnim nabavkama (Sl. Gl. BiH, br. 59/22); Zakon o izmjenama Zakona o radu (Sl.novine FBiH br. 44/22); Zakon o dopunama Zakona o premjeru i katastru zemljišta (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o metrologiji u Republici Srpskoj (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o legalizaciji bespravno izgrađenih objekata (Sl.gl.RS.br. 93/22); Zakon o geološkim istraživanjima (Sl.gl.RS.br. 64/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o investicionim fondovima (Sl.gl.RS.br. 64/22); Zakon o izmjeni Zakona o Fondu za razvoj i zapošljavanje Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o audio-vizuelnim djelatnostima (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o dopuni Zakona o podsticajima u privredi Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o izmjeni Zakona o porezu na dohodak</p>

	<p>(Sl.gl.RS.br. 56/22); Zakon o međubankarskim naknadama kod platnih transakcija na osnovu platnih kartica (Sl.gl.RS.br. 38/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o podsticajima u privredi Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 37/22); Zakon o fiskalizaciji (Sl.gl.RS.br. 15/22); Zakon o izmjeni Zakona o bankama u BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 3/22); Zakon o izmjeni Zakona o javnim preduzećima u BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 10/22); Zakon o izmjeni Zakona o pravnim licima koje osniva Brčko Distrikt (Sl. gl. BD BIH, br. 10/22); Zakon o regulisanju cijena u BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 13/22); Zakon o izmjeni Zakona o radu BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 15/22); Zakon o izmjeni Zakona o planiranju, projektovanju i razvoju BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 21/22); Zakon o dopunama Zakona o javnoj imovini u BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 36/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o udruženjima i fondacijama BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 44/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o Javnom preduzeću "Luka Brčko" BD BiH (Sl. gl. BD BIH, br. 44/22); Zakon o izmjeni zakona o papirima od vrijednosti (Sl. gl. BD BIH, br. 45/22).</p> <p>Program ekonomskih reformi Bosne i Hercegovine 2022 – 2024 (PER BiH 2022 – 2024); Strategija razvoja Federacije BiH 2021-2027; Strategija zapošljavanja Republike Srpske 2021-2027; Strategija razvoja trgovine Republike Srpske za period 2022-2028 godina; Program ekonomskih reformi Republike Srpske za razdoblje 2023-2025; Strategija razvoja malih i srednjih preduzeća Republike Srpske za period 2022 – 2024; Akcioni plan za sprovođenje Strategije razvoja malih i srednjih preduzeća Republike Srpske za period 2022 - 2024. godina.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije su dostupni na www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija rada razvojnih partnera</p>	<p>Trgovina i unutrašnje tržište: MSTEEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organizuju između sebe.</p> <p>Tajništvo CEFTA organizira koordinaciju razvojnih partnera za slobodnu trgovinu.</p> <p>Razvoj privatnog sektora: MSTEEO, u određenoj mjeri, predvodi koordinaciju razvojnih partnera.</p> <p>Redovni neformalni sastanci koje sami razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organizuju između sebe, uglavnom u kontekstu programiranja, provedbe ili pokretanja konkretnih inicijativa.</p> <p>U oblasti mikro, malih i srednjih preduzeća nema formalne koordinacije razvojnih partnera, te se koordinacija zasniva na neformalnoj <i>ad-hoc</i> osnovi.</p> <p>Lokalni ekonomski razvoj: Koordinacioni sastanci razvojnih partnera koji podržavaju projekte lokalnog ekonomskog razvoja, a koje organizuje UNDP.</p> <p>Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija vezana za projekte, te uglavnom bilateralni ili multilateralni sastanci.</p> <p>Istraživanje, inovacije i tehnološki razvoj: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija</p> <p>Informacione i komunikacione tehnologije: Neformalna <i>ad-hoc</i> koordinacija</p> <p>Turizam i naslijeđe: MSTEEO predvodi koordinaciju razvojnih partnera u okviru Radne grupe za turizam, uz sastanke koje razvojni partneri aktivni u ovom podsektoru organizuju između sebe.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p>

Pregled aktivnosti u 2022. godini

Sektor konkurentnost i inovacije predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2022. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor konkurentnost i inovacije sastoji se od šest podsektora:

- Trgovina i unutrašnje tržište
- Razvoj privatnog sektora
- Lokalni ekonomski razvoj
- Istraživanje, inovacije i tehnološki razvoj
- Informacione i komunikacione tehnologije (ICT)
- Turizam i naslijeđe.

Konkurencijski savjet je u 2022. godine ostvario napredak na polju regionalne saradnje. Konkurencijski savjet BiH je po prvi put bilo organizator *Regionalne konferencije na temu „Antikonkurentna djelovanja javnih preduzeća“*, uz učešće predstavnika Konkurencijskog savjeta, Srbije, Hrvatske i Crne Gore, kao i eksperti OECD-a i RCC-a.

Konkurencijski savjet je tokom 2022.godine unaprijedilo saradnju sa akademskom zajednicom, te je potpisalo Memorandum o saradnji sa Ekonomskim fakultetom, Univerziteta u Zenici. Takođe je ostvarena saradnja sa organima lokalne samouprave u Federaciji BiH, kroz aktivnosti Saveza opština i gradova u FBiH.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine, na 301. sjednici, održanoj 03.02.2022. godine, donijela je *Odluku o izradi Strategije razvoja male privrede Federacije Bosne i Hercegovine za period 2022. - 2027. godine*. Strategija razvoja je integrisani, multisektorski strateški dokument Federacije BiH, koji definiše politike razvoja sektora male privrede, strateške ciljeve i prioritete.

Federalno ministarstvo trgovine je u zadnjem kvartalu 2022. godine pripremlilo i uputilo na mišljenje nadležnim federalnim organima *Prednacrt novog zakona o unutrašnjoj trgovini*. Potreba donošenja ovoga zakona je ostvarivanje kvalitetnog zakonskog okvira za dalji razvoj u oblasti trgovine u Federaciji BiH. Hercegovine.

Na osnovu Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji BiH, koji je usvojen u septembru 2021. godine, Federalno ministarstvo razvoja preduzetništva i obrta u 2022. godini usvojilo je niz podzakonskih akata, i to: Uredbu o zaštiti tradicionalnih i starih zanata, Pravilnik o popisu obrta, Pravilnik o izgledu i sadržaju zahtjeva osnivanje obrta, Pravilnik o minimalnim tehničkim uslovima, Pravilnik o popisu djelatnosti koje se mogu obavljati sezonski i Pravilnik o popisu djelatnosti koje se mogu obavljati u stambenim prostorima i izvan stambenih prostorija. Usvajanjem ovih podzakonskih akata stvoreni su preduslovi za ubrzan rast i razvoj obrtništva odnosno male privrede u Federaciji BiH.

Parlament Federacije BiH, na sjednici održanoj 03.03.2022. godine, usvojio je **Zakon o slobodnim zonama u Federaciji BiH**. Ovim Zakonom, u skladu sa Zakonom o slobodnim zonama u Bosni i Hercegovini, utvrđuju se uslovi za davanje saglasnosti o opravdanosti određivanja dijela carinskog područja Bosne i Hercegovine na teritoriji Federacije BiH kao slobodne zone, djelatnosti koje se mogu obavljati u slobodnoj zoni, uslovi za obavljanje tih djelatnosti i prestanak rada slobodne zone.

Agencija za poštanski saobraćaj BiH je tokom 2022. godine donijela niz podzakonskih akata, kojima će dodatno da unaprijedi tržište poštanskih usluga i uskladi ga sa aktima Svjetske poštanske unije. Agencija je preduzimala i aktivnosti na pripremi projekta **Jačanje kapaciteta Agencije za poštanski saobraćaj BiH**.

U oktobru 2022. godine, održan je šesti sastanak Pododbora za inovacije, informaciono društvo i socijalnu politiku između Bosne i Hercegovine i Evropske unije, na kojem su razmijenjene informacije iz oblasti informacionog društva, komunikacionih tehnologija, implementacije Digitalne agende za Zapadni Balkan, modernizacije javne uprave, korištenja e-usluga, kao i kibernetičke bezbjednosti. Evropska komisija je naglasila važnost usvajanja zakonskih propisa o elektronskim komunikacijama i elektronskim medijima, te strateških dokumenata za oblast zapošljavanja i naučnog razvoja.

Institut za metrologiju Bosne i Hercegovine je u 2022. nastavio učešće u naučno-istraživačkim projektima, koji se realizuju kroz **EURAMET (European Association of National Metrology Institutes)** od 2013. godine. Članstvo podrazumijeva opredijeljenost za učestovanje i podršku naučnog razvoja metrološkog društva kroz poticanje nacionalnih strateških interesa. Projekti su većim dijelom finansirani od Evropske komisije, dok se dio izdvaja od učesnika – metroloških instituta u okviru EURAMET organizacije.

Institut za metrologiju Bosne i Hercegovine je u 2022. godini realizovao tri preostale aktivnosti u regionalnom projektu kojeg realizuje PTB (Nacionalni metrološki institut Njemačke), pod nazivom **Regional Consultancy Fund for Quality Infrastructure (SEE QI Fund)**, koje se odnose na obuku osoblja laboratorije za temperaturu i vlažnost u LMK (laboratorija za metrologiju i kvalitetu) u Sloveniji. Projekat je finansiran od strane Njemačkog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj.

Laboratorija za jonizirajuće zračenje Instituta za metrologiju je učestvovala u projektu EuropAid/140164/DH/SER/BA koji implementira DRARNS (Državna regulatorna agencija za radijacionu i nuklearnu bezbjednost). Projekat je finansiran od strane Evropske Delegacije u BiH

Turizam je jedna od najperspektivnijih grana privrede Bosne i Hercegovine. Iako je pandemija virusa Covid-19 zaustavila pozitivan trend rasta turizma, tokom 2022. godine je zabilježen značajan oporavak ovog sektora i približavanje predpandemijskim trendovima. S ciljem unapređenja saradnje u oblasti turizma, tokom 2022. godine pokrenuta je zakonska procedura za ratifikaciju *Okvirne konvencije o etici u turizmu*, te zakonska procedura za potpisivanje *Memoranduma o saradnji u oblasti turizma sa Egiptom i Bugarskom*.

Ipak, treba naglasiti da je potrebno i dalje raditi na obuhvatu cjelogodišnje turistička sezone, kao i edukovati ljudski potencijal u sektoru turizma, jer se dodatna edukacija i usavršavanje nameće kao obaveza za dostizanje konkurentnosti na tržištu.

Влада Републике Српске је на сједници одржаној 23.12.2021. године усвојила Стратегију развоја туризма Републике Српске за период 2021-2027 . година.

Narodna skupština Republike Srpske je, na 22. sjednici, održanoj 23.06.2022. godine, usvojila *Nacrt zakona o turizmu Republike Srpske*.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je, na 319. sjednici održanoj 16.06.2022. godine, usvojila *Nacrt zakona o turizmu i boravišnoj taxi Federacije BiH*.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je, na 327. sjednici održanoj 04.08.2022. godine, usvojila *Nacrt strategije razvoja turizma Federacije Bosne i Hercegovine za period od 2022. – 2027. godine.*

Tri visokoškolske ustanove u BiH – Ekonomski fakultet Pale u Istočnom Sarajevu, Univerzitet u Tuzli i Sveučilište iz Mostara dobile su tehničku pomoć i podršku u nastojanjima da dobiju *UNWTO TedQual certifikat*, s ciljem unapređenja studijskih programa u oblasti turizma. Ekonomski fakultet Pale je u 2022. godini ispunio sve neophodne zahtjeve te je, kao prva visokoškolska ustanova u BiH, dobio UNWTO certifikat za studijski program „Turizam i hotelijerstvo“.

U okviru *projekta EU4AGRI*, tokom 2022. godine odabrano je pet projekata iz Bosne i Hercegovine koji su zadovoljili kriterijume *Javnog poziva za mjere podrške investicijama u ruralni turizam*. Pored toga, u okviru *projekta EU4BUSINESS* odabrano je pet destinacija koje će dobiti podršku prilikom uspostavljanja sistema primarne certifikacije, sa ciljem ublažavanja posljedica uticaja pandemije virusa Covid-19 na turizam.

Ulaganja DCF članova u 2022. godini

Članovi DCF aktivni u sektoru Konkurentnost i inovacije u 2022. godini su Svjetska banka, EBRD, SAD/USAID, Švajcarska, Njemačka, Švedska, Japan, Hrvatska, UN, EU, Republika Češka.

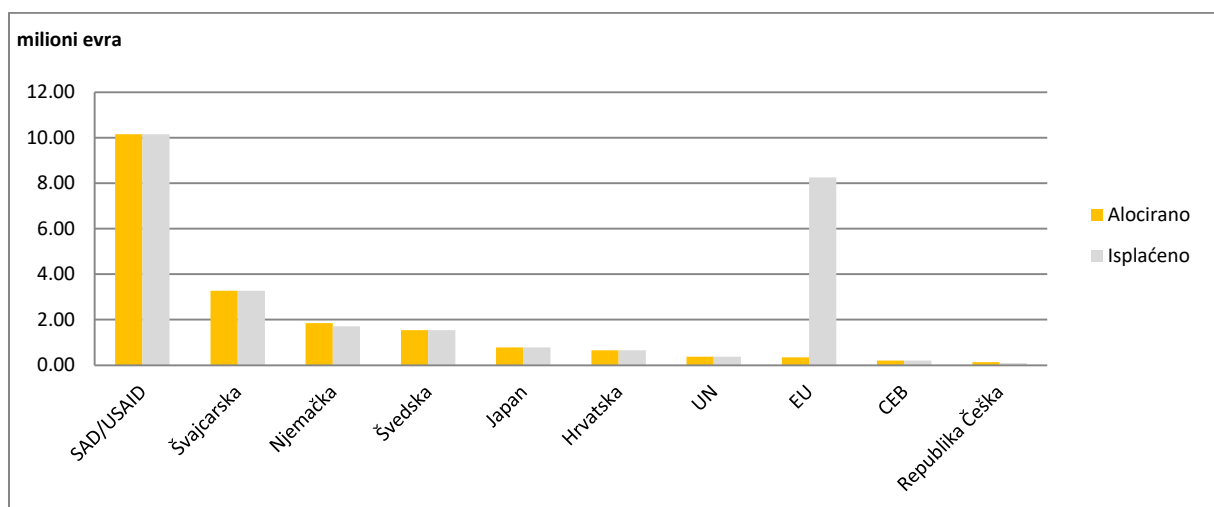
Ukupno alocirana sredstva DCF članova za Sektor u 2022. godini iznose € 220.96 mil, od čega € 19.31 mil granta i € 201.65 mil kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2022. godini iznose € 127.86 mil, od čega € 27.05 mil granta i € 100.81 mil kredita.

U grafikonu 6.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu s visinom ulaganja, kao i alocirana i isplaćena sredstva zajmova.

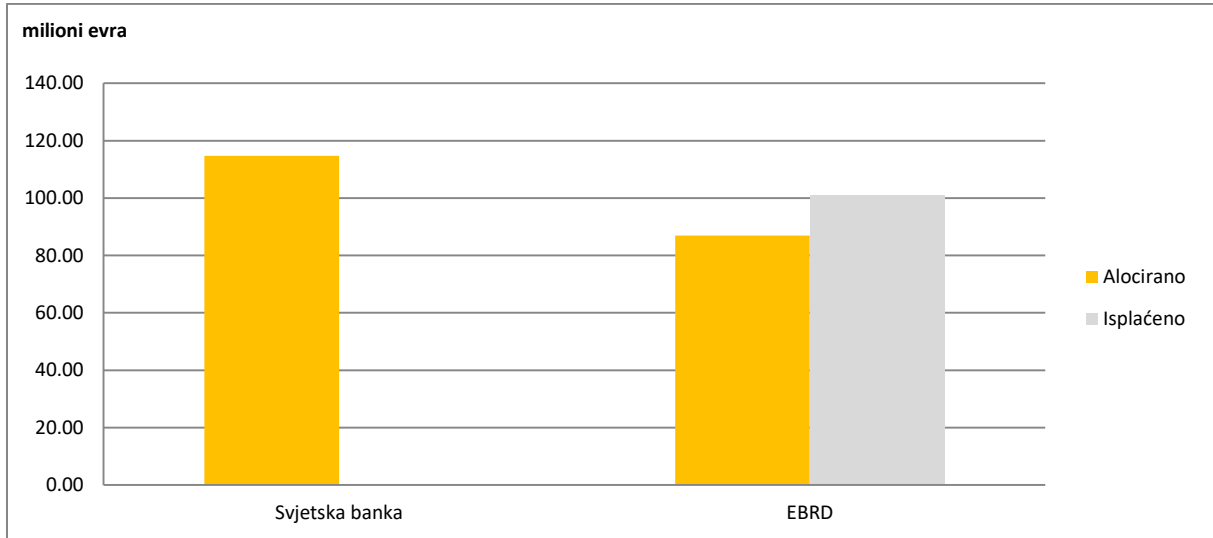
Razvojni partneri koji su u 2022. godini alocirali odnosno isplatili najviše grant sredstava u sektor su SAD/USAID i EU.

Grafikon 6.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

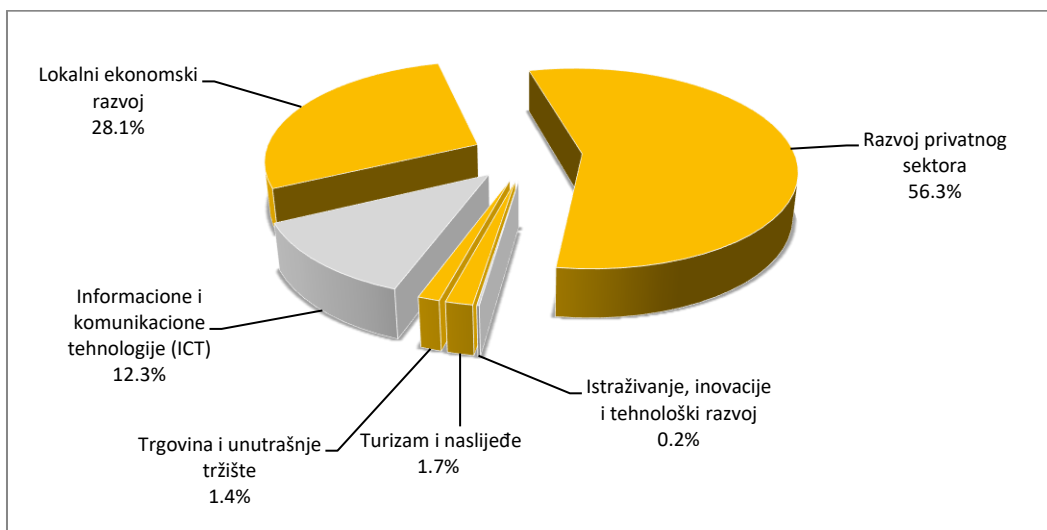
U grafikonu 6.2. prikazana su alokacija i isplata kredita u 2022. godini.

Grafikon 6.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po kreditorima u 2022. godini

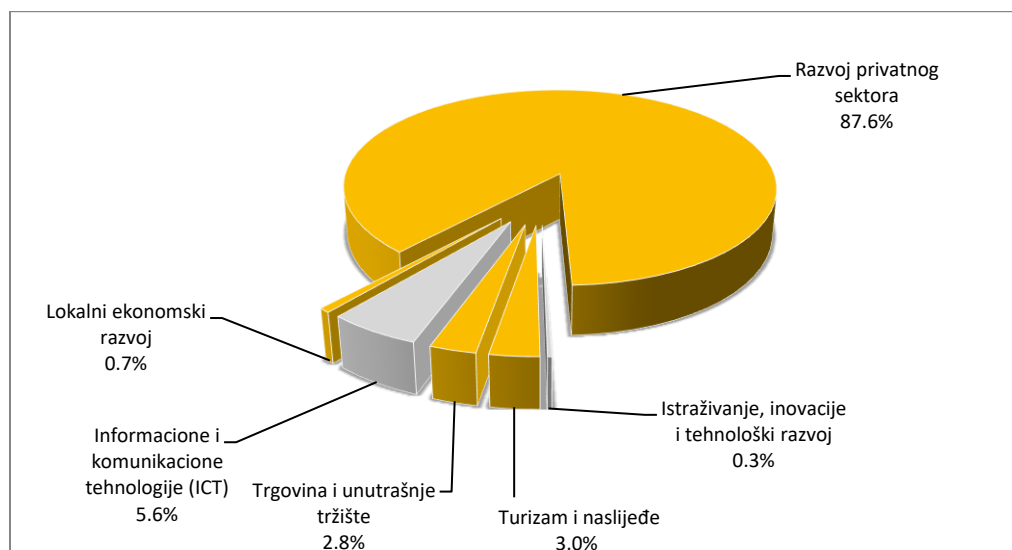
Sektor Konkurentnost i inovacije se sastoji od 6 podsektora. U grafikonu 6.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2022. godini 84.4% je alocirano u dva podsektora i to Razvoj privatnog sektora (56.3%) i Lokalni ekonomski razvoj (28.1%). U ostale podsektore alocirano je preostalih 15.6% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 6.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2022. godini

U grafikonu 6.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini po podsektorima. Od ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini, 87.6% je isplaćeno u podsektor Razvoj privatnog sektora. U ostale podsektore isplaćeno je preostalih 12.4% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 6.4. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2022. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Projekat jačanja otpornosti i konkurentnosti poljoprivrede	Svjetska banka	61.30
Projekat oporavka i podrške za firme u BiH	Svjetska banka	53.45
USAID Projekat razvoja održivog turizma u Bosni i Hercegovini	SAD/USAID	19.24
FIF - Raiffeisen Leasing MSP linija	EBRD	15.00
USAID Projekat Diaspora Invest 2 (DIA 2) u Bosni i Hercegovini	SAD/USAID	14.30
Lokalni ekonomski razvoj (LED) u Bosni i Hercegovini	Švajcarska	13.53
Investicioni odgovor na COVID-19 - EU4BUSINESS Recovery	EU	13.00
Program za lokalnu samoupravu i ekonomski razvoj (EU4Business, inovacija i digitalizacija u MSP u BiH)	Njemačka	12.62
Mid Europa Fond V	EBRD	12.00
SECO podrška	Švajcarska	11.60

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U cilju daljeg jačanja konkurentnosti ekonomije u regionalnim i svjetskim okvirima, Bosna i Hercegovina u narednom periodu treba da nastavi aktivnosti na razvoju funkcionalne tržišne ekonomije. Na osnovu odgovora institucija BiH sa svih nivoa vlasti i članova DCF-a, koji su učestvovali u izradi ovog Izvještaja, kao i preporuka Evropske komisije, u narednom periodu potrebno je provesti slijedeće aktivnosti:

- usvojiti zakone o elektronskim komunikacijama i elektronskim medijima, uključujući odredbe o transparentnosti vlasništva nad medijima i oglašavanju, te uvođenju broja 112 za hitne slučajeve u Bosni i Hercegovini;
- izraditi i usvojiti novu Strategiju za naučni razvoj i akcioni plan za period 2023-2028. godina;
- izmjeniti Zakon o konkurenciji BiH;
- izraditi i usvojiti Zakon o poštama BiH;
- uspostaviti Naučnoistraživački informacioni sistem u BiH i integrisanu bazu podataka;
- usvojiti Zakon o poticanju razvoja male privrede i Zakon o poduzetničkoj infrastrukturi;
- povećati industrijsku konkurentnosti razvojem malih i srednjih preduzeća kroz aktivnosti donošenja i implementacije Strateških smjernica za harmonizaciju podrške male privrede i preduzetništva u Bosni i Hercegovini.

<p>Članovi DCF aktivni u Sektoru u 2022. godini</p>	<p>Svjetska banka, EU, Hrvatska, Slovenija, Švajcarska, Švedska, UN, SAD/USAID, Njemačka, Republika Češka, Mađarska, Italija/AICS, Ujedinjeno Kraljevstvo</p>
<p>Ostale ključne međunarodne organizacije</p>	<p>Savjet Evrope; Kancelarija visokog predstavnika; Međunarodna organizacija rada; Svjetska zdravstvena organizacija; Investicioni okvir za Zapadni Balkan; Evropska fondacija za obuku; Organizacija za evropsku bezbjednosti i saradnju; Evropski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti; <i>British Council</i>; Kultur Kontakt Austrija; Regionalni savjet za saradnju, UNICEF u BiH, Katolička služba za pomoć; <i>Save the Children</i>, GIZ, Međunarodna federacija za planiranje porodice (IPPF).</p>
<p>Ključni partneri u institucijama vlasti BiH</p>	<p>Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo civilnih poslova BiH; Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH; Ministarstvo spoljnjih poslova BiH; Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Ministarstvo odbrane BiH; Agencija za rad i zapošljavanje BiH; Agencija za razvoj visokog obrazovanja i obezbjeđivanje kvaliteta BiH; Agencija za predškolsko, osnovno i srednjoškolsko obrazovanje BiH; Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz oblasti visokog obrazovanja BiH; Agencija za jednakost polova BiH; Direkcija za evropske integracije; Institucija Ombudsmena za ljudska prava BiH; Centar za uklanjanje mina u BiH; Federalno ministarstvo rada i socijalne politike; Federalno ministarstvo zdravstva; Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta; Federalno ministarstvo obrazovanja i nauke; Federalno ministarstvo kulture i sporta; Federalni zavod za zapošljavanje; Gender centar FBiH i RS; Ministarstvo prosvjete i kulture RS; Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite RS; Ministarstvo porodice, omladine i sporta RS; Ministarstvo rada i boračko-invalidske zaštite RS; Ministarstvo evropskih integracija i međunarodne saradnje RS; Ministarstvo za naučno-tehnološki razvoj, visoko obrazovanje i infomaciono društvo RS; Zavod za zapošljavanje RS; Zavod za zapošljavanje BD BiH; Odsjek za obrazovanje BD BiH; Unija poslodavaca RS i FBiH; kantonalna ministarstva obrazovanja; kantonalna ministarstva zdravstva.</p>
<p>Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova za potrebe Sektora u 2022. godini</p>	<p>Ukupno alocirano € 84.75 mil, od čega € 45.75 granta i € 39.00 mil u formi kredita. Ukupno isplaćeno € 37.85 mil u formi granta. Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 13%, a isplaćeno 7%.</p>
<p>Zakonski okvir i strategije usvojene u 2022. godini</p>	<p>Zakon o izmjenama Zakona o osnivanju Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja (Sl.novine FBiH br. 25/22); Zakon o finansijskoj konsolidaciji i restrukturisanju javnih zdravstvenih ustanova u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 34/22); Zakon o kontroli i ograničenoj upotrebi duhana, duhanskih i ostalih proizvoda za pušenje (Sl.novine FBiH br. 38/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o liječenju neplodnosti biomedicinski potpomognutom oplodnjom (Sl.novine FBiH br. 44/22); Zakon o materijalnoj podršci porodicama s djecom u Federaciji Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 55/22); Zakon o izmjeni i dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju (Sl.novine FBiH br. 61/22); Zakon o organizacijama i reprezentativnim organizacijama osoba sa invaliditetom i civilnih žrtava rata (Sl.novine FBiH br. 61/22, 94/22); Zakon o ustanovama socijalne zaštite Federacije Bosne i Hercegovine (Sl.novine FBiH br. 64/22); Zakon o izmjenama</p>

	<p>i dopunama Zakona o obaveznom zdravstvenom osiguranju (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima u Republici Srpskoj (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama zaposlenih u oblasti kulture Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o podršci nezaposlenom roditelju četvero i više djece u Republici Srpskoj (Sl.gl.RS.br. 132/22); Zakon o obaveznom zdravstvenom osiguranju (Sl.gl.RS.br. 93/22); Zakon o osnovnom obrazovanju i vaspitanju (Sl.gl.RS.br. 81/22); Zakon o zaštiti, očuvanju i upotrebi jezika srpskog naroda i ćirilćkog pisma (Sl.gl.RS.br. 81/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u oblasti visokog obrazovanja i studentskog standarda Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o izmjenama Zakona o platama zaposlenih u osnovnim i srednjim školama i đačkim domovima u Republici Srpskoj(Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o izmjeni Zakona o platama zaposlenih u oblasti kulture Republike Srpske (Sl.gl.RS.br. 68/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju (Sl.gl.RS.br. 64/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti stanovništva od zaraznih bolesti (Sl.gl.RS.br. 63/22); Zakon o zdravstvenoj dokumentaciji i evidencijama u oblasti zdravstva (Sl.gl.RS.br. 57/22); Zakon o zdravstvenoj zaštiti (Sl.gl.RS.br. 57/22); Zakon o kulturnim dobrima (Sl.gl.RS.br. 38/22); Zakon o dopunama Zakona o zdravstvenom osiguranju (Sl.gl.RS.br. 37/22); Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o socijalnoj zaštiti (Sl.gl.RS.br. 36/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 13/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o visokom obrazovanju U BD BiH (Sl. gl. BD BiH, br. 44/22).</p> <p>Strategija razvoja predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja Republike Srpske za period 2022-2030 godina; Akcioni plan za sprovođenje strategije razvoja predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja Republike Srpske za period 2022-2024 godina.</p> <p>Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni www.donormapping.ba</p>
<p>Koordinacija sa i između razvojnih partnera</p>	<p>Obrazovanje: Koordinacija se realizuje putem sastanaka Konferencije ministara obrazovanja u BiH (CoEM).</p> <p>Ministarstvo civilnih poslova BiH organizuje sastanke Koordinacionog foruma MCP BiH i međunarodnih organizacija ukljućenih u reformu obrazovanja u BiH po potrebi.</p> <p>Stručno obrazovanje i obuka: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Cjeloživotno ućenje: neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p> <p>Tržište rada i zapošljavanje: Delegacija Evropske unije održava redovne koordinacione sastanke s zemljamaćlanicama EU.</p> <p>Jednake mogućnosti i jednakost spolova: UN je organizovao Međunarodnu radnu grupu za ravnopravnost polova.</p> <p>Socijalni dijalog: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija, vezana za projekte, te uglavnom bilateralni / multilateralni sastanci.</p>

	<p>Socijalna zaštita: Konferencija za Sektor zdravstva u BiH djeluje kao stalno savjetodavno i koordinaciono tijelo.</p> <p>Delegacija EU održava redovne koordinacione sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor.</p> <p>Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva: Delegacija EU održava redovne koordinacione sastanke sa razvojnim partnerima uključenim u podsektor.</p> <p>Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura: Neformalna <i>ad hoc</i> koordinacija.</p> <p>Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.</p>
--	---

Pregled aktivnosti u 2022. godini

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2022. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika sastoji se od devet podsektora:

- Obrazovanje,
- Stručno obrazovanje i obuka (VET),
- Cjeloživotno učenje,
- Tržište rada i zapošljavanje,
- Jednake mogućnosti i jednakost polova,
- Socijalni dijalog,
- Socijalna zaštita,
- Socijalna uključenost i borba protiv siromaštva i
- Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine je na 57. sjednici održanoj 09.11.2022. godine usvojio Strateški okvir institucija Bosne i Hercegovine do 2030. godine u kojem je obrazovanje jedan od prioriteta strateških ciljeva, prije svega koordinacija reformskih procesa nadležnih obrazovnih institucija u Bosni i Hercegovini, unapređenje oblasti obrazovanja i obuke mladih s ciljem izgradnje ljudskih resursa, harmonizacija planova entitetskih tijela vlasti na osnovu provedbe okvirnih zakona i razvijanja nedostajućih strateških dokumenata, kao i nastavak saradnje na međunarodnom planu u oblasti obrazovanja i obuke mladih, a u cilju dostizanja EU standarda i trendova radi potpunog integrisanja u evropski obrazovni prostor.

Ministarstvo civilnih poslova BiH je tokom 2022. godine, u saradnji sa razvojnim partnerima, provodilo konsultacije sa predstavnicima nadležnih obrazovnih vlasti u Bosni i Hercegovini, akademskom zajednicom i nevladinim sektorom s ciljem pripreme izvještaja u vezi sa *UN inicijativom „Transformacija obrazovanja“*.

Shodno opredjeljenju obrazovnih vlasti u Bosni i Hercegovini za transformaciju obrazovanja, koja između ostalog, ima za cilj podizanje kvaliteta, osiguranje jednakog pristupa obrazovanju, ali i unapređenje procesa digitalizacije u obrazovanju, tokom 2022. godine aktivno je uzeto učešće u procesu izrade *„Smjernica za unapređenje nastave putem interneta i kombinovane nastave za obrazovne sisteme u Bosni i Hercegovini u kontekstu kvalitetnog (i) inkluzivnog obrazovanja“*, kojima će se pružiti preporuke obrazovnim institucijama za izvođenje online i kombinovane nastave, te postepene digitalizacije obrazovanja.

Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje Bosne i Hercegovine je u izvještajnom periodu nastavila aktivnosti na unapređenju kvaliteta predškolskog, osnovnog i srednjeg obrazovanja i procesa cjeloživotnog učenja, kao i konkurentnosti obrazovnih sustava Bosne i Hercegovine na međunarodnom planu. Tokom 2022. godine Agencija je radila na izradi dokumenta *„Smjernice za provedbu ishoda učenja u inkluzivnom odgoju i obrazovanju“*, čiji je cilj lakše uključivanje inkluzivnog obrazovanja u procese kurikularne reforme. U okviru aktivnosti iz oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja, Agencija je razvila dokument **Standardi kvalitete rada predškolskih ustanova**, koji obuhvata šest oblasti

kvaliteta koje pokrivaju sva područja djelovanja i funkcionisanja predškolskih ustanova. Takođe, razvili su standarde učeničkih postignuća za strani jezik, tehniku i informacionu tehnologiju, te tjelesno i zdravstveno područje.

U oblasti priznavanja inostranih visokoškolskih kvalifikacija, tokom 2022. godine ostvaren je značajan napredak kroz učešće Centra za informisanje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (CIP) u brojnim projektima Evropske unije, kao i zahvaljujući stalnoj saradnji nadležnih tijela za priznavanje i promovisanje načela Lisabonske deklaracije o priznavanju i njenih pratećih dokumenata u Bosni i Hercegovini. Nastavljena je realizacija projekta ***Jačanje institucionalnih kapaciteta za priznavanje visokoškolskih kvalifikacija u Bosni i Hercegovini***, koji je rezultirao izradom *Mape puta za sistemsko provođenje Lisabonske konvencije o priznavanju visokoškolskih kvalifikacija*.

Tokom 2022.godine Agencija za visoko obrazovanje i obezbjeđenje kvalitete donijela je niz podzakonskih akata, uključujući *Uputstvo o izmjeni i dopuni Uputstva o formi i sadržaju diplome i dodatka diplome koju izadaju akreditovane visokoškolske ustanove, Odluku o kriterijima za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka koji daju ocjenu i obavljaju reviziju kvaliteta i daju preporuke o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa, kao i Pravilnik o načinu provođenja javnog konkursa za izbor domaćih i međunarodnih stručnjaka za ocjenjivanje i reviziju kvaliteta i davanje preporuka o akreditaciji visokoškolskih ustanova i studijskih programa*.

Zaključno sa 31.12.2022. godine, u Državni registar akreditovanih visokoškolskih ustanova u Bosni i Hercegovini upisano je ukupno 39 visokoškolskih ustanova, 38 sa punom akreditacijom i jedna sa uslovnom, od čega je u 2022. godini upisano 7 ustanova, 6 sa punom akreditacijom, a jedna sa uslovnom. Lista akreditovanih visokoškolskih ustanova u BiH, objavljena je i stalno dostupna na internet stranici Agencije http://hea.gov.ba/akreditacija_vsu/Default.aspx

Centar za informisanje i priznavanje dokumenata iz područja visokog obrazovanja u Bosni i Hercegovini (CIP) je donio *Preporuke o priznavanju specifičnih vidova učenja* koje će nadležnim tijelima u Bosni i Hercegovini omogućiti prenos najboljih evropskih praksi priznavanja.

Bosna i Hercegovina je tokom 2022. godine nastavila učešće u programu Evropske unije *Erasmus+ za period 2021-2027. godina*. U izvještajnom periodu su u Bosni i Hercegovini realizovane aktivnosti u okviru *Youth Wiki platforme*, namjenjene omladinskim politikama evropskih zemalja. Takođe, Bosna i Hercegovina je učestvovala u aktivnostima *Eurydice mreže*, a koje su se odnosile na prikupljanje, praćenje, obradu i razmjenu pouzdanih i trenutno uporedivih informacija o obrazovnim sistemima i politikama širom Evrope.

Lideri zemalja Zapadnog Balkana su krajem 2022. godine na samitu u Berlinu potpisali regionalni sporazum koji će omogućiti priznavanje visokoškolskih kvalifikacija i profesionalnih kvalifikacija za doktore medicine, stomatologe i arhitekte, što će značajno doprinijeti mobilnosti radne snage u regionu.

U sklopu projekta Ambasade Švajcarske u Bosni i Hercegovini tokom 2022. godine izrađena je web platforma na kojoj su predstavljeni projekti iz oblasti srednjeg stručnog obrazovanja i razvojni partneri koji su uključeni u finansiranje ovog nivoa obrazovanja u Bosni i Hercegovini, a koja će početkom 2023. godine biti predata Ministarstvu civilnih poslova Bosne i Hercegovine na administriranje. Takođe, u saradnji sa nadležnim institucijama u Bosni i Hercegovini, uspostavljena je statistička baza

administrativnih podataka, koja će služiti za izvještavanje prema međunarodnim i domaćim obrazovnim institucijama.

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine je koordinisalo novi ciklus takozvanog **Torinskog procesa**, odnosno analizu stručnog obrazovanja i obuke zasnovanog na dokazima koje implementira Evropska fondacija za obuke (ETF). U saradnji sa nadležnim obrazovnim vlastima i drugim relevantnim partnerima, izrađen je izvještaj za **Torinski proces**, koji će dati sveobuhvatan pregled efikasnosti sistema stručnog obrazovanja i obuke u kontekstu stvaranja prilika za cjeloživotno učenje.

Tokom 2022. godine realizovano je nekoliko IPA projekata koji su imali za cilj unapređenje sistema obrazovanja u Bosni i Hercegovini. U izvještajnom periodu je nastavljena realizacija projekta **Obrazovanje za zapošljavanje** kojim se nastoji uskladiti obrazovanje sa tržištem rada kroz razvoj smjernica i kvalitet kvalifikacija u stručnom obrazovanju (VET) i visokom obrazovanju, te povećati kapacitet ljudskih resursa na svim nivoima obrazovanja. Takođe, izrađen je projektni zadatak **Analiza/mapiranje stanja profesionalnih kvalifikacija za obavljanje regulisanih profesija koje su regulisane na svim nivoima vlasti u Bosni i Hercegovini**, što će rezultirati izradom liste regulisanih profesija u Bosni i Hercegovini, te realizaciji jedne od preporuka iz Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama. U okviru projekta **Analiza potreba za infrastrukturom u obrazovnim investicijama u Bosni i Hercegovini**, tokom 2022. godine odabrano je 20 srednjih stručnih škola i 20 predškolskih ustanova čija rekonstrukcija će započeti 2023. godine.

Krajem 2022. godine završena je realizacija IPA projekta **Jačanje kapaciteta institucija tržišta rada poboljšanjem metodologije istraživanja tržišta rada**, koji je imao cilj poboljšanje kvaliteta institucija tržišta rada i modernizaciju pružanja usluga fokusirajući se na individualni, sveobuhvatni pristup tražiteljima posla i njihovo efikasnije pozicioniranje na tržištu rada.

Tokom 2022. godine nastavljena je realizacija projekta Evropske Unije, **Podrška Evropske unije lokalnim partnerstvima za zapošljavanje – Faza II**, kako bi se podržao dalji razvoj lokalnih partnerstava za zapošljavanje (LPZ) u Bosni i Hercegovini u periodu 2021-2024. godina. Opšti cilj projekta je da doprinese unapređenju socio-ekonomske situacije i poboljšanju životnih uslova u Bosni i Hercegovini. Specifični cilj projekta je da u toku trogodišnje implementacije doprinese zapošljavanju u lokalnim zajednicama kroz podršku LPZ-ovima u njihovim nastojanjima da identifikuju, kreiraju i sprovedu programe aktivacije i integracije nezaposlenih na tržištu rada u skladu sa specifičnim lokalnim potrebama i mogućnostima.

Ministarstvo civilnih poslova Bosni i Hercegovini je tokom 2022. godine poduzimalo aktivnosti na potpisivanju Ugovora između Bosne i Hercegovine i Evropske unije o učešću Bosne i Hercegovine u **Programu Evropske unije za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI)**. Takođe, uz podršku Evropske unije, započete su aktivnosti na pripremi **Programa garancija za mlade u Bosni i Hercegovini**, koji će doprinijeti uključivanju mladih na tržište rada kroz efikasnije i aktivnije politike tržišta rada.

Ministarstvo civilnih poslova Bosne i Hercegovine, sa drugim nadležnim institucijama, u izvještajnom periodu učestvovalo je u pripremi dokumenta **Analiza situacije o socio-ekonomskom stanju i rješavanju stambenih pitanja mladih koji izlaze iz sistema socijalne zaštite**, koji ima za cilj dalje unapređenje socijalne zaštite i socijalne inkluzije u Bosni i Hercegovini.

U izvještajnom periodu, u uslovima trajanja stanja prirodne ili druge nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine zbog proglašene pandemije virusa Covid-19, nastavljena je intenzivna saradnja sa

Svjetskom zdravstvenom organizacijom, Fondom za djecu Ujedinjenih nacija, kao i drugim međunarodnim organizacijama u vezi sa provođenjem aktivnosti čiji cilj da obezbijedi i ojača kapacitete za prevenciju i jasan odgovor na pandemiju virusa Covid-19.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 1. sjednici održanoj 30.11.2022. godine odobrilo zaključivanje **Dvogodišnjeg sporazuma o saradnji između Bosne i Hercegovine i Regionalne kancelarije Svjetske zdravstvene organizacije za Evropu za period 2022-2023. godina.** Sporazum ima za cilj da podrži Bosnu i Hercegovinu u promovisanju univerzalnog pristupa kvalitetnoj zdravstvenoj zaštiti bez straha od finansijskih poteškoća, nudeći efikasnu zaštitu od vanrednih zdravstvenih situacija i izgradnju zdravih zajednica, gdje aktivnosti na zaštiti javnog zdravlja i odgovarajuće javne politike osiguravaju bolji život u ekonomiji blagostanja.

Ulaganja DCF članova u 2022. godini

Članovi DCF aktivni u sektoru Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike u 2022. godini su Svjetska banka, EU, Hrvatska, Slovenija, Švajcarska, Švedska, UN, SAD/USAID, Njemačka, Republika Češka, Mađarska, Italija/AICS, Ujedinjeno Kraljevstvo.

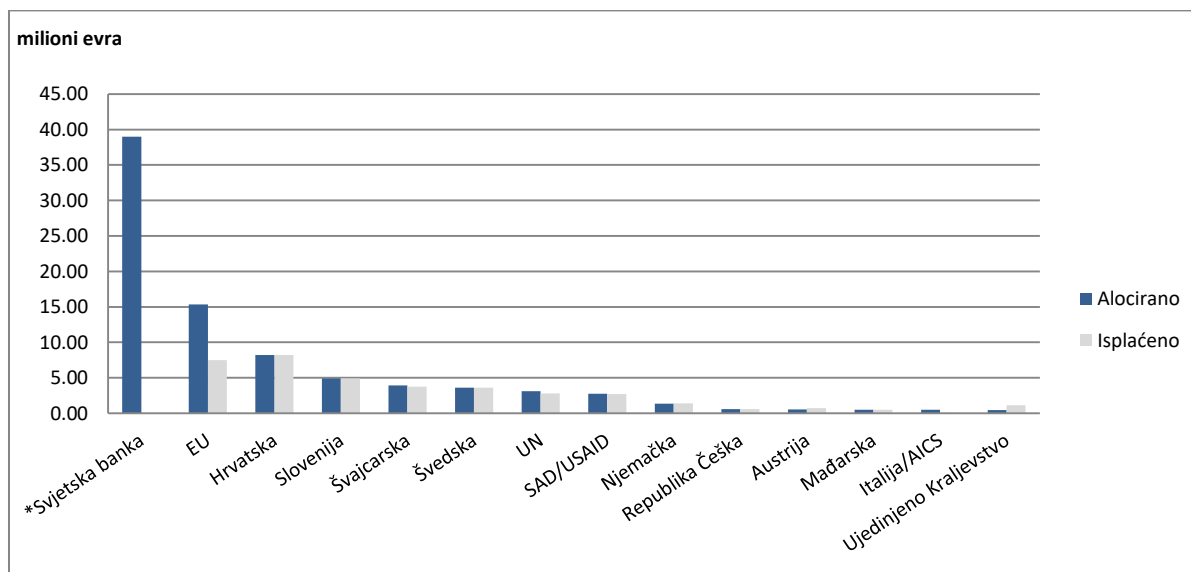
Ukupno alocirana sredstva DCF članica za Sektor u 2022. godini iznose € 84.75 mil, od čega € 45.75 granta i € 39.00 mil u formi kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2022. godini iznose € 37.85 mil u formi granta.

U grafikonu 7.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva kao i alocirana sredstva kredita Svjetska banke u skladu sa visinom ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera.

Razvojni partneri koji su u 2022. godini alocirali odnosno isplatili najveći iznos sredstava su Svjetska banka, EU i Hrvatska.

Grafikon 7.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

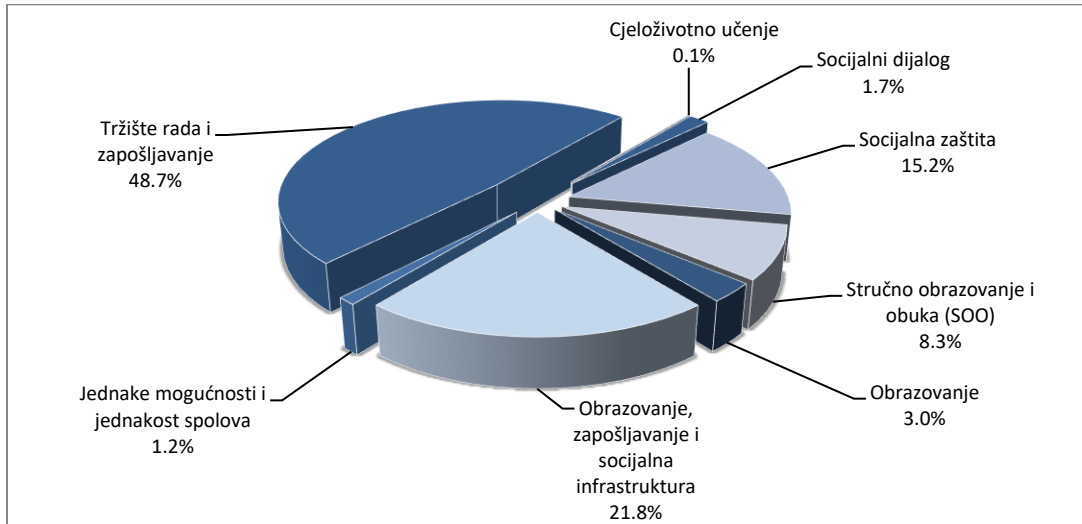

*Napomena: Svjetska banka Zajam

Sektor Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike sastoji se od 9 podsektora.

U grafikonu 7.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima. Od ukupno alociranih sredstava u 2022. godini, 85.6% je alocirano u tri podsektora i to: Tržište rada i zapošljavanje (48.7%), Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura (21.8%) i Socijalna zaštita (15.2%), dok je u sve ostale podsektore alocirano ukupno 14.4% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

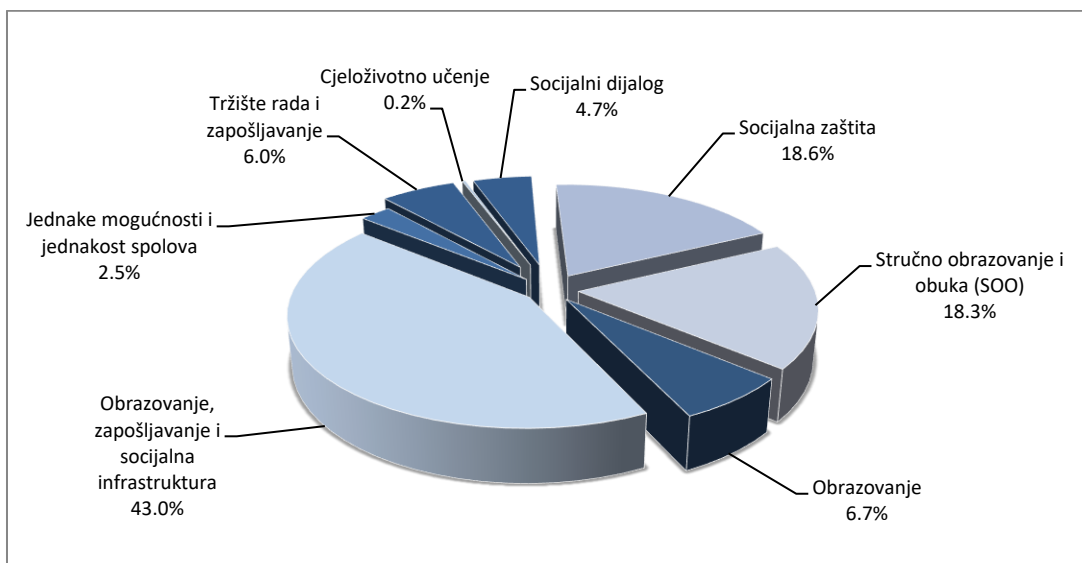
Grafikon 7.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2022. godini

U grafikonu 7.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini po podsektorima.

Od ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini, 79.9% je isplaćeno u tri podsektora i to: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalna infrastruktura (43.0%), Socijalna zaštita (18.6%), Stručno obrazovanje i obuka (SOO) (18.3%), dok je u sve ostale podsektore isplaćeno ukupno 20.1% sredstava. Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 7.3. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2022. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Drugi projekat podrške zapošljavanju	Svjetska banka	39.00
(OPA) Program edukacije o demokratiji i ljudskim pravima	SAD/USAID	9.00
EU podrška za Reformu zdravstvenog sektora BiH – Ostvarivanje potencijala reformi zdravstvenih sistema u Bosni i Hercegovini vođenih primarnom zdravstvenom zaštitom u Bosni i Hercegovini (SZO)	EU	5.90
Stručno osposobljavanje u Bosni i Hercegovini	Njemačka	5.61
Mladi za promjene (Youth for Change)	Švajcarska	5.58
Univerzitetska klinička bolnica, Mostar	Hrvatska	5.31
Integrirane privatne službe za zapošljavanje, pilot projekat	Švedska	5.02
Nastali studentski troškovi	Slovenija	4.46
EU podrška za Reformu zdravstvenog sektora BiH (WB)	EU	4.10
Uspostavljanje održivih pristupa u prevenciji nasilnog ekstremizma na Zapadnom Balkanu	UK	4.03

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Društveno - ekonomski razvoj ne može postići bez sveobuhvatnih reformi u Sektoru obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, te je i u narednom periodu potrebno nastaviti aktivnosti na provođenju mjera na daljem razvoju tržišta rada, unapređenju stanja u oblastima obrazovanja, zapošljavanja, socijalne zaštite i socijalne uključenost u Bosni i Hercegovini. Na osnovu odgovora institucija BiH sa svih nivoa vlasti i članova DCF-a, koji su učestvovali u izradi ovog Izvještaja, u narednom periodu potrebno je provesti slijedeće aktivnosti:

- nastaviti aktivnosti daljeg unapređenja kvaliteta obrazovanja na svim nivoima vlasti u BiH, te provođenje Bolonjskog procesa;
- nastaviti implementaciju strateških dokumenata iz oblasti obrazovanja u BiH;
- izraditi i implementirati kvalifikacijski okvir u BiH;
- nastaviti aktivnosti na realizaciji Mape puta za implementaciju EU Direktive o regulisanim profesijama;
- izraditi strateški dokument za oblast mladih u BiH;
- dodatno ojačati kapacitete javnih službi za zapošljavanje, omogućavajući nastavak uspješne tranzicije na podršku usmjerenu na klijente, te dalji razvoj savjetodavnih usluga, medijacije i programa zapošljavanja;
-

- usvojiti strateške dokumente za oblast zapošljavanja na nivou Federacije BiH i BD BiH koje će zajedno Strategijom zapošljavanja Republike Srpske 2021-2027 usvojenom krajem 2021. godine biti osnova za izradu Strategije zapošljavanja BiH;
- nastaviti kontinuiranu saradnju sa nadležnim obrazovnim institucijama i tijelima za priznavanje visokoškolskih kvalifikacija u cilju harmonizacije, poboljšanja i olakšavanja procedura priznavanja usaglašenih sa odredbama Lisabonske konvencije o priznavanju;
- usvojiti entitetske strateške dokumente za oblast zapošljavanja koje će biti osnova za izradu Strategije zapošljavanja BiH;
- razviti efikasan, održiv i pravedan sistem socijalne zaštite i zaštite porodica sa djecom koji će garantovati osnovna i ujednačena prava socijalno ugroženih kategorija;
- unaprijediti socijalni dijalog na svim nivoima vlasti u BiH.

Članovi DCF aktivni u sektoru u 2022. godini	Italija/AICS, EU, Švedska, UN, Njemačka, EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Međunarodni fond za poljoprivredni razvoj; OPEC fond za međunarodni razvoj/OFID; Evropska agencija za bezbjednost hrane; Evropski centar za sprečavanje i kontrolu bolesti; Organizacija za hranu i poljoprivredu FAO.
Ključni partneri među institucijama vlasti	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH; Kancelarija za veterinarstvo BiH; Uprava BiH za zaštitu zdravlja bilja; Agencija za bezbjednost hrane BiH; Direkcija za evropske integracije BiH; Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva; Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede RS; Odjeljenje za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko distrikta.
Ukupno alocirana/ isplaćena sredstva DCF članova za potrebe sektora u 2022. godini	Ukupno alocirano € 3.54 mil u formi granta. Ukupno isplaćeno € 10.78 mil., od čega € 10.76 mil. granta i € 0.01 mil kredita. Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 1% i isplaćeno 2%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2022. godini	Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednim savjetodavnim službama (Sl.novine FBiH br. 25/22); Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivrednom zemljištu (Sl.gl.RS.br. 106/22). Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnih područja Brčko distrikta BiH za period 2021–2027. Ranije usvojeni zakonski okvir i strategije dostupni na www.donormapping.ba
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Radna grupa Ministarstva spoljne trgovine i ekonomskih odnosa BiH za planiranje i koordinaciju međunarodne pomoći u Sektoru poljoprivrede, prehrane i ruralnog razvoja aktivna je u koordinaciji razvojnih partnera i institucija BiH u ovom sektoru, kroz održavanje redovnih sastanaka i izradu godišnjih izvještaja koje usvaja Savjet ministara BiH. Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2022. godini

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvoja predstavljen u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2022. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor poljoprivrede i ruralnog razvoja sastoji se od pet podsektora:

- Ruralni razvoj
- Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (CAP)
- Bezbjednost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike
- Ribarstvo i
- Šumarstvo.

Tokom 2022. godine provedene su aktivnosti na pripremi Nacrta strateškog plana ruralnog razvoja BiH za period 2022-2027. godina, čija se priprema se u okviru projekta „EU podrška u oblasti poljoprivrede i ruralnog razvoja, bezbjednosti hrane, veterinarskih i fitosanitarnih standarda“. Takođe, u okviru ovog projekta realizuju se i aktivnosti koje imaju za cilj modernizaciju poljoprivredno-prehrambenog sektora, otvaranje novih i zadržavanje postojećih radnih mjesta, te podršku oporavku od krize uzrokovane pandemijom virusa Covid-19.

Na šestom sastanku Pododbora za poljoprivredu i ribarstvo između Bosne i Hercegovine i Evropske unije, održanom u junu 2022. godine, konstatovano je da se trgovina poljoprivrednih proizvoda provodi u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. U Bosni i Hercegovini je u fazi pripreme novi strateški plan za poljoprivredu i ruralni razvoj, kao i zakon o organizaciji tržišta vina. Evropska komisija je na sastanku pozdravila povećanje budžetske podrške za poljoprivredu i ruralni razvoj na svim nivoima vlasti u BiH, te ukazala na važnost harmonizacije mjera poljoprivredne podrške u cijeloj Bosni i Hercegovini sa zakonodavstvom Evropske unije.

Agencija za bezbjednost hrane Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine nastavila aktivnosti na izgradnji kapaciteta i postupnom usklađivanju zakonodavstva sa pravnom stečevinom Evropske unije u sektoru bezbjednosti hrane u Bosni i Hercegovini. Saradnja sa razvojnim partnerima u oblasti bezbjednosti hrane je nastavljena kroz realizaciju nekoliko projekata, koji su imali za cilj unapređenje kapaciteta laboratorija u Bosni i Hercegovini i usklađivanje standarda sa najboljim evropskim praksama. Nastavljena je saradnja Agencije za bezbjednost hrane BiH sa Evropskim autoritetom za bezbjednost hrane (EFSA), te je Agencija u izvještajnom periodu pripremila Izvještaj o provedenom Programu kontrole ostataka pesticida u i na hrani biljnog i životinjskog porijekla u 2021. godini.

Savjet ministara Bosne i Hercegovine na 54. sjednici održanoj 28.07.2022. godine, na prijedlog Agencije za bezbjednost hrane BiH, usvojio je *Odluku o izmjenama Odluke o imenovanju članova Savjeta za genetički modifikovane organizme* što će omogućiti kontinuiran nastavak rada Savjeta za genetički modifikovane organizme BiH. Takođe, Agencija je Savjetu ministara dostavila na usvajanje Pravilnik o čaju, biljnom čaju, voćnom čaju i instant čaju, čije usvajanje se očekuje tokom 2023. godine.

U okviru projekta **Razvoj održivog turizma u BiH**, Agencija za bezbjednost hrane BiH je tokom 2022. godine pripremila **Vodič za dobijanje oznaka geografskog porijekla i tradicionalnih specijaliteta hrane u Bosni i Hercegovini**, koji su namijenjeni proizvođačima hrane u Bosni i Hercegovini koji žele zaštititi oznaku porijekla, oznaku geografskog porijekla ili oznaku garantovano tradicionalnog specijaliteta za svoje prehrambene proizvode. U saradnji sa Organizacijom za hranu i poljoprivredu (FAO), tokom 2022. godine organizovano je nekoliko edukacija u okviru projekta **Jačanje administrativnog sistema za upravljanje i podršku oznakama zaštite geografskog porijekla**.

U cilju praćenja bezbjednosti i kvaliteta prirodnih voda u Bosni i Hercegovini, Agencija za bezbjednost hrane Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine ažurirala *Listu priznatih prirodnih mineralnih voda i prirodnih izvorskih voda u Bosni i Hercegovini* te je objavila na web stranici Agencije.

U oblasti fitosanitarne politike, tokom 2022. godine nastavljene su aktivnosti na uspostavljanju funkcionalnog i efikasnog fitosanitarnog sistema u Bosni i Hercegovini, kao i na usklađivanju sistema fitosanitarne kontrole s evropskim direktivama. U izvještajnom periodu, Uprava Bosne i Hercegovine za zaštitu zdravlja bilja je usvojila podzakonske akte koji su bitni za funkcionisanje fitosanitarnog sistema u Bosni i Hercegovini. Takođe, tokom 2022. godine Uprava je realizovala dva projekta u saradnji sa razvojnim partnerima **Unapređenje bezbjednosti hrane u Bosni i Hercegovini** i **Podrška EU izgradnji kapaciteta i postepenom usklađivanju sa pravnom stečevinom Unije u fitosanitarnom sektoru u Bosni i Hercegovini**.

Kancelarija za veterinarstvo Bosne i Hercegovine je tokom 2022. godine nastavila aktivnosti na izradi podzakonskih akata čiji je cilj usklađivanje veterinarske politike Bosne i Hercegovine sa evropskom legislativom i standardima iz ove oblasti. Usvojen je *Pravilnik o maksimalno dozvoljenim količinama farmakološki aktivnih supstanci u proizvodima životinjskog porijekla*, kao i određeni broj uputstava koja se odnose na provođenje nadzora nad određenim bolestima za koje Kancelarija za veterinarstvo BiH provodi programe nadzora radi brzog otkrivanja, suzbijanja i iskorjenjivanja tih bolesti u slučaju njihovog otkrivanja kod životinja.

Ulaganja DCF članova u 2022. godini

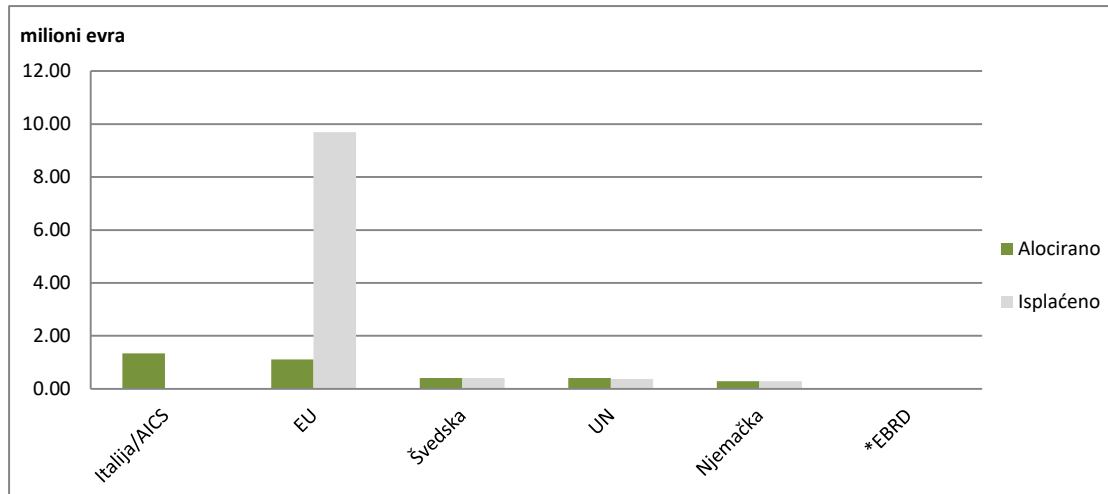
Članovi DCF aktivni u sektoru Poljoprivrede i ruralnog razvoja u 2022. godini su Italija/AICS, EU, Švedska, UN, Njemačka, EBRD

Ukupno alocirana sredstva DCF članica za Sektor u 2022. godini iznose € 3.54 mil u formi grant sredstava.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2022. godini iznose € 10.78 mil., od čega € 10.76 mil. granta i € 0.01 mil kredita.

U grafikonu 8.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu sa visinom ulaganja, kao i alocirana i isplaćena sredstva kredita Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD). Najveću alokaciju, odnosno isplatu imala je EU i Italija/AICS.

Grafikon 8.1. Alocirana i isplaćena sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

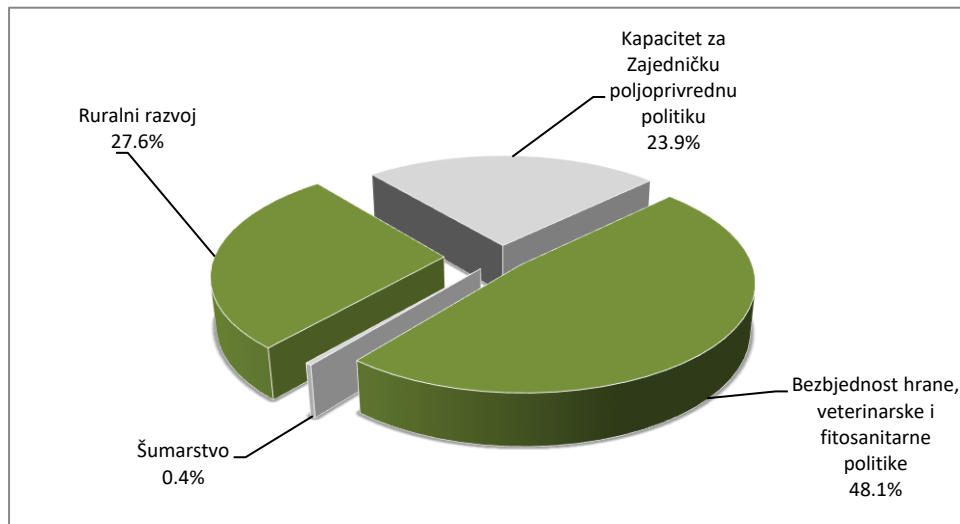

*Napomena: EBRD zajam

Sektor Poljoprivreda i ruralni razvoj sastoji se od 5 podsektora. U grafikonu 8.2. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Ukupno alocirana sredstva u 2022. godini su alocirana u tri podsektora i to: Bezbjednost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike (48.1%), Ruralni razvoj (27.6%) i Kapacitet za Zajedničku poljoprivrednu politiku (23.9%). Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

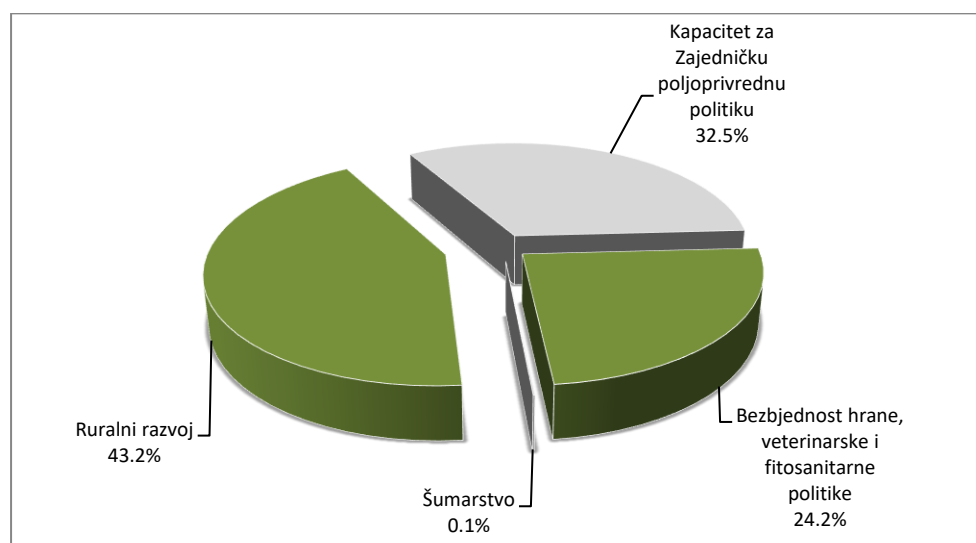
Grafikon 8.2. Ukupno alocirano po podsektorima u 2022. godini

U grafikonu 8.3. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini po podsektorima.

Ukupno isplaćena sredstva u 2022. godini su isplaćena u tri podsektora i to: Ruralni razvoj (43.2%), Kapacitet za zajedničku poljoprivrednu politiku (32.5%) i Bezbjednost hrane, veterinarske i fitosanitarne politike (24.2%). Podsektori koji nisu imali finansiranja, nisu prikazani u grafikonu.

Grafikon 8.3. Ukupno isplaćeno po podsektorima u 2022. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (mil EUR)
(EU4AGRI) - Podrška Evropske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini i (EU4AGRI-Recovery) - Podrška Evropske unije za oporavak i otpornost poljoprivrede i ruralnog razvoja od Covida-19 u BiH	UN	24.13
(EU4AGRI) - Podrška Evropske unije za konkurentnost poljoprivrede i ruralni razvoj u Bosni i Hercegovini	EU	20.00
(EU4AGRI-Recovery) - Podrška Evropske unije za oporavak i otpornost poljoprivrede i ruralnog razvoja od Covida-19 u Bosni i Hercegovini	EU	5.00
EU podrška za izgradnju kapaciteta i postepeno usklađivanje acquis-a u veterinarskom sektoru Bosne i Hercegovine	EU	3.00
Tranzicija na zelenu i zdravu proizvodnju hrane u Bosni i Hercegovini	Italija/AICS	2.50
Ekonomski održivi razvoj i zaštita okoline u područjima s prirodnim ograničenjima u Bosni i Hercegovini	Italija/AICS	2.40
EU podrška za snabdijevanje i distribuciju mamaca sa vakcinom protiv bjesnila za akcije vakcinisanja za proljeće 2020, jesen 2020. i proljeće 2021. godine u BiH	EU	2.17
IPA podrška poljoprivrednoj politici i strukturama usklađenim s IPARD-om	EU	2.15
EU podrška za izgradnju kapaciteta i postepeno usklađivanje EU acquis-a u Sektoru za bezbjednost hrane Bosne i Hercegovine	EU	1.50
EU podrška za snabdijevanje i distribuciju mamaca sa vakcinom protiv bjesnila za akcije vakcinisanja u proljeće 2023. godine u Bosni i Hercegovini, Lot br. 1	EU	0.95

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera, putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

U narednom periodu potrebno je nastaviti aktivnosti na unapređenju ruralnog razvoja i stvaranju efikasnog, održivog i inovativnog poljoprivredno-prehrambenog sektora u Bosni i Hercegovini, koji će biti konkurentan na međunarodnom tržištu i koji će obezbjediti zaposlenje i bolji životni standard poljoprivrednih proizvođača. Prema prikupljenim odgovorima institucija sa svih nivoa vlasti u BiH i članova DCF, koji su učestvovali u pripremi Izvještaja, u narednom periodu potrebno je:

- nastaviti aktivnosti na usklađivanju propisa o bezbjednosti hrane u BiH sa zakonodavstvom Evropske unije;
- unaprijediti kapacitete nadležnih organa i subjekata u poslovanju s hranom za provođenje zakonodavstva i standarda EU u oblasti higijene hrane i službenih kontrola hrane;
- podržati uspostavljanje sistema registracije prehrambenih proizvoda oznakama porijekla, geografskog porijekla i garantovano tradicionalnog specijaliteta;
- Izraditi Strateški plan ruralnog razvoja BiH 2023-2027. godina – Okvirni dokument
- provesti popis poljoprivrede;
- pojačati napore i osnažiti sistem zaštite javnog zdravlja i zdravlja životinja;
- nastaviti sa aktivnostima usklađivanja veterinarske legislative u BiH sa evropskim direktivama, u cilju unapređenja zdravlja životinja, ljudi, te jačanja izvoznih kapaciteta;
- realizovati preporuke iz Mišljenja Komisije o zahtjevu Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji i Analitičkog izvještaja u dijelu koji se odnosi na područja poljoprivrede, bezbjednosti hrane i ribarstva;
- izraditi i usvojiti Zakon o poljoprivredi Federacije BiH i Strategiju poljoprivrede i ruralnog razvoja Federacije BiH do 2027. godine;
- usvojiti Zakon o šumama Federacije BiH, Šumarski program Federacije BiH i Zakon o reprodukcijском materijalu šumskog i ukrasnog drveća i grmlja;
- unaprijediti kapacitete nadležnih institucija i subjekata u poslovanju sa hranom za provođenje zakonodavstva i standarda EU u oblasti bezbjednosti hrane;
- usvojiti strateške dokumente iz oblasti ribarstva na svim nivoima vlasti u BiH.

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2022. godini	Svjetska banka, Švedska, EU, Italija/AICS, Njemačka, EBRD
Ostale ključne međunarodne organizacije	Savjet za regionalnu saradnju; Energetska zajednica jugoistočne Evrope; Transportna opservatorija jugoistočne Evrope; Srednjoevropski ugovor o slobodnoj trgovini, Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi.
Ključni partneri među institucijama vlasti	Savjet ministara BiH; Vlada Federacije BiH; Vlada Republike Srpske; Vlada Brčko Distrikta BiH; Institucije, agencije, direkcije na svim nivoima vlasti u BiH, prema njihovim sektorskim nadležnostima.
Ukupno alocirana / isplaćena sredstva DCF članova za potrebe sektora u 2022. g.	Ukupno alocirano € 6.97 mil u formi granta, od čega € 2.35 mil granta i € 4.62 mil kredita. Ukupno isplaćeno € 7.23 mil, od čega € 2.22 mil granta i € 5.00 mil kredita. Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 1% i isplaćeno 1%.
Zakonski okvir i strategije usvojene u 2022. godini	/
Koordinacija sa i između razvojnih partnera	Ne postoji jedinstveni mehanizam za koordinaciju razvojnih partnera. Za regionalna ulaganja, koordinacija razvojnih partnera odvija se u kontekstu Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF), i djelom Nacionalnog investicionog odbora (NIC). Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Forumu za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH /Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Pregled aktivnosti u 2022. godini

Sektor regionalne i teritorijalne saradnje u ovom Izvještaju zasniva se na metodologiji sektorskog izvještavanja definisanoj u IPA II regulativi, za period 2014 – 2020. godina. Ministarstvo finansija i trezora BiH je u izvještaju Pregled aktivnosti razvojnih partnera za 2021. godinu zadržalo IPA II klasifikaciju.

Sektor regionalne i teritorijalne saradnje sastoji se od četiri podsektora:

- Horizontalna podrška politici i reformi sektora,
- Regionalna struktura i mreža,
- Regionalna investiciona podrška i
- Teritorijalna saradnja.

Regionalna saradnja i dobrosusjedski odnosi su značajan dio procesa pridruživanja Bosne i Hercegovine i ostalih zemalja Zapadnog Balkana Evropskoj uniji. Ekonomska i trgovinska saradnja zemalja Zapadnog Balkana predstavlja važan faktor ekonomskog razvoja i integracije regionalnog tržišta u jedinstveno tržište Evropske unije.

Tokom 2022. godine, Bosna i Hercegovina je nastavila da učestvuje u brojnim inicijativama regionalne saradnje, kao što su Srednjoevropski sporazum o slobodnoj trgovini (CEFTA), Energetska zajednica, Transportna zajednica, Proces saradnje u jugoistočnoj Evropi (SEECF) i Regionalni savjet za saradnju (RCC). Bosna i Hercegovina je u maju 2022. godine preuzela predsjedavanje Jadranskojonskom inicijativom.

Nakon sastanka Savjeta za vanjske poslove u maju 2022. godine, ministri spoljnjih poslova Evropske unije su po prvi put nezvanično razmijenili stavove s kolegama sa zapadnog Balkana. Sastanak lidera Evropske unije i zapadnog Balkana održan 23. juna 2022. godine je iznova potvrdio perspektivu regije i dao poticaj za intenziviranje saradnje, naročito po pitanju integriranja mjera Evropske unije za snabdijevanje hranom i energijom, te za podršku izgradnji kapaciteta za informatičku bezbjednost i socijalnu agendu, posebno uključivanjem mladih u ekonomiju. Sastanak je takođe bio prilika za razgovor o političkoj saradnji, uključujući i usklađivanje spoljnje politike zapadnog Balkana sa stavovima i restriktivnim mjerama EU.

Predsjedavajući Savjeta ministara Bosne i Hercegovine je u ulozi posmatrača prisustvovao sastancima inicijative Otvoreni Balkan koji su održani u junu 2022. godine u Ohridu i u septembru 2022. godine u Beogradu.

Zemlje regije su tokom 2022. godine nastavile aktivnosti na provedbi CEFTA sporazuma. Odluka broj 1/2021 stupa na snagu u skladu sa internim procedurama svih CEFTA strana, a objavljena je 26.12.2022. godine u Bosni Hercegovini. Odluka broj 1/2021 mijenja tekst Aneksa 4 CEFTA Sporazuma, Protokol o definiciji pojma proizvodi s porijeklom i metodama administrativne saradnje sa tekstom utvrđenim u Aneksu ove Odluke koji čine 8 članova kojim se propisuju opšte odredbe (Aneks 4) i Dodatak A (Alternativna primjenjiva pravila o porijeklu).

U sklopu Samita Evropske unije Zapadni Balkan, koji je održan 6. decembra 2022. godine u Tirani, lideri Evropske unije uz konsultacije s liderima Zapadnog Balkana, u prisustvu zainteresovanih strana iz regije i svijeta, održali su prvi put sastanak u regiji. Tema sastanka su bile ratna agresija Rusije protiv Ukrajine koja dovodi u opasnost evropski i svjetski mir i bezbjednost, te potvrda Evropske unije o posvećenosti perspektivi članstvu Zapadnog Balkana

u Evropskoj uniji. Lideri Evropske unije uputili su poziv za ubrzanje procesa pristupanja Evropskoj uniji. Takođe je pozdravljen napredak, koji su partneri sa Zapadnog Balkana postigli na svom putu ka Evropskoj uniji od Samita EU-Zapadni Balkan održanog u Brdu kod Kranja u oktobru 2021.

U septembru 2022. godine, u Prištini održan je peti Digitalni samit zemalja Zapadnog Balkana, na kojem se razgovaralo o napretku postignutom na digitalnim vještinama, infrastrukturi i uslugama, povjerenju i bezbjednosti i digitalnoj ekonomiji.

Tokom 2022. godine, Direkcija za evropske integracije Bosne i Hercegovine nastavila je da učestvuje u radu regionalne Mreže institucija nadležnih za EU integracije, koji se provodi u sklopu GIZ-ovog projekta Promovisanje EU integracija na Zapadnom Balkanu. Projekat podržava zemlje regije u provođenju sporazuma postignutih u sklopu Berlinskog procesa, te potiče zajednički pristup izazovima koji proizilaze iz preuzimanja prava Evropske unije i pruža podršku pri izvještavanju o napretku prema Evropskoj uniji.

Bosna i Hercegovina je tokom 2022. godine nastavila da učestvuje u programima teritorijalne saradnje: bilateralnom programu sa Republikom Srbijom i Crnom Gorom, trilateralnom Interreg programu sa Hrvatskom i Crnom Gorom, i tri transnacionalna programa – Dunavski, MED i ADRION.

Evropska komisija je 12.10.2022. godine usvojila Paket proširenja za 2022. godinu, u kojem je dala detaljnu procjenu stanja napretka koje su napravile zemlje Zapadnog Balkana i Turska na putu ka Evropskoj uniji, s posebnim fokusom na provođenje ključnih reformi, kao i jasne upute o reformskim prioritetima koji predstoje. Savjet Evropske unije je u decembru 2022. godine dodijelo Bosni i Hercegovini status kandidata, uz razumijevanje da je neophodno preduzeti niz koraka na jačanju demokratije, funkcionalnosti državnih institucija i vladavine prava u zemlji, borbi protiv korupcije i organizovanog kriminala, garantovanju slobode medija i upravljanja migracijama u zemlji. Komisija nastavlja da podržava napore ka reformama i ubrzanju integracija Zapadnog Balkana u cjelini.

Ulaganja DCF članova u 2022. godini

Članovi DCF aktivni u sektoru Regionalna i teritorijalna saradnja u 2022. godini su Svjetska banka, Švedska, EU, Italija/AICS, Njemačka, EBRD

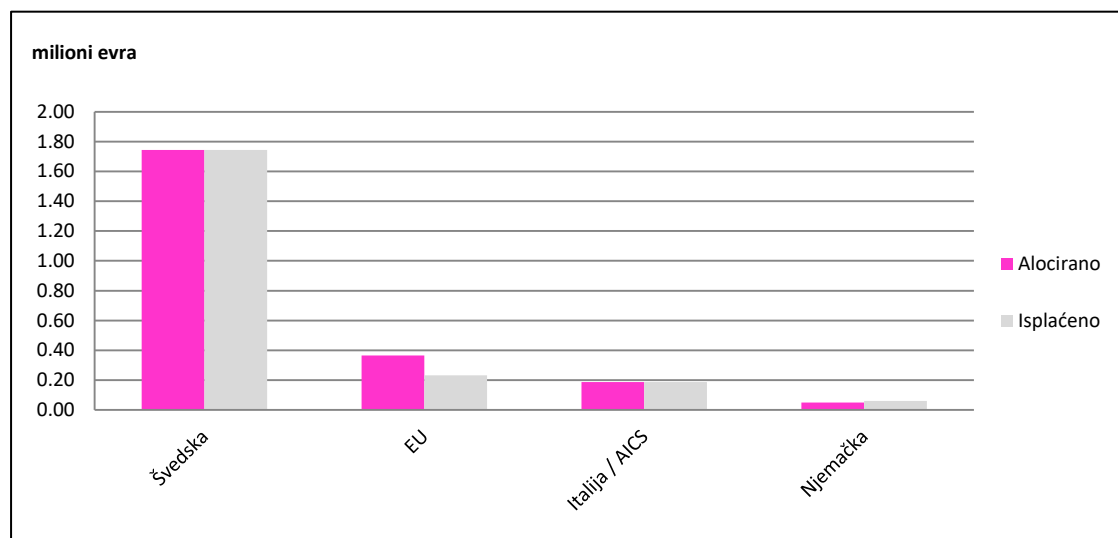
Ukupno alocirana sredstva DCF članova za Sektor u 2022. godini iznosila su € 6.97 mil u formi granta, od čega € 2.35 mil granta i € 4.62 mil kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2022. godini iznosila su € 7.23 mil, od čega € 2.22 mil granta i € 5.00 mil kredita.

U Grafikonu 9.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant ODA sredstva u skladu s visinom ulaganja svakog pojedinačnog razvojnog partnera. Najveću alokaciju, odnosno isplatu grant sredstava imala je Švedska, a zatim slijede EU, Italija/AICS i Njemačka.

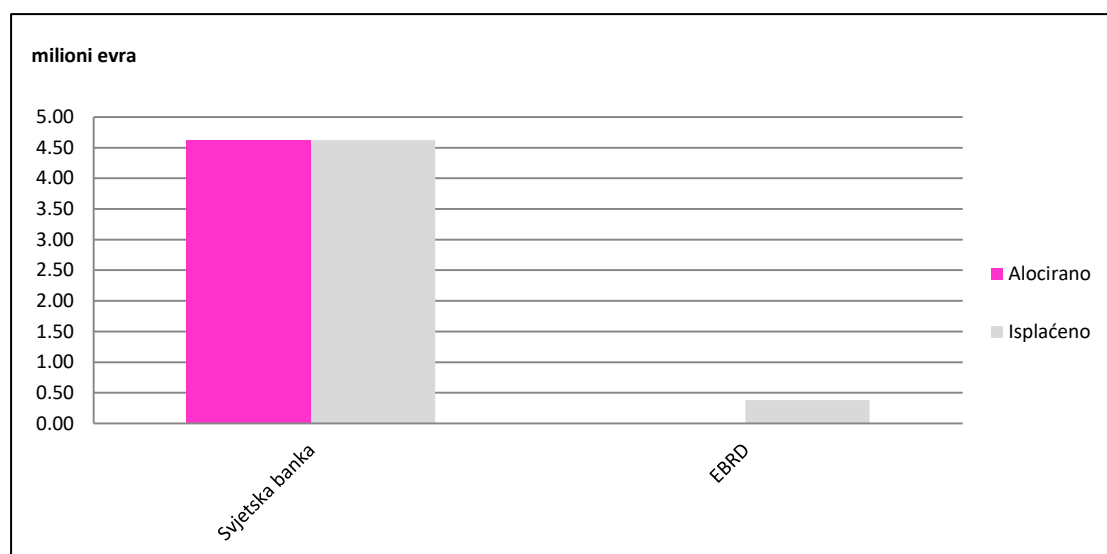

Grafikon 9.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

U grafikonu 9.2. prikazana su alokacija i isplata zajmova u 2022. godini. Svjetska banka je alocirala i isplatila € 4.62 mil, a EBRD je i isplatila € 0.38 mil.

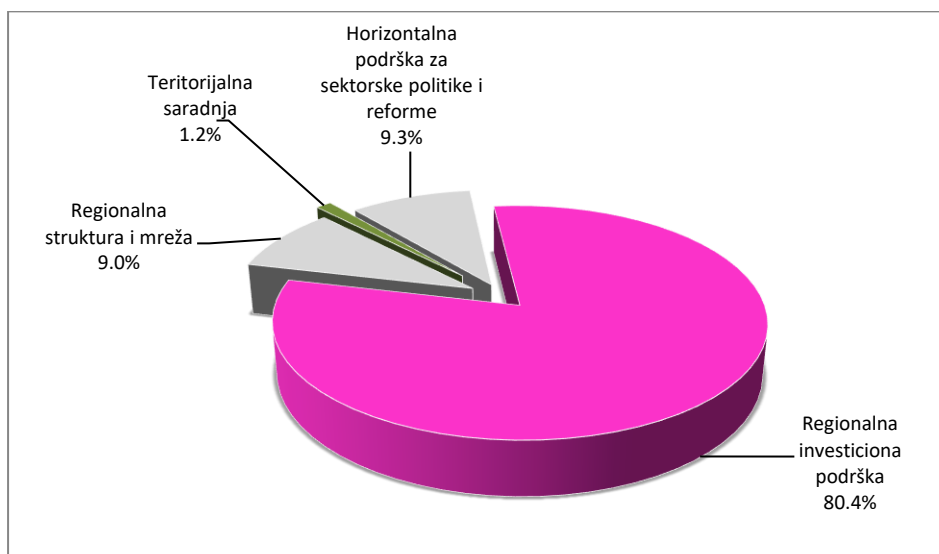
Grafikon 9.2. Alocirani i isplaćeni zajmovi po kreditorima u 2022. godini

Sektor Regionalna i teritorijalna saradnja se sastoji od 4 podsektora.

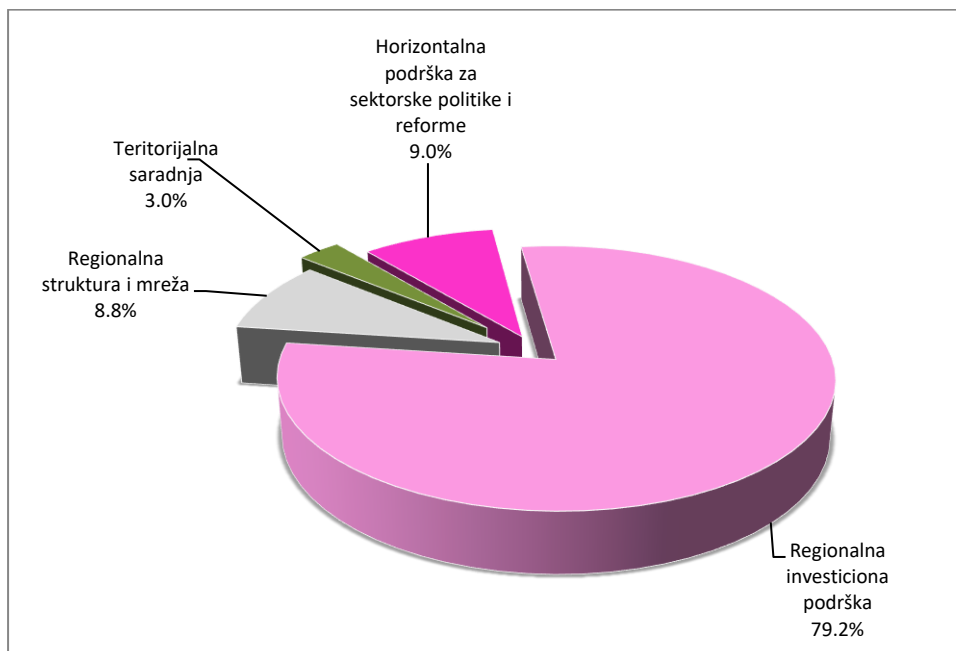
U grafikonu 9.3. prikazana je struktura ukupno alociranih sredstava po podsektorima.

Od ukupno alociranih sredstava u 2022. godini, 80.4% je alocirano u podsektor Regionalna investiciona podrška, dok je 19.6% alocirano u ostale podsektore.

Grafikon 9.3. Ukupno alocirano po podsektorima u 2022. godini

U grafikonu 9.4. prikazana je struktura ukupno isplaćenih sredstava u 2022. godini po podsektorima.

Od ukupna isplaćenih sredstava u 2022. godini 79.2% je isplaćeno u podsektor i Regionalna investiciona podrška, dok je 20.8% alocirano u ostale podsektore.

Grafikon 9.4. Ukupno isplaćena po podsektorima u 2022. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
Program integrisanog razvoja Koridora rijeka Save i Drine	Svjetska banka	30.01
Invera Fond privatnog kapitala	EBRD	2.00
Od osviještenosti do brige: žene kao nosioci prava na zdravlje u Bosni i Hercegovini	Italija/AICS	0.82
Biciklističke rute za unapređenje prirodne i kulturne baštine Hercegovine i Crne Gore - <i>Cycling Rural</i>	EU	0.40
"Turizam, adrenalin i rafting avantura (T.A.R.A.) (Stvaranje integrirane prekogranične turističke destinacije za aktivni turizam u prekograničnoj regiji BiH i Crne Gore)"	EU	0.40
Od srednjovjekovnih tvrđava u Hercegovini do austrougarskih tvrđava u Crnoj Gori / FORT-NET	EU	0.40
EU podrška za zapošljavanje mladih i mogućnosti zapošljavanja u prekograničnom području - <i>Your Job</i>	EU	0.36
Tehnicka pomoć (TA) za Program prekogranične saradnje Bosna i Hercegovina - Crna Gora - alokacija 2017	EU	0.36
Jačanje veza i učenje između pobratimljenih opština Centar Sarajevo i Reggio Emilia	Italija/AICS	0.08
Program razmjene škola Zapadnog Balkana	Njemačka	0.06

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Buduće aktivnosti

Regionalna saradnja je ključni uslov za evropsku perspektivu zemalja Zapadnog Balkana i njihov dalji ekonomski napredak. U tom kontekstu neophodno je:

- nastaviti sa jačanjem regionalne saradnje i dobrosusjedskih odnosa;
- obezbjediti efikasnu koordinaciju programa prekogranične i međuregionalne saradnje, kao značajnom koraku u pripremi regionalnih razvojnih strategija;
- nastaviti aktivnosti na pružanju podrške i koordinaciji korištenja pomoći u sklopu Investicionog okvira za Zapadni Balkan.

Članovi DCF-a aktivni u sektoru u 2022. godini	Svjetska banka, EIB, Hrvatska, SAD/USAID, Švajcarska, EU, UN, Ujedinjeno Kraljevstvo, Norveška, Slovenija, Republika Češka, Mađarska, Italija/AICS
Ukupno alocirana/isplaćena sredstva DCF članova za potrebe sektora u 2022. godini	Ukupno alocirano € 118.83 mil, od čega € 22.31 mil u formi grantova i € 96.52 mil u formi kredita. Ukupno isplaćeno € 33.01 mil, od čega € 20.19 mil u formi grantova i € 12.82 mil u formi kredita Od ukupne ODA-e u 2022. godini, za sektor je alocirano 18%, a isplaćeno 6%.
Zakonski okvir i sektorske strategije usvojeni u 2022. godini	Ranije usvojeni zakonski okvir i sektorske strategije su dostupni na: www.donormapping.ba
Koordinacija rada donatora	Razvojni partneri aktivni u sektoru i institucije BiH sa svih nivoa vlasti učestvuju na redovnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF sastanci) kojim rukovodi Ministarstvo finansija u trezora BiH / Sektor za finansijsko planiranje razvoja i koordinaciju međunarodne ekonomske pomoći.

Ulaganja DCF članova u 2022. godini

Međusobno povezani sektori zamjenili su takozvani Privremeni sektor, definisan za projekte koje članovi DCF-a nisu mogli svrstati u postojeće sektore u PIMIS/DMD bazi podataka.

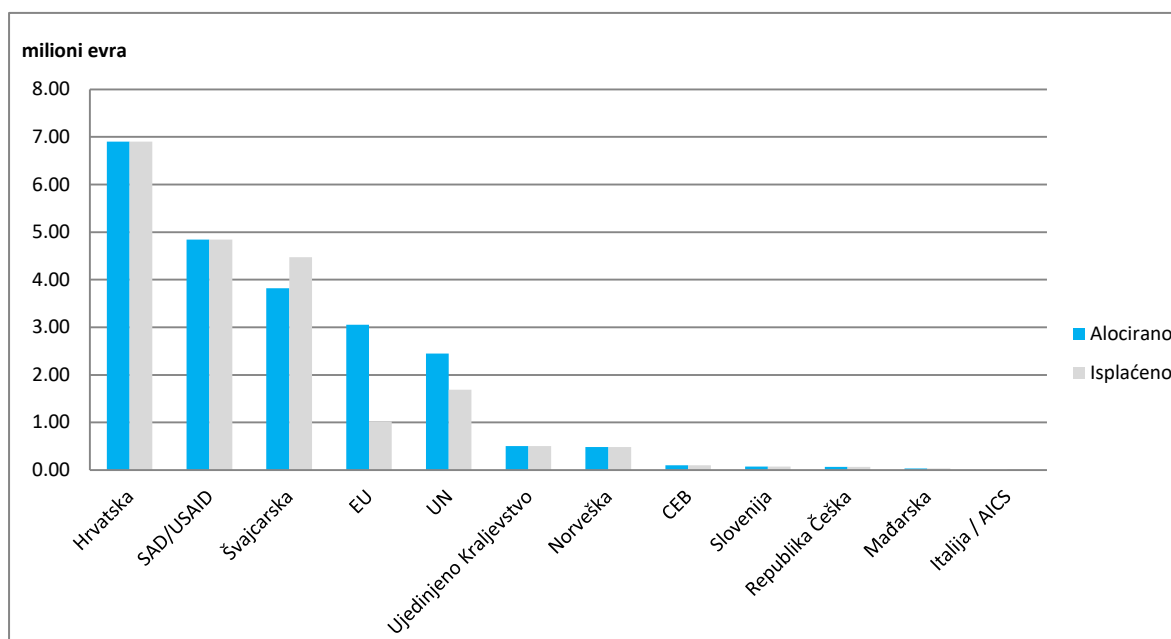
Članovi DCF aktivni u Međusobno povezanim sektorima u 2022. godini su Svjetska banka, EIB, Hrvatska, SAD/USAID, Švajcarska, EU, UN, Ujedinjeno Kraljevstvo, Norveška, Slovenija, Republika Češka, Mađarska, Italija/AICS.

Ukupno alocirana sredstva DCF članova za Sektor u 2022. godini iznose € 118.83 mil, od čega € 22.31 mil u formi grantova i € 96.52 mil u formi kredita.

Ukupno isplaćena sredstva za Sektor u 2022. godini iznose € 33.01 mil, od čega € 20.19 mil u formi grantova i € 12.82 mil u formi kredita.

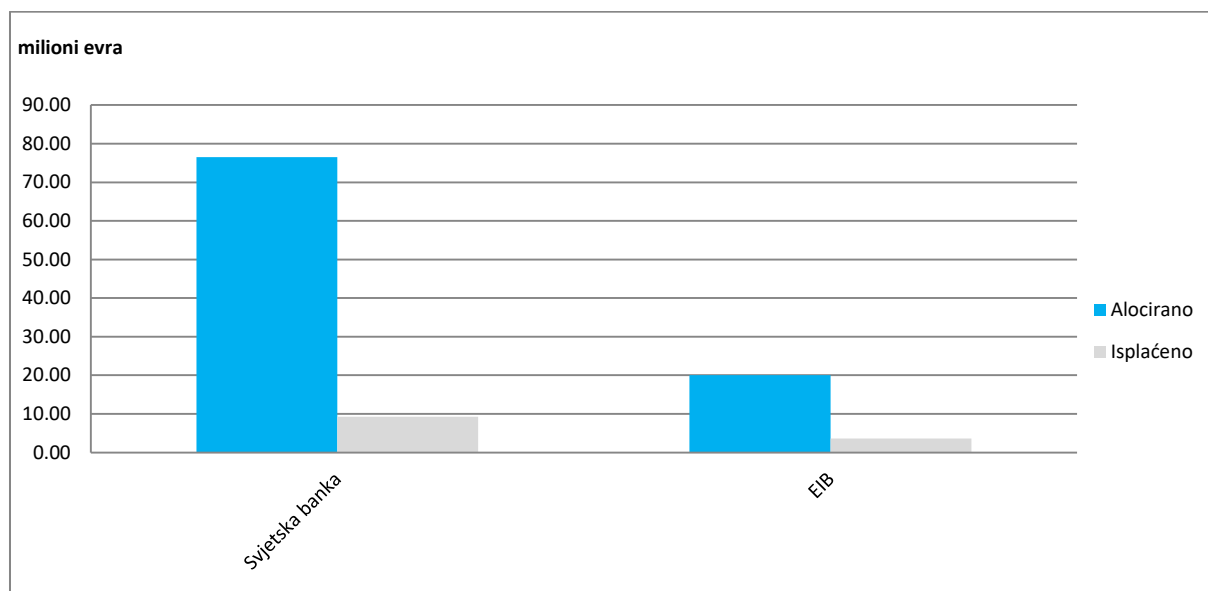
U grafikonu 10.1. prikazana su alocirana i isplaćena grant sredstva od strane razvojnih partnera u skladu s visinom ulaganja. Najveću alokaciju, odnosno isplatu imale su Hrvatska, SAD/USAID i Švajcarska.

Grafikon 10.1. Alocirana i isplaćena grant sredstva po razvojnim partnerima u 2022. godini

U grafikonu 10.2. prikazana su alokacija i isplata kredita u 2022. godini. Svjetska banka je alocirala € 76.52 mil i isplatila € 9.22 mil, a EIB je alocirala € 20.00 mil i isplatila € 3.60 mil.

Grafikon 10.2. Alocirani i isplaćeni krediti po kreditorima u 2022. godini

Deset najvećih projekata u sektoru koji su imali alokaciju ili isplatu u 2022. godini

NAZIV PROJEKTA	Razvojni partner	Ukupna vrijednost projekta (milioni evra)
ISP BIH zajam za MSP i prioritetne projekte IV	EIB	120.00
Projekat unepređenja zdravstvenih sistema	Svjetska banka	67.30
Projekat registracije nekretnina	Svjetska banka	46.25
ISP BIH IMPACT poticajni zajam za MSP i preduzeća srednje tržišne kapitalizacije (MIDCAPS)	EIB	43.30
Projekat za hitni odgovor na COVID-19 u Bosni i Hercegovini	Svjetska banka	29.63
Projekat jačanja sestrinstva	Švajcarska	10.68
Globalna kreditna saradnja (<i>Global Credit Cooperation</i>)	Švajcarska	7.60
Aktivnost podrške monitoringu i evaluaciji (MEASURE II)	SAD/USAID	6.56
Projekat mentalnog zdravlja u BiH	Švajcarska	4.67
Poticaji za obrazovanje, kulturu, nauku i zdravstvo	Hrvatska	4.18

Svi projekti dostupni su u bazi podataka Foruma za koordinaciju razvojnih partnera , putem sljedećeg linka:

<http://dmd.donormapping.ba/dmd/faces/dmdPublicStart>

Hrvatska

Republika Češka

Francuska

Njemačka

Mađarska

Italija / Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS)

Japan

Ambasada Kraljevine Nizozemske

Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Norveške

Slovenija

Švedska

Švajcarska

Sjedinjene Američke Države / Američka agencija za međunarodni razvoj (SAD/USAID)

Ujedinjeno Kraljevstvo

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Evropska unija (EU)

Evropska investiciona banka (EIB)

Ujedinjene nacije (UN)

Svjetska banka

Međunarodna finansijska korporacija u Bosni i Hercegovini (IFC)

Hrvatska

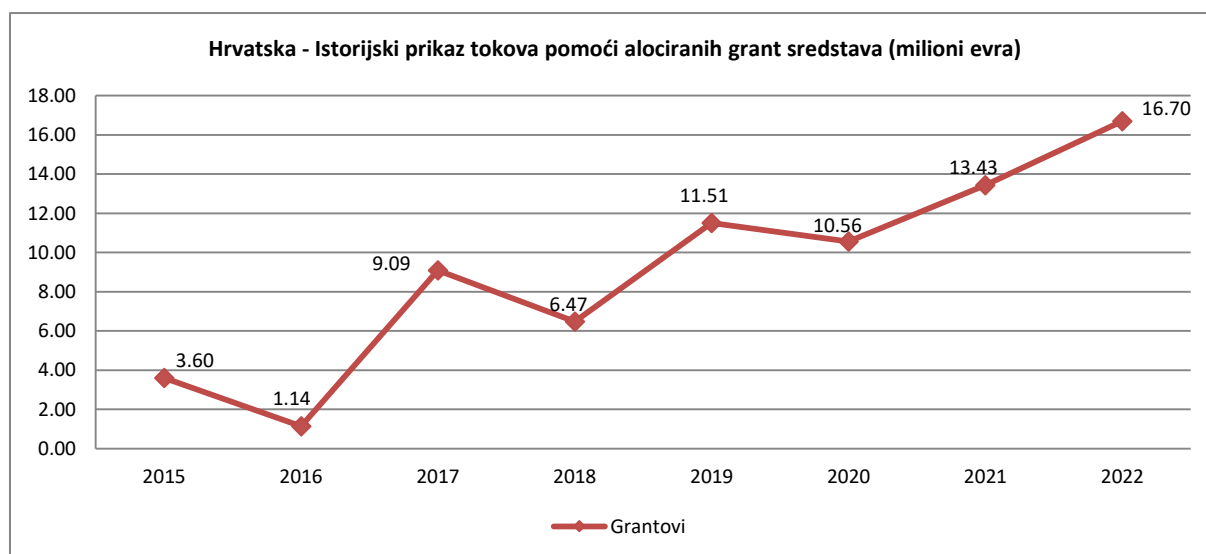
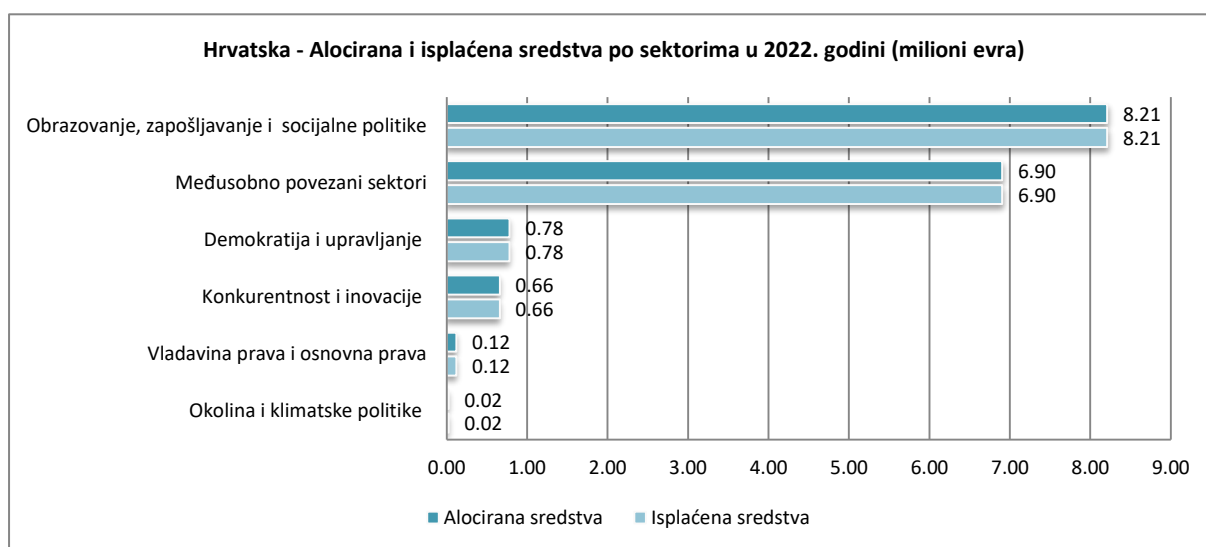
Politički pristup

Bosna i Hercegovina je tradicionalno najveći primaoc Hrvatske bilateralne pomoći (ODA). Hrvatska će nastaviti da provodi razvojne projekte koje će se fokusirati na Sektor obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika, kulturu, infrastrukturu i energetska otpornost BiH.

U budućnosti će se takođe nastaviti provoditi aktivnosti na izgradnji institucija kao i aktivnosti vezane za demokratsku tranziciju i proces pristupanja u EU i NATO putem Odjela za transfer znanja Ministarstva za spoljnje i evropske poslove Republike Hrvatske.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Hrvatske je **alocirala € 16.70 mil i isplatila € 16.70 mil u 2022. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Međusobno povezani sektori, Demokratija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Vladavina prava i osnovna prava i Okolina i klimatske politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

S obzirom na važnost koju Vlada Hrvatske pridaje stabilnosti i prosperitetu BiH (i Zapadnom Balkanu u cjelini), BiH će ostati jedna od geografskih prioriteta u budućem strateškom okviru Hrvatske razvojne pomoći.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Hrvatska učestvuje samo u radu Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF).

Kontakt informacije:

Ambasada Hrvatske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Ulica Maršala Tita 28

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: + 387 33 277 111

Faks: + 387 33 472 434

E-mail: croemb.sarajevo@mvpei.hr

Web-adresa: <https://mvep.gov.hr/ba>

Republika Češka

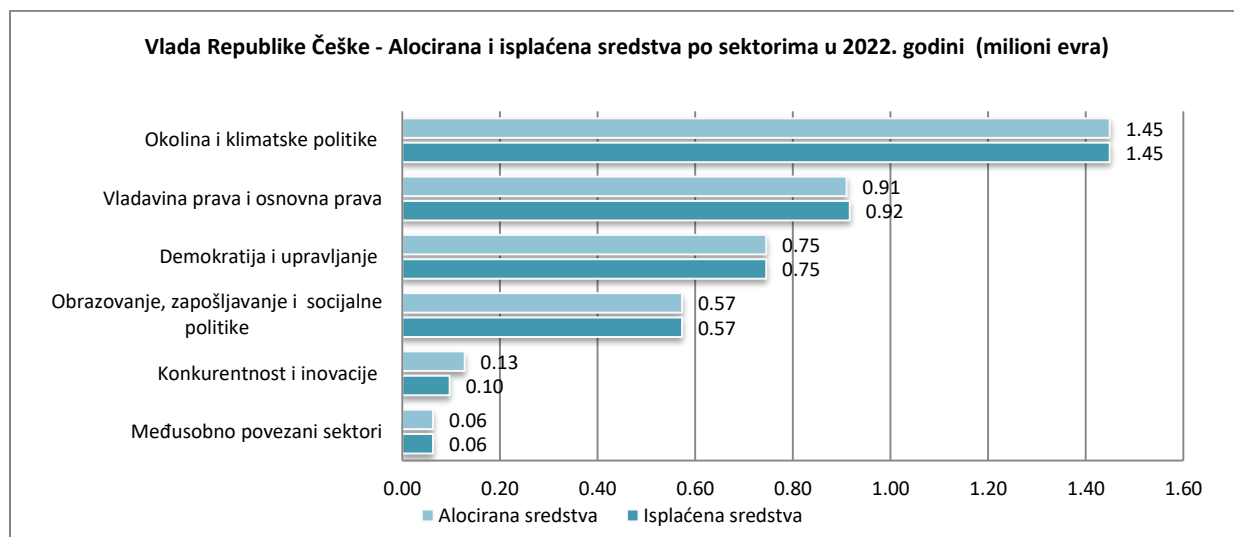
Politički pristup

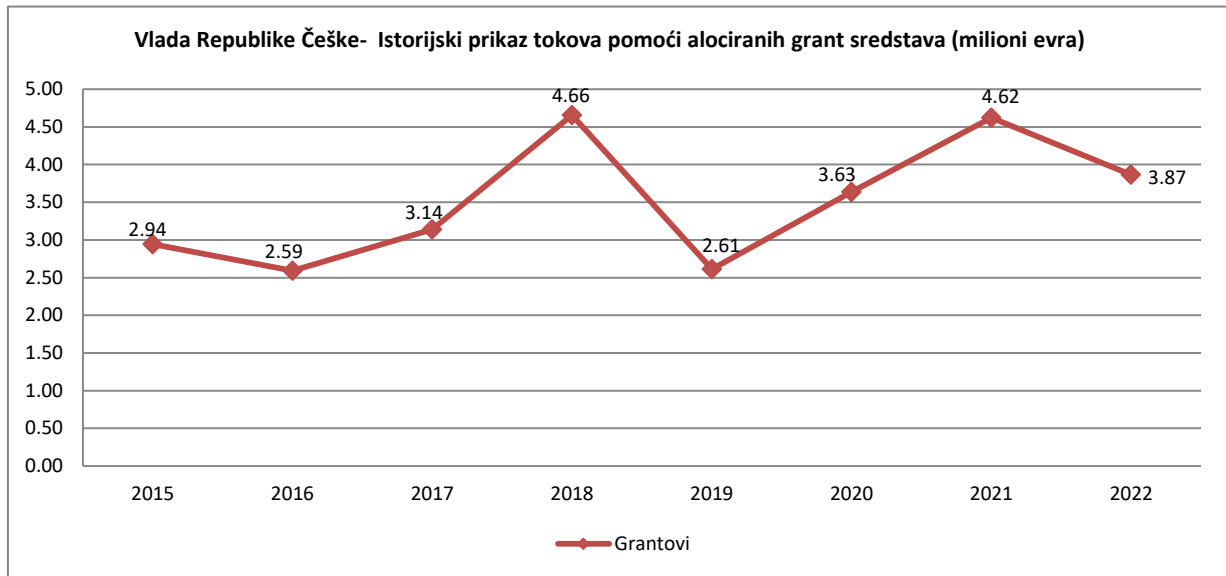
Bosna i Hercegovina nalazi se među dugoročnim prioritetima Republike Češke i kao takva, bila je uključena je u Strategiju razvojne saradnje Republike Češke u periodima 2006 – 2010, 2011-2017, kao jedna od prioritetnih zemalja u okviru njene programske razvojne saradnje. Tekući Program razvojne saradnje Republike Češke sa Bosnom i Hercegovinom (2018 – 2023) definiše sljedeće prioritetne sektore:

- I. Ekonomski rast s naglaskom na povećanje udjela proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u područjima s optimalnim uslovima
- II. Održivo upravljanje prirodnim resursima, s naglaskom na poboljšanje zaštite, korištenja i razvoja izvora vode, kvaliteta vode i pristupa kvalitetnoj pitkoj vodi, uklanjanje onečišćenja i poboljšanje upravljanja otpadnim vodama uključujući systemske mjere
- III. Dobro demokratsko upravljanje, s naglaskom na izgradnju efikasnih, odgovornih i transparentnih institucija na svim nivoima javne uprave

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Republike Češke **alocirala je € 3.87 mil i isplatila € 3.84 mil u 2022. godini u formi granta u sljedeće sektore:** Okolina i klimatske politike, Vladavina prava i osnovna prava, Demokratija i upravljanje, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Konkurentnost i inovacije i Međusobno povezani sektori.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Trenutno radimo na izradi novog Programa razvojne saradnje Republike Češke za sve naše prioritetne zemlje uključujući Bosnu i Hercegovinu. Ovaj novi Program (2024-2029) trebao bi se razviti iz tekućeg Programa (2018 – 2023) koji sada koristimo, budući da sada imamo još više podataka, kao i sekundarne podatke koje možemo koristiti kako bismo našu Razvojnu saradnju još više prilagodili ovom tržištu. Očekujemo da će naša glavna prioritetna područja ostati više-manje ista, ali ćemo imati više informacija kada Program bude u potpunosti izrađen.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Republike Češke, preko ambasade Republike Češke u Bosni i Hercegovini učestvuje u sljedećim aktivnostima na koordinaciji donatora, tj. u radu radnih grupa:

- Demokracija i upravljanje – Grupa za ljudska prava EU – EUD i predstavnici država članica
- Međunarodna radna grupa za kibernetičku bezbjednost – EUD/EUSR, NATO, UNDP, Ambasada SAD-a, Ambasada Kraljevine Nizozemske, Ambasada Švajcarske, Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva, Ambasada Kraljevine Norveške, Misija OESS-a
- Okolina – Savez za vodu – UNDP, EUD, Ambasada Švedske, Ambasada Švajcarske, Svjetska banka
- Grupa za koordinaciju donatora energije – UNDP, EUD, GIZ, Ambasada Švedske, USAID, Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva

Kontakt informacije:

Ambasada Republike Češke

Adresa: Franjevačka 13

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 587 050

Faks: +387 33 587 060

E-mail: Sarajevo@embassy.mzv.cz

Web adresa: www.mzv.cz/sarajevo/bs/index.html

Francuska

Politički pristup

Ambasada Francuske u Bosni i Hercegovini provodi različite programe saradnje, sljedeći prioritete osmišljene od strane francuskog Ministarstva spoljnjih poslova a kako bi podržala zemlju u njezinim naporima prema evropskim integracijama. Saradnja se uz integrirani pristup provodi u skladu sa četiri glavne oblasti: unutrašnja bezbjednost, tehnička saradnja uključujući upravljanje i visoko obrazovanje i naučnu saradnju, kulturu i civilno društvo, uključujući promovisanje Frankofonije i nastavak preuzimanja *acquis*-a.

Neke od ovih aktivnosti finansiraju se uz veliku podršku Evropske unije (uključujući TAIEX), dok se druge finansiraju direktno od francuske vlade i francuskih lokalnih zajednica.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Vlada Francuske želi nadalje da unaprijedi saradnju sa zemljama Zapadnog Balkana u srednjoročnom a takođe i dugoročnom periodu, posebno vezano za EU integracije.

U predstojećim godinama, Vlada Francuske nastaviće da pruža podršku projektima u oblasti civilnog društva u Bosni i Hercegovini, vezano za različita pitanja kao što su ljudska prava, projekti za mlade, gender pitanje, lokalni razvoj, ekologija, te će takođe pružati podršku promjenama i reformama u pitanjima pravne države, u obuci i reformi uprave, pravosuđu, ekonomskom razvoju, itd.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Predstavnici Vlade Francuske učestvuju u radu svih grupa za koordinaciju razvojnih partnera ukoliko se to odnosi na bilo koji projekat u kojemu su anagažovani, kada su uključeni u direktnu podršku ili daju svoj doprinos u sklopu EU aktivnosti.

Kontakt informacije:

Kancelarija za saradnju i kulturu Ambasade Francuske

Adresa: Mehmed-bega Kapetanovića Ljubušaka 16

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 282 700

Faks: +387 33 282 711

E-mail: Sylvain.rigollet@diplomatie.gouv.fr

Web-adresa: www.ambafrance-ba.org

Njemačka

Politički pristup

Status kandidata za članstvo u EU dao je novi zamah reformama u BiH. Njemačka je opredijeljena u pružanju pomoći BiH na njenom putu prema EU kao i podrške u preduzimanju koraka definisanih u Reformskoj agendi BiH. Naš fokus je na dva područja: 1) razvoj privatnog sektora i 2) energija i klima.

Razvoj BiH u funkcionalnu tržišnu ekonomiju s privatnim ulaganjima i stabilnim makroekonomskim izgledima zahtijeva otporan privatni sektor, ali i efikasne administrativne, vladine i pravne strukture, te usklađivanje sa EU *acquis*-om. Nastavljajući se na ekonomsku saradnju koja traje više decenija, naš fokus je usmjeren na poboljšanje uslova za privatno poslovanje i ulaganja. Razvoj privatnog sektora ne samo da će približiti BiH Evropskoj uniji, nego će poboljšati životne uslove i posebno pružiti prilike mladim ljudima.

Energetski sektor u BiH ističe se kao jedan od najperspektivnijih sektora za ekonomska ulaganja i rast. Prirodni uslovi za obnovljivu energiju su izvrsni. Nedavno podizanje cijena energije nakon ruskog rata i napada na Ukrajinu pokazala su da se hitno treba ubrzati prelazak na zelenu energiju. Njemačka je opredijeljena da pruži pomoć BiH u postizanju pravedne tranzicije i da poboljša energetske efikasnost kako bi se borila protiv klimatskih promjena i postigla čišći i zdraviji okoliš.

U tu svrhu, Vlada Njemačke pružala je i nastaviće da pruža bilateralnu razvojnu pomoć BiH direktno i putem više agencija nadležnih za provođenje pomoći i nevladinih organizacija. Najpoznatije među njima su: *Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ)* i *KfW-Entwicklungsbank* (Razvojna banka). Projekti se takođe provode i putem političkih fondacija i drugih njemačkih institucija aktivnih u BiH. Ove aktivnosti koordiniše ambasada Njemačke, te neka sredstva direktno implementira.

Sektor u fokusu: 1) Razvoj privatnog sektora

Programi koje GIZ trenutno provodi, između ostalog, izgrađuju kapacitete u javnom i privatnom sektoru BiH za jačanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća i njihovih konkretnih sektora, posebno u metalnoj i drvoprerađivačkoj industriji i sektoru turizma. Pored toga, podržavamo digitalizaciju malih i srednjih preduzeća u stvaranju okruženja koje omogućuje MSP preduzećima da uspješno prihvate digitalizaciju i inovacione transformacije. Jačanje kapaciteta privatnih i javnih aktera za podršku zelenoj transformaciji u odabranim sektorima jedan je od važnih ciljeva u okviru održivog ekonomskog razvoja.

Kako bi se poboljšale mogućnosti zapošljavanja, TVET projekat (tehničko stručno obrazovanje i osposobljavanje) podržava razmjenu između javnih i privatnih struktura u daljem razvoju okvirnih uslova za dvojno stručno obrazovanje i osposobljavanje. Pored toga, Njemačka pruža podršku odabranim stručnim školama, pedagoškim zavodima i ministarstvima obrazovanja u poboljšanju ostvarivanja njihovih uloga u planiranju i implementaciji dvojnog stručnog obrazovanja i osposobljavanja. U domeni TVET-a, KfW podržava ulaganja u projekte kooperativne obuke. KfW alokira grant sredstva njemačke vlade za konzorcije koji se sastoje od instituta za stručno osposobljavanje i kompanija iz privatnog sektora, koji su uspjeli u takmičenju s najboljim prijedlozima projekata.

KfW razvojna banka daje koncesione kredite lokalnim bankama i mikrofinansijskim institucijama za dalje kreditiranje mikro, malih i srednjih preduzeća u BiH.

Sektor u fokusu: 2) Energija/Zaštita klime

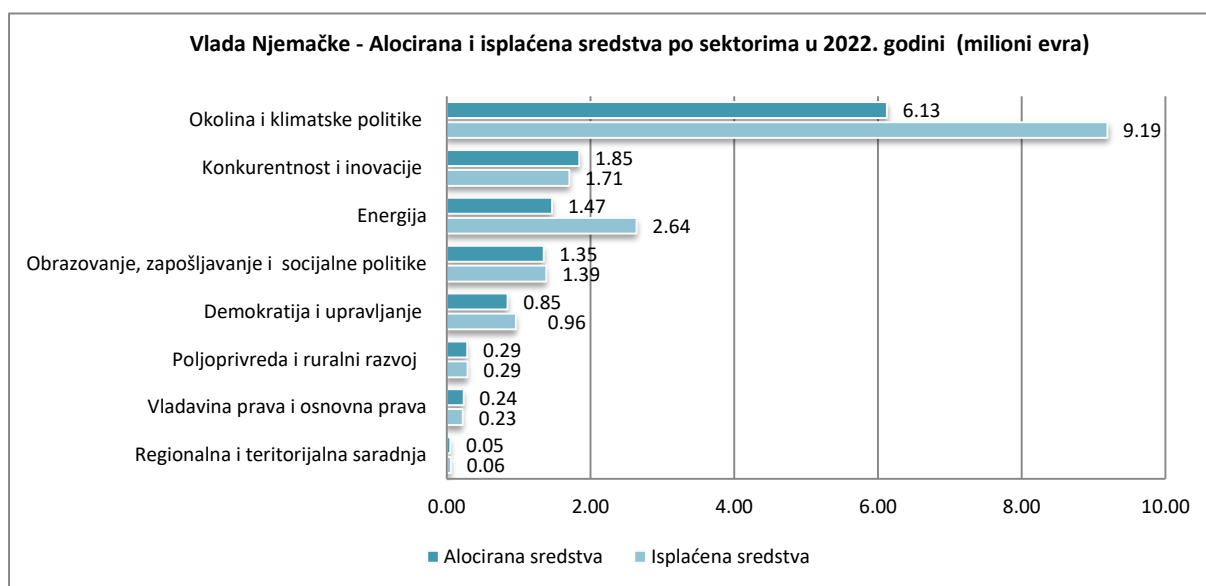
Njemačka je vodeći donator na Zapadnom Balkanu u sektoru energije i klime. Njemačka podupire širenje tehnologija obnovljivih izvora energije (energija vjetra i solarna energija) i obnovu postojećih hidroelektrana. U različitoj fazi implementacije su i razni veliki projekti KfW Razvojne banke sa ukupnim opsegom finansiranja do EUR 180 m. Tehnička pomoć putem GIZ-a pruža podršku BiH u implementaciji mjera dekarbonizacije i praćenju energetske i klimatskih ciljeva.

Njemačka pruža tehničku i finansijsku pomoć za poboljšanje energetske efikasnosti. Cilj je da se omogući javnim ustanovama da provode programe energetske efikasnosti obnove stambenih zgrada. Nadalje, institucije bi trebale da koriste održive instrumente podrške da se uveća udio obnovljive energije u velikim razmjerama, zajedno s promovisanjem decentralizovanog snabdijevanja energijom usmjerenim na građane.

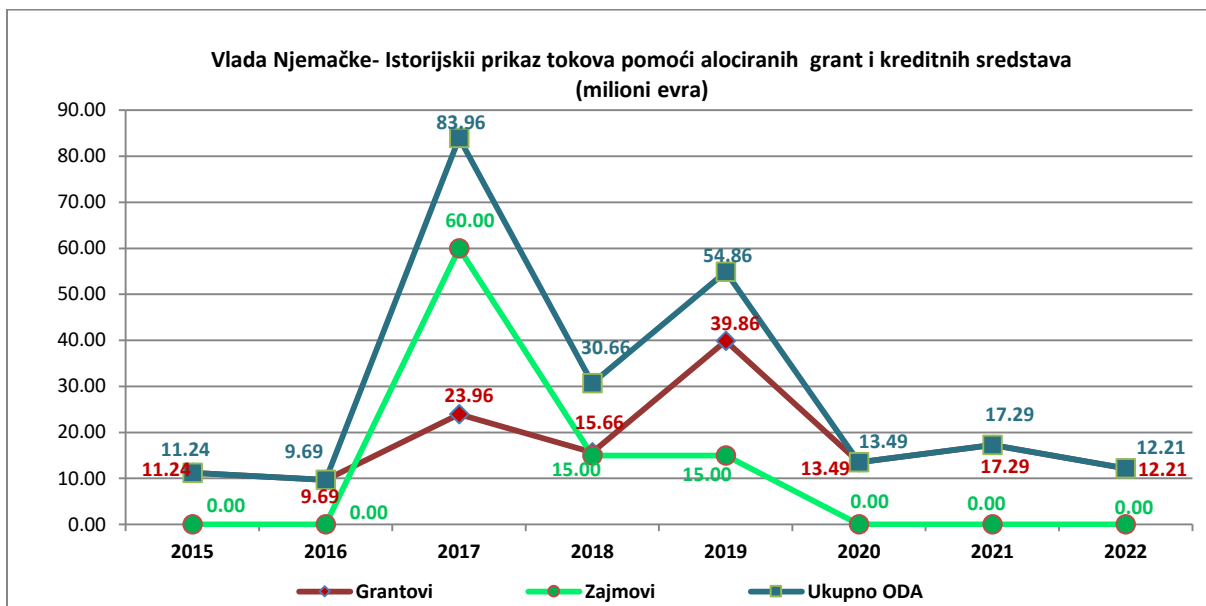
Štoviše, Njemačka i zemlje Zapadnog Balkana uspostavile su Regionalno partnerstvo za klimu, s ciljem pomoći zemljama WEB-a u postizanju njihovih klimatskih ciljeva i poboljšanju regionalne saradnje.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Njemačke **alocirala je € 12.21 mil¹ a isplatila € 16.47 mil u 2022. godini u formi granta i kredita** u sljedeće sektore: Okolina i klimatske politike, Konkurentnost i inovacije, Energija, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokratija i upravljanje, Poljoprivreda i ruralni razvoj, Vladavina prava i osnovna prava i Regionalna i teritorijalna saradnja.

¹Njemačka razvojna banka KfW prikazuje alocirana sredstva prema godini potpisivanja kredita ili sporazuma o finansiranju

Srednjoročni i dugoročni pristup

Njemačka će nastaviti da aktivno pruža podršku BiH na njenom putu ka integraciji u EU. Pri tome će se fokusirati prvenstveno na već poznate prioritetne sektore: stvaranje okvirnih uslova za razvoj privatnog sektora kao i snabdijevanje energijom / zaštitu klime. Poticanje regionalne saradnje među zemljama Zapadnog Balkana kroz Berlinski proces i dalje će biti prioritet za Njemačku.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

U okviru svojih aktivnosti, Njemačka vrši neformalnu koordinaciju sa drugim razvojnim partnerima u svojim glavnim područjima saradnje, posebno sa EU i njenim zemljama članicama i drugim donatorima, te bi uvelike pozdravila formalniju koordinaciju razvojnih partnera koju bi mogle organizovati vlasti u BiH.

Kontakt informacije:

Ambasada Savezne Republike Njemačke u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3
 71000 Sarajevo, BiH
 Telefon: +387 33 565 300
 Fax: +387 33 212 400
 E-mail: info@sarajewo.diplo.de
 Web-adresa: www.sarajewo.diplo.de

Kancelarija GIZ-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a, Importanne Centar O3/IV
 71 000 Sarajevo, BiH
 Telefon: +387 33 957 504
 Fax : +387 33 957 501
 E-mail: giz-bosnienherzegowina@giz.de
 Web-adresa: www.giz.de

Kancelarija KfW-a u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 7-7a, Importanne Centar O3/IV

71 000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 592 415/416

Faks: +387 33 592 517

E-mail: kfw.sarajewo@kfw.de

Web-adresa: www.kfw-entwicklungsbank.de

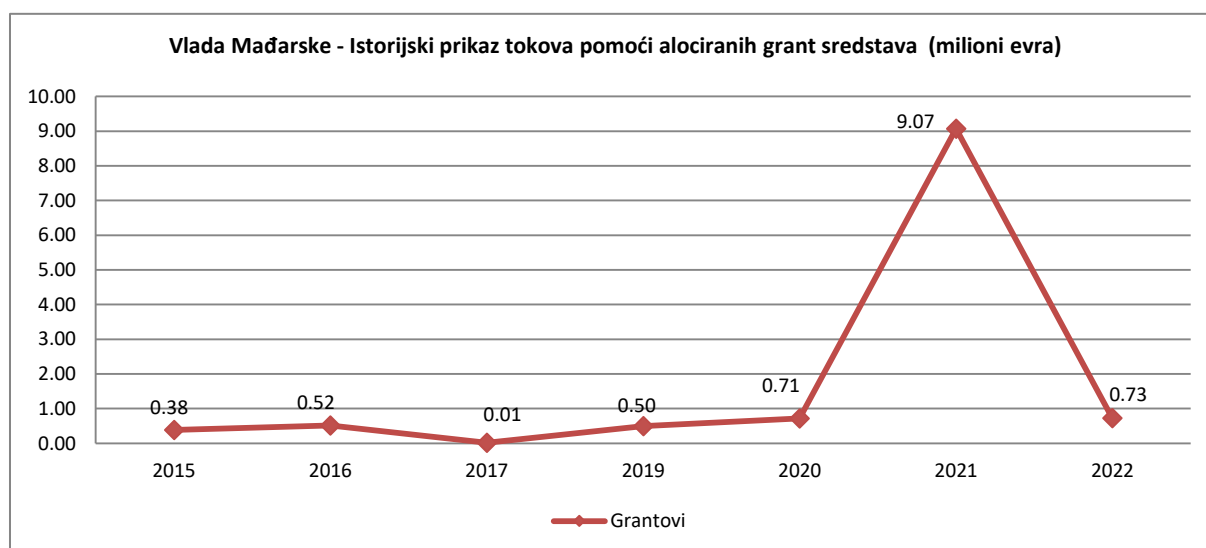
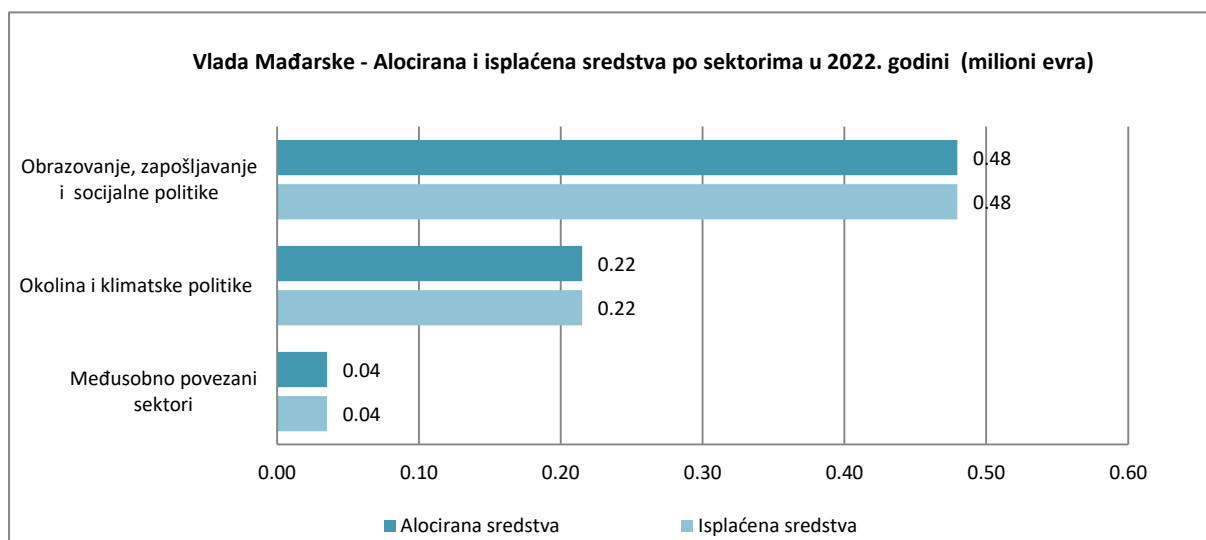
Mađarska

Politički pristup

U Strategiji međunarodne razvojne saradnje Mađarske za period 2020-2025 godina, Zapadni Balkan ima istaknutu ulogu i unutar njega i Bosna i Hercegovina. Mađarska nastoji da doprinese održivom razvoju Bosne i Hercegovine i njenih lokalnih zajednica na način dosljedan njihovim potrebama i zahtjevima, kao i Ciljevima održivog razvoja (SDGs), te društveno-ekološkim pitanjima. Vlada Mađarske nastoji da pruži pomoć tamo gdje je najpotrebnija, pri čemu se prema BiH odnosi kao prema jednoj od zemalja najviše opterećenih migracijama. Kao takva, Mađarska strategija međunarodne razvojne saradnje nastoji stimulisati pojačano uključivanje privatnog i civilnog sektora u razvoj.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Mađarske je **alocirala € 0.73 mil i isplatila € 0.73 mil u 2022. godini u formi granta** u slijedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Okolina i klimatske politike i Međusobno povezani sektori.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Mađarska će se i dalje fokusirati na promovisanje razvoja u sljedećim ključnim sektorima: ljudski razvoj i obrazovanje, zdravstvena zaštita, zaštita okoline, poljoprivreda i upravljanje vodama. U tekućoj 2022. godini Vlada Mađarske će da nastavi provođenje sljedećih projekata u Bosni i Hercegovini:

- Stipendija '*Stipendium Hungaricum*';
- Stipendija za visoko obrazovanje;
- Godišnji doprinos Mađarske u budžet Savjeta za regionalnu saradnju (RCC);
- Program pomoći izbjeglicama Asocijacije za inovativnu inicijativu u Bihaću.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

N/A

Kontakt informacije:

Ambasada Republike Mađarske

Adresa: Splitska 2,

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 205 302

Faks: +387 33 268 930

E-mail: mission.sjj@mfa.gov.hu

Web-adresa: <https://sarajevo.mfa.gov.hu/eng>

Italija / Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS)

Politički pristup

Vlada Italije u BiH pruža svoju podršku inicijativama koje daju konkretan doprinos u procesu približavanja BiH u EU. Sve aktivnosti koje podržava Talijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS) u skladu su sa Strategijom talijanske saradnje na Zapadnom Balkanu i usklađene sa „Okvirom Ciljeva održivog razvoja u Bosni i Hercegovini“, te glavnim lokalnim strateškim dokumentima koji se odnose na relevantne sektore intervencija. U skladu s tim, Ministarstvo za spoljnje poslove i međunarodnu saradnju Italije (MAECI) pruža podršku kako civilnom društvu, tako i međunarodnim organizacijama u njihovim nastojanjima da promovišu okruženje pogodno za pomirenje kao jedno od 14 prioriteta iz Mišljenja EU Komisije o zahtjevu BiH za članstvo, socijalnu koheziju ljudska prava. Takođe podržava razmjenu znanja, tehničku pomoć i izgradnju kapaciteta u širem procesu evropskih integracija BiH i pomoć u području upravljanja migracionim tokovima.

U 2022. godini, fokus Talijanske agencije za razvojnu saradnju (AICS) u BiH bio je usmjeren na prioritetne sektore kao što su poljoprivreda i ruralni razvoj, zaštita okoline, turizam, te prirodna i kulturna baština, putem komplementarnog pristupa u okviru tehničke saradnje i pružanja stručnog znanja. Konkretnije, inicijative u Sektoru poljoprivrede koje podržava AICS usmjerene su na pružanje pomoći BiH kako bi uskladila svoje službene sisteme fitosanitarne kontrole s evropskim standardima i aktivnostima u skladu s EU uredbom 1305/2013. Pored toga, AICS pruža podršku inicijativi "*Održivi ekonomski razvoj i zaštita okoline u područjima s prirodnim ograničenjima u Bosni i Hercegovini*". Inicijativa ima za cilj da poboljša održivi razvoj u područjima koja su službeno prepoznata kao područja s prirodnim ograničenjima (ANC) kroz podržavanje proizvodnih aktivnosti i primjenu regulatornog okvira (u skladu s uredbom EU 1305/2013) a kako bi se uspostavio pozitivan ciklus koji potiče dobre prakse na društvenom i ekonomskom nivou, istovremeno štiteći okolinu i prilagođavajući se klimatskim promjenama. Inicijativa primjenjuje usklađeni participativni pristup na različitim institucionalnim nivoima BiH putem izgradnje institucionalnih kapaciteta, upravljanja ruralnim razvojem, intervencija na terenu, unapređenja mreže, te poboljšanja kvaliteta obuke. Projekat preferira javno-privatno partnerstva, održava ekonomski rast ruralnih područja, potiče nova i održiva radna mjesta te stvara preduslove za pristup EU IPARD fondovima. Konačno, inicijativa pod nazivom „Tranzicija ka zelenoj i zdravoj proizvodnji hrane u Bosni i Hercegovini“ odobrena je 2022. godine. Projekat ima za cilj da podrži tranziciju ka zelenoj i zdravoj poljoprivrednoj proizvodnji u BiH i njenu bolju promociju na nacionalnom i međunarodnom (EU) tržištu. Ova trogodišnja inicijativa započeće 2023. godine, a provodiće je Mediteranski agronomski institut iz Barija (CIHEAM), s posebnim ciljem jačanja kapaciteta javne uprave u BiH, poljoprivrednika i proizvođača hrane za usvajanje EU standarda, politika i praksi koje se odnose na zeleni ruralni razvoj i zdrave poljoprivredne proizvode.

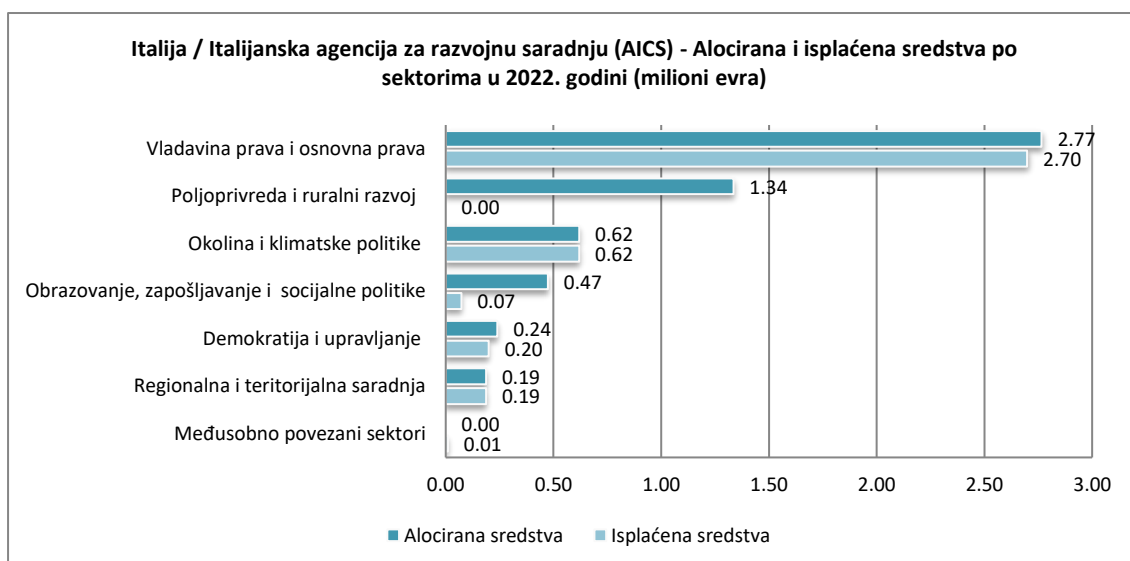
U Sektoru turizma i zaštite okoline, AICS između ostalog radi na pripremnim aktivnostima za stvaranje uslova za certifikovanje Evropske povelje o održivom turizmu u zaštićenim područjima (CETS) kroz projekat "NaturBosnia: Zaštićena područja i održivi razvoj u Bosni i Hercegovini". Nadalje, AICS pruža podršku Projektu "ARS AEVI Završni arhitektonski projektni dizajn novog Muzeja savremene umjetnosti Sarajevo". Kao što je predviđeno projektom, lokalni arhitektonski studio zadužen je za pripremu konačnog dizajna Muzeja ARS AEVI na osnovu početnih arhitektonskih nacрта koje je pripremio renomirani talijanski arhitekta Renzo Piano, u saradnji s Studijem Renzo Piano čije se sjedište nalazi u Đenovi, Italija. Očekuje se da će studio izraditi konačni dizajn Muzeja 2023. godine.

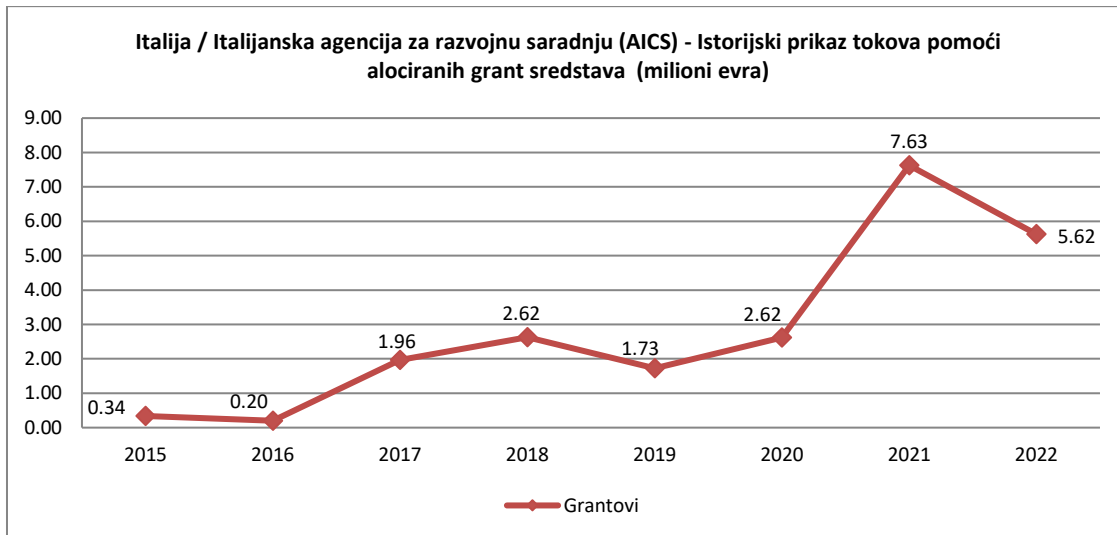
U skladu s AICS strategijom, svi ovi projekti uzimaju u obzir ravnopravnost polova i podržavaju inicijative na lokalnom nivou u sektoru turizma s ciljem poboljšanja prihoda i sredstava za život.

Vlada Italije, nadalje posebnu pažnju posvećuje inicijativama koje promovišu društvenu koheziju, pomirenje i zajedničko naslijeđe. U tom cilju, AICS podupire inicijativu „Projekat izgradnje veza za međukulturalni dijalog (BRIDGE)“. Projekat je sufinansiran i implementiran od strane UNDP u BiH i ima za cilj da potiče interkulturalni dijalog i interakcije među mladima iz različitih etničkih i vjerskih grupa i geografskih lokacija vezanih za prirodu, nauku, turizam i zaštitu okoline, u konačnici doprinoseći da se premoste društvene i kulturne podjele i vrati povjerenje među mladima. U 2022. godini, Ministarstvo za spoljne poslove i međunarodnu saradnju Italije (MAECI) je finansiralo nekoliko projekata usmjerenih na mlade. Prvi projekat pod nazivom „**Korijeni budućnosti (ROOF)**“, provodi talijanska nevladina organizacija CISP, s ciljem širenja i jačanja mreže među mladima u BiH, radi poticanja dijaloga i saradnje, te promovisanja pomirenja i društvene kohezije putem revalorizacije zajedničkog istorijskog i kulturnog naslijeđa; dok drugi projekat "**Spremni za Evropu (RfE)**" provodi talijanska nevladina organizacija Re.Te, koji ima za cilj da potakne uključivanje mladih građana Bosne i Hercegovine u procese donošenja odluka, s posebnim osvrtom na proces evropskih integracija u zemlji, pružanje podrške procesu nacionalnog pomirenja i podizanje svijesti o alatima koje nudi EU kako bi se za garantovala i promovisala prava građana. Putem fonda za Srednoevropsku inicijativu (CEI) pri Evropskoj banci za obnovu i razvoj (EBRD), talijanska Vlada takođe je podržala projekte razmjene znanja između Italije i BiH i tehničku pomoć programima EBRD, s posebnim fokusom na energiju, transport i zaštitu okoline - Akcioni planovi za zelene gradove (Green Cities Action Plans). Nadalje, talijanska Vlada takođe podržava BiH u upravljanju migracionim tokovima putem takozvanog MAECI "Migracionog fonda" koji predstavlja projekat implementiran od strane IOM-a u vrijednosti od EUR 1,5 mil, dok će u toku 2023. godine biti uspostavljen i novi program pomoći.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Italije **alocirala je € 5.62 mil i isplatila € 3.79 mil u 2022. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Vladavina prava i osnovna prava, Poljoprivreda i ruralni razvoj, Okolina i klimatske politike, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Demokratija i upravljanje, Regionalna i teritorijalna saradnja i Međusobno povezani sektori.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Glavni cilj Italije u srednjoročnom periodu je da iskoristi rezultate iz prethodnih intervencija, te da u sinergiji i komplementarnosti sa inicijativama koje su u toku, podrži put BiH prema integraciji u EU. Kroz fondove AICS-a, Italija namjerava da nastavi podupirati održivi ekonomski rast u ruralnim područjima i u poljoprivredno-prehrambenom sektoru u BiH u skladu s *acquis communautaire*, kroz inicijative usmjerene na razvoj efekasnih, odgovornih i transparentnih institucija na svim nivoima, na povećanje zaštite i promovisanja kulturne i prirodne baštine, na podupiranje ekonomskih aktivnosti i otvaranje radnih mjesta u sektoru kulture i održivog eko-turizma, te na jačanje pomirenja, izgradnju povjerenja i međuetničkog dijaloga u zemlji. Dodatno, talijanska Vlada će nastaviti da podržava EBRD-ove infrastrukturne projekte putem aktivnosti tehničke saradnje i procesa integracije BiH u EU, kroz programe razmjene znanja i iskustava s talijanskim kolegama. Konačno, putem različitih kanala dostupnih u Ministarstvu za spoljne poslove i međunarodnu saradnju Italije (MAECI), Italija će nadalje podržavati mlade ljude u BiH kroz partnerstva sa međunarodnim organizacijama i nevladinim organizacijama u promovisanju izgradnje povjerenja, konstruktivnog dijaloga i ljudskih prava u zemlji.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Italija redovno učestvuje na sastancima koordinacije pomoći zemalja članica EU i na sastancima razmjene informacija sa UN agencijama i drugim razvojnim agencijama/diplomatskim misijama. Nadalje, bilateralna koordinacija se odvija putem periodičnih *ad hoc* sastanaka sa predstavnicima donatorske zajednice.

Kontakt informacije:

Ambasada Italije

Adresa: Čekaluša 39

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 565 450

E-mail: amb.sarajevo@esteri.it

Web adresa: ambsarajevo.esteri.it

Italijanska agencija za razvojnu saradnju (AICS)

Adresa: Čekaluša 51

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 560 170

E-mail: segreteria.sarajevo@aics.gov.it

Web adresa: tirana.aics.gov.it

From
the People of Japan

122

Japan

Politički pristup

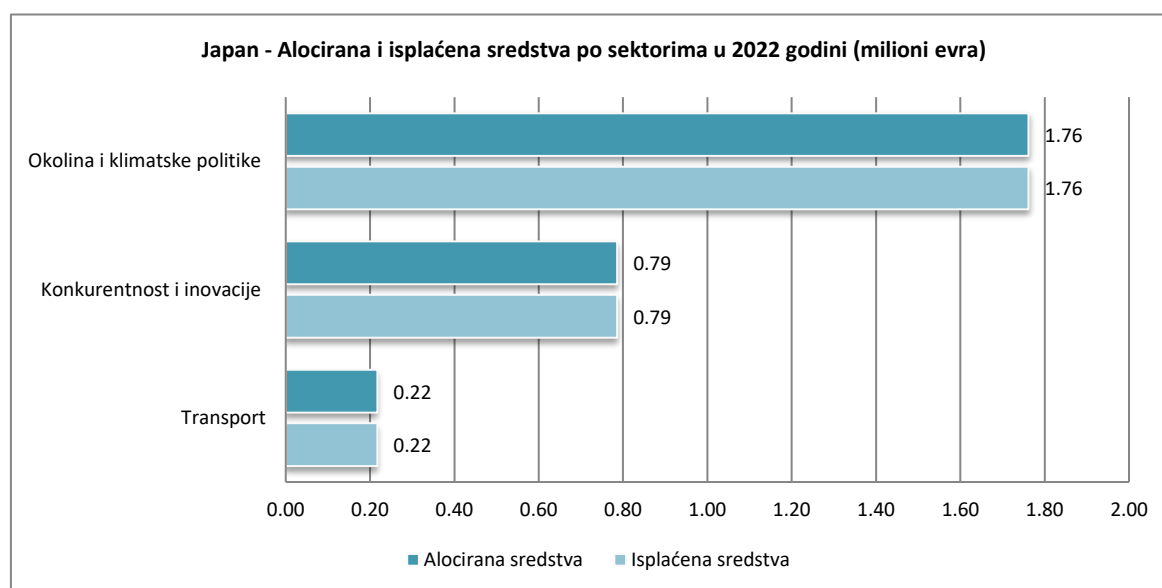
Oblasti koje predstavljaju prioritete u okviru aktivnosti Japanske agencije za međunarodnu saradnju (JICA) za 2022. godinu u BiH su Konsolidacija mira, Promovisanje razvoja privatnog sektora i Rješavanje problema zaštite okoline. Tokom 2022. godine, JICA je provodila dva projekta tehničke saradnje u BiH.

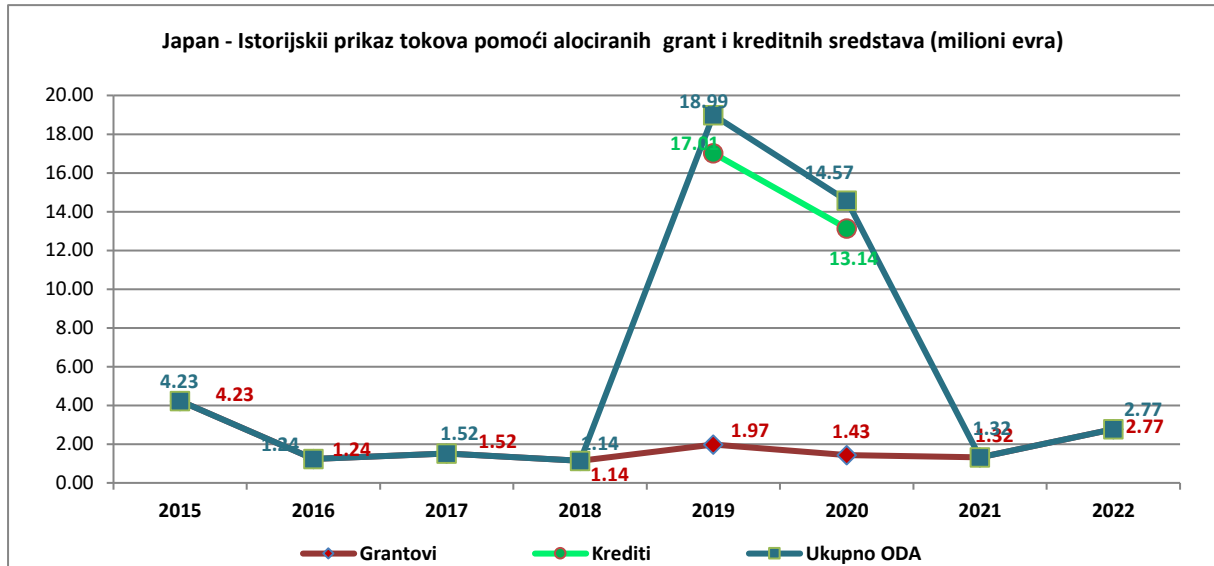
U okviru prioritetne oblasti 'Promovisanje razvoja privatnog sektora', provodi se projekat 'Promovisanje mentorske usluge u malim i srednjim preduzećima na Zapadnom Balkanu'. Riječ je o regionalnom projektu koji je usmjeren na BiH, Srbiju, Sjevernu Makedoniju i Crnu Goru. Opšti cilj projekta je da održi i proširi mentorske usluge za mala i srednja preduzeća u regiji Zapadnog Balkana, te podrži mala i srednja preduzeća u kontinuisanom razvoju poslovanja primjenom mentorskih usluga. JICA pruža podršku za uspostavljanje i jačanje struktura za provođenje mentorskih usluga, obezbjeđujući obuke za izgradnju kapaciteta, uključujući KAIZEN metode, mentorima i osobama zaduženima za mentorske usluge unutar partnerskih organizacija. Glavne partnerske organizacije u BiH su Ministarstvo spoljne trgovine i ekonomskih odnosa, Federalno ministarstvo razvoja, preduzetništva i obrta FBiH i Razvojna agencija Republike Srpske.

U okviru prioritetne oblasti Zaštite okoline, JICA implementira projekat tehničke saradnje za „Formulisanje plana upravljanja javnim prevozom u Sarajevu i razvoja operativnih kapaciteta“. Ovaj projekat ima za cilj da doprinese poboljšanju kvaliteta javnog prevoza u Sarajevu, kroz pružanje pomoći za unapređenje organizacionih kapaciteta javnih saobraćajnih preduzeća, savjetovanje o planovima za obnovu vozila i pruga, te poboljšanje korisničkih usluga.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Japana **alocirala je € 2.77 mil i isplatila € 2.77 mil u 2022. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Okolina i klimatske politike, Konkurentnost i inovacije i Transport.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Od završetka sukoba, Japan je dosljedno stajao uz Bosnu i Hercegovinu i doprinio izgradnji nacije, bez razlike po etničkoj ili entitetskoj pripadnosti, s ciljem poboljšanja kvaliteta života njenih građana i pružanja podrške domaćim reformama za pristupanje EU. Do danas, Japan je dao doprinos u ukupnom iznosu većem od KM 800 mil.

Vlada Japana će i dalje razmatrati pružanje podrške naporima Bosne i Hercegovine u izgradnji nacije, uključujući jačanje društvene kohezije u svrhu konsolidacije mira, te će nastaviti da bude pouzdan partner i prijatelj Bosni i Hercegovini. Više detalja o planovima Japana za pomoć Bosni i Hercegovini možete naći na: <https://www.bosnia.emb-japan.go.jp/files/100459180.pdf>

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Japan pruža pomoć u saradnji sa Svjetskom bankom, UNDP i drugim organizacijama.

Kontakt informacije:

Kancelarija Japanske međunarodne agencije za saradnju (JICA) u Sarajevu, Ambasada Japana

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 220 190

Faks: +387 33 220 192

E-mail: jica.bh@bih.net.ba; bk_oso_rep@jica.go.jp

Web-adresa: <https://www.jica.go.jp/bosnia/english/index.html>

www.jica.go.jp/balkan/english/office/about/index.html

From
the People of Japan

124

Ambasada Japana, Odsjek za ekonomsku i razvojnu saradnju

Adresa: Bistrik 9

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 277 500

Faks: +387 33 209 583

E-mail: japanbih@sx.mofa.go.jp

Kontakt osobe:

Gosp. Yuichiro Omori, šef Odsjeka za ekonomske poslove i razvojnu pomoć

E-mail: yuichiro.omori@mofa.go.jp

Gosp. Emir Zukic, savjetnik šefa Odsjeka za ekonomske poslove i razvojnu pomoć

E-mail: emir.zukic@sx.mofa.go.jp

Ambasada Kraljevine Nizozemske

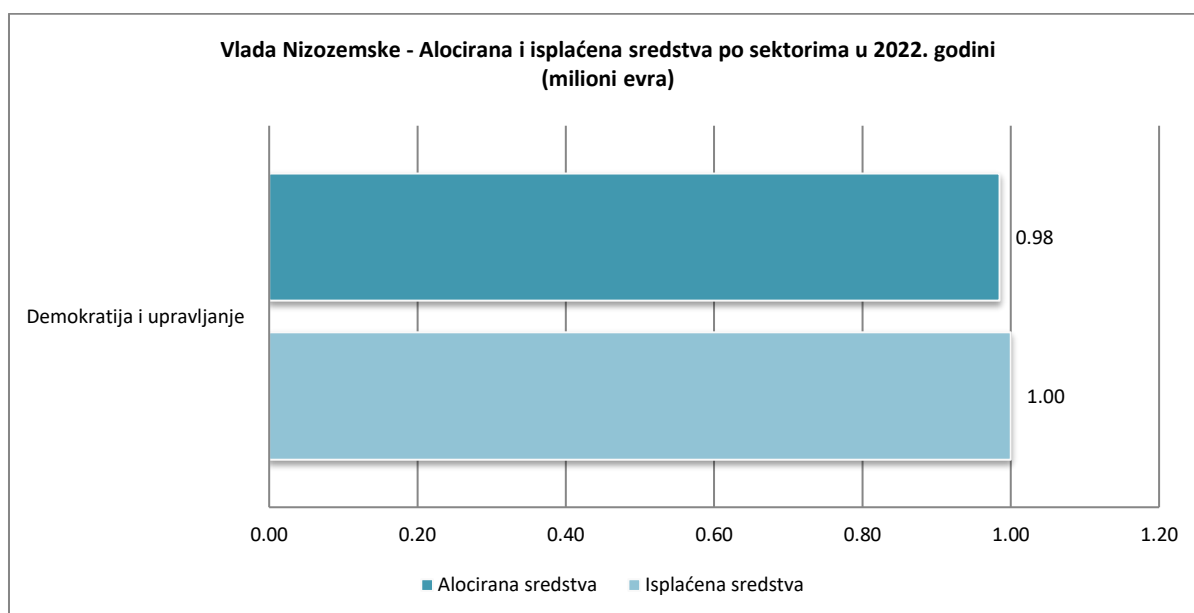
Politički pristup

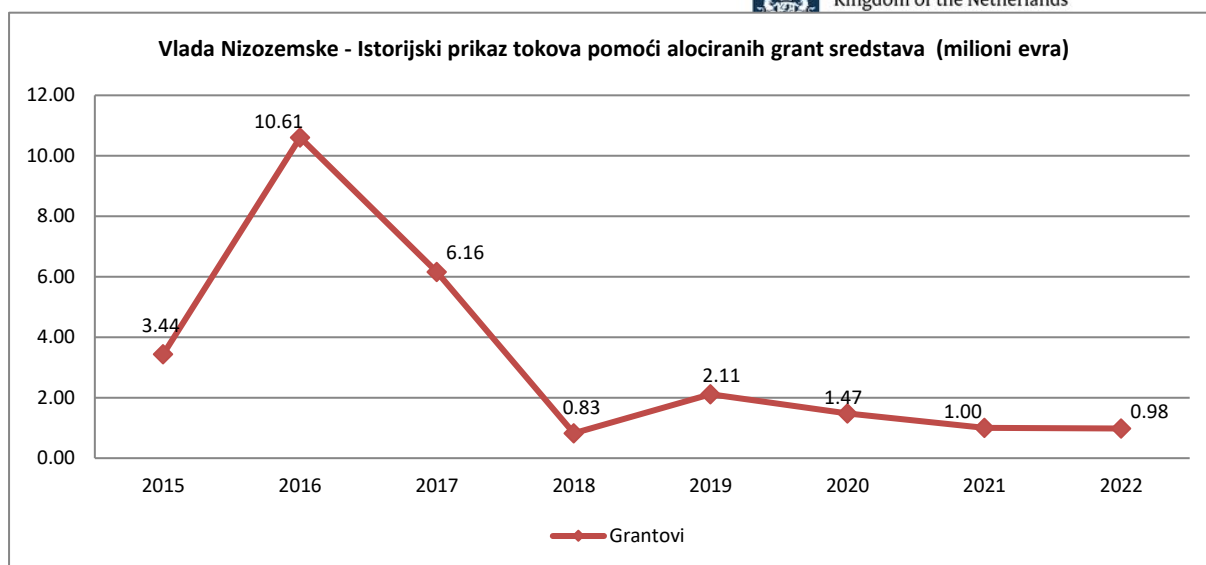
Bosna i Hercegovina je jedna od 36 partnerskih država u svijetu u kojoj Nizozemska provodi značajan program bilateralne razvojne saradnje.

Zaključno sa 31.12.2011. godine, bilateralna razvojna pomoć za Bosnu i Hercegovinu se postepeno okončala i transformisala iz tradicionalnog odnosa pružanja razvojne podrške u odnos koji je usmjeren ka pridruživanju u EU: kreiranje održivih, transparentnih i odgovornih struktura vlasti u skladu sa kriterijima koji su postavljeni u procesu pridruživanja EU. Ovaj novi odnos sa sobom donosi i vlastite instrumente djelovanja, kao što je MATRA program. Njegov cilj je da doprinese društvenoj transformaciji, što vodi održivom odnosu između vlade i građana u područjima pluralne demokracije, vladavine prava, slobodnih medija i ljudskih prava, uz korištenje nizozemskog iskustva gdje je to moguće.

Glavne aktivnosti 2022. godini

Vlada Nizozemske **alocirala je € 0.98 mil i isplatila € 1.00 mil u 2022. godini u formi grantova** u sektor Demokratija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Ambasada će da nastavi da podupire EU predpristupni proces Bosne i Hercegovine s naglaskom na razvoj demokratija uređenih Vladavinom prava.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored učestvovanja u sastancima DCF, ambasada ostvaruje dobru saradnju sa drugim razvojnim partnerima koji aktivno djeluju u sektorima od zajedničkog interesa.

Kontakt informacije:

Ambasada Kraljevine Nizozemske

Adresa: Grbavička 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 562 600

Faks: +387 33 223 413

E-mail: sar@minbuza.nl

Web-adrese: www.minbuza.nl ; www.mfa.nl/sar

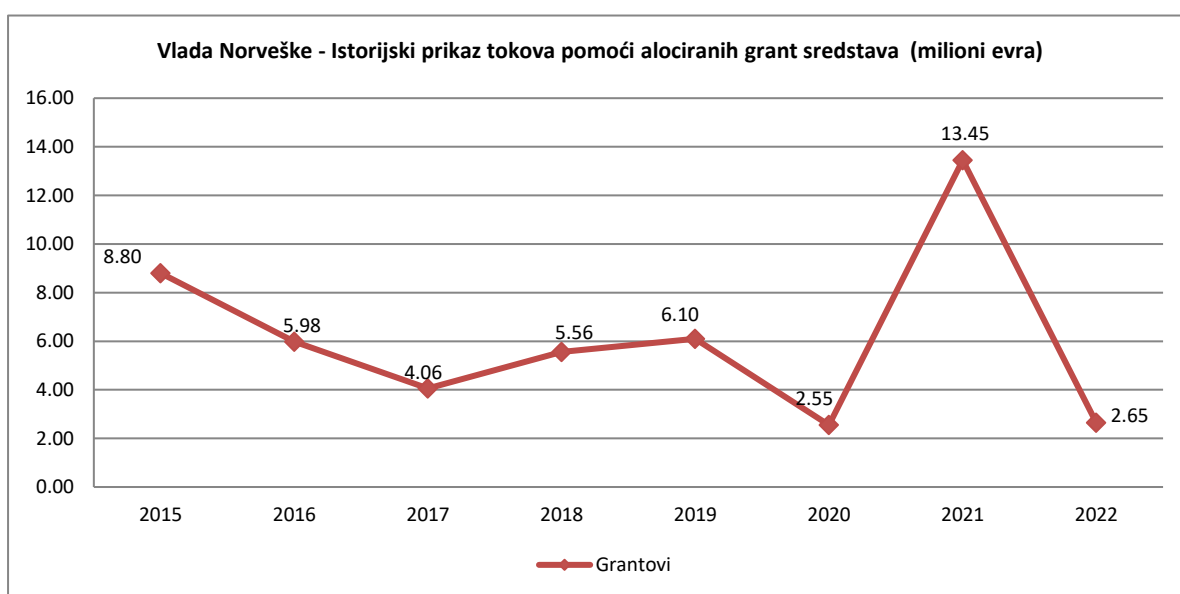
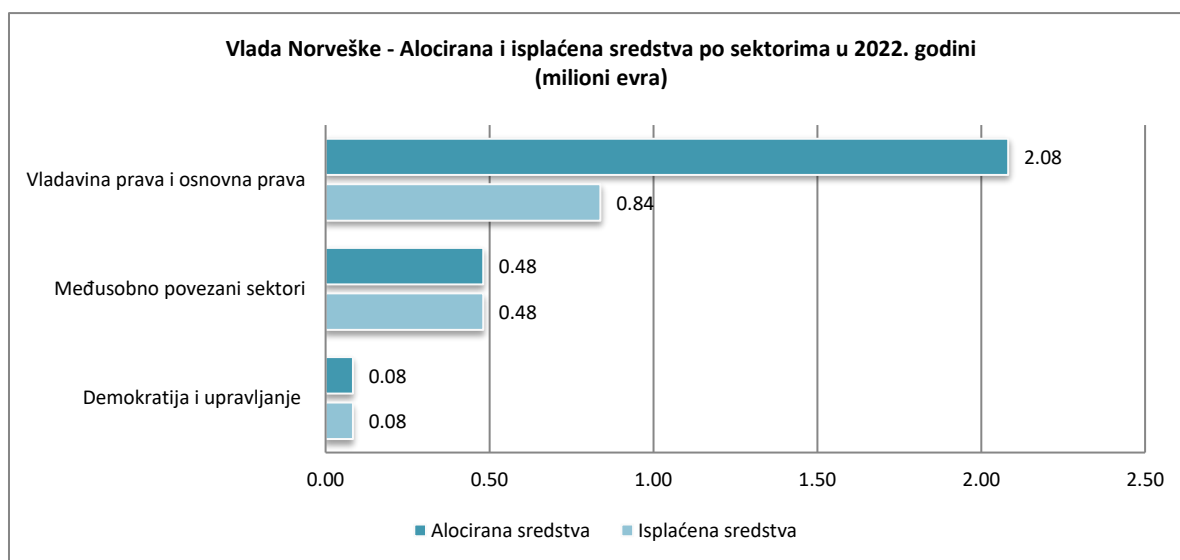
Ministarstvo spoljnih poslova Kraljevine Norveške

Politički pristup

Norveška razvojna saradnja sa Bosnom i Hercegovinom je tokom godina evoluirala od pružanja humanitarne pomoći i rekonstrukcije do podrške usmjerene ka političkim i administrativnim reformama i procesima evroatlantskih integracija. Ovo podrazumijeva pružanje podrške izgradnji institucija i reformi pravosuđa. Vlada Norveške namjerava da nastavi pružati pomoć Bosni i Hercegovini u trenutnom obimu i u narednom periodu.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Norveške **alocirala je € 2.65 mil i isplatila € 1.40 mil u 2022. godini formi granta** u sljedeće sektore: Vladavina prava i osnovna prava, Međusobno povezani sektori i Demokratija i upravljanje.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Vlada Norveške nastaviće aktivnosti u sklopu aktualnih inicijativa u sljedećim prioritetnim oblastima:

- Dobra uprava, uključujući reformu sektora pravosuđa i bezbjednosti
- Ljudska prava, mir i pomirenje
- Ekonomski razvoj
- Jačanje civilnog društva

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Ministarstvo / ambasada učestvuje na sastancima koordinacije razvojnih partnera u različitim sektorima/podsektorima u skladu sa svojim kapacitetima i prema potrebi unutar njihovih prioritetnih područja.

Kontakt informacije:

Ambasada Kraljevine Norveške

Adresa: Ferhadija 20

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 25 40 00

Faks: +387 33 66 65 05

E-mail: emb.sarajevo@mfa.no

Web adresa: www.norveska.ba

Slovenija

Politički pristup

Prioritetne oblasti bilateralne razvojne saradnje konkretno su navedene u Sporazumu o razvojnoj saradnji između Vlade Republike Slovenije i Savjeta ministara Bosne i Hercegovine.

Strategija razvojne saradnje i humanitarne pomoći Republike Slovenije do 2030. godine detaljnije definiše ciljeve i principe, geografski i tematski fokus buduće Slovenske razvojne saradnje, humanitarnu pomoć, stratešku orijentaciju prema međunarodnim organizacijama, institucionalnu postavku za efikasnu razvojnu saradnju, partnerstva, podizanje svijesti i planove za upravljanje rezultatima. Ovo potvrđuje trajne napore i kontinuiranu prisutnost Slovenije u zemljama Zapadnog Balkana u bliskoj budućnosti i nadalje utvrđuje glavna područja djelovanja i oblike saradnje.

U februaru 2023. godine, Vlada Slovenije usvojila je novi godišnji akcioni plan za Zapadni Balkan za 2023. godinu, ponavljajući ključne stavove u vezi sa Zapadnim Balkanom koji se odnose na razvojnu saradnju a koji proizlaze iz Deklaracije o Zapadnom Balkanu, koju je 2012. godine usvojila Narodna skupština. Akcioni plan naglašava jačanje bilateralne tehničke pomoći u 2023. godini.

Područja djelovanja:

- dobro upravljanje: podrška procesu pridruživanja EU u zemljama regije, tj. prilagođavanje standarda i zakonodavstva prema EU *acquis*-u, jačanje administrativnog kapaciteta i izgradnje institucija i pomoć u pregovorima sa EU; razvoj dobrog upravljanja, vladavine zakona i civilnog društva; podrška razvoju demokratije, ostvarivanju ljudskih prava, osnaživanju žena i ravnopravnosti polova;
- ekonomski rast, produktivno zapošljavanje i solidna radna mjesta za sve: naponi usmjereni na iskorjenjivanje siromaštva, promovisanje društvenog napretka i ekonomskog razvoja, podrška u uspostavi institucionalnih uslova za jednak razvoj, poticanje preduzetništva među mladima kao i poticanje povoljnog okruženja za razvoj MMSP-a;
- podrška tranziciji na kružnu ekonomiju, efikasno upravljanje prirodnim resursima, uključujući pristup pitkoj vodi i upravljanje otpadom, i borbu protiv klimatskih promjena;
- provođenje inicijative Pozitivna agenda za mlade na Zapadnom Balkanu i drugih projekata usmjerenih ka mladima: unapređenje perspektive mladih u zemljama Zapadnog Balkana i osiguranje alternativnih opcija i mogućnosti za aktivnosti, uspjeh, zapošljavanje i život u zemljama regiona; sticanje odgovarajućeg obrazovanja, znanja i iskustava, njegovanje međusobnih veza i pomirenja.

Oblici saradnje i partneri u provođenju aktivnosti:

- tehnička pomoć pružena direktno između državnih vlasti ili putem Centra za evropsku perspektivu i Centra izvrsnosti u finansijama ili drugih partnera u provođenju aktivnosti; pažnja je posvećena privlačenju novih zainteresovanih učesnika iz javnog i privatnog sektora;
- izgradnja javne infrastrukture da se poboljšaju uslovi za razvoj, obezbjedi napredak za sve grupe stanovništva i promovira zaštita okoline putem Centra za međunarodnu saradnju i razvoj;

-subvencionisanje školarina i stipendija za srednjoškolsko i stručno obrazovanje, diplomske i postdiplomske studije, tako doprinoseći višem stepenu obrazovanja mladih u zemljama partnerima i poboljšanim mogućnostima zapošljavanja, kao i održivom razvoju partnerskih zemalja;

- jačanje civilnog društva projektima NVO, posebno u osnaživanju žena, jačanje izgleda za mlade ljude u regionu i podizanje svijesti korisnika nove javne infrastrukture.

U oblasti **Demokratije i upravljanja**, Slovenija će nastaviti da podržava Bosnu i Hercegovinu na njenom putu ka Evropskoj uniji kroz obuke predstavnika vladinih i nevladinih organizacija, kao i direktnu međusobnu razmjenu stručnjaka.

U oblasti **Vladavine prava i osnovnih prava**, Slovenija će nastaviti da doprinosi reformama pravosuđa i policije.

U oblasti **Obrazovanja, zapošljavanja i socijalne politike**, Slovenija će nastaviti da omogućava besplatno studiranje u slovenačkim srednjim školama i univerzitetima studentima iz Bosne i Hercegovine, što će biti dopunjeno ponudom stipendija. Pored toga, Slovenija će da finansira jedan novi višegodišnji projekat NVO koji podstiče poštovanje ljudskih prava s naglaskom na osnaživanje žena.

U oblasti **Okoline i klimatskih politika**, tri aktuelna infrastrukturna projekta biće nastavljena 2023. godine.

U oblasti **Međusobno povezanih sektora**, posebna pažnja biće posvećena aktivnostima u oblasti humanitarnog deminiranja i nastavku projekta o pčelarstvu kao alatu za osnaživanje osoba sa invaliditetom.

U 2023. godini, Slovenija će takođe nastaviti da podržava implementaciju svih tekućih regionalnih projekata, na taj način pokrivajući pitanja kao što su dobro upravljanje (jačanje sistema upravljanja javnim finansijama i centralnog bankarstva, jačanje mobilizacije domaćih prihoda, efikasno upravljanje imovinom javnog sektora, razmjena najboljih praksi i znanja iz oblasti digitalne diplomatije i društvene otpornosti u potrazi za dezinformacijama), održivog šumarstva, pripravnosti za katastrofe i edukacije i istraživanja (jačanje COBISS.Net informacione infrastrukture i sistema).

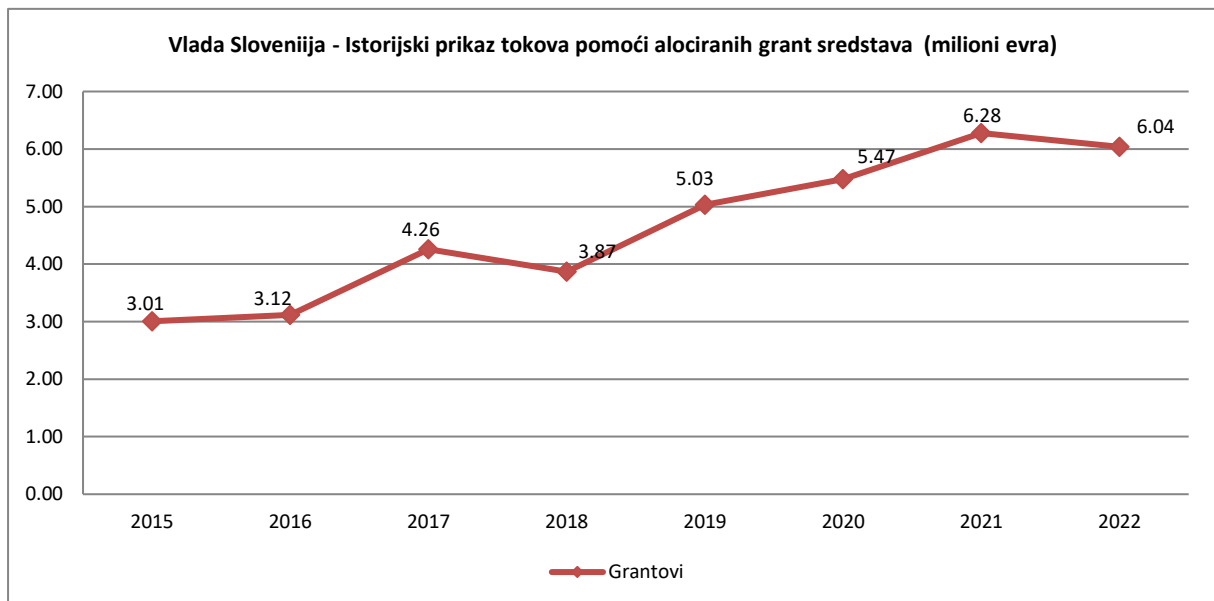
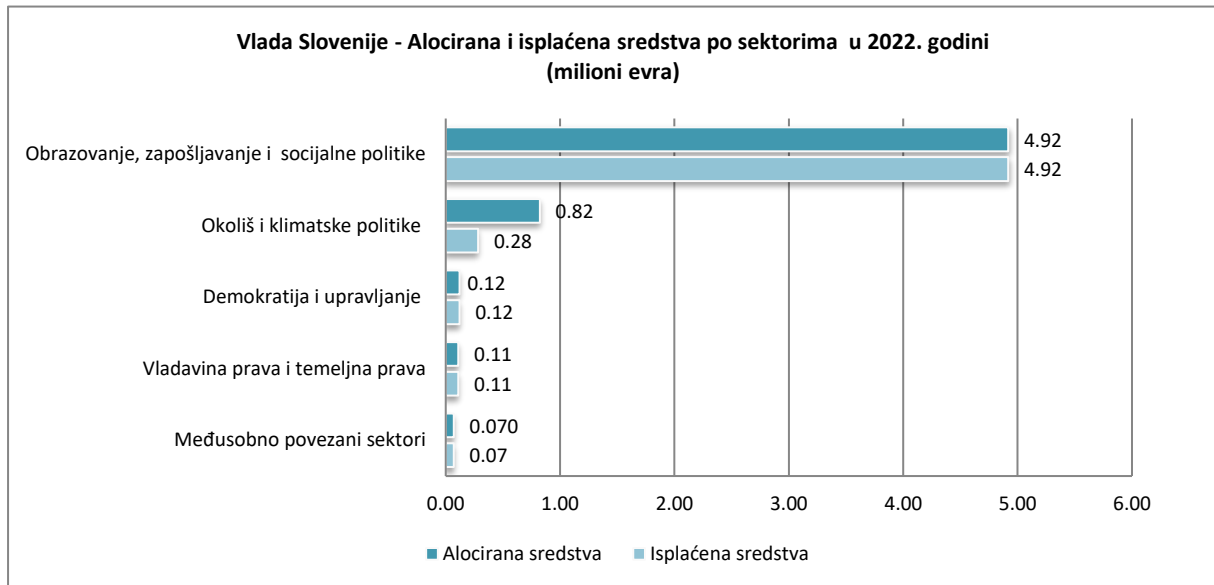
Slovenija će takođe da ojača svoju podršku u naporima bilateralne tehničke pomoći u skladu s godišnjim akcionim planom za Zapadni Balkan za 2023. godinu.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Slovenije **alocirala je € 6.04 mil i isplatila € 5.50 mil u 2022. godini u formi granta²** u sljedeće sektore: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Okolina i klimatske politike, Demokratija i upravljanje, Vladavina prava i osnovna prava i Međusobno povezani sektori.

---

² Finansijski podaci su zasnovani na unosima/ažuriranju podataka Slovenije u DMD bazi podataka u 2023. god. Dostavljeni podaci su preliminarni podaci.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom periodu, Slovenija će nastaviti da pruža podršku Bosni i Hercegovini u manje više istim sektorima kao i u prethodnom periodu, gdje Slovenija ima komparativnu prednost.

Na osnovu ažuriranih pravnih i strateških dokumenata o razvojnoj saradnji, Slovenija će svoje aktivnosti da usmjeri na jačanje vladavine prava i dobro upravljanje, posebno u kontekstu EU integracija i programa zapošljavanja i dostojanstvenog rada, posebno za žene kao i na zaštitu okoline, s naglaskom na održivo upravljanje vodama, te ublažavanje i prilagođavanje klimatskim promjenama.

Slovenija će takođe podržati projekte koji potiču poštovanje ljudskih prava s naglaskom na osnaživanje žena i jačanje uloge mladih ljudi u društvu. Slovenija će takođe nastaviti da pruža podršku projektima u oblasti deminiranja.

U skladu s Protokolom između Vlade Republike Slovenije i Savjeta ministara Bosne i Hercegovine o saradnji u oblasti obrazovanja (Službeni glasnik Republike Slovenije - Međunarodni sporazumi, br. 6/14) i sve većeg interesa studenata iz Bosne i Hercegovine da studiraju u Sloveniji, može se predvidjeti kako će ova oblast nastaviti da ima značajnu ulogu u razvojnoj saradnji.

U skladu s principom efektivnosti vlasništva, ostajemo otvoreni za primanje prijedloga za saradnju iz Bosne i Hercegovine.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Ambasada Republike Slovenije u Sarajevu učestvuje na sastancima razvojnih partnera koji se bave različitom tematikom. Slovenija ne učestvuje u radu sektorskih radnih grupa, ali održava bilateralne kontakte sa drugim donatorskim agencijama ukoliko se za to ukaže potreba.

Kontakt informacije:

Ambasada Republike Slovenije

Adresa: Maglajska 4

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: (+) 387 33 251 770

Faks: (+) 387 33 251 773

E-mail: sloembassy.sarajevo@gov.si

Web-adresa: www.sarajevo.veleposlanistvo.si/

Švedska

Politički pristup

Švedska razvojna saradnja sa Bosnom i Hercegovinom provodiće se u skladu sa Strategijom Švedske saradnje zasnovane na rezultatima u reformama za Zapadni Balkan i Tursku za period 2021–2027 – (Government.se). Glavni cilj podrške Švedske je da se poboljšaju životni uslovi za ljude u Bosni i Hercegovini. Kako bi se to ostvarilo, poseban naglasak stavljen je na približavanje zemlje Evropskoj uniji (EU). Švedska podržava BiH putem različitih vrsta podrške i partnera, kao što su javne institucije, civilno društvo, privatni sektor i međunarodni akteri. Reformska saradnja usmjerena je na četiri široka područja:

Ljudska prava, Demokratija, Vladavina zakona i Jednakost polova: Švedska u ovom području podržava veće poštovanje ljudskih prava, ojačanu demokratiju, razvijeniju vladavinu prava i bolje izgleda za rodno ravnopravno društvo. Tokom 2022. godine, između ostalog, podrška u ovom području bila je usmjerena na institucionalni razvoj unutar pravosuđa, poreznih uprava, zemljišne uprave, ravnopravnosti polova, jedinica lokalne samouprave. Veliki dio podrške takođe je bio usmjeren organizacijama za ženska prava, organizacijama koje se bave ljudskim pravima, omladinskim organizacijama i nezavisnim medijima.

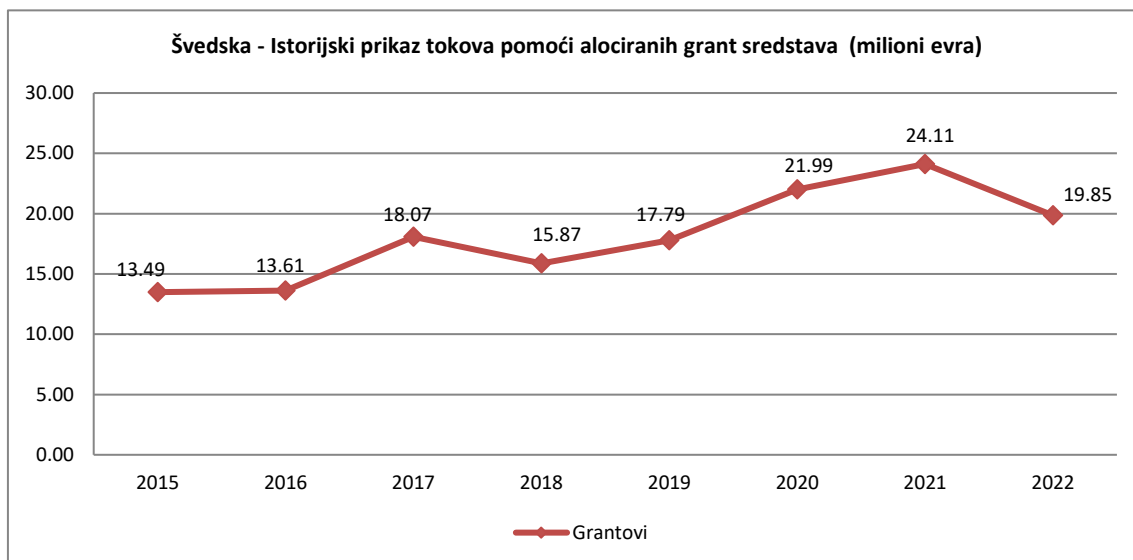
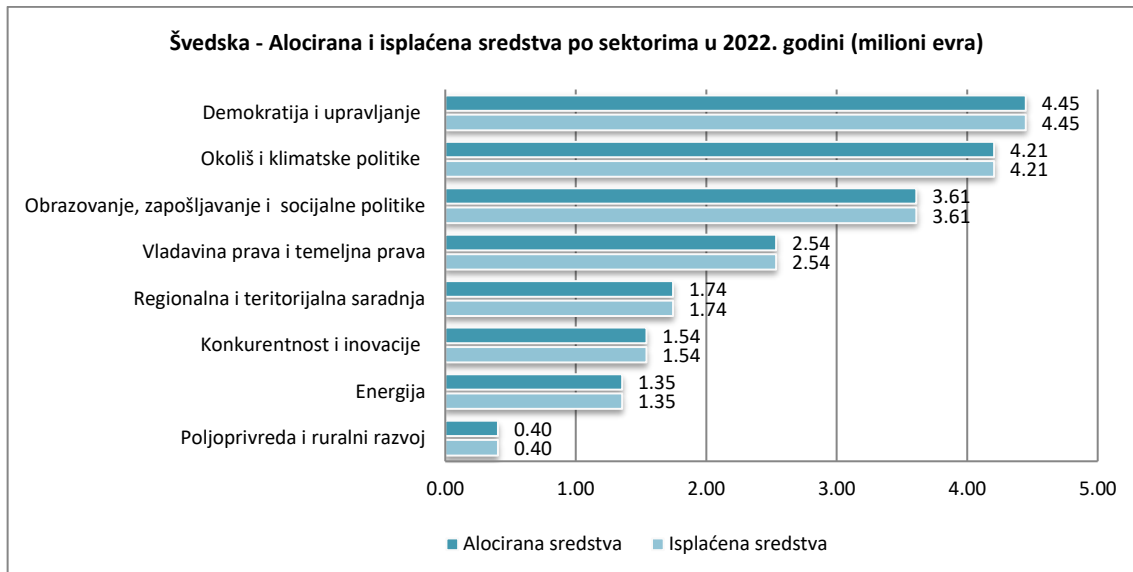
Mirna i inkluzivna društva: ovo predstavlja novo područje u Strategiji. Švedska je radila na integriran način kako bi doprinijela boljim uslovima za inkluzivne procese pomirenja i prevenciju sukoba i nasilja. Tokom 2022. godine, podrška je bila usmjerena na problematiku nestalih osoba, civilno društvo i napore za pomirenje.

Zaštita okoline i klima: podrška Švedske u 2022. godini bila je usmjerena na provođenje reformi i poboljšanje upravljanja kao i upravljanja u području zaštite okoline i klimatskih promjena. Uključuje inicijative za povećanje ulaganja Bosne i Hercegovine u infrastrukturu za zaštitu okoline i da ih učini dugoročno održivima. Švedska podrška takođe je ojačala ulogu civilnog društva u pozivanju vlada na odgovornost, kao i u izgradnji ekološke svijesti i predanosti među građanima zemlje.

Inkluzivni ekonomski razvoj: podrška Švedske pokrivala je spektar od pružanja direktne podrške malim i srednjim preduzećima (MSP) kako bi ih učinila konkurentnima, preko podrške za inovacije i mlade preduzetnike, do podrške uticanja na politiku i kreiranja povoljnog poslovnog okruženja. Podrška je takođe bila usmjerena prema marginalizovanim grupama i ljudima koji su udaljeni od tržišta rada kako bi imali bolje ekonomske mogućnosti. Podrška je takođe uključivala napore da se poveća pristup povoljnim kreditima kako bi se omogućio prelazak sa zavisnosti o razvojnoj pomoći na komercijalno finansiranje.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Švedske je alocirala € 19.85 mil i isplatila € 19.85 mil u 2022. godini u formi granta u sljedeće sektore: Demokratija i upravljanje, Okolina i klimatske politike, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Vladavina prava i osnovna prava, Regionalna i teritorijalna saradnja, Konkurentnost i inovacije, Energija i Poljoprivreda i ruralni razvoj.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Švedska perspektiva je dugoročna i zasnovana na evropskim i globalnim normama i vrijednostima, kao što su demokratija, ljudska prava i vladavina prava, ravnopravnost polova i održivi razvoj (ekološki, društveni i ekonomski), koje uvijek nastoji integrirati u aktivnosti razvojne saradnje. Švedska teži da razvije odnos povjerenja sa širokim spektrom različitih partnera, pri čemu otvoreno razgovara o različitim pitanjima, kao što su transparentnost i borba protiv korupcije. Takođe nastoji da ostvari inkluzivan pristup i traži promjene koje uključuju ugrožene i marginalizovane grupe u društvu. Vjeruje kako su promjene održivije ukoliko se ideje i rješenja definišu i pokreću lokalno, te se stoga naglašava važnost lokalnog vlasništva. Švedska takođe vjeruje kako je značajno da se podržavaju inicijative koje se realizuju preko geografskih linija i nastoji da podrži promjene u cijeloj zemlji.

Više informacija o Švedskoj razvojnoj saradnji možete pronaći na [Sida.se](https://sida.se) and [Openaid.se](https://openaid.se)

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Švedska u potpunosti podržava sve inicijative za koordinaciju intervencija razvojnih partnera i sprječava nje preklapanja aktivnosti. Švedska učestvuje u većini inicijativa koordinacije razvojnih partnera, tj. u forumima razvojnih partnera (Lokalna uprava, Forum za koordinaciju razvojnih partnera, Borba protiv korupcije, Vladavina prava, PAR, EU vijećnika, UN Women međunarodnoj radnoj grupi za ravnopravnost polova (IWGE) i drugim relevantnim sektorskim sastancima.

Kontakt informacije:

Ambasada Švedske

Adresa: Ambasada Švedske, Ferhadija 20

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 276 030

Faks: +387 33 267 060

E-mail: ambassaden.sarajevo@gov.se

Web adrese: www.sida.se; www.swedenabroad.se;

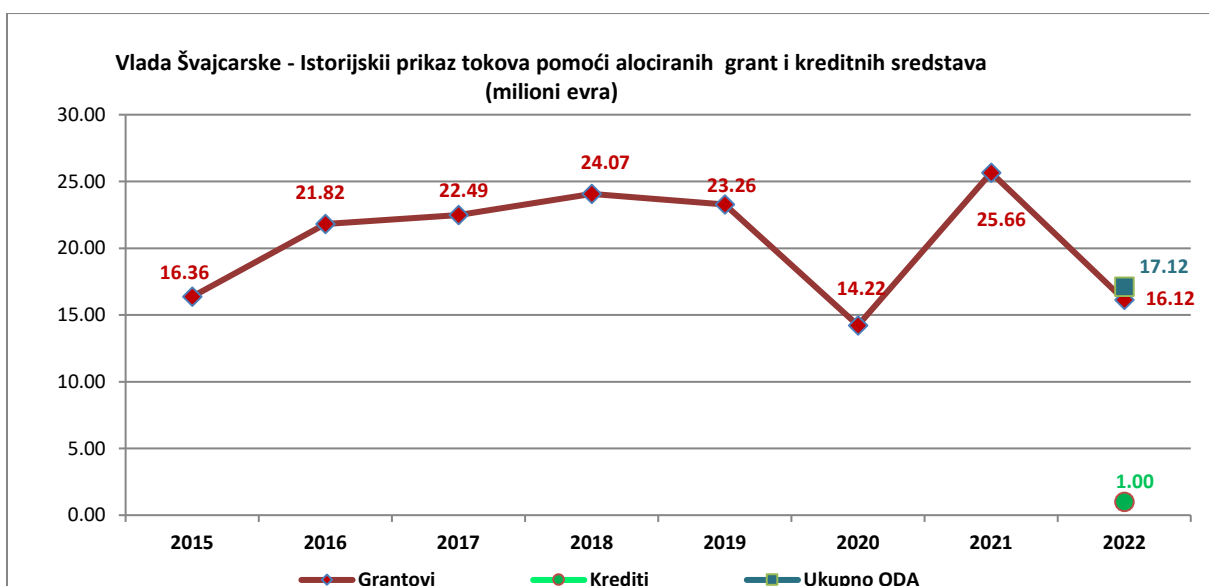
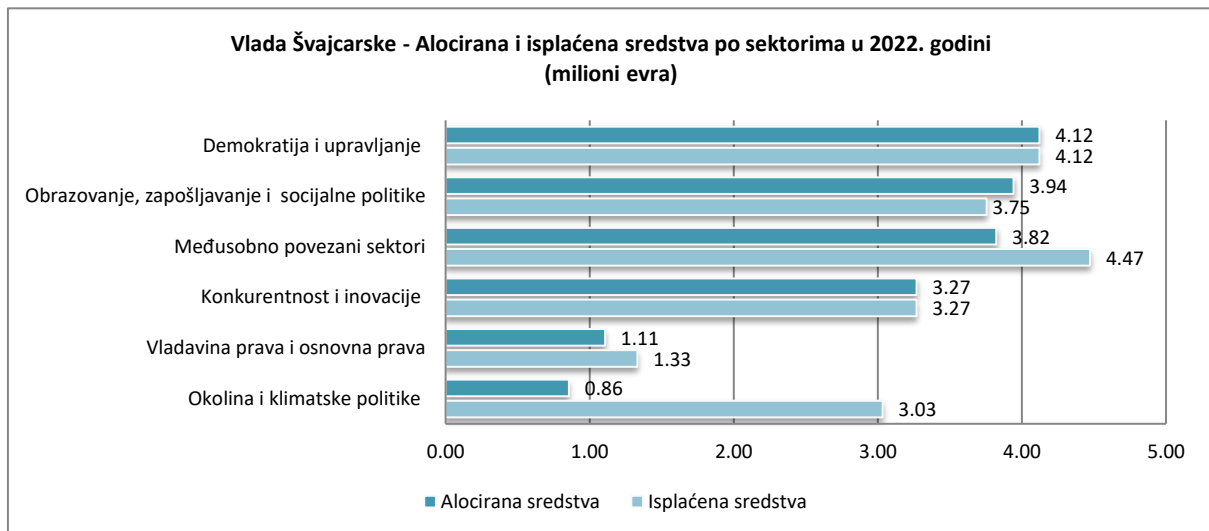
Švajcarska

Politički pristup

Vlada Švajcarske će nastaviti da pruža podršku reformama u Bosni i Hercegovini u okviru Strategije saradnje Švajcarske za BiH za period 2021-2024. Poseban naglasak stavljen je na pružanje podrške u cilju uspostave normativnih okvira za podršku na svim institucionalnim nivoima i pružanje kvalitetnih usluga građanima, koje odgovaraju njihovim potrebama, posebno najugroženijoj i isključenoj populaciji.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Švajcarske **alocirala je € 17.12 mil i isplatila € 19.98 mil u 2022. godini u formi grantova i kredita** u sljedeće sektore: Demokratija i upravljanje, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Međusobno povezani sektori, Konkurentnost i inovacije, Vladavina prava i osnovna prava i Okolina i klimatske politike.

U *Sektoru demokratije i upravljanja*, Švajcarski program podržava uspostavu sistema strateškog planiranja razvoja u BiH i uvođenje inovativnih metodologija planiranja i upravljanja na opštinskom nivou. Podrška je pružena za poboljšanje rada lokalnih uprava, pristup uslugama za građane, posebno za socijalno isključene grupe, te veće učestovanje građana u relevantnim procesima donošenja odluka. U svim aktivnostima poseban naglasak stavljen je da se osigura ravnopravnost polova i socijalna uključenost.

U *Sektoru zaštite okoline i klimatskih politika*, Švajcarska je pružala podršku za sanaciju sistema vodosnabdijevanja i odvodnje kao i izgradnju novih postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda. U zajedničkom programu koji se provodi u saradnji sa agencijama UN-a, pružena je podrška za uvođenje i operacionaliziranje integrisanog modela upravljanja rizikom od katastrofa.

U *Sektoru vladavine prava i osnovnih prava*, pružena je podrška Visokom sudskom i tužilačkom savjetu u BiH, s ciljem podizanja djelotvornosti i odgovornosti tužilačkog sistema i poboljšanja pristupa pravdi za sve građane. Pristup pravdi za djecu posebno je usmjeren kroz uspostavu funkcionalne i održive institucionalne organizacije u Sistemu maloljetničkog pravosuđa u BiH. Podrška državnim vlastima u BiH biće usmjerena na daljnje poboljšanje upravljanja regularnim i neregularnim migracijama. Konačno, podrška je pružena za izradu efikasnih mehanizama za saradnju sa dijasporom, pružanje boljih usluga za dijasporu na različitim nivoima, te poslovnu saradnju među kompanijama i prenos znanja sa dijasporom.

U oblasti *Zapošljavanja*, intervencije će se baviti novim i boljim mogućnostima zapošljavanja putem stvaranja povoljnog ekonomskog okruženja za poslovne subjekte uz angažman javnog i privatnog sektora, uključujući i dijasporu. Švajcarski Projekat zapošljavanja mladih nastaviće raditi u tri glavna aspekta vezana za tržište rada (nedostatak vještina, nedostatak veza i novih radnih mjesta) čiji je cilj stvaranje kvalitetnih i održivih radnih mjesta za mlade ljude. Takođe će se nastaviti aktivnosti na razvoju društvenih preduzeća i pružanje podrške za samozapošljavanje mladih i njihovo angažovanje u projektima lokalnih zajednica.

U *Sektoru konkurentnosti i inovacija*, Švajcarska svoj angažman nastavlja preko Međunarodnih finansijskih institucija i drugih partnera na stvaranju boljih regulatornih okvira na nacionalnom i entitetskim nivoima u cilju rasta privatnog sektora i boljih mogućnosti izvoza, kao rezultat više transparentnih i efikasnih programa upravljanja javnim finansijama. Švajcarska takođe podržava inovacije kroz unapređenje preduzetničkih eko sistema i pruža podršku za pokretanje *start-up* preduzeća. Takođe su uspostavljeni i mehanizmi za ulaganja u održivu infrastrukturu u vodnom sektoru, primjenom pristupa zasnovanog na uspješnosti.

U *Međusobno povezanim sektorima*, podrška se pruža reformama u Sektoru zdravstva i poboljšanju usluga primarne zdravstvene zaštite. Nastavlja se i pružanje podrške službama mentalnog zdravlja u zajednici. Podrška u formi malih grantova pružena je za inicijative civilnog društva, javne i privatne organizacije, uključujući izgradnju institucionalnih kapaciteta i rješavanje potreba ugroženih grupa.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U srednjoročnom periodu, Švajcarski program saradnje u BiH 2021-2024 biće fokusiran na sljedeća područja intervencije: lokalna uprava i opštinske usluge, ekonomija i zapošljavanje, zaštita okoline i socijalna inkluzija kao i zdravstvo. Švajcarska će da ojača i proširi pristup koji se zasniva na uspješnosti

kroz cijeli svoj program. Švajcarska će da radi sa predanim građanima, aktivistima, preduzetnicima, dužnosnicima i političarima koji nastoje da djeluju protiv opšte apatije, istovremeno zalažući se za interese građana, zahtijevajući odgovornu vladu, te promovisanjem promjene u cijeloj zemlji. Promjena društvenih normi prema rodnoj ravnopravnosti, socijalnoj uključenosti i učestvovanju građana postaće sastavni dio programa. Nadalje, sistemski će se iskoristiti potencijal digitalne transformacije u svim intervencijama.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Švajcarske učestvuje u radu sljedećih grupa za koordinaciju rada razvojnih partnera:

- Lokalna uprava
- Jednakost polova i osnaživanje žena
- Sektor pravosuđa
- Tužilačka služba
- Smanjenje rizika od katastrofa

Kontakt informacije:

Ambasada Švajcarske u Bosni i Hercegovini

Adresa: Zmaja od Bosne 11 (RBBH, zgrada B)

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 275 850

Faks: +387 33 570 120

E-mail: sarajevo@eda.admin.ch

Web-adresa: www.eda.admin.ch/sarajevo

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva

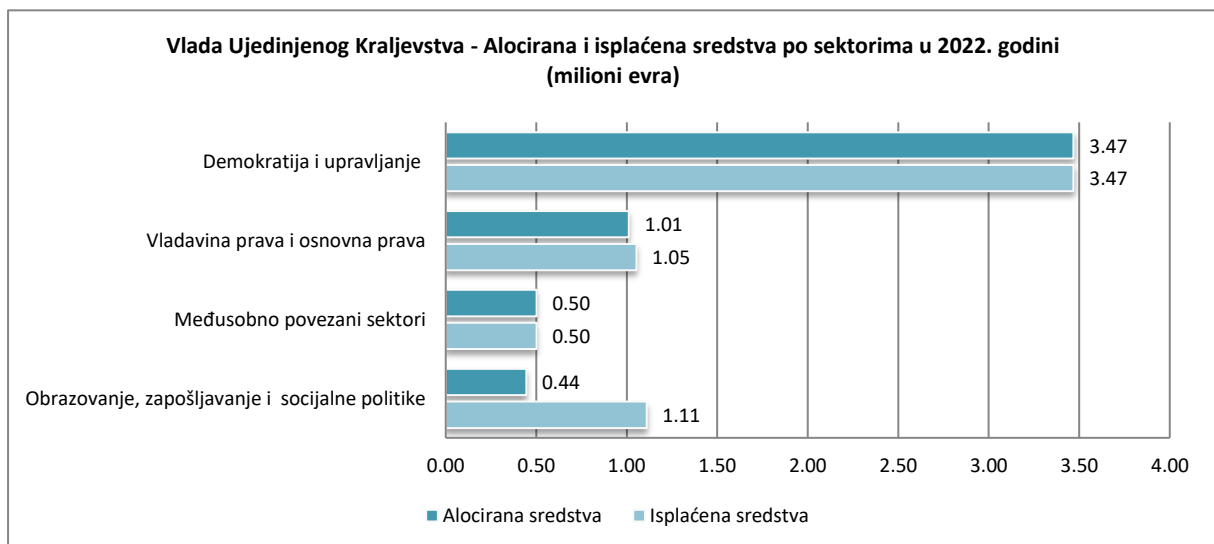
Politički pristup

Ujedinjeno Kraljevstvo provodi aktivnosti da pomogne BiH da se razvije kao bezbjedna, stabilna i prosperitetna zemlja sa sve većom otpornošću na bezbjednosne prijetnje.

Ujedinjeno Kraljevstvo će raditi na ostvarivanju ovih ciljeva kroz diplomatiju, partnerstva i efikasno programiranje finansijske podrške kako bi pokrenulo reforme, ojačalo bezbjednost BiH i povećalo ekonomsku sigurnost i trgovinu.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva **alocirala je € 5.43 mil i isplatila € 6.13 mil u 2022. godini u formi granta** u sljedeće sektore: Demokratija i upravljanje, Vladavina prava i osnovna prava, Međusobno povezani sektori i Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Srednjoročni do dugoročni inostrani, razvojni i bezbjednosni prioriteti Ujedinjenog Kraljevstva navedeni su u ažuriranom Integriranom pregledu objavljenom u martu 2023. godine.

Programi Ujedinjenog Kraljevstva posebno su fokusirani na demokratsku funkcionalnost, odbranu i bezbjednost, te na vladavinu prava.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Vlada Ujedinjenog Kraljevstva učestvuje u brojnim sastancima za koordinaciju razvojnih partnera. Većina koordinacionih sastanaka u kojima učestvuje dogovorena je unutar međunarodne zajednice, često na *ad-hoc* osnovi, uključujući (i) koordinacionu grupu za vladavinu prava (ii) sastanke radne grupe za rodna pitanja i (iii) CT / koordinacioni sastanci u oblasti bezbjednosti.

Kontakt informacije:

Ambasada Ujedinjenog Kraljevstva u Sarajevu

Adresa: Hamdije Čemerlića 39 a

71000 Sarajevo

Telefon: +387 33 282 200

Web-adresa: <http://ukinbih.fco.gov.uk/>

Sjedinjene Američke Države / Američka agencija za međunarodni razvoj (SAD/USAID)

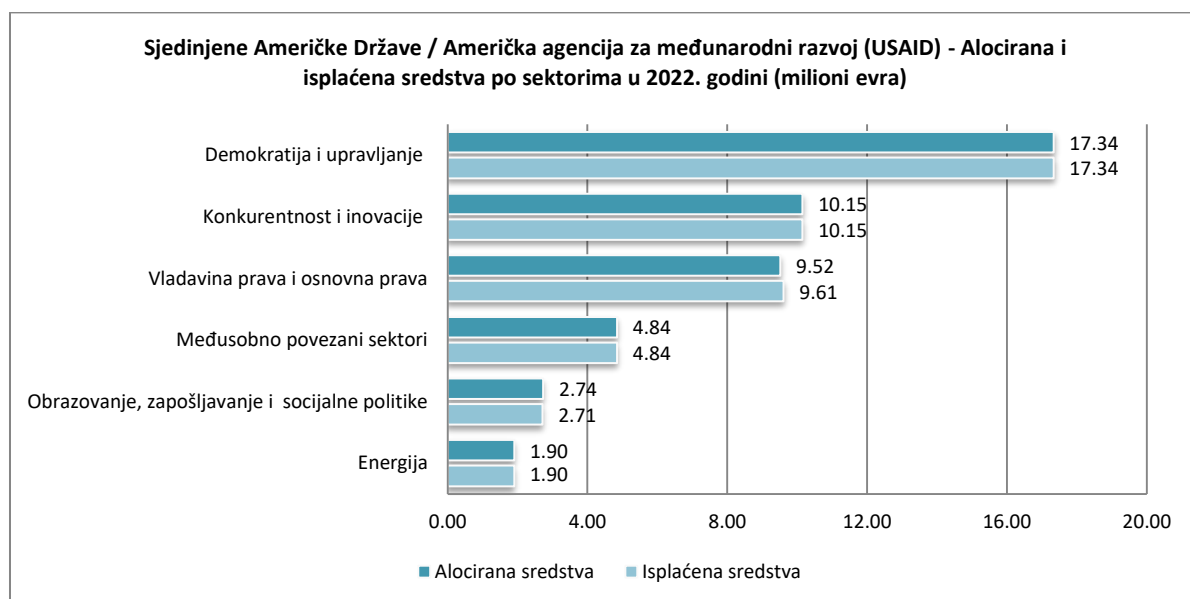
Politički pristup

Pomoć koju Sjedinjene Američke Države pružaju Bosni i Hercegovini (BiH) unaprijediće odgovornost vlasti BiH prema njenim građanima, podržati integraciju BiH u evroatlantske institucije, rješavati sveprisutnu korupciju i razviti ekonomiju. Pomoć će omogućiti da se izliječe etničke podjele i promoviše tolerantno, uključivo društvo. Sredstva će obezbjediti izborni integritet i ojačati demokratske političke procese i institucije, uključujući i kroz pružanje podrške Kancelariji visokog predstavnika.

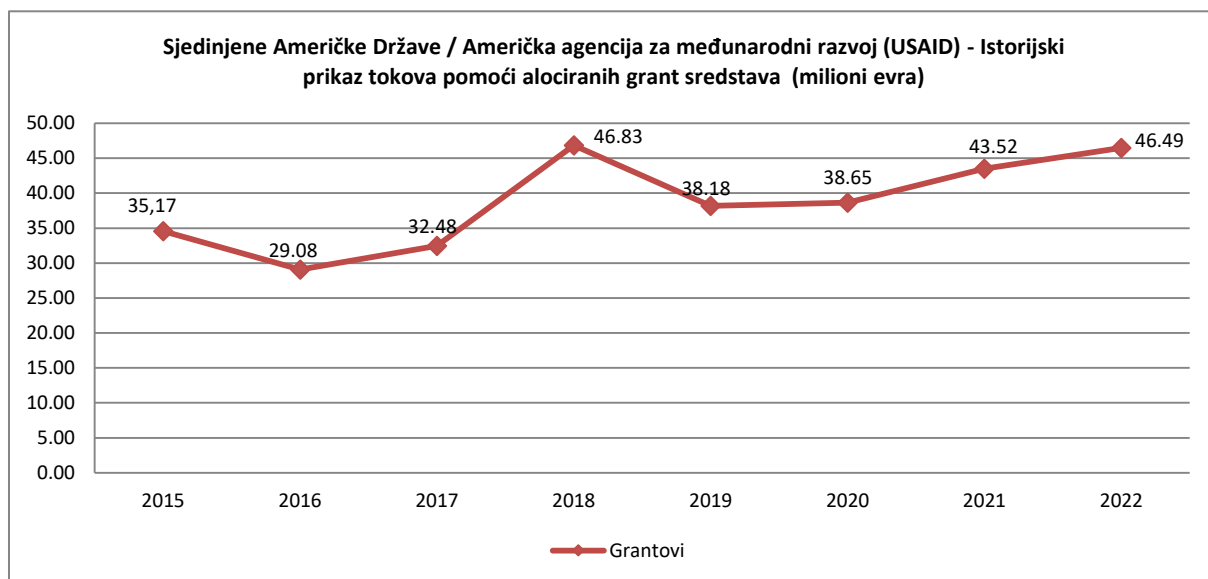
Ekonomski programi će podstaći zdravo poslovno okruženje i promovisati ulaganja Sjedinjenih Američkih Država kao i podržati ekonomski razvoj. Finansiranje će pomoći u uklanjanju prepreka ekonomskom rastu, posebno za mala i srednja preduzeća, ojačati okvir trgovačkog prava u BiH i pomoći u pripremi integrisanih nacionalnih energetske i klimatskih planova koji promovišu upotrebu obnovljive energije. Programi će takođe pomoći da se poveća transparentnost i smanji korupcija putem platformi za e-upravu i e-digitalizaciju i poveća integracija BiH sa zapadnim tržištima. Pomoć će da ojača organizacije civilnog društva u borbi protiv korupcije i zagovarati reforme, te jačati nezavisne medije i istraživačko novinarstvo. Takođe, pomoć će da podrži borbu protiv trgovine ljudima i drugih kršenja ljudskih prava.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Sjedinjene Američke Države/Američka agencija za međunarodni razvoj (SAD/USAID) **alocirali su € 46.49 mil i isplatili € 46.57 mil u 2022. godini u formi granta**, u sljedeće sektore: Demokratija i upravljanje, Konkurentnost i inovacije, Vladavina prava i osnovna prava, Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike i Energija.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Projekti će se i dalje razvijati u skladu sa promjenjivim potrebama Bosne i Hercegovine i promovirati inicijative koje će uključivati i sredstva drugih razvojnih partnera. Tokom sljedećeg petogodišnjeg perioda, misija Vlada SAD očekuje da će poboljšati društveno-ekonomske uvjete u BiH, angažujući civilno društvo i zainteresovane aktere na svim nivoima vlasti kako bi se potakla društvena kohezija i uključivi razvoj, osnažili ugroženi i marginalizovani građani i 'produbilo' pomirenje. Pomoć će se fokusirati na podršku izbornim institucijama BiH da ojačaju finansijsku transparentnost i minimiziraju zloupotrebu javnih finansija u izbornim procesima, te na pružanje pomoći izbornim institucijama i političkim akterima u transparentnom širenju informacija vezanih uz izbore u skladu sa zakonom. Intervencije u oblasti vladavine prava i civilnog društva će da unaprijede stabilnost i integraciju BiH u evroatlantske institucije. Kroz projekte u istraživačkom novinarstvu, vladavini prava i borbi protiv korupcije, Vlada SAD će da proširi podršku građanima služeći kao tijelo za upozoravanje u borbi protiv korupcije, nadzirati vladine aktivnosti koje su podložne korupciji i zalagati se za zakonodavne promjene kako bi se ojačali antikorupcioni zakoni. Dodatna pomoć medijima i aktivnosti angažmana podržaće napore on-line medija da otkriju značajne slučajeve korupcije i prošire pristup pro-demokratskom sadržaju za male, lokalne javne medije. Programi Vlade SAD će pomoći lokalnim preduzećim u sektorima s visokim rastom i velikim izvoznim potencijalom, kao što su turizam, IT i digitalna ekonomija, da se prošire i integrišu u EU tržišta. Aktivnosti će pomoći u poboljšanju konkurentnosti, stvaranju radnih mjesta i povećanju prihoda.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Osoblje Ambasade SAD učestvuje na sastancima opšte koordinacije, bilateralnim sastancima i drugim forumima. Osoblje Ambasade SAD će nastaviti učestvovati u sastancima koordinacije razvojnih partnera i na sektorskim sastancima uključujući civilno društvo, lokalnu upravu, vladavinu zakona i energiju, kako bi se izbjeglo preklapanje ili dupliranje aktivnosti od drugih donatora.

Kontakt informacije:

Ambasada Sjedinjenih Američkih Država

Adresa: Robert C. Frasure 1

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 704 000

Faks: +387 33 659 722

E-mail: ReichertA@state.gov

Web-adresa: <http://sarajevo.usembassy.gov>

Američka agencija za međunarodni razvoj (USAID)

Adresa: Robert C. Frasure 1

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 704 000

Faks: +387 33 219 298

E-mail: stomasarrigo@usaid.gov

Web-adrese: www.usaid.gov ; www.usaid.ba

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Politički pristup

EBRD je multilateralna razvojna banka aktivna u gotovo 40 ekonomija na tri kontinenta, od južnog i istočnog Mediterana, preko srednje i istočne Evrope do srednje Azije. EBRD je u vlasništvu 71 zemlje sa pet kontinenata, kao i Evropske unije i Evropske investicione banke. Svaki od ovih dioničara uložio je kapital, što čini osnovni kapital banke. Misija EBRD ima za cilj da razvije otvorene i održive tržišne ekonomije u zemljama koje su tome posvećene i koje primjenjuju demokratske principe.

Odbor direktora EBRD-a je odobrio novu strategiju za Bosnu i Hercegovinu 06.04.2022. godine. Strategijom su definisana ulaganja Banke u periodu od 2022-2027. godine a javno je dostupna na <https://www.ebrd.com/home>. EBRD je u Bosni i Hercegovini fokusirana na pružanje podrške u restrukturisanju i širenju lokalnog privatnog sektora, stvaranju bližih veza sa širim regionalnim tržištima i promovisanju efikasnijeg i održivog korištenja resursa, dok istovremeno nastavlja koordinisati svoje aktivnosti sa partnerima iz EU i međunarodnih finansijskih institucija. Širi pristup EBRD u rješavanju tranzicionih izazova i rad banke navedeni su u sektorskim i korporativnim politikama i procedurama koji su dostupni na web stranici EBRD-a.

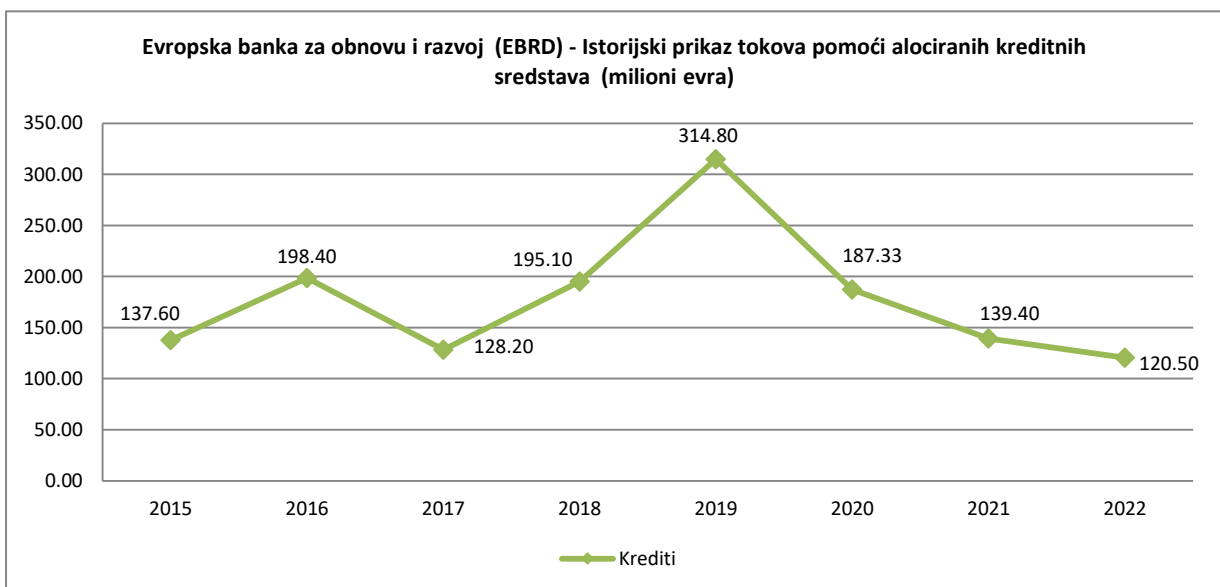
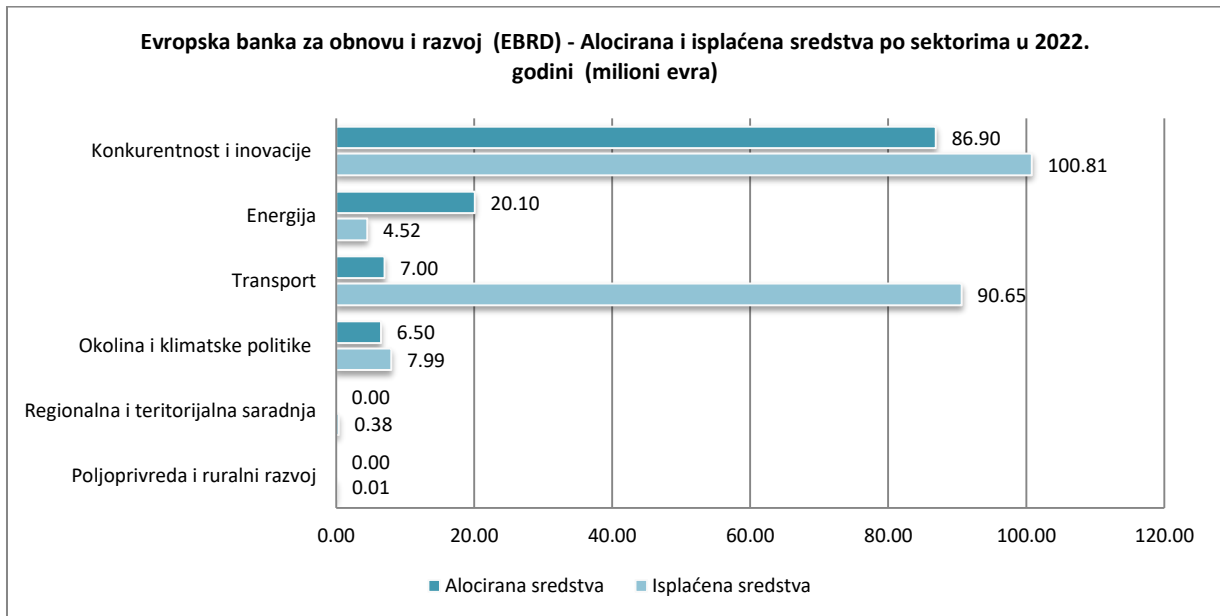
Banka vjeruje da su ekološka i društvena održivost ključni aspekt za postizanje rezultata u skladu s njezinim tranzicionim mandatom, te prepoznaje projekte koji potiču ekološku i društvenu održivost rangirane kao najveće prioritete u okviru svojih aktivnosti.

EBRD ima za cilj da promoviše “ekološki prihvatljiv i održivi razvoj” u cijelom nizu svojih ulaganja i aktivnostima tehničke saradnje, te na taj način takođe pruža podršku za razvoj procjene i plana za dekarbonizaciju do 2050. godine, zagovaranje politike za jasan nacionalni klimatski i energetske plan i politiku Mehanizama prekograničnog poravnanja emisije ugljika (CBAM).

Drugi dio podrške politici odnosi se na poboljšanje upravljanja državnim preduzećima, a posebno upravljanje cestovnim sektorom, kroz podršku u izradi 'izjave' o politici cestovnog sektora, poboljšanje upravljanja imovinom puteva i jačanje korporativnog i ekonomskog upravljanja. Nadalje, EBRD zagovara i podupire poboljšanje prakse državnih poduzeća u transportnom i opštinskom sektoru kroz povećanje njihove efikasnosti, praksi upravljanja i transparentnosti.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD) **alocirala je € 120.50 mil i isplatila € 204.36 mil u 2022. godini u formi kredita** u sljedeće sektore: Konkurentnost i inovacije, Energija, Transport, Okolina i klimatske politike, Regionalna i teritorijalna saradnja i Poljoprivreda i ruralni razvoj.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Odbor direktora EBRD-a je odobrio novu strategiju za Bosnu i Hercegovinu 06.04.2022. godine. Strategija definiše ulaganja Banke u periodu od 2022-2027. godine a javno je dostupna na <https://www.ebrd.com/home>.

Strateški prioriteti EBRD-a definisani Strategijom biće jačanje uloge privatnog sektora, uključujući putem unapređenja vještina i digitalizacije; zatvaranja ključnih nedostataka u infrastrukturi, nastojeći poboljšati upravljanje i dalju regionalnu integraciju; te podržavanjem diverzifikacije energije napuštanjem ugljena i promovisanjem tranzicije na niski udio ugljika.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

EBRD učestvuje u sastancima za koordinaciju razvojnih partnera koje organizuju vlasti, kao i na *ad hoc* sastancima za koordinaciju razvojnih partnera u različitim sektorima, uključujući infrastrukturni, te poboljšanje energetske i poslovne okoline. Postoji veoma dobra koordinacija na nivou pojedinačnih projekata i generalno bliska koordinacija između međunarodnih finansijskih institucija i drugih aktera.

Kontakt informacije:

Evropska banka za obnovu i razvoj

Adresa: Fra Andela Zvizdovica 1, B/15

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 257 900

Faks: +387 33 667 950

E-mail: hardagas@ebrd.com

Web adresa: <http://www.ebrd.com>

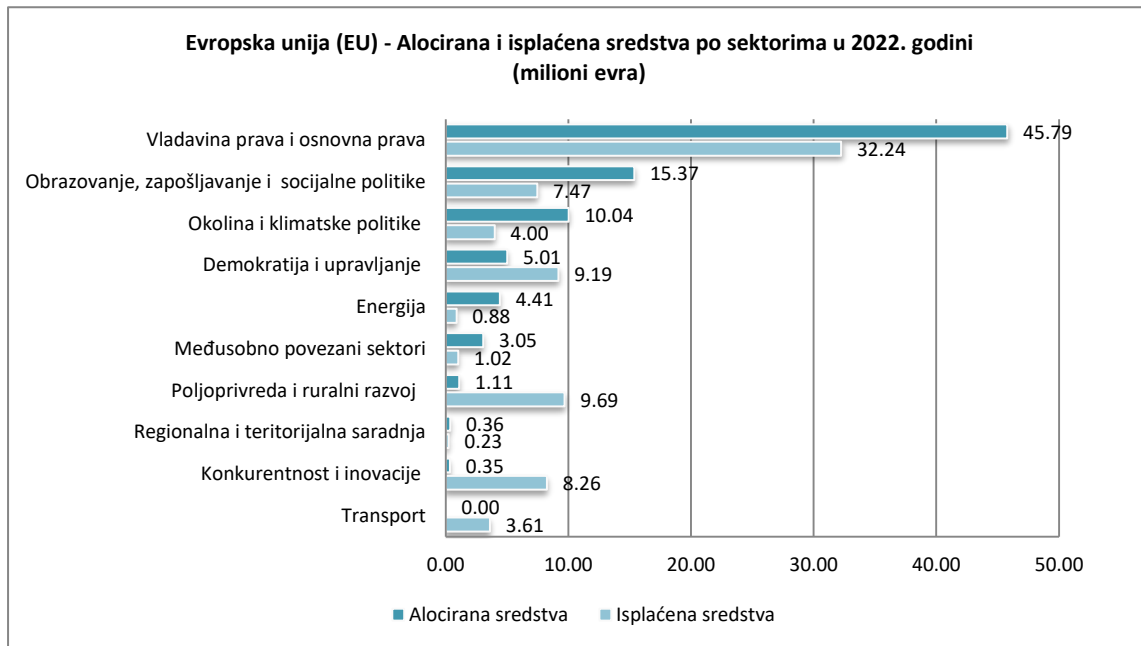

Evropska unija (EU)

Politički pristup i Glavne aktivnosti u 2022. godini

Evropska unija (EU) je alocirala je € 85.49 mil i isplatila € 76.59 mil u 2022. godini u formi granta u sljedeće sektore: Vladavina prava i osnovna prava, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Okolina i klimatske politike, Demokratija i upravljanje, Energija, Međusobno povezani sektori, Poljoprivreda i ruralni razvoj, Regionalna i teritorijalna saradnja, Konkurentnost i inovacije i Transport.

Godinu 2022. obilježilo je zadržavanje političke krize koja je izbila 2021. godine, a koja je u prvoj polovini godine donijela blokadu državnih institucija od strane predstavnika iz entiteta Republike Srpske. Drugu polovinu godine obilježila je žestoka predizborna kampanja koja je dovela do opštih izbora u oktobru. Nakon preporuke Komisije, Evropski savjet je u decembru dodijelio kandidatski status Bosni i Hercegovini (BiH).

Saradnja s vlastima na svim nivoima ostala je veoma izazovna tokom cijele godine. Napredak postignut u ispunjavanju 14 ključnih prioriteta iz Mišljenja Komisije iz 2019. godine i približavanju prema EU *acquis*-u bio je veoma spor. Ipak, programirana je IPA III pomoć 2021-2027 (Provedbene odluke Komisije o finansiranju godišnjeg akcionog plana kao podrška Bosni i Hercegovini za 2022. godinu u iznosu od EUR 45,5 mil i o finansiranju godišnjeg akcionog plana koji doprinosi Paketu energetske podrške Zapadnog Balkana kao podrška Bosni i Hercegovini za 2023. godinu u iznosu od EUR 70 mil, usvojene su u decembru) i implementirane prema planu. Takođe treba napomenuti da je Okvirni finansijski sporazum o partnerstvu, potpisan između Komisije i BiH za korištenje sredstava IPA III 2021-2027, stupio na snagu 20. septembra 2022. godine, kada ga je ratifikovao Parlament BiH.

Šef Delegacije i Delegacija dali su ključni doprinos u potpisivanju Administrativnog sporazuma koji će omogućiti učestvovanje Bosne i Hercegovine (BiH) u Mehanizmu EU za civilnu zaštitu (UCPM). Bosna i Hercegovina je do sada bila samo primaoc pomoći od UCPM mehanizma. Razvojem sistema civilne zaštite stekla je pravo na punopravno članstvo u UCPM. Članstvo omogućava BiH da bude aktivan

davaoc pomoći svim državama članicama EU, ali i trećim zemljama, ukoliko se ukaže potreba. Takođe, omogućava i učestvovanje službi civilne zaštite i spašavanja iz Bosne i Hercegovine u svim oblicima obuka, razmjene znanja i opreme sa drugim državama članicama UCPM-a, ali i korištenje raspoloživih sredstava UCPM-a za organizovanje vježbi, obuka, nabavku opreme, u skladu s pravilima koja vrijede za sve članice, te može zajednički sa ostalim članicama učestvovati u tenderima. Sve navedene aktivnosti doprinijeće dodatnom razvoju kapaciteta civilne zaštite u skladu s važećim standardima EU.

U području civilne zaštite, još jedan važan uspjeh predstavlja pokretanje okvirnog ugovora Studije izvodljivosti 112 za Bosnu i Hercegovinu nakon gotovo 10 godina neuspješnih pokušaja da se napravi prvi korak ka uspostavi Evropskog broja za hitne slučajeve 112. Cilj projekta je stvaranje studije, izrađene u punoj saradnji s krajnjim korisnicima i akterima, koja će dati smjernice za dalje aktivnosti.

U sklopu tekućeg projekta *EU4Health* – Doprinos dostupnosti i pristupu vakcinama protiv COVID-19 u Bosni i Hercegovini, vakcine su nabavljene veoma rano u globalnom procesu vakcinisanja, koje su davane najugroženijim grupama. Takođe, nabavljena je i isporučena značajna količina medicinskih uređaja, opreme, materijala i potrošnog materijala potrebnih za provođenje vakcinisanja zdravstvenim ustanovama u cijeloj zemlji. Najznačajnija nabavljena oprema je oprema hladnog lanca koja je bila neophodna za pravilno skladištenje velikih količina vakcina protiv COVID-19, ali i drugih vrsta vakcina. Značaj ove pomoći tim je veći s obzirom da je postojeća oprema hladnog lanca bila zastarjela i količinski nedovoljna.

U 2022. godini, postignuto je potpisivanje sporazuma sa Svjetskom bankom, SZO i UNICEF-om u iznosu od EUR 10 mil za podršku reformi zdravstvenog sektora, a posebno primarne zdravstvene zaštite u Bosni i Hercegovini. Ovaj projekat postao je još važniji tokom pandemije COVID-19 jer je ova kriza otkrila nedostatke zdravstvenog sistema, kao što su nedostatak modernog kvalifikovanog medicinskog osoblja, nedostatak opreme i materijala, te zastarjele procedure. Ovo je pokazalo kako zdravstveni sistem ne samo da nije u stanju da se nosi s rastućim brojem pacijenata oboljelih od COVID-19 i onih koji nisu oboljeli od njega, nego takođe zanemaruje potrebe ljudi koji nisu direktno pogođeni COVID-19 (kao što je redovno vakcinisanje djece, podrška pacijentima s hroničnim bolestima i stanjima, mentalno zdravlje djece, rodiljna njega). Projekat će doprinijeti izgradnji otpornih zdravstvenih sistema zasnovanih na primarnoj zdravstvenoj zaštiti, primjerenih za napredovanje ka postizanju univerzalne zdravstvene pokrivenosti u Bosni i Hercegovini. Takođe, doprinijeće u jačanju zdravstvenih usluga djece i prevencije u okviru primarne zdravstvene zaštite u BiH. Konačno, ovaj projekat riješiće druga uska grla povezana s primarnom zdravstvenom zaštitom usmjerenom na pojedinca, širenjem fiskalnog prostora (procjenom mogućnosti povećanja prihoda i širenjem objedinjene nabavke), poboljšanjem efikasnosti potrošnje (cijene usluga, poboljšanjem računovodstvenih protokola, redefinisanjem paketa naknada) i obuka za upravljanje javnim finansijama), te jačanje mehanizama odgovornosti (procjene transparentnosti, široke konsultacije i društveni angažman).

Još jedno postignuće u 2022. godini bilo je realizovanje Plana implementacije Garancije za mlade u BiH. Bosna i Hercegovina dala je punu podršku i bila politički opredijeljena za Garanciju za mlade (YG), što je iskazano u Deklaraciji Zapadnog Balkana na 2. Ministarskom sastanku o Zapošljavanju i socijalnim pitanjima održanom 8. jula 2021. godine, u Sloveniji na Brdu kod Kranja. Garancija za mlade je aktivacioni program koji obezbjeđuje da svi mladi ljudi (starosti od 15 do 29 godina) dobiju kvalitetnu ponudu za zaposlenje, nastavak obrazovanja, stažiranja ili pripravništva unutar određenog perioda nakon što ostanu bez posla ili napuste formalno obrazovanje. Cilj Garancije za mlade je da riješi izazov nezaposlenosti i neaktivnosti mladih. Ekspertna grupa za Garanciju za mlade osnovana je u

maju 2022. godine. Ekspertna grupa za BiH je 18. maja 2022. godine održala pripremni sastanak o šemi Garancije za mlade, na kojem je predstavljen plan budućih aktivnosti na izradi Plana provedbe YG, te su dogovoreni rokovi. Međunarodna organizacija rada / ILO (sklopila je ugovor u okviru Instrumenta za tehničku pomoć kojim upravlja DG EMPL), pripremila je situacionu analizu/pregled NEETS (mladih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se i ne osposobljavaju) i zakonskog okvira potrebnog za uvođenje Garancije za mlade, koji je predstavljen na sastanku Ekspertne grupe održanom 15. i 16. novembra 2022. godine. U decembru 2022. godine, organizovane su dvije dodatne radionice u Republici Srpskoj i Distriktu Brčko za izradu odgovarajućih nacrtu akcionih planova. Radionica u Federaciji BiH planirana je u januaru/februaru 2023. godine.

U oblasti migracija, kriza iz 2020. i 2021. godine stavljena je pod kontrolu, uglavnom zahvaljujući činjenici da su vlasti postepeno preuzele vlasništvo nad upravljanjem migracionim portfoliom. Iako je postignut značajan napredak, i to na nivou Službe za poslove sa strancima, nema napretka u pogledu mobilizacije domaćih prihoda. Savjet ministara usvojio je Strategiju migracija u 2022. godini, ali bez Akcionog plana. Ključno postignuće u 2022. godini bila je izgradnja Pritvorskog centra u Lipi (prilagođeni kontejneri), u okviru ugovora s ICMPD-om. EU je u 2022. godini nastavila da pruža svoju finansijsku i tehničku podršku u poboljšanju upravljanja migracijama u BiH. Potpisan je i novi Sporazum o doprinosu od EUR 39,5 mil s IOM-om za pokrivanje podrške EU do marta 2025. godine. Naglasak je stavljen na bolju koordinaciju između regionalnih programa kojima upravlja sjedište i nacionalnih programa kojima upravlja EUD.

U području Vladavine prava, EU je nastavila s provođenjem važnih projekata. Druga faza programa „EU za pravosuđe“ (EUR 4,5 mil) pokrenuta je u decembru 2022. godine, kao nova generacija podrške pravosuđu kroz države članice EU. Dodatno će pomoći u jačanju saradnje u cijelom lancu kaznenog pravosuđa u BiH, uključujući agencije za provođenje zakona, tužioce i sudije, jačajući pristup usmjeren na rezultate i potičući ambicioznije reforme od strane partnera. Nastavljen je i veoma uspješan projekat s Međunarodnom komisijom za nestale osobe (ICMP), koji je dao opipljive rezultate u forenzici i zagovaranju. Vezano za infrastrukturu, svi obnovljeni i izgrađeni objekti uspješno predati u 2022. godini, osim zatvora Igman koji će biti završen 2023. godine, te rekonstrukcije Sudske palate u Sarajevu koja će biti pokrenuta 2023. godine.

U sektoru Unutrašnjih poslova, EU twinning projekat „EU podrška za borbu protiv kibernetičkog kriminala“ morao je biti prekinut, usljed bankrota implementatora. Program „EU za policiju“ morao je biti preoblikovan nakon neuspješnih poziva za podnošenje prijedloga. EU za policiju biće pokrenut 2023. godine kao vodeći projekat u oblasti unutrašnjih poslova, pomažući nadležnim tijelima za provođenje zakona u ispunjavanju njihovih obaveza vezano za politike pravosuđa i unutrašnjih poslova.

U oblasti digitalizacije, projekat koji finansira EU „EU podrška u procesu elektronske identifikacije i certifikacije usluga povjerenja (eIDAS) u Bosni i Hercegovini“, pomogao je Upravi za indirektno oporezivanje (UIO) Bosne i Hercegovine i Agenciji za identifikacione dokumente, evidenciju i razmjenu podataka Bosne i Hercegovine (IDDEEA) da se akredituju za izdavanje kvalifikovanog digitalnog potpisa. UIO i IDDEEA akreditovani su za izdavanje kvalifikovanih digitalnih potpisa u maju 2021. godine. EU Delegacija je započela sveobuhvatno programsko mapiranje i izgleda za digitalizaciju, u cilju programiranja i uvođenje digitalizacije.

Bosna i Hercegovina je daleko najveći primaoc EU grant sredstava dodijeljenih putem Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF), sa 19 odobrenih investicionih projekata u transportnoj povezanost u vrijednosti većoj od EUR 640 mil grant sredstava EU. Glavno postignuće u 2022. godini bio je završetak radova na dionicama Tarčin-Ivan, uključujući tunel Ivan, i dionice Johovac-Rudanka, obje na autocesti na panevropskom Koridoru Vc. Izgradnja međudržavnog mosta između Bosne i Hercegovine i Hrvatske u Gradišci završena je u maju 2022. godine, ali se očekuje da će granični prelaz profunkcionirati tek 2023. godine nakon završetka pristupne brze ceste na teritoriji Hrvatske. Komisija je odlučila da obustavi dva investiciona projekta WBIF za finansiranje željezničkih i cestovnih veza na Koridoru V (dionica Johovac-Vukosavlje) u vrijednosti do EUR 600 mil koja se nalaze na području Republike Srpske. Komisija će potpisati vezane sporazume o doprinosu EU za ova dva projekta tek nakon okončanja političke krize u Bosni i Hercegovini. Delegacija je pomno pratila razvoj projekata u okviru WBIF-a, te organizovala nekoliko tehničkih sastanaka kako bi se prevladala uska grla u provođenju projekata i doprinijela u pripremi nekoliko događaja u cilju povećanja vidljivosti, uključujući učestvovanje predsjednice Komisije von der Leyen na otvaranju tunela Ivan.

Odluka o pripremi Paketa energetske podrške za 2023. godinu donesena je sredinom oktobra 2022. godine, s ambicioznim planom potpisivanja Sporazuma o finansiranju s BiH u januaru 2023. godine. Budući da se ova vrsta intervencije (budžetska podrška: ugovor o izgradnji države i otpornosti) provodi u BiH po prvi put, brza formulacija i odobrenje paketa smatra se velikim uspjehom. Brzo je osmišljen Akcioni dokument za Ugovor o izgradnji države i otpornosti za Bosnu i Hercegovinu, te je održan intenzivan politički dijalog o Akcionom planu/Mapi puta za Sporazum o paketu energetske podrške. To je rezultiralo jednoglasnim usvajanjem Akcionog plana od strane Savjeta ministara Bosne i Hercegovine – što je preduslov za potpisivanje Finansijskog sporazuma za IPA III za 2023. godinu između Bosne i Hercegovine i Evropske komisije. Na osnovu ovog sporazuma, nakon ispunjavanja posebnih uslova, Bosna i Hercegovina će imati pravo da primi EUR 70 mil trenutne budžetske podrške za otpornost, kako bi se pomoglo u rješavanju uticaja visokih cijena energije na građane i mala i srednja preduzeća (MSP).

Srednjoročni i dugoročni pristup

Evropska unija će nastaviti da pruža podršku BiH u njenim nastojanjima u oblasti reforme i usklađivanja sa zakonima EU, kako bi u cijelosti postala spremna za preuzimanje obaveza u sklopu članstva u Evropskoj uniji.

Usljed izbijanja COVID-a 19 u martu 2020. godine, EU je uspjela brzo reagovati svojom podrškom za ublažavanje hitnih zdravstvenih i humanitarnih posljedica koje je pandemija COVID-19 iznenada uzrokovala u BiH, pružanjem raznih medicinskih potrepština i opreme različitim javnim zdravstvenim ustanovama u BiH. U 2022. godini, EU je nastavila odgovarati na potrebe i nedostatke unutar Sektora javnog zdravstva u BiH kako bi se isti nosio sa izazovima pandemije COVID-19, takođe uključujući i primarnu zaštitu. U srednjoročnom periodu, EU će obezbjediti podršku za društveno-ekonomski oporavak BiH, ublažavanjem uticaja krize uzrokovane COVID-om 19 na poslovanje poljoprivredno-prehrambenih i turističkih operatera, MMSP preduzeća, preduzetnika i poljoprivrednika kao i na razvoj novoosnovanih preduzeća od strane nezaposlenih ili pripadnika ugroženih grupa (žene, manjine, itd.).

Treba iznova napomenuti kako je EU mobilizovala paket pomoći u iznosu od preko EUR 3.3 milijarde namijenjene partnerima sa Zapadnog Balkana u rješavanju COVID-19 krize. Paket uključuje preusmjeravanje sredstava iz Instrumenta pretpristupne pomoći u iznosu od EUR 882 mil za cijelu

regiju, od čega je EUR 83.5 mil namijenjeno za Bosnu i Hercegovinu; te paket pomoći Evropske investicione banke u iznosu od EUR 1.7 milijardi i makro-finansijsku pomoć u iznosu od EUR 750 mil, od čega EUR 250 mil za Bosnu i Hercegovinu.

Pored odgovora EU na izbijanje pandemije COVID-19 u BiH, EU će nadalje pružiti podršku za reformu javne uprave, uključujući pouzdanu statistiku, veću odgovornost u javnoj upravi i sposobnost pružanja e-usluga u skladu sa standardima EU. Nastaviće podržavati upravljanje javnim finansijama izgradnjom kapaciteta u sferi naplate prihoda, kao i učestvovanjem BiH u različitim EU programima u sklopu Sektora demokratije i upravljanja. Pružaće podršku za djelotvorno pravosuđe jačanjem nezavisnosti, transparentnosti, efikasnosti, odgovornosti i naposljetku jačanjem povjerenja javnosti u pravosudni sistem BiH i unapređenjem saradnje između tijela za provođenje zakona i tužilaštava. Međutim, pomoć EU povezana je sa spremnošću BiH da usvoji novi Zakon o Visokom sudskom i tužilačkom savjetu i novi Zakon o sudovima Bosne i Hercegovine, u skladu sa evropskim standardima; da uspostavi vjerodostojan i rigorozan sistem provjere imovinskih kartica sudija i tužilaca i članova Visokog sudskog i tužilačkog savjeta; da dosljedno primjeni i značajno poboljša pravila i prakse imenovanja, integriteta i obuke sudija i tužilaca, te obezbjedi uspostavu sistema ocjenjivanja rada. Bez provođenja navedenih reformi, efikasnost EU pomoći ostaće ograničena.

U okviru *Sektora okoline i klimatskih politika* i *Sektora energije*, u okviru 'Zelene agende EU', pomoć EU podržaće ključne prioritete koji uključuju energetske efikasnost u skladu s principima pravedne tranzicije, dekarbonizacije, te kružne ekonomije. Nadalje će podržati usklađivanje propisa i politika s EU *acquis*-om u oblasti okoliša i razvoj prioritetne okolišne infrastrukture; takođe će pomoći u reformi energetske sektora i poboljšanju njegovih energetske i klimatske politika, provođenju mjera energetske efikasnosti kao i u podršci za pokusna zelena ulaganja u lokalnim zajednicama;

U *Sektoru obrazovanja, zapošljavanja i socijalnih politika*, EU pomoć smatra kako treba iskoristiti izvučene pouke iz COVID pandemije u Sektoru obrazovanja, osiguravanjem pristupa internetu za škole u udaljenim područjima, osposobljavanjem nastavnika da najbolje iskoriste digitalnu učionicu i on-line alate i poboljšanjem medijske pismenosti mladih učenika; Nastaviće pružati podršku kako bi se poboljšala socio-ekonomska situacija i životni uslovi u Bosni i Hercegovini jačanjem sposobnosti prilagođavanja obrazovanja prema potrebama tržišta rada, nudeći BiH novi instrument – 'Šemu garancije za mlade' - za rješavanje izazova mlade nezaposlene populacije u BiH. Pomoć EU nastaviće poboljšavati internacionalizaciju i mobilnost u visokom obrazovanju, na taj način doprinoseći razvoju politika socijalne uključenosti u sportu i predškolskim ustanovama na relevantnim nivoima i boljim mogućnostima zapošljavanja u lokalnim zajednicama.

I na kraju, u srednjoročnom i dugoročnom periodu, EU će nastaviti da pruža pomoć u svih devet IPA II sektora, ali u arhitekturi novog IPA instrumenta - IPA III, čija je Regulativa i Provedbena regulativa usvojena u septembru, odnosno u decembru 2021. godine a vrijediće u periodu od 2021-2027 godine. **IPA II sektori biće spojeni i transformisani u pet IPA III prozora, od kojih će svaki imati svoje tematske prioritete. Glavni kriteriji za finansiranje određenog sektora biće relevantnost politike i tehnička zrelost akcionih prijedloga.**

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Kako bi se unaprijedila efikasnost i djelotvorost u pružanju pomoći, kroz koordinaciju rada razvojnih partnera, Evropska komisija i zemlje članice EU obezbjeđuju koordinaciju programa pomoći za koje su nadležni. Ova se koordinacija proširila i na Međunarodne finansijske institucije i na druge razvojne partnere izvan EU, uključujući međunarodne organizacije (UN i njene agencije, OEBS, VE, itd.). Fokus sastanaka prvenstveno je usmjeren na stratešku orijentaciju i nacionalnu i regionalnu dimenziju IPA planiranja i programiranja. Pored toga, u kontekstu IPA odbora, redovno se održava koordinacija između Evropske komisije i država članica EU.

Bliska koordinacija se takođe održava sa organizacijama UN, Svjetskom bankom, EBRD, EIB, te Njemačkom razvojnom bankom (KfW) i GIZ-om, posebno u oblastima transporta, energije i okolišne infrastrukture u sklopu kojih EU finansira projektovanje, studije, radove i tehničku pomoć, kako bi se ispunili uslovi za dobivanje finansijskih sredstava od Međunarodnih finansijskih institucija. Štaviše, EU i Međunarodne finansijske institucije sarađuju i u okviru Investicionog okvira za Zapadni Balkan (WBIF).

Pored toga, EU Delegacija održava redovnu koordinaciju sa drugim razvojnim partnerima, kroz bilateralne sastanke i/ili sektorske radne grupe u oblastima kao što su reforma pravosuđa i maloljetničko pravosuđe, borba protiv korupcije, reforma javne uprave, poljoprivreda i ruralni razvoj, razvoj privatnog sektora, energetska efikasnost, okolina, gender, ljudska prava, socijalna zaštita, zapošljavanje i obrazovanje, deminiranje, civilno društvo, te u brojnim drugim oblastima. Prethodno opisani mehanizmi koordinacije osiguravaju da pomoć koju pruža EU i drugi razvojni partneri, djeluje u sinergiji, te da se u najvećoj mogućoj mjeri, međusobno nadopunjuju.

EU Delegacija takođe pruža podršku lokalnim institucijama, kao što su Direkcija za evropske integracije BiH i Ministarstvo finansija i trezora BiH u njihovim nastojanjima na koordinaciji rada razvojnih partnera.

Kontakt informacije:

Delegacija Evropske unije u Bosni i Hercegovini

Adresa: Skenderija 3a

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 254 700

Faks: +387 33 666 037

E-mail: delegation-bih@eeas.europa.eu

Web-adresa: <http://www.europa.ba/>

Evropska investiciona banka (EIB)

Politički pristup

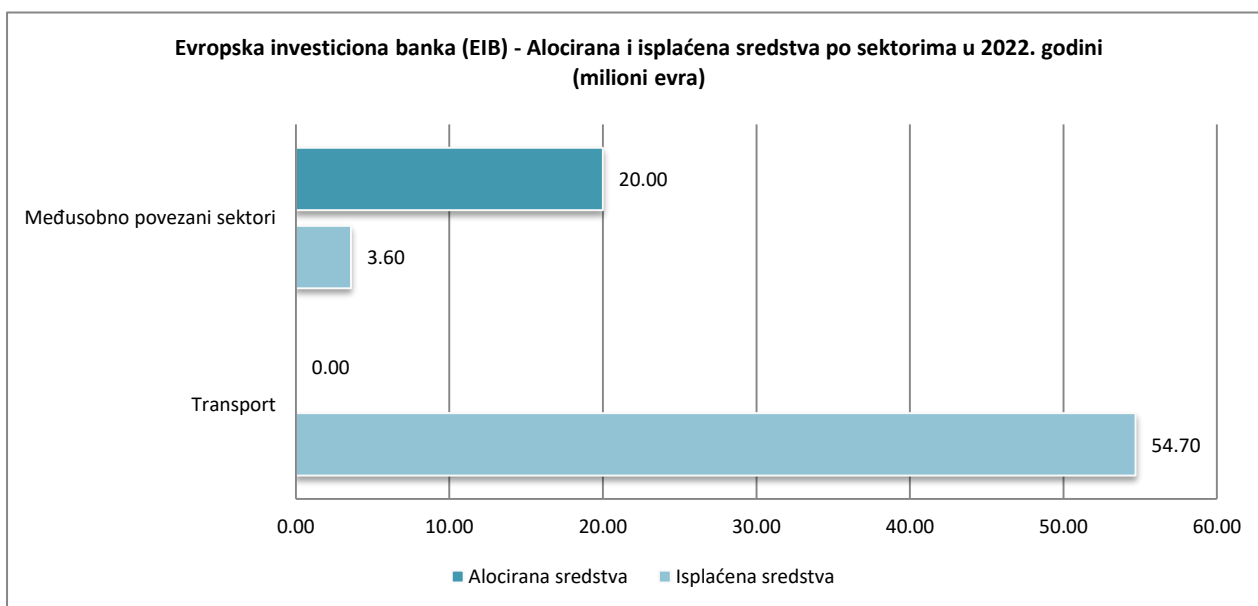
EIB je 2022. godine osnovao podružnicu posvećenu aktivnostima izvan EU – EIB Global, kako bi omogućio jednostavniju podršku i ojačao lokalne timove. Cilj ove nove podružnice je da se pruži pomoć regiji kako bi iskoristila najnoviju EU inicijativu – *Global Gateway* – za održive infrastrukturne projekte diljem svijeta. Za Zapadni Balkan, ovo podrazumjeva više sredstava za finansiranje kredita i grantova, eksperata na terenu koji su u potpunosti posvećeni lokalnim projektima i jačim partnerstvima u regiji zajedno sa Evropskom komisijom.

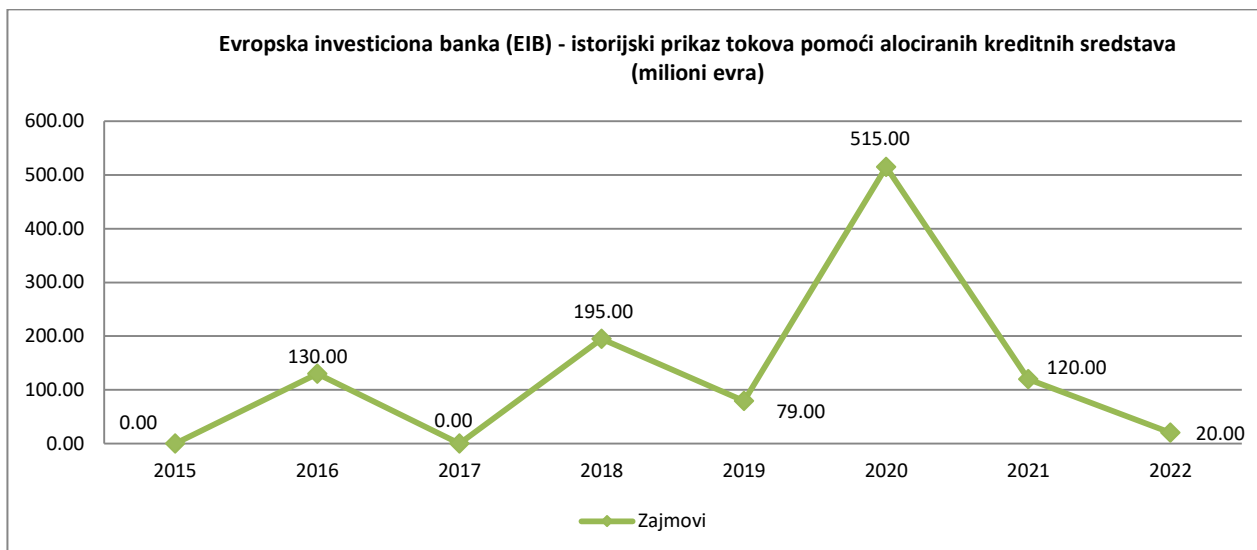
Za Bosnu i Hercegovinu, EIB Global je obezbjedio grant u iznosu od EUR 500,000 za pripremu investicionog planiranja za tretman otpadnih voda i upravljanje čvrstim otpadom za grad Banja Luku. Nakon što bude proveden, projekat će da poboljša sanitarne usluge za oko 180.000 ljudi. EIB je do danas uložio EUR 242 mil u Sektor voda u BiH, što je doprinijelo poboljšanom pristupu pitkoj vodi, sanitarnim uslugama i mjerama zaštite od poplava.

Takođe, u 2022. godini EIB je potpisao prvi poticajni kredit za BiH, s ciljem poticanja zapošljavanja mladih, rodne ravnopravnosti i društveno inkluzivnih praksi među malim i srednjim preduzećima i preduzećima srednje tržišne kapitalizacije. Ta sredstva biće isplaćena lokalnim kompanijama koje su posvećene stvaranju dugoročnih prilika za zapošljavanje žena, mladih i dijelova stanovništva koji se suočavaju s većim preprekama na tržištu rada. Ulaganjem EUR 880 mil u privatni sektor BiH do danas, EIB je pomogao da se zadrži više od 100.000 radnih mjesta.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Evropska investiciona banka (EIB) **alocirala je € 20.00 mil i isplatila € 58.30 mil u 2022. godini u formi kredita** u sljedeće sektore: Međusobno povezani sektori i Transport.

Srednjoročni i dugoročni pristup

U saradnji s Evropskom komisijom, EIB može ponuditi sveobuhvatnu kombinaciju kredita, grantova i tehničke pomoći što njegove finansijske aranžmane čini među najpovoljnijima na tržištu. U ovom kontekstu, cilj je da se pomoć pruži BiH i zemljama Zapadnog Balkana kako bi riješile svoje infrastrukturne i razvojne potrebe i napredovale u reformama koje su neophodne za proces pristupanja u EU. Čineći to, EIB namjerava obezbjediti da njegovi krediti budu održivi u smislu društvenih, ekoloških i ekonomskih aspekata, dopuštajući normama i standardima EU da postanu dio politika u zemljama, čak i prije formalnog pristupanja.

Iznos od EUR 3.2 milijarde koje je EIB do danas uložio u zemlju doprinijeo je povećanju povezanosti, novim radnim mjestima, bolnicama, poboljšanom pristupu energiji, vodi i sanitarnim uslugama. Takva izloženost zahtijeva održive strategije duga i čvrste okvire upravljanja dugom kako bi se omogućilo dugoročno upravljanje dugom zemlje. Kada je riječ o otplati kredita, EIB-ovi lokalni partneri u Bosni i Hercegovini uredno ispunjavaju svoje finansijske obaveze. Nivo isplaćenih sredstava za BiH je oko 70%, što se može smatrati zadovoljavajućim.

Pored kredita, *EIB Global* pruža namjensku tehničku podršku za pripremu, nadzor i provođenje projekata. U 2022. godini, EIB je obezbjedio grant sredstva za tehničku pomoć u iznosu od EUR 2.5 mil za nove projekte vodosnabdijevanja i otpadnih voda, obnovljivih izvora energije i obrazovanja kroz EIB-ovu *Inicijativu za ekonomsku otpornost*. BiH je uz pomoć EIB-a u procesu prijavljivanja dobila više od EUR 370 mil grant sredstava od 2017. godine prema Investicionom okviru za Zapadni Balkan, od kojih su mnogi već potpisani i stavljeni na raspolaganje. Za izgradnju nove dionice autoceste duž koridora Vc u BiH, zemlja i njeni građani su imali koristi u iznosu od preko EUR 570 mil grant sredstava EU do sada obezbjeđenih za ovaj projekat.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

EIB je dio inicijative Saveza za vode (Water Alliance) sa grupom drugih donatora u BiH (uključujući Delegaciju EU, EBRD, SB, UNDP, Republiku Češku, Švedsku, Švajcarsku). Ova grupa donatora udružila je snage kako bi podržali zemlju u njezinim reformskim naporima u oblasti reformi vodoopskrbe i kanalizacije.

Kontakt informacije:**Evropska investiciona banka**

Adresa: 98-100, boulevard Konrad Adenauer,

L-2950 Luxembourg

Telefon: (+352) 43 79 1

Faks: (+352) 43 77 04

Web-adresa: www.eib.org

Ujedinjene nacije (UN)

Politički pristup

Politički pristup Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini definisan je kroz Okvir saradnje Ujedinjenih nacija za održivi razvoj (UNSDCF) za Bosnu i Hercegovinu (BiH) kojeg je odobrio Savjet ministara BiH u decembru 2020. godine. U skladu sa njegovim odredbama, UNSDCF ima za cilj da uskladi kolektivni angažman Ujedinjenih nacija sa prioritetima Agende 2030 u Bosni i Hercegovini, kako je definisano Okvirom ciljeva održivog razvoja (SDGs) u Bosni i Hercegovini koji su vlasti u Bosni i Hercegovini usvojile u aprilu 2021. godine, kao i sa programom EU integracija a kako je definisano u Mišljenju EK o zahtjevu za članstvo Bosne i Hercegovine. Fokus saradnje usmjeren je na održivi ekonomski rast, kvalitet obrazovanja u skladu s vještinama 21. vijeka, pristupačne i kvalitetne zdravstvene i socijalne sisteme zaštite, inkluzivno upravljanje i vladavinu prava, te socijalnu koheziju. Imajući na umu međusektorski princip, Ujedinjene nacije primjenjuju pristup i sveobuhvatne normativne okvire kako bi osigurale da politički dijalog sa vlastima u Bosni i Hercegovini bude usklađen prema međunarodnim obavezama Bosne i Hercegovine i da odgovara međunarodnoj kvaliteti i očekivanjima. U pogledu realizovanja UNSDCF okvira, Ujedinjene nacije primjenjuju inkluzivan i usklađen pristup i na taj način obezbjeđuju da su sva relevantna tijela sa različitih nivoa vlasti konsultirana i angažovana u skladu s njihovim nadležnostima na kohezivan način.

Vlasti u BiH i sistem Ujedinjenih nacija međusobno su odgovorni za postizanje planiranih rezultata UNSDCF okvira. Na osnovu svojih komparativnih prednosti, agencije UN sistema daju savjete o politici, u skladu s međunarodnim normama, standardima i najboljom praksom, te pomažu u razvoju novih kapaciteta na svim nivoima vlasti u BiH za provođenje i praćenje strategija, politika i planova u BiH. S obzirom da je sveobuhvatan fokus stavljen na ugrožene grupe u svim prioritetima i naporima UNSDCF okvira kako bi se osiguralo da te grupe ne budu zenemarene, ovdje se primjenjuje šira saradnja i partnerstvo uključujući grupe civilnog društva, NVO organizacije, grupe u zajednici, institucije za ljudska prava, međunarodne finansijske institucije, akademsku zajednicu, medije, privatni sektor i međunarodne partnere. Očekuje se kako će to uticati na veće kapacitete i resurse, uključujući finansiranje, za postizanje rezultata UNSDCF okvira i SDG ciljeva u BiH. Cjelokupno finansiranje i strategije finansiranja promovišu dijeljenje troškova i jača partnerstva sa vlastima u Bosni i Hercegovini, privatnim sektorom, uključujući pojedinačne donatore i korporativne partnere. Identifikuju se novi izvori finansiranja, uključujući opcije za kombinovano finansiranje i uticanje na političko okruženje, kako bi se omogućio veći protok sredstava za prioritete zemalja vezano za SDG ciljeve.

● Održiv, inkluzivan i otporan rast

(Odgovara sljedećim sektorima IPA II: Okolina i klimatske politike, Konkurentnost i inovacije, Poljoprivreda i ruralni razvoj i Energija)

Aktivnosti u sklopu ovog fokusnog područja UNSDCF okvira promovišu provođenje strategija i politika za ekonomski rast koji je više inkluzivan, održiv i usmjeren na maksimizovanje resursa za socijalnu zaštitu i ulaganja u kvalitetno zdravstvo, obrazovanje i druge javne usluge. Aktivnosti UN-a podupiru snažnije političko i regulatorno okruženje i poticajne mjere kako bi se omogućio razvoj s niskim udiom ugljika, potaknuo razvoj poslovanja i povećala konkurentnost, te pružila podrška za stvaranje 'zelenih' i dostojnih radnih mjesta, sve nadopunjeno mjerama zaštite okoline. Konkretno aktivnosti uključuju snažnije politike za ublažavanje klimatskih promjena, uvođenje tehnologije sa niskim udiom ugljika i strategija i planova za digitalnu ekonomiju, više malih i srednjih preduzeća (MSP) u glavnim sektorima ekonomije primjenjuje održive poslovne modele, jače aktivne mjere tržišta rada za povezivanje mladih ljudi, posebno mladih žena

i ugroženih grupa, sa dobrim poslovima u formalnoj ekonomiji, te snažnijim poticajima za ulaganja u inovacije, te istraživanje i razvoj (R&D). Ovo je podržano koordinisanim provođenjem politika i planova upravljanja prirodnim i kulturnim resursima, u skladu s EU i međunarodnim standardima.

● **Kvalitetno, dostupno i inkluzivno obrazovanje, Zdravstvo i zdravstvena zaštita**

(Odgovara sljedećim sektorima IPA II: Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike)

UN aktivnosti u sklopu ovog fokusnog područja podržavaju dva ključna i komplementarna cilja, od presudne važnosti za inkluzivnije i pravednije društvo: 1) Prvi se odnosi na inkluzivnije i kvalitetnije obrazovanje, usmjereno na vještine 21. vijeka i mogućnost zapošljavanja ljudi, posebno mladih i ugroženih. Aktivnosti podržavaju uslove za inkluzivnije i kvalitetnije obrazovanje koje svoj djeci i mladima pruža sticanje vještina 21. vijeka koje će im biti potrebne za uspjeh pri zapošljavanju na modernom tržištu rada orijentisanom na EU. Drugi set aktivnosti usmjeren je na poboljšanje kvaliteta i pristupačnosti zdravstvenih usluga i socijalne zaštite za sve ljude u BiH, a posebno za ugrožene grupe. Saradnja ima za cilj da jača institucionalne uslove za efikasnije, pravednije i inkluzivnije sisteme zdravstvene i socijalne zaštite, uključujući višesektorske preporuke radi sprječavanja i pružanja zaštite od rodno uslovljenog nasilja i nasilja, zlostavljanja i iskorištavanja djece. Biće podržane aktivnosti fokusirane na pravednost, s poboljšanom i ciljanom analizom utroška, kako bi se obezbjedilo da programi i usluge zdravstvene i socijalne zaštite efikasno reaguju na situaciju u kojoj se nalaze ugrožene grupe.

● **Upravljanje orijentisano na ljude i Vladavina prava**

(Odgovara sljedećim sektorima IPA II: Demokratija i upravljanje i Vladavina prava i osnovna prava)

Aktivnosti u sklopu ovog fokusnog područja podržavaju praktične reforme upravljanja, u skladu s prioritetima u BiH, koje bi vlastima u BiH trebale da omoguće efikasnije partnerstvo s ljudima kako bi oblikovale i realizovale transparentne, pravednije i odgovornije politike, zakone i javne usluge, što uključuje i odgovor na trenutno mješovito kretanje tražioca azila i migranata u zemlji. Na primjer: kantoni i lokalne samouprave dobivaju podršku da izrade razvojne planove i sisteme praćenja usklađene sa SDG ciljevima, stiču nove sposobnosti i mehanizme za jačanje konsultacija i učestvovanje ljudi u donošenju politika, uključujući prelazak na e-upravljanje, kako bi se modernizovao javni nastup i javne usluge učinile efikasnijima i pristupačnima. Jači fokus stavljen je na odgovornost i integritet javne službe, s naglaskom na komunalne usluge. Napori su takođe usmjereni da se poveća učešće žena u političkom i ekonomskom odlučivanju. Agencije sistema UN nastavljaju da pružaju podršku vlastima u BiH u prikupljanju podataka vezanih za SDG ciljeve i njihovo korištenje za jačanje baze dokaza za politike i planove vezane za upravljanje koji su usklađeni s dugoročnim održivim ciljevima navedenim u Okviru SDG ciljeva u BiH, kao i za korištenje finansiranja iz privatnog sektora za provođenje SDG ciljeva.

● **Socijalna kohezija**

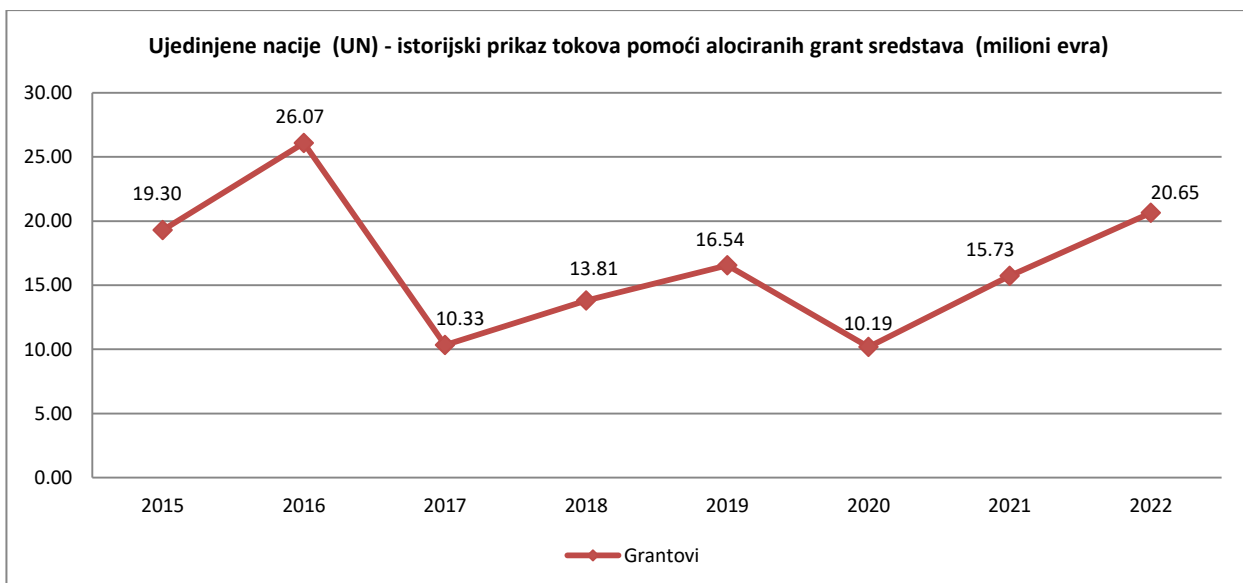
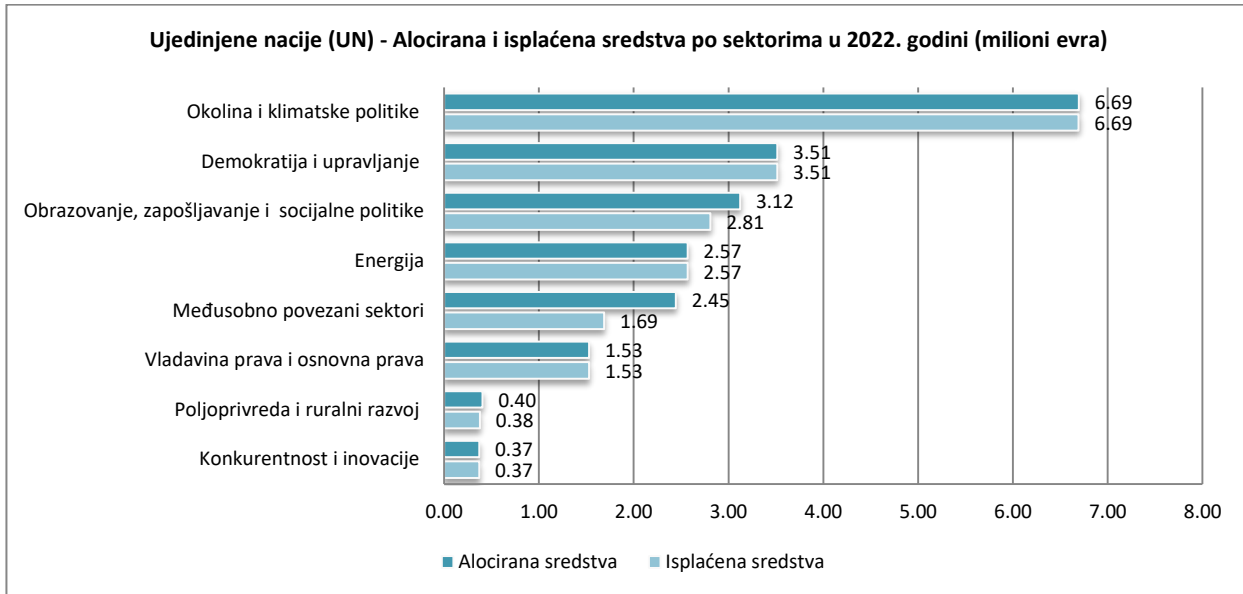
(Odgovara sljedećim sektorima IPA II: Demokratija i upravljanje i Vladavina prava i osnovna prava i Regionalna i teritorijalna saradnja)

UN sistem provodi aktivnosti kako bi se omogućio dijalog i smislen angažman ljudi u BiH, posebno mladih, u svim njihovim društveno-političkim ili etničkim grupama. Istovremeno, saradnja je takođe usmjerena na netradicionalne aktere, kao što su vjerske zajednice, zajedno s medijima i akademskim krugovima, kako bi se stvorila lokalna okruženja za direktan angažman ljudi, volonterstvo i dijalog. Očekuje se kako će aktivnosti da omoguće pristup novim javnim i on-line prostorima i mogućnostima za uključivanje u konstruktivne aktivnosti i raspravu o njihovim zajednicama, a lokalne vlasti će posjedovati nove vještine i mehanizme da stupe u kontakt i odgovore svom biračkom tijelu. Pored toga, od ovoga se očekuje da će ovo promovisati kritičko mišljenje i nultu toleranciju prema svim oblicima nasilja.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Ujedinjene nacije (UN) alocirale su **€ 20.65 mil** i isplatile **€ 19.55 mil** u 2022. godini u formi granta u sljedeće sektore: Okolina i klimatske politike, Demokracija i upravljanje, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Energija, Međusobno povezani sektori, Vladavina prava i osnovna prava, Poljoprivreda i ruralni razvoj i Konkurentnost i inovacije.

U tom smislu, važno je da se napomene kako su Ujedinjene nacije u Bosni i Hercegovini u 2022. godini realizovale sredstva u ukupnom iznosu od **€ 84.07 mil**.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Ujedinjene nacije će nastaviti provoditi Okvir saradnje Ujedinjenih nacija za održivi razvoj (UNSDCF) za BiH (2021-2025). U skladu sa svojim odredbama, u operativnom smislu UNSDCF okvir se provodi putem Zajedničkog radnog plana Ujedinjenih nacija u kojem se navode inicijative koje se trebaju provesti u periodu od 2023-2025. godine. Zajednički plan rada trenutno službeno razmatra Zajednički upravljački odbor UNSDCF-a koji je odgovoran za cjelokupni strateški pregled provođenja UNSDCF-a. U ovom kontekstu, u sljedećem trogodišnjem periodu angažman Ujedinjenih nacija uz sveukupno finansijsko izdvajanje od predviđenih 253 mil USD, odvijati će se u sklopu sljedećih prioritarnih oblasti:

Održiv, inkluzivan i otporan rast

- Rješavanje rizika uzrokovanih klimatskim promjenama, posebno politika i mjera za promovisanje zelene i pravedne tranzicije;
- Provođenje politika i mjera za promovisanje inkluzivne i konkurentne ekonomije, uključujući dostojne poslove za svakoga;
- Zaštita i upravljanje prirodnim i kulturnim resursima na održiv i inkluzivan način.

Kvalitetno, dostupno i inkluzivno obrazovanje, Zdravstvo i Zdravstvena zaštita

- Omogućiti kvalitetno inkluzivno obrazovanje, uključujući za digitalnu transformaciju;
- Povećati mogućnost zapošljavanja i aktivno i produktivno učestvovanje u društvu i ekonomiji za adolescente, omladinu i ugrožene grupe;
- Pružiti više inkluzivnih, efikasnih, održivih politika i usluga zdravstvene i socijalne zaštite koji reaguju na šokove;
- Zagovaranje zdravog stila života i pristupa socijalnoj zaštiti, zdravstvenim uslugama i pripadajućim pravima;
- Pružanje multisektorskog odgovora i programa prevencije protiv svih oblika nasilja;

Upravljanje orijentisano na ljude i Vladavina prava

- Omogućavanje održivih politika i finansiranja zasnovanih na dokazima, inkluzivnih i rodno osjetljivih;
- Jačanje efikasne upotrebe podataka, tehnologije, inovacija i standarda za kvalitetne, pristupačne javne usluge orijentisane na ljude;
- Povećanje bezbjednosti, zaštite, pristupa pravdi i vladavine prava za sve u skladu s relevantnim međunarodnim normativnim standardima;

Društvena kohezija

- Suprotstavljanje narativima koji izazivaju podjele i omogućavanje inkluzivnih dijaloga i okvira koji promovišu izgradnju povjerenja i društvenu koheziju

Aktivnosti na koordinaciji razvojnih partnera

U pogledu sektorskih mehanizama koordinacije, UN su učestvovala u sljedećim sastancima koordinacije:

- Lokalna uprava i Lokalni razvoj
- Zdravstvo
- Međunarodna radna grupa za rodnu ravnopravnost
- Mješovita radna grupa za migracije
- Radna grupa u Sektoru za zaštitu
- Koordinacioni mehanizam 'Pravda za djecu'
- Energija
- Obrazovanje
- Smanjenje rizika od katastrofa

Kontakt informacije:

Ujedinjene nacije (UN)

Adresa: Zmaja od Bosne b.b.

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 293 400

Faks: +387 33 552 330

E-mail: rco.ba@un.org

Web-adresa: <https://bosniaherzegovina.un.org/en>

Svjetska banka

Politički pristup

Novi Okvir partnerstva Grupe Svjetske banke sa zemljom za period 2023-2027 godina za Bosnu i Hercegovinu (CPF) predstavljen je Izvršnom odboru direktora Svjetske banke u julu 2023. godine. Novi okvir partnerstva zasnovan je na Sistematskoj dijagnostici zemlje (SCD), te rastućem uticaju COVID19, pri čemu su utvrđena tri stuba djelovanja, tj. ishoda višeg nivoa (HLO) prema kojima će voditi angažman Grupe Svjetske banke čak i nakon ovog ciklusa Okvira partnerstva.

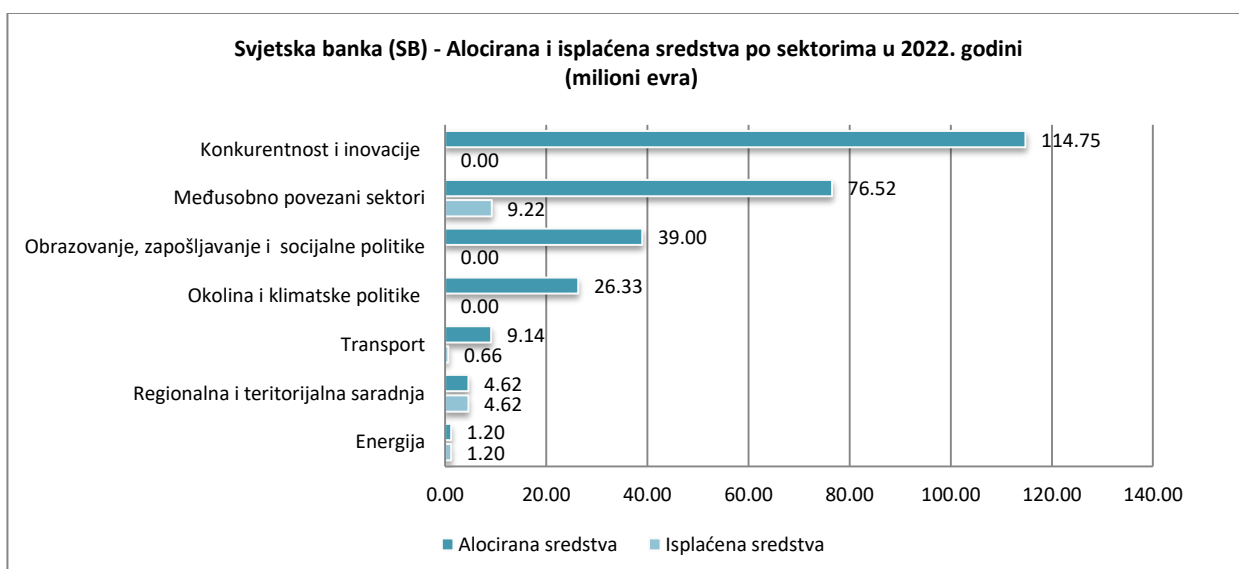
Aktivnosti Grupe Svjetske banke doprinijeće inkluzivnom razvoju u okviru prvog ishoda (HLO1), fokusiranjem na povećani rast zasnovan na izvozu koji predvodi privatni sektor (CPF cilj 1) i povećane izgleda za zapošljavanje relevantne za inkluzivno tržište (CPF cilj 2) s posebnim naglaskom na žensku populaciju i marginalizovane grupe.

Okvir partnerstva Grupe SB, u sklopu drugog ishoda višeg nivoa (HLO2), podržava poboljšane rezultate javnih usluga koje grade otporan ljudski kapital, te fizičku i institucionalnu infrastrukturu. Aktivnosti će se fokusirati na rješavanje nedostataka u pružanju usluga putem poboljšanog kvaliteta i efikasnosti zdravstvenih usluga i usluga u sektoru voda (CPF cilj 3), te poboljšani učinak odabranih državnih preduzeća i javnih institucija u svrhu boljeg pružanje usluga (CPF cilj 4).

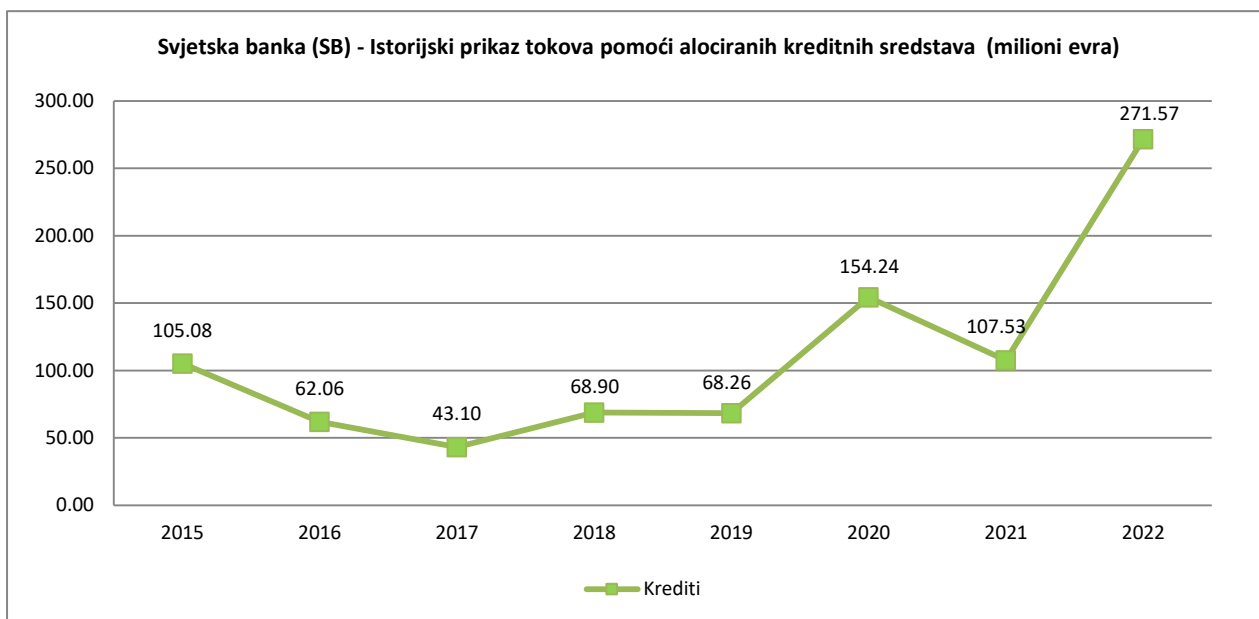
Konačno, kako bi se smanjili rizici od uticaja klimatskih promjena i zaštitio prirodni kapital BiH, Okvir partnerstva za zemlju (CPF) promovisaće bolje rezultate u domeni zaštite okoline i otpornosti na klimu u okviru trećeg ishoda višeg nivoa (HLO 3) putem ulaganja u poboljšani kvalitet vazduha (CPF cilj 5) i poboljšano korištenje prirodnih resursa (CPF cilj 6). Sva tri ishoda i prateći ciljevi Okvira partnerstva uzajamno se podupiru.

Glavne aktivnosti u 2022. godini

Svjetska banka (SB) **alocirala je € 271.57 mil i isplatila € 15.70 mil u 2022. godini u formi kredita** u sljedeće sektore: Konkurentnost i inovacije, Međusobno povezani sektori, Obrazovanje, zapošljavanje i socijalne politike, Okolina i klimatske politike, Transport, Regionalna i teritorijalna saradnja i Energija.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Tokom 2023. godine, glavne aktivnosti Svjetske banke biće usmjerene na provođenje tekućih poslova i pružanje pomoći provedbenim subjektima u realizovanju razvojnih ciljeva. Ključne oblasti koje pokrivaju aktivnosti SB su registracija nekretnina, energetska efikasnost, oporavak malih i srednjih preduzeća, zapošljavanje i tržište rada, cestovna infrastruktura u FBiH i restrukturisanje željeznica u RS-u, sistem zdravstvene skrbi, modernizacija usluga u sektoru voda, konkurentnosti poljoprivrede i poboljšanje kvaliteta zraka u odabranim područjima.

Pored ovih aktivnosti, Banka će sarađivati s relevantnim partnerima na pripremi aktivnosti u području šumarstva, kvaliteta vazduha i „pravednoj tranziciji“ iz sektora uglja prema sistemu pristupačne, pouzdane i čiste energije, te upravljanja čvrstim otpadom.

Glavne savjetodavne aktivnosti pokriće sljedeće oblasti: modernizaciju sektora državnih preduzeća; produblivanje i diverzifikaciju finansijskog sektora; zapošljavanje u javnom sektoru i tržišta rada i podrška za reformu zdravstvenog sektora.

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

Pored učestvovanja na kvartalnim sastancima Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), Svjetska banka učestvuje u više sektorskih koordinacionih sastanaka razvojnih partnera sa međunarodnim finansijskim organizacijama aktivnima u Bosni i Hercegovini (EU, EBRD, EIB, KfW, USAID, MMF, UN, UNDP) kao i ostalim razvojnim partnerima, kao što su Sida, USAID, ambasada Velike Britanije, OEBS, kako bi povećala razvojne rezultate različitih programa kroz bolju koordinaciju i partnerstvo.

Banka je u bliskoj saradnji sa EU i drugim partnerima koordinisala aktivnosti vezane za rad na „pravednoj tranziciji“. Nadalje, Banka je blisko sarađivala sa MMF-om u širokom rasponu komplementarnih pitanja u fiskalnom i finansijskom sektoru. U oblasti usluga u sektoru voda, Svjetska banka aktivno koordiniše aktivnosti sa EU, ambasadama Švajcarske i Švedske, kao i UNDP-om.

Kontakt informacije:**Svjetska banka**

Adresa: Fra Anđela Zvizdovića 1, B-17

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 500

Faks: +387 33 226 945

E-mail: mail_to_bosnia@worldbank.org

Web adresa: www.worldbank.ba

Međunarodna finansijska korporacija u Bosni i Hercegovini

Politički pristup

Međunarodna finansijska korporacija (IFC), član Grupe Svjetske banke, pruža sveobuhvatna rješenja za najveće izazove sa kojima se suočavaju zemlje u razvoju, kroz podršku koja je osmišljena kako bi se zadovoljile konkretne potrebe svojih partnera, posebno u oblastima infrastrukture, proizvodnje, agrobiznisa, usluga i finansijskih tržišta.

IFC najčešće saraduje s privatnim sektorom na poticanju preduzetništva i izgradnji održivog poslovanja, kroz pružanje savjetodavnih usluga širokog spektra, uključujući u domeni zaštite okoline, socijalne i standarde upravljanja, energetske efikasnosti i lanaca snabdijevanja.

Kroz finansijsku podršku kompanijama u privatnom sektoru, IFC im omogućava da prošire svoj pristup inostranim i domaćim tržištima kapitala, dok kroz savjetodavne usluge IFC pomaže iniciranje ulaganja neophodnih za širenje poslovanja i otvaranje novih radnih mjesta, a time i rast ekonomije.

Bosna i Hercegovina postala je član i dioničar IFC korporacije 1996. godine. Od tada, dugoročno finansijsko ulaganje IFC u Bosni i Hercegovini zaključno sa 31. avgustom iznosilo je ukupno US\$ 398.3 mil, uključujući US\$ 23.1 mil mobilizovan od strane IFC partnera. Investicioni portfolio IFC u Bosni i Hercegovini, zaključno sa 31.12.2021. godine, iznosio je US\$ 10.6 mil.

Srednjoročni i dugoročni pristup

Kroz kombinaciju ulaganja i savjetodavnih usluga, IFC će i dalje saradivati sa klijentima u strateškim sektorima ključnim za dugoročni održivi razvoj zemlje.

Strategija IFC u BiH ima za cilj da pomogne u promjeni modela rasta zemlje predvođenog javnim sektorom na onaj predvođen privatnim sektorom, s potrošnje na ulaganja, s domaćeg na spoljni (**tri promjene**), kroz poticanje **konkurentnosti, povezanosti i otpornosti na klimatske promjene**. Okvir partnerstva sa zemljom Grupe Svjetske banke u Bosni i Hercegovini odobren je u julu 2022. godine i može se naći putem sljedećeg linka [ovdje](#). Konkretno strateške aktivnosti uključuju:

1) Poticanje **KONKURENTNOSTI** privatnog sektora:

- Promovisanje izvozno orijentisane industrije s većom dodanom vrijednošću
- Nastavljanje uklanjanja prepreka za ulaganja
- Nastavljanje širenja pristupa finansiranju

2) Jačanje **POVEZANOSTI** kako bi se otvorio izvozni potencijal:

- Poticanje povezanosti putem poticanja privatnih ulaganja u ekonomsku i urbanu infrastrukturu, uključujući putem JPP
- Podržavanje digitalne tranzicije ulaganjem u digitalnu infrastrukturu

3) Zeleno resetovanje (*green reboot*) za rješavanje **KLIMATSKIH PROMJENA**:

- Promovisanje 'zelenih' finansijskih rješenja
- Intenziviranje ulaganja u obnovljive izvore energije
- Pružanje podrške opštinama u promovisanju klimatskih prihvatljivih urbanih rješenja

Aktivnosti na koordinaciji rada razvojnih partnera

IFC korporacija aktivno koordiniše svoje aktivnosti u temama vezanim za oporavak ekonomije, bolje poslovno upravljanje i energiju putem EU. U ovim aktivnostima zastupljene su sve međunarodne finansijske institucije i ključni bilateralni partneri. IFC se takođe nada da će postati član Saveza za vode (*Water Alliance*). Ostatak aktivnosti se usklađuje na bilateralnoj osnovi.

Kontakt informacije:

Međunarodna finansijska korporacija

Adresa: Zmaja od Bosne bb, Raiffeisen building (B building):

71000 Sarajevo, BiH

Telefon: +387 33 251 555

Faks: +387 33 217 762

E-mail: ivujevic@ifc.org

Web-adresa: <http://www.ifc.org>

Izveštaj Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2022 (DMR 2022) pruža sveobuhvatan pregled projekata i programa koje su sredstvima Službene razvojne pomoći (ODA pomoć) podržali članovi Foruma za koordinaciju razvojnih partnera (DCF), kao i informacije o aktivnostima i reformama provedenim u prioritetnim sektorima razvoja u Bosni i Hercegovini u periodu 1. januar 2022–31. decembar 2022. godine.

Ministarstvo finansija i trezora BiH predlaže da Savjet ministara Bosne i Hercegovine donese sljedeće zaključke:

- 1. Usvaja se Izveštaj „Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2022“**
- 2. Zadužuje se Ministarstvo finansija i trezora BiH da, u saradnji sa nadležnim institucijama na svim nivoima u BiH, nastavi sa aktivnostima daljeg jačanja saradnje sa razvojnim partnerima u Bosni i Hercegovini u cilju efikasnijeg korištenja ODA pomoći, a u skladu sa prioritetima Bosne i Hercegovine i principima definisanim u Globalnom partnerstvu za efikasnu razvojnu saradnju – GPEDC.**
- 3. Zadužuje se Ministarstvo finansija i trezora BiH da „Pregled aktivnosti razvojnih partnera 2022“ objavi na službenim internet stranicama Ministarstva i Foruma za koordinaciju razvojnih partnera.**

1. Program ekonomskih reformi BiH (ERP) za period 2022-2024. godina
2. Sveobuhvatna strategija upravljanja javnim finansijama Bosne i Hercegovine 2021. – 2025.
3. Izvještaj Evropske komisije o Bosni i Hercegovini za 2022. godinu
4. www.vijeceministara.gov.ba
5. www.vladars.net
6. www.fbihvlada.gov.ba